

T.C.

**TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**AKADEMİK DERGİLERDE EPİK DESTANLARLA İLGİLİ
MAKALELERİN AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYASI (1950-2022)**

YÜKSEK LİSANS

Bilge GÜNGÖR

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed AVŞAR

TOKAT-2025

JÜRİ KABUL VE ONAY

Bilge GÜNGÖR tarafından hazırlanan “Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (1950-2022)” adlı tez çalışmasının savunma sınavı 23/01/2025 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliğiyle Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Üye: Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ (Başkan)

Üye: Doç. Dr. Özlem ÜNALAN

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed AVŞAR (Danışman)

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Muhammed AVŞAR danışmanlığında hazırlamış olduğum “Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (1950-2022)” adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi hâlinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

23/01/2025

Bilge GÜNGÖR

İmza

X X X X X

ÖNSÖZ

Destanlar sözlü kültür dairesinde meydana gelen ve doğduğu milletin kümülatif hafızasından parçaları içerisinde barındıran halk edebiyatı türlerinden biridir. Milletlerin kültür, din, sosyal hayat ve folkloruna tesir eden bununla birlikte tüm bunlara ayna tutan destanlar çok uzak bir geçmişe dayanan geleneğin mahsulü olarak bilinmektedir.

Bibliyografyalar, akademik bağlamda yapılan çeşitli araştırmalarda müracaat edilen ehemmiyetli bir kaynak olma özelliği üstlenmiştir. Akademi alanında yapılan çalışmalar çoğaldıkça bibliyografyalar da o derece önem kazanarak değerlendirilmiştir. Destanlar hususunda akademik yayınlarda yapılan çalışmalar son derece fazla olsa da makale ekseninde ve bir tez hacminde bibliyografik derleme hazırlanmamıştır. Alanda görülen bu noksanlıktan mütevellit destan bağlamında araştırma yapmak isteyen bireylere yardımcı olmak ve destan hususundaki bu ihtiyaca yönelik makale bazında bir akademik yayın bibliyografyasını takdim etmek hedeflenmiştir.

Tezimiz, Türkiye çerçevesindeki akademik yayınlarda sunulmuş olan, destan üzerine hazırlanmış makale çalışmalarını temel almaktadır. Bu çerçeve dâhilinde edebiyat, ilahiyat, sanat, folklor ve tarih gibi çeşitli sahalardaki akademik yayınlara da yer verilmiştir. Tezimiz 1950-2022 yılları arasını kapsamaktadır.

Çalışmamızda destan ile ilgili makalelerin bibliyografik künyeleri verilmiştir. Ardından söz konusu makale incelendikten sonra o makalenin açıklaması yapılmıştır. Makalelerin açıklamaları yapılırken, değerlendirilen makalelerin muhteviyatı genel çizgileriyle ele alınmıştır. Analiz edilen çalışmalar makale yazarlarının soyadları temel alınıp alfabetik bağlamda sıralanmıştır. Yazarların birden çok makalesi varsa sıralama kronolojik çerçeve temel alınarak yapılmıştır.

Bu çalışma *Giriş, Bir Halk Edebiyatı Türü Olarak Destan, Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (1950-2022), Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (Çeviri Makaleler)* olmak üzere üç ana bölüm *Sonuç, Kaynakça* ve *Eklerden* meydana gelmektedir.

Giriş bölümünde, çalışmaya dair konu, kapsam, metot ve amaç gibi nitelikler üzerinde durulmuştur.

Çalışmamızın birinci bölümünde halk edebiyatı içerisinde ehemmiyetli bir tür olan destanın sözlük ve terim olarak manası, destanın nitelikleri, tarihi süreç içerisindeki teşekkülü ve diğer halk edebiyatı türleri (masal, halk hikâyesi, menkıbe ve efsane) ile olan bağlantısı çerçevesinde birtakım bilgilere yer verilmiştir.

Tezin adını taşıyan ikinci bölümde *Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (1950-2022)* ve üçüncü bölümde *Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (Çeviri Makaleler)* başlıkları çerçevesinde destanla ilgili belirlenen makalelerin açıklamalı bibliyografyası sunulmuştur.

Tezimiz, üçüncü bölümden sonra gelen *Sonuç*, *Kaynakça* ve *Ekler* bölümleriyle sona ermektedir. Sonuç bölümünde, çalışmaya dair genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra kaynakça kısmında faydalanan kaynaklar sunularak tez neticelendirilmiştir.

Çalışma esnasında tez konusunu müşavere yolunu izleyerek belirlediğimiz, maddi-manevi bilgisini bu süreçte eksik etmeyen danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Muhammed AVŞAR'a ve hem lisansta hem de yüksek lisansta bilgisinden çokça yararlandığım bütün hocalarıma teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Bütün eğitim sürecim boyunca hem maddi hem manevi olarak varlığını her zaman hissettiğim anneme ve beni hep cesaretlendiren Özlem halam başta olmak üzere tüm aileme teşekkürü bir borç bilirim. En son olarak bana bu süreçte her zaman desteğini hissettiren kıymetli arkadaşım Emine ERKANAT'a canı gönülden teşekkür ederim.

ÖZET

AKADEMİK DERGİLERDE EPİK DESTANLARLA İLGİLİ MAKALELERİN AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYASI (1950-2022)

GÜNGÖR, Bilge

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Muhammed AVŞAR

Ocak 2025, xiii + 211 sayfa

Bu çalışmada 1950-2022 tarihleri arasında akademik yayınlarda epik destanlar bağlamında hazırlanan makalelerin açıklamalı bibliyografyası sunulmuştur.

Temel mevzusunun kahramanlık olmasının yanı sıra Türk halk edebiyatının en ehemmiyetli konularından biri olan destan, şekillendiği topluma ait pek çok kültürel öğeyi de içerisinde barındırmaktadır. Destan bağlamında akademik anlamda hem teorik hem de pratik olarak oldukça fazla çalışmanın yapıldığı açık ve net bir şekilde görülmektedir. Bu çalışmada doğrudan doğruya destanlarla ilintili olan veyahut farklı bir konudan söz ederken destan mevzusunun da oldukça fazla yer kapladığı çeşitli makaleler analiz edilmiş; bahsi geçen bu destanlarla ilgili makalelerin açıklamalı bir bibliyografyası takdim edilmiştir. Akademik anlamda destanların makale bazında daha önce tez hacminde bir bibliyografyası hazırlanmadığı için bu çalışmayla birlikte derli toplu bir bibliyografya inşa edilmeye çalışılmıştır. Türk destanları oldukça geniş bir külliyata sahip olması itibarıyla bu alanda oldukça fazla çalışma yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Bu nedenle bu hususta yeni yapılacak olan çalışmalara katkı sağlamak ve akademik çalışmaların zenginleşmesine destek olmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Destan, Kahramanlık, Epik, Bibliyografya, Akademik, Anlatı, Türk Destanları

ABSTRACT**ANNOTATED BIBLIOGRAPHY OF ARTICLES RELATED TO
EPIC LEGENDS IN ACADEMIC JOURNALS (1950-2022)**

GÜNGÖR, Bilge

Master's Degree, Department of Turkish Language and Literature

Advisor: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed AVŞAR

January 2025, xiii + 211 pages

“In this study, an annotated bibliography of articles prepared in the context of epic sagas in academic publications between 1950 and 2022 is presented.

In addition to its primary theme of heroism, the epic, one of the most significant aspects of Turkish folk literature, encapsulates many cultural elements of the society in which it emerged. Numerous academic studies, both theoretical and practical, have been conducted on epics. This study analyzed various articles directly related to epics or addressing other topics where epics played a significant role. An annotated bibliography of these articles has been provided. As no comprehensive, thesis-level bibliography of epics based on articles has been previously prepared, this study aims to compile a concise and systematic bibliography. Given the vast corpus of Turkish epics, substantial research has been conducted and continues to evolve in this field. This study aims to contribute to future research and enrich academic endeavors.”

Keywords: Epic, Heroic, Epic, Bibliography, Academic, Narrative, Turkish Epics

İÇİNDEKİLER

	Sayfa.
ETİK SÖZLEŞME	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
EKLER TABLOSU.....	xi
GRAFİKLER TABLOSU	xi
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1
A. Tezin Konusu.....	1
A. a. Bibliyografya Nedir?	1
B. Tezin Amacı.....	2
C. Tezin Kapsamı	2
D. Araştırmada Kullanılan Yöntem.....	6
1. BÖLÜM	7
BİR HALK EDEBİYATI TÜRÜ: DESTAN	7
1.1. Kelime ve Sözlük Manası Olarak Destan.....	7
1.2. Tarihsel Süreç İçerisinde Destanın Teşekkülü	8
1.3. Destanların Dil, Yapı ve Şekil Özellikleri.....	10
1.4. Destanın Masal, Halk Hikâyesi, Efsane ve Menkıbeyle olan ilişkisi	11
1.4.1. Destan ve Masal.....	11
1.4.2. Destan ve Halk Hikâyesi.....	13
1.4.3. Destan ve Efsane.....	14
1.4.4. Destan ve Menkıbe.....	15
2. BÖLÜM	16
AKADEMİK DERGİLERDE EPİK DESTANLARLA İLGİLİ MAKALELERİN	
AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYASI (1950-2022)	16
3. BÖLÜM	151
AKADEMİK DERGİLERDE EPİK DESTANLARLA İLGİLİ MAKALELERİN	
AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYASI (ÇEVİRİ MAKALELER).....	151
SONUÇ	155

KAYNAKÇA	159
EKLER	161

EKLER TABLOSU

EK – 1: Ele Alınan Makalelerin İsim Listesi	1611
EK – 2: Ele Alınan Çeviri Makaleleri İsim Listesi	1799

GRAFİKLER TABLOSU

Grafik – 1: Konu Özelinde En Fazla Makaleleri İçeren İlk Beş Dergi	157
Grafik – 2: Ele Alınan Makalelerin Yıllara Göre Dağılım Grafiği	157

TABLOLAR LİSTESİ

Makalelerle İlgili Bilgiler Tablosu	180
---	-----

KISALTMALAR

A.g.e. : Adı Geçen Eser

Akt. : Aktaran

Bkz. : Bakınız

C. : Cilt

CBÜ : Celal Bayar Üniversitesi

ÇAKÜ : Çankırı Karatekin Üniversitesi

ERZSOSDE : Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

IJHD : Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi,

KSBD : Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi

MSGSÜ : Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

s. : Sayfa

S. : Sayı

TÜBA : Türklük Bilimi Araştırmaları

TÜBAR : Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi

Vb. : ve benzeri

GİRİŞ

A. Tezin Konusu

Çalışmanın konusu akademik yayınlarda epik destanlar hususunda hazırlanan makaleleri kapsamaktadır. Ana mevzusu kahramanlık olan destanlar sözlü kültür dâhilinde ortaya çıkıp derlendikten sonra yazıya geçirilen bir anlatı çeşidi olarak bilinmektedir. Bunlara ek olarak destanlar içerisinde teşekkül ettikleri milletlerin tarihi olaylarının yanı sıra kültürel öğeleriyle de harmanlanıp milli bir kimlik taşımaktadırlar.

Destan bağlamında hem yerli hem de yabancı araştırmacıların çokça çalışması bulunmakla birlikte söz konusu çalışmaların bir bölümü yöntem bilimsel bir kısmı da derleme veyahut farklı yönlerden incelemesini kapsamaktadır. Her ne kadar destan üzerine oldukça fazla çalışma yapılmış olsa da destanla ilgili yapılmış makale bazında bir bibliyografya denemesi bulunmamaktadır.

Çalışma içerisinde epik destanlar hususunda Türkiye’de hazırlanan makalelerin açıklamalı şekilde hazırlanmış bir bibliyografya denemesini ihtiva etmektedir. Bununla birlikte Türkiye’de söz konusu alan ile ilgili yayınlanmış pek çok dergi tarandıktan sonra destan ekseninde hem dolaylı hem doğrudan ehemmiyet arz eden makaleler alfabetik sıraya göre bir araya getirildikten sonra açıklamalı bir şekilde takdim edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bir bibliyografya denemesi olduğundan mütevellit bu doğrultuda bibliyografya ile ilgili kısaca bilgi vermenin çalışmamız açısından önemli olduğu düşünülmüştür.

A. a. Bibliyografya Nedir?

Türk Dil Kurumu’na ait *Türkçe Sözlük* adlı eserde bibliyografya kavramının tanımı şu şekilde verilmiştir: “Kaynakça” (TDK, 2011, s. 331).

Mehmet Doğan ise bibliyografyadan şu sözlerle bahsetmektedir: “Kitabiyat, kitap bilgisi. Kitap tanııtma yazısı. Bir konudaki kaynakların tamamı” (Doğan, 2005, s. 157). Bunların yanı sıra bibliyografya ile ilgili olarak Türkiye’de bibliyografya çerçevesindeki tarihî süreç hakkında şu bilgiler verilebilmektedir:

“Türkiye’de ilk matbaa, ancak XVIII. Yüzyılın başlarında İbrahim Müteferrika tarafından kurulmuş olduğu için, Türkiye’de bibliyografya alanındaki çalışmaların bu yüzyıldan sonra başlamasını gerektirmiştir. Ancak, bu tarihten yeni Türk harflerinin kabul edilme tarihi olan 1928 yılına kadar geçen iki yüz yıllık bir zaman içinde 30.000 kadar eserin basılmış olması,

memleketimizde matbaacılığın en kadar yavaş gelişmiş olduğunu, ne kadar az eser verildiğini göstermeğe yeter.

Basılan eserlerin az olması, matbaacılığa gereken önemin verilmemesi, bibliyografya alanındaki çalışmaların da verimsiz ve az olması sonucunu doğurmuştur. Bununla beraber bu zaman içinde önemli bibliyografyalar da yayınlanmıştır. Bu arada Kâtip Çelebi'nin XVII. Yüzyılda meydana getirdiği alfabetik olarak tertip ettiği ve 14051 eseri tanıtan *Keşfüz Zünun* adlı eseri, başlı başına bir kıymet taşır. Bundan sonra da çeşitli bibliyografya eserlerinin yayınlanmış olmasına rağmen bizde asıl bibliyografya çalışmaları 1934 yılından itibaren yayınlanmağa başlayan “ Türkiye Bibliyografyası” ile olmuştur”(<https://www.turkedebiyati.org/bibliyografya/>).¹

1934 yılından itibaren söylenebilir ki günümüze kadar pek çok konuda bibliyografya çalışması hazırlanmaya devam etmiştir. Bunların yanı sıra ilerleyen zamanla birlikte değişen şartlar ve çoğalan çalışmalar, söz konusu alanda bibliyografyalara olan ihtiyacın artmasını da beraberinde getirmiştir. Adı geçen çalışma ile bu hususa bir nebze de olsa katkı sağlamak amaçlanmıştır.

B. Tezin Amacı

Köklü bir geçmişe sahip Türk destanları üzerine pek çok çalışma bulunmasının yanı sıra bibliyografya anlamında müstakil bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmayı hazırlamaktaki amacımız değişen, gelişen ve yeni üretimlerle zenginleşen akademik camiada epik destanlar bağlamında çalışma yapacak olan araştırmacılara fayda sağlamaktır. Bunların yanı sıra akademik yayınlar bağlamında destan ile ilgili hazırlanan makaleleri açıklamalı ve derli toplu bir şekilde tanıtmaktır. Bu sayede araştırmacıların yapmak istedikleri yeni çalışmalardaki, söz konusu makaleler bağlamında alana hâkimiyeti arttırmak ve çalışmalardaki ilerleyişi kolaylaştırmak hedeflenmiştir. Bunlara ek olarak tezin amacına dair bir diğer husus ise mühim türlerden biri olan destan ile ilgili belki de hiç akla gelmemiş yahut gözden kaçan bazı hususları belirgin hale getirmek ve konuya ilişkin birtakım mevzulara ışık tutmaktır.

C. Tezin Kapsamı

Tezde Türkiye’de yayımlanan çeşitli akademik yayınlar bulunmaktadır. Bu tezde saha çok geniş olduğundan dolayı ilk akla gelen akademik dergiler taranmıştır. Bunun yanı sıra konu kapsamında yer yer Azerbaycan sahasında hazırlanan makaleler de çalışmaya dâhil edilmiştir. Konu dâhilinde Türkiye’de akademik yayınlardaki epik destanlar ile doğrudan ya da dolaylı makaleler ele alınmıştır. Bunlara ek olarak söz konusu akademik yayınlardaki destan ile ilgili

¹ Detaylı bilgi için bkz. (<https://www.turkedebiyati.org/bibliyografya/>).

alışmalar 1950-2022 tarihleri ölçüt alınarak incelenmiştir. Analiz edilen makalelerde Latin harfleriyle hazırlanmış Türkçe akademik yayınlar esas alınmıştır. Bunların yanı sıra bu tezde sadece folklor dergileri değil aynı zamanda edebiyat, sanat, tarih ve ilahiyat gibi bazı alanlardaki konuya ilişkin akademik çalışmalar da değerdendirilmiştir. Bu tez hazırlanırken tarama yapılan akademik yayınlar şu şekilde sıralanabilmektedir:

1. 21. Yüzyıl Eğitim ve Toplum Dergisi
2. A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi
3. Akademi Sosyal Bilimler Dergisi
4. Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi
5. Akademik Hassasiyetler Dergisi
6. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi
7. Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi
8. Akra Kültür Sanat ve Edebiyat
9. AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
10. Anasay Dergisi
11. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi
12. Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Dergisi
13. Asia Minor Studies
14. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi
15. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi
16. Avrasya Dosyası Dergisi
17. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi
18. AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi
19. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
20. Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
21. Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Hakemli Dergisi
22. Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi
23. Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi
24. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
24. Bizim Külliye Üç Aylık Kültür Sanat Dergisi
26. CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi
27. Culture and Civilization
28. Current Research in Social Sciences
29. Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi

30. Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi
31. Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
32. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
33. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
34. Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları Dergisi
35. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
36. ERDEM Dergisi
37. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
38. Fırat Üniversitesi Fakültesi Dergisi
39. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
40. Folklor Akademisi Dergisi
41. Folklor Edebiyat Dergisi
42. Gazi Akademik Bakış Dergisi
43. Gazi Türkiyat Dergisi
44. Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi
45. Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi
46. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi
47. HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi
48. International Journal of language Academy
49. İki Aylık Fikir-Kültür ve Sanat Dergisi
50. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi
51. International Journal of Volga-Ural and Turkestan Studies
52. Kafdağı Dergisi
53. Karadeniz Araştırmaları Dergisi
53. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi
55. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergisi
56. Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Dergisi
57. Kastamonu Eğitim Dergisi
58. Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
59. Kesit Akademisi Dergisi
60. Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi
61. KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi
62. Kutbilim Dergisi
63. Kültür Araştırmaları Dergisi

64. Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
65. KÜLTÜRK Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
66. Millî Folklor Dergisi
67. Millî Kültür Araştırmaları Dergisi
68. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
69. Modern Türklük Araştırmaları Dergisi
70. Motif Akademi Halkbilimi Dergisi
71. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
72. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
73. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
74. Researcher: Social Science Studies
75. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
76. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi
77. Social Science Studies
78. Sosyal Bilimler Dergisi (SOBİDER)
79. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
80. Söylem Filoloji Dergisi
81. Tarih Araştırmaları Dergisi
82. Tarih Okulu Dergisi
83. Tarih ve Gelecek Dergisi
84. The Journal of Academic Soscial Science Studies
85. Turkish Studies
86. Turkologia
87. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten
88. Türk Dili Dergisi
89. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi
90. Türk Dünyası Dergisi
91. Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi
92. Türk Dünyası İnceleme Dergisi
93. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Dergisi
94. Türkbilig
95. Türkiyat Araştırmaları Dergisi
96. Türkiyat Mecmuası
97. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi

98. Türklük Bilgisi Araştırmaları Dergisi
99. Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi
100. Türkoloji Dergisi
101. TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
102. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi
103. Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi
104. Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi
105. Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
106. Uluslararası Hakemli İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi
107. Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
108. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
109. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi
110. Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi
111. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

D. Araştırmada Kullanılan Yöntem

Tezimize başlamadan önce ilk olarak çeşitli makalelerin yer aldığı veri tabanlarından *destan*, *kahramanlık destanları*, *epik*, *Türk destanları* gibi anahtar kelimeler araştırılmıştır. Bu aratılan anahtar kelimelerin yanı sıra *Oğuz Kağan* gibi bazı Türk destan kahramanların isimleri de müstakil olarak aratılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan makaleler yazarın soyadı esas alınarak alfabetik sıraya göre dosyalanmıştır. Dosyalama işi bittikten hemen sonra indirilen makaleler genel manada incelenmiş ve konu kapsamına uygun olmayan makaleler elenmiştir.

Tezin ikinci bölümünde akademik yayınlarda konu dairesinde saptanan makaleler analiz edilerek söz konusu makalelerin açıklamalı bibliyografyası ortaya koyulmuştur. Oluşturulan bu bibliyografyada makaleler incelenirken yine alfabetik sıra esas alınmış eğer makale yazarının birden çok çalışması var ise düzenleme kronolojik sıraya göre şekillendirilmiştir. Tezin ana konusunu oluşturan bibliyografya kısmında ilk olarak makalelerin künyesi tez yazım kılavuzu ve alfabetik sıra esas alınarak aktarılmış ardından söz konusu makalelerin açıklaması yapılırken analiz aşamasında makalelerin genel çerçevesi dikkate alınmaya çalışılmıştır. Diğer bir husus ise açıklama yapılırken makalenin konusu, hedefi ve sonuç olarak ortaya koyulan veriler temel alınmaya çalışılmıştır.

1. BÖLÜM

BİR HALK EDEBİYATI TÜRÜ: DESTAN

Tezin bu kısmında ilk olarak destan kavramının ansiklopedi, sözlük ve farklı birtakım eserlerde hem ne şekilde yer aldığı hem de ne şekilde tanımlandığına dair bilgi verilmiştir. Daha sonra ise bu kavramın içerik, şekil vb. gibi bazı nitelikleri üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra destan kavramının konu bağlamında diğer halk edebiyatı türleriyle olan bağlantısının karşılaştırması yapılmaya çalışılmıştır.

1.1. Kelime ve Sözlük Manası Olarak Destan

Sözlü kültür çerçevesinde var olan halk edebiyatı türlerinden biri de destan olarak karşımıza çıkmaktadır. Farsça kökenli olan *destan* kavramı diğer bazı kavramlarda olduğu gibi çeşitli kaynaklarda benzer şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımlardan bazılarına ise şu şekilde verilebilir:

Türk Dil Kurumu'na göre destan: “Tarih öncesi tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstü olayları konu alan şiir; epope: Manas, Şehname, İlyada, Kalevala birer destan örneğidir.” ve “Bir kahramanlık hikâyesini veya bir olayı anlatan, koşma biçiminde, ölçüsü on bir hece olan halk şiiri.” (TDK, 2011, s. 641)². şeklinde ifade edilmiştir. Ferit Develioğlu'na ait *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat* adlı eserde destan kavramı şu şekilde tanımlanmıştır: “Epope, hikâye, masal” (Develioğlu, 2015, s. 190). Zeki Velidi Togan destan kavramı için: “Destanların milletin yüksek milli duygularını aksettiren halk edebiyatı eserleri olduğunu, tamamıyla veya az çok tarihe dayanan bir ideal âlemi yansıtır.” ifadelerini kullanmıştır (Geyikoğlu, 2001; akt. Sarıgül, 2017, s. 268). Doğan Kaya'ya ait *Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü* adlı eserde destan “Aslı Farsça olan dâstân ‘efsane, mesel, hikâyet-i Güzeşteğân’ anlamına gelen manzum eser” şeklinde verilmiştir (Kaya, 2014, s. 241). Konu ekseninde çeşitli sözlüklerde destan kavramı için benzer maddelere yer verilmiştir. Sözlüklerin yanı sıra çeşitli eserlerde bazı araştırmacılar destan kavramı için çeşitli tanımlar yapmışlardır. Bu tanımlardan bazılarına ise şu şekilde yer verilebilir:

² Detaylı bilgi için bkz. TDK, a.g.e., s. 641.

Öcal Oğuz destanı “Bir edebiyat türü olarak büyük bir olay veya bir kahramanın maceralarını anlatan olağanüstü motiflerle örülü uzun şiir, başka bir ifadeyle anlatmaya dayalı epik şiir” şeklinde tanımlamıştır (Oğuz ve diğerleri, 2020, s. 329).

Şükrü Elçin destan kavramı için şu tanımlı yapmıştır:

“Destan (epos) bir boy, ulus (kavim) veya millet hayatında tam estetik hüviyet kazanmamış eser sayılan efsanelerden sonra nazım şeklinde ortaya çıkan en eski halk edebiyatı mahsullerinden biridir. Sözlü geleneğe bağlı bu anonim mahsuller, zaman ve mekân içinde cemiyetin iradesini ellerinde tutan <Kahraman-Bilge> şahsiyetlerin menkabevi ve hakiki hayatları tarafında teşekkül etmiş uzun, didaktik hikâyelerdir. Tarihe bağlı olmakla beraber tarih sayılmayan; ozanların kobuzlarla terennüm ettiği; cemiyetin ortak hayat görüşü ile ülkülerini aksettiren bu eserlerin teşekkülü için bir<yaratma zemini> ile savaş, din değiştirme, göç, kuraklık vb. gibi büyük hadiselerin millet vicdanında bir takım sarsıntılara sebep olması lazımdır.” (Elçin, 1993, s. 72).

Erman Artun *Türk Halk Edebiyatına Giriş* adlı eserinde destan kavramını “Destanlar olağanüstü ile gerçeği, efsaneyle tarihi kaynaştırarak kahramanlık olaylarını veya bazı büyük toplumsal olayları manzum biçimde dile getiren ürünlerdir.” şeklinde tanımlanmıştır (Artun, 2004, s. 20). Suat Batur ise destan kavramı hakkında “Destanlar bir ulusun yaşamını yakından ilgilendiren savaş, göç gibi tarih ve toplum olaylarını anlatan uzun manzumelerdir. Ulusların duyuş, düşünüş, görüş ve inanışlarını tarihin çok eski çağlarından günümüze ulaştıran en önemli ürünler destanlardır” şeklinde bir tanım yapmıştır (Batur, 1998, s. 309).

Abdurrahman Güzel ve Ali Torun *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı* adlı eserde destan kavramını “Bir milletin kederini, sevinç ve coşkularını, heyecanlarını bütün duygu ve düşünce yapısını oluşturan türlerdir.” ve “Milletin geçmişindeki diri ve canlı hedeflerini belirli amaçlar doğrultusunda geleceğe aktarılmasında birinci derecede önem taşıyan yazılı veya sözlü belgelerdir.” şeklinde tanımlamışlardır (Güzel ve Torun, 2012, s. 203-204).

1.2. Tarihsel Süreç İçerisinde Destanın Teşekkülü

Türlere ait epik destanların meydana gelmesinde başlangıç zamanı ve kaynağı olarak ata kültürünün veyahut ata ruhlarına tapınma inancının teşekkül edip sistemleşmesi olarak kabul görmüştür. Bundan ötürü kaostan kozmosa dönüşümün ve doğa içerisinde hem kendini hem de kendisi haricinde gerçekleri algılayış ve belirli bir sistem içerisinde anlamlandırmayı anlatan, Türk mitolojisinin epik destanlara kaynaklık eden sosyal ve kültürel temelini meydana getirdiği söylenebilmiştir. Türk epik destan geleneği, mitolojik dönem itibarıyla oluşan sözlü gelenek üzerinde, sosyal yapının bahçe tarımından avcılık ve çobanlık devrinde göçebe yaşam tarzına dönüşmesiyle birlikte meydana gelen boy birlikleri, onların kendileriyle ve Doğu Avrupa

coğrafyasındaki atlı göçerlerle yapmış oldukları mücadelelerde göz önündeki savaşçı alpların kahramanlık ile yoğrulan efsaneleri ekseninde oluşmuştur(Çobanoğlu, 2003, s. 37-40).

Türk milletinin arkaik dönemlerde meydana gelen bazı destanları olduğu bilinmekle birlikte Türklerin Anadolu'ya gelmeden öncesine ait destanlarından günümüze kadar gelen yazılı hâlde bulunan metinlerin yok denecek kadar az oluşu görülmüştür. Bunlara ek olarak arkaik Türk destanlarına ait birtakım bilgileri Çince, Farsça, Moğolca ve Arapça gibi kaynaklardan da bulabilmekteyiz. Bu kaynakların yanı sıra İranlı destan şairi olarak bilinen Firdevsi'nin *Şehname* isimli eseri, Moğol tarihçisi olan Reşidüddin'in *Cami-üt-Tevarih* adlı eseri, bir Arap tarihçi olan Cüveyni'nin *Tarih-i Cihan Güşâ* ve Mesudi'nin *Mürüccü'z Zeheb* isimli eserinin bu bağlamda öne çıktığı ifade edilmiştir. Birtakım Türkçe kaynaklarda da destanlarla ilintili bilgiler yer almıştır. Kaşgarlı Mahmut'un *Divan-ü Lügati't- Türk*, Yazıcıoğlu Ali'nin *Selçukname* eseri, Ebulgazi Bahadır Han'a ait olan *Şecer-i Türk* ve *Şecere- i Terâkime* isimli eserleri de bu bağlamda önemli görülmüştür (Güleç, 2012, s. 232).

Tarihi zamanın arkaik dönemlerine kadar uzanan halkların oldukça zengin destan kültürlerinin olduğu bilinmekle birlikte bu halkların içerisinde Türk milleti de yer almaktadır. Türk destanlarına bakıldığında bu zengin destan külliyyatının ana temellerinin yaratılış ve türeyiş destanlarının oluşturduğu görülmüştür. Türk dünyası içerisinde varlığını sürdüren pek çok destan metninin bulunması ve incelenmesi neticesinde Türk milletine ait hem büyük hem de kapsamlı bir destan geleneğinin olduğunu görülmüştür (Duman, 2024, s. 27). Bu bilgilerden hareketle Türk destanlarının çok köklü bir geçmişe sahip olduğu ve hem Türk hem de başka milletlere ait çeşitli kaynaklarda Türk destanları hususunda birtakım bilgilerin yer aldığı açıkça görülebilmektedir.

Destanların ortaya çıkabilmesi için bir toplumu temelden sarsarak etkisi altına alacak deprem, sel, kıtlık vb. gibi bazı olay ve felaketlerin meydana gelmesi gerekmektedir. Ancak yalnızca bu şekilde büyük olayların meydana gelmesi yeterli olmamakla birlikte destanın oluşum sürecinde bazı durumların gerçekleşmesi gerekmektedir. Destanın destan olarak son hâlini alabilmesi için bazı aşamalardan geçmesi zaruridir. Bu aşamalar şu şekilde verilebilmektedir:

Birinci oluş safhası: Milletin hem ruhuna hem de vicdanına tesir eden bir olay, toplum ve art arda gelen nesillerin hayal güçleri çerçevesinde genişledikten sonra derinleşir ve çeşitli efsanelere bürünür.

İkinci safha: İlk aşamadaki efsanelere ve olağanüstülüklere bürünmüş olan hadise, dönemin ozan denilen şairleri tarafından müzik ve saz eşliğinde icra edilir. Bu işte her

bölgedeki ve her zamandaki ozanların hayal güçlerinin de katkısıyla saz ile türkü şeklinde aktarılır. Bu şekilde her ozana göre söylenmiş *destan halkaları* ortaya çıkmıştır.

Üçüncü safha: Kuvvetli bir şair tarafından destan halkaları göz önünde tutularak, destan yeniden icra edilir ya da söylenerek yazıya geçirilir. Buna örnek olarak *Şehname* ve *İlyada* adlı eserler verilebilir. Türk destanlarının çoğunluğunda ise destanlar ikinci aşamada destan halkaları şeklinde kalmıştır. Bu durumun nedeni ise Türklerde yazı yaygın bir şekilde kullanılmadığı için destanlar son şekline getirilememiştir. Bunların yanı sıra Türklerin destan olabilecek hadiseleri tekrar tekrar yaşadıkları söylenmiştir. Bir destanın halkalar şeklindeyken ikinci bir destanın konusu olacak başka bir hadise meydana gelmiştir. Bu sebeple eski destanlara son hâlini vermeye olanak kalmamıştır (Güleç, 2012, s. 231).

1.3. Destanların Dil, Yapı ve Şekil Özellikleri

Tezimizin bu bölümünde destanın; dil, yapı ve şekil bakımından nitelikleri hususunda çeşitli kaynaklardan yararlanılarak bilgi verilmiştir.

Destanlar âdeta halkın benliğinin bir yansıması şeklinde meydana gelmiş ve içerisinde doğduğu halka ait pek çok unsuru da bünyesinde barındırmışlardır. Bu sebeple söylenebilir ki destanlar içerisinde şekillendiği toplumun pek çok niteliğini üzerinde taşıdığı gibi halkın kullandığı dilin birçok özelliğini de yansıtmaktadır. Buna ek olarak destanların gerçek hayattan ve içerisinde yeşerdiği toplumdan hem dil hem de yaşayış tarzını yansıtmaları hasebiyle kopuk olmadığı rahatlıkla söylenebilmektedir. Türk destan geleneği bağlamında kullanılan dilin toplumun net bir şekilde rahatlıkla anlayabileceği bir kuvvete sahip olduğu söylenebilmektedir. Ait olduğu dilin en güzel örneklerini meydana getirir. Söz konusu bu dil çok uzun yıllar boyunca aktarıla aktarıla âdeta atasözü ve özdeyişler dizisi şeklini almış bir dil olarak ifade edilebilir. Bu yönüyle destanın dili kutsal kabul edilen kitapların diline benzetilmiştir (Ergin, 1980; akt. Kaplan, 2016, s. 25).

Türk destanlarında bazen şiir bazen ise düz yazı biçiminde kullanılan dilin son derece açık, anlaşılır ve canlı bir anlatım gücüne sahip olduğu görülmektedir. Gramer yapısı yönünden dizelerin sıralanış şekli ise Türk dilinin cümle yapısına son derece uygunluk göstermektedir. Söz konusu anlatım dili, ortak konuşma dilinin açıklığını ve zenginliğini de aksettirmektedir. Destanın dili açık ve anlaşılır olmasının yanı sıra mübalağa, benzetme, tezat vb. gibi çeşitli edebî öğelerle örülü zengin ve güzel bir üsluba sahiptir. Ancak bakıldığında üslup içerisinde hâkim olan öğrenin mübalağa olduğu bununla birlikte mübalağanın görevinin destanı gerçeklerden uzak tutmak yerine bunun tam tersi olarak gerçekleri net bir şekilde büyüterek

meydana çıkarmak olduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Yıldırım, 1998; akt. Kaplan, 2016, s. 25-26). Destanın dili hususunda bu ve benzeri bilgiler çeşitli kaynaklarda da fazlaca yer almaktadır.

Destanların şekil ve yapı bakımından özellikleri hususunda ise şunlar söylenmiştir: Destan nazım ya da nazım nesir karışık hâlde olma niteliği taşıyabilmektedir. Oğuz Türklerine ait olan *Dede Korkut Kitabı* adlı eserde hem nazım hem de nesir harmanlanmış hâlde bulunması itibarıyla Türk boylarının yaratmalarında çok eski bir geçmişe sahip olduğu ifade edilebilmektedir. İngilizcede bu şekle karşılık olarak gelecek kavram bulunmamaktadır. Ancak bu şekil yalnızca Türk boylarına özel bir şekil değildir. *Champu* teriminin Sanskritçe 'de sanatkarane bir tarzda düzenlenen nesrin, nazımla yer değiştirdiği anlatmalar için kullanıldığı görülmüştür. Söz konusu terimin Hint kaynaklı olmayan aynı tarzda düzenlenmiş anlatmaları karşılamak için de kullanıldığı aktarılmıştır (Reichl, 2002; akt. Oğuz, 2020, s. 336).

Hamdi Güleç ise destanların şekil özellikleri için şu bilgilere değinmiştir:

“Destanların büyük çoğunluğu manzum haldedir. Elimizde mevcut olan Türk destan parçalarının büyük kısmının nesir olması durumu hususunda şu şekilde açıklama yapılabilir. Destanlar aslen şiir halindedir ama yazıya geçiren kişi destanı nesirleştirerek özet şeklinde yazmıştır. *Alp Er Tunga Sagusu* adlı eser ise elimizde mevcut olan en eski destan parçasıdır ve şiir şeklindedir. Türk destanları ilk şekillerine göre dörtlüklerden oluşmuşlardır. Koşma benzeri bir nazım şekliyle kaleme alınmışlardır. Bunların yanı sıra Türk destanlarında kafiye ehemmiyetli bir yer tutmaktadır. Destanların dili saf bir Türkçeden meydana gelmiştir. Ancak buna karşın mesnevi halinde kafiyelenmiş destanlar da bulunmaktadır. Bu destanlara örnek olarak *Oğuz Kağan* verilebilir” (Güleç, 2012, s. 232).

1.4. Destanın Masal, Halk Hikâyesi, Efsane ve Menkıbeyle olan ilişkisi

Tezde destanların diğer sözlü gelenek ürünleri (masal, efsane, halk hikâyesi ve menkıbe) ile olan ilişkisini daha net görmek hasebiyle bu kısımda söz konusu türlerin çeşitli benzer ve farklılıklarıyla ilgili birtakım bilgilere yer verilmiştir.

1.4.1. Destan ve Masal

Masal kavramı *Kamûs-ı Türki* adlı eserde “Mesel, adab ve ahlak ve nasayih mütâallik küçük hikâye” şeklinde geçmektedir (Sami, 1989, s. 1288).

Halka ait olan masallar ve destandaki öğeler birbirleriyle iç içe durumdadır. Söz konusu öğeler metin içerisinde bazen yan yana bazen ise iç içe birbirlerine karışarak bir sentez oluşturmuş hâlde görülürler. Adı geçen (destan, halk hikâyesi, vb.) türlerin ihtiyacına yönelik olarak genişleyip yayılabilirler. Bunların yanı sıra anlatıcıya bağlı olarak anlatım şekline göre

de normalleşerek bütünleştikleri görülebilmektedir. Tüm bu yapı kuruluşları epik sisteme uygun şekilde *stereotype* formüllerle oluşur. Uzun çerçeveye sahip masallarda ise durum bazı ayrılıklar gösterebilmektedir. Bu masallarda belirli bir seviyeye kadar anlatım türü kendine özgü niteliklerini korur (Özkan, 2015, s. 571).

Yukarıdaki bilgilerin yanı sıra masal ve destan arasındaki farklar şu şekilde sıralanabilir:

- a) Masalların türlü çeşit konularına karşın destanlarda kahramanlık konuları ağır basmaktadır. Destanlar büyük çoğunlukla bir milletin başına gelmiş olan ehemmiyetli hadiseler ve büyük kahramanlıklar çerçevesinde oluşmuşlardır.
- b) Destanlarda yer alan kahramanlar hayali kahramanlardır. Ancak buna karşın Oğuz Kağan gibi destan kahramanları tarih sayfalarında karşımıza çıkmaktadır.
- c) Masalların kısa olmasına karşın destanlar daha hacimli eserlerdir.
- d) Masallarda manzum kısımlar çok çok azdır fakat destanlar manzumdur.
- e) Destanlar millî bir kimlik taşır ve bir millete aittirler. Masalların benzerlerine başka milletlerde de rastlanmaktadır.
- f) Destanlarda kalıp değişikliği bulunmaz. Masallarda ise şekil, biçim ve kalıp değiştirme oldukça fazladır (Sakaoğlu, 2000; akt. Güleç, 2012, s. 189-190).

Masal ve destan arasındaki benzerlikler ise şunlardır:

- a) Destan ve masalda pek çok motif, evren anlayışı, çeşitli olağanüstü kahramanlar ve fantastik varlıkların bulunması her iki türün de benzer bir yönü olarak söylenebilmektedir.
- b) Olağanüstü olayların bulunması ve çokluğu söz konusu iki türün bir diğer benzer yönüdür.
- c) Söz konusu iki türün de anlatımında yetkinlik gerekir bu sebeple bu türlerin anlatıcılarının kendine has isimleri bulunur. Örnek olarak masal anası, manasçı, yırcı verilebilmektedir.
- d) Hem masallar hem destanlar meydana gelip şekillendikleri topluma ait gelenek, görenek ve örflerden yer yer az yer yer çokta olsa izler bulundurmaktadır.
- e) Destanlar da masallar gibi aynı kültür dairesinde tarihî, coğrafi, dinî ve kültürel birtakım şartlar referans alındığında komşu milletlerin destanlarıyla olan benzerliklerin şaşırtıcı olmayacağı ifade edilebilmektedir (Ergun, 2004; akt. Türkan, s. 44).

1.4.2. Destan ve Halk Hikâyesi

Doğan Kaya halk hikâyesi için: “16. yüzyıldan itibaren anlatılan efsane, menkabe, destan gibi türlerle beslenip halk kültürünün pek çok ögesini ihtiva eden ve halkın roman ihtiyacını karşılayan bir anlatım türü. Ozanların anlatma geleneğinin bir ürünü olan destan (epoppe)’nin yerini almıştır ” ifadelerini kullanmıştır (Kaya, 2014, s. 378).

Şükrü Elçin ise halk hikâyesi hakkında şunları söylemiştir: “Türk halk hikâyeleri, zaman seyri ve coğrafya-mekân içinde-efsane, masal, menkıbe, destan, vb.- mahsullerle beslenerek, dinî, tarihî, içtimai hadiselerin potasında iç bünyelerindeki bağlarını muhafaza ederek milletimizin roman ihtiyacını karşılayan eserlerdir” (Elçin, 1993, s. 444).

Halk hikâyesi ve destanların hem farklı hem de benzer tarafları bulunmaktadır. Bu iki türün arasındaki en büyük farklılığın şekil bakımından olduğu söylenebilmektedir. Destan metinleri nazım şeklinde halk hikâyeleri ise nazım ve nesir karışık bir yapıya sahiptirler. Bir diğer farklılık ise sözlü gelenek içerisindeki bu iki türün simgelediği yaşam şeklidir. Halk hikâyeleri bazen yarı göçebe bazen de yerleşik hayatı benimsemiş insanı simgelerken destanlarda ise göçebe yaşam şeklinin yansımaları net bir şekilde görülmektedir. Bu husus açısından bakıldığında konu bakımından da farklılıkların mevcut olduğu söylenebilmektedir. Halk hikâyelerinde bazen bağımsız olarak aşk, kahramanlık ve sevgi konuları işlenir bazen de bu konular iç içe geçmiş hâlde bulunabilirken destanlarda bir milletin ulusal bilinci ve kolektif inanç birliği ile hareket eden hasret duyduğu ülküyü gerçekleştirme sürecindeki kahramanlıkları anlatmaktadır (Bozdoğan, 2013, s. 32).

Söz konusu iki tür arasında bulunan önemli bir fark da destanlarda görülen dış mücadelelerin halk hikâyelerinde ise iç mücadeleye dönüşmüş hâlde karşımıza çıkması olarak verilebilir. Destan kahramanları destan metinlerinde çeşitli olağanüstülüklerle karşı karşıya gelmektedirler. Ancak halk hikâyeleri destanlara göre daha fazla gerçeğe yakınlık göstermektedir. Bu bağlamda destan kahramanları karşılaştıkları zorlukları kendilerinde mevcut olan olağanüstü güçle atlatırlar, ancak halk hikâyelerinde özellikle birinci dereceden ehemmiyetli kahramanlar, Hz. Hızır’ın, pirin, dervişin ya da ihtiyarın yardımı vesilesiyle karşılaştıkları zorlukları atlatırlar. Buna örnek olması bakımından *Kerem ile Aslı* hikâyesinde yolda kara borana tutulan Kerem ile Sofi’ye aksakallı bir ihtiyar yardım etmiştir (Alptekin, 1997; akt. Bozdoğan, 2013, s. 32).

Halk hikâyesi ve destanın birbirine benzeyen yönleri ise şu şekilde verilebilmektedir:

- a) Halk hikâyeleri de destanlar gibi hikâyeci âşıklar ya da halk şairleri tarafından saz kullanılarak icra edilirler.
- b) Hem halk hikâyelerinde hem de destanlarda hadiselerin ve fikirlerin birtakım olağanüstü nitelikleri bulunmaktadır.
- c) Halk hikâyeleri de destanlara benzer olarak tamamen manzum olmasalar da büyük çoğunlukta manzum kısımlara sahiptirler. Söz konusu bu bölümler olayın gelişip şekillenmesine yardımcı olurlar (Güleç, 2012, s. 57).

1.4.3. Destan ve Efsane

Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü'ne göre efsane: “Gerçek veya hayali muayyen şahıs, hadise veya yer hakkında anlatılan hikâyelerdir ” şeklinde tanımlanmıştır (Kaya, 2014, s. 316).

Destan ve efsanenin bezer yönlerinden ilki her iki türdeki olayların da gerçekten meydana gelmiş olarak kabul görmesi ve cereyan ettiği yer yönünden her iki türün de günümüz dünyasını kendilerine mekân olarak tayin etmeleri söylenebilir. Bunların yanı sıra söz konusu iki türün de cereyan ettiği zaman aynı değildir (Yiğit, 2018, s. 69).

“Bir hâdisenin destan olabilmesi için eski bir devirde vuku bulması, aradan geçen zamanda meydana gelmesi gerekir. Yani, destanın konusu olan hâdisi ile destanın teşekkülü arasında uzun zamanın geçmesi gerekir” (Karasoy, 1991, s. 40-41).

Destan ve efsanelerin farklılıkları için ise şu bilgiler verilebilmektedir:

- a) Destanlarda cereyan eden olaylara tarih kitaplarında rastlayabilmemize rağmen efsaneler için bu durum her zaman geçerli değildir.
- b) Söz konusu iki türün de geçtiği zaman aynı değildir. Destanların meydana gelmesi için oldukça uzun bir zamanın geçmesi gerekmele birlikte yine efsaneler için böyle bir durum bulunmamaktadır.
- c) Efsaneler bazen kutsallık taşımaktadır ancak destanların bu şekilde bir niteliği bulunmaz ve genellikle milli olma niteliğini taşımaktadırlar.
- d) Efsanelerin benzerlerine farklı milletlerde de rastlanmaktadır. Ancak destanlar millî kimliğe sahip oldukları için benzerleri bulunmamaktadır (Sakaoğlu, 1980; akt. Güleç, 2012, s. 211).

1.4.4. Destan ve Menkıbe

Menkıbe kavramı *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat* isimli eserde: “Çoğu tanınmış veya tarihe geçmiş kimselerin ahvaline (durumuna) ait fıkralar, hikâyeler” şeklinde tanımlanmıştır (Develioğlu, 2015, s. 713). İslami destanların menakıpname niteliği taşıdığı bilinmektedir. Bunun yanı sıra menkıbeler bir velinin kerametleri etrafında şekillenirken destanların konusu ise toplumsaldır. Destanlar çoğunlukla toplumsal bir konuyu merkeze alsalar da bazen yalnız bir kişi etrafında da şekillenebilirler. Destanlar olağanüstü öğeleri barındırırlar menkıbeler ise kerametler yoluyla olağanüstü nitelikler barındırmaktadırlar (Zengin, 2019, s. 26).

Bu bilgilerin yanı sıra destan ve menkıbe ilişkisi için şu bilgiler de verilmiştir: Sözlü kültür dairesinde icra edilen söz konusu iki tür anlatıcı bakımından değerlendirildiğinde; destanların belirli bir gelenek dairesinde teatral bir şekilde icra edilmesine karşın menkıbelerde özel bir anlatıcı yer almaz. Bunların yanı sıra menkıbelerde özel bir anlatıcı olmamasına karşın menkıbede veli ya da şeyh olarak kabul gören şahsa sempati besleyen ve anlatıda bulunan kerametlere inanan kişiler tarafından menkıbeler anlatılmaktadır. Ek olarak menkıbeler destanlardan farklı olarak özel bir tören ve icra geleneği çerçevesinde anlatılmamaktadırlar. Destan metinleri manzum, mensur veya manzum-mensur karışık olarak anlatılmalarına karşın menkıbeler sözlü kaynaklarda yani yazıya geçirilmeden evvel mensur, yazıya aktarılma sürecinde sadece mensur değil, manzum veya manzum-mensur karışık bir şekilde aktarılmış oldukları söylenebilmektedir (Hamarat, 2015, s. 110).³

³ Daha fazla bilgi için bkz. Hamarat, a.g.e., s. 109-110.

2. BÖLÜM

AKADEMİK DERGİLERDE EPIK DESTANLARLA İLGİLİ MAKALELERİN AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYASI (1950-2022)

1. Abbasov, N. N. (2009). Kitab-ı Dede Korkut Destanı ve Oğuz Türklerinin İctimai-Siyasal Kuruluşu Hakkında. *Karadeniz Araştırmaları*, 6(22): 147-157.

Bu çalışmanın başında *Dede Korkut* destanının Türkler için ne derece önemli ve değerli bir kaynak olduğuna dair açıklama yapılmıştır. *Dede Korkut Kitabı* adlı eserde geçen bazı yer adlarının Azerbaycan'ın kuzey bölgesinde yer aldığı aktarılmakla birlikte Azerbaycan'da yer alan kabile ve yer adlarıyla *Dede Korkut* 'ta geçen bazı yer ve kabile isimlerinin birbirine çok benzediği hususu üzerinde durularak bu bağlamda açıklama yapılmıştır. *Dede Korkut* eserinde yer alan kahramanların bir zamanlar yaşadıkları düşüncesinin gerçeği yansıttığı fikrine yer verilmiştir. *Dede Korkut*'un konu ekseninde incelemesi yapılırken söz konusu karakterlerin Azerbaycan coğrafyasında İslam dininden çok daha önce yaşamış oldukları mevzuu üzerine bazı bilgilere yer verilmiştir. Sonuç bölümünde çalışmaya dair tespitler aktararak makale sonlandırılmıştır.

2. Abdulrezzak, A. O. (2014). Türk Dünyası Mitolojik Destanları ile Kalevela Destanının Tipolojik Açıdan Mukayesesi. *Gazi Türkiyat*, (14): 189-223.

Bu çalışmada öncelikle tip ve motif kavramları üzerine birtakım genel bilgiler aktarılmıştır. Destan konusu bağlamında *arketip*, *sterotip* ve *prototip* kavramları hususunda bazı genel açıklamalara yer verilmiştir. Türk dünyası destanları ve *Kalevala* destanı içerisindeki arketiplerin yüklendikleri karaktere göre incelemesi aktarılmıştır. Çalışmada daha sonra Türk dünyası destanlarında ve *Kalevala* destanında ortak olarak tespit edilen bilge, alperen, kadın, anne vb. pek çok tipin incelemesi destanlardan örneklerle sunulmuştur. Hemen ardından konu bağlamında destanlarda farklılık gösteren tipler örneklerle konu özelinde ele alınmıştır. Ele alınan destanlarda yer alan tip ve motiflerin birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğu belirtilmiştir. Çalışma sonuç bölümünde aktarılan tespit ve bilgilerle sona ermiştir.

3. Abdulrezzak, A. O. (2017). Türk Dünyası Mitolojik Destanları ile Homeros Destanlarındaki “At” Motifi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi (SOBİDER)*, (17): 262-283.

Makalenin giriş kısmında kültür ve destan ilişkisine dair genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Atın Türk kültüründeki yeri ve önemi ele alınıp açıklanırken insana benzer

yanlarının bulunduğu söylenerek bu hususta çeşitli örnekler aktarılmıştır. Türk kültüründe atın olağanüstü durumlarının bulunduğu, ata kutsallık atfedildiği ve çeşitli özelliklere sahip olan bir varlık olduğu genel hatlarıyla belirtilmiştir. Ek olarak destan kahramanları için atın vazgeçilmez olduğu düşüncesi vurgulanmaktadır. Daha sonra çalışmada atın rengi, uçabilmesi, kahramana kattığı güç, koruyucu olması vb. pek çok nitelik Türk mitolojik destanları ve *Homeros* destanları bağlamında mukayeseli olarak incelenmiştir. At motifi ele alınırken kültürlerin etkileşim durumunda bulundukları belirtilmiştir. Makalenin sonuç kısmında konu çerçevesinde yapılan değerlendirmeler sunulmuştur.

4. Abid, S. (2014). Dede Korkut Destanında Basit Cümlelerin Yapısı ve Yapısal Mantıksal Türleri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar*, 3(5): 29-42.

Bu çalışmada öncelikle *Kitab-ı Dede Korkut* isimli eserde bulunan basit cümle çeşitleri konusuna değinilmiş olup bu çeşitlerin de kendi içerisinde farklı farklı yapısal ve mantıksal türlerinin bulunduğu konu ekseninde açıklanmıştır. *Dede Korkut* destanında yer alan basit cümlelerin sınırlarının günümüzde dâhi belirlenemediği belirtilmiştir. Çalışmada basit cümlelerin sınırlarının belirlenmesini zorlaştıran sebep sırasıyla açıklanmıştır. *Dede Korkut* destanında bulunan basit cümlelerin çerçevesi yapısal mantıksal yöntem kullanılarak detaylıca tespit edilmiştir. Yapısal mantıksal yöntem kullanılarak basit cümlelerin türlere göre ayrımı yapılarak aktarılmıştır.

5. Acaloğlu, A. (2005). Türk Destan Geleneğinin Tarihi Kökenlerine Dair. *Modern Türklük Araştırmaları*, 2(4): 144-157.

Makalede ilk olarak Türk destan metinlerinin çeşitli yönlerden incelenmesi hususunun zamanla pozitif bir yere geldiğinden söz edilmiştir. Bununla birlikte günümüzde yapılan araştırmalarının hem yapı hem de köken mevzusuna eğilmesi konusunun kaçınılmazlığı üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak Türk destanlarının kökenleri bağlamında hazırlanacak değerlendirmelerin iki şekilde yapılabileceği ifade edilerek bu yollar hakkında açıklama yapılmıştır. Daha sonra söz konusu destan metinleri içerisinde çıkarılan bilgilerin destanın meydana gelişi ve ortaya çıkması hususunda yapılan araştırmalarda kaynak olarak kullanıldığından söz edilmiştir. Çalışmanın devamında konu bağlamında tarihî veriler, halk hikâyelerinin arkaik kaynakları, destan ve eskiçağ resim sanatı gibi konularda değerlendirme yapılmıştır. Makalenin sonuç bölümünde Türklere ait olan kahramanlık destanlarının *erken göçebelik dönemi* şeklinde isimlendirilmiş olan dönemde gelişmiş tekstler hâlinde bulunduğunu ve geniş coğrafyalarda bilinirlik gösterdiği konu kapsamında söylenmiştir.

6. Aça, M. (1995). Türk Destanlarındaki Aşerme (Yerikleme) Motifinin Destan Kahramanlarının Üzerindeki Etkisi ve Hayvan Ata (Ecdad) İnancıyla Olan Bağlantısı. *Millî Folklor*, (34): 78-81.

Bu çalışmada ilk olarak Türk destanları ve halk hikâyeleri içerisindeki çocuksuzluk motifine dair genel bilgilere yer verilmiş ardından mevzu örneklerle zenginleştirilmiştir. Daha sonra destanlarda kahramanın olağanüstü doğumu ve kahramanın annesinin olağanüstü yiyecekler aşermesine dair konu ekseninde incelemeler ortaya konulmuştur. Konu *Manas* destanı gibi bazı destanların içerisinden alıntılarla örneklendirilmiştir. Ayrıca çeşitli Türk boylarına ait destanlarda hayvandan türeyiş hususuna dikkat çekilmiştir.

7. Aça, M. (1998). Türk Dünyasındaki Epitetler Hakkında Dört Eser ve İlhan Başgöz'ün Bir Yazısına Dair. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (6): 693-699.

Bu çalışmada İlhan Başgöz tarafından yazılmış olan *Dede Korkut Destanında Epitetler* isimli yazısı ekseninde çalışmanın amacına dair bazı bilgiler verilmiştir. Daha sonra İlhan Başgöz'ün bu çalışmayı yaparken Batılı kaynakları ve Batılı bilim insanlarını çok iyi takip ettiğini ancak konu bağlamında Doğulu bilim insanlarının yapmış olduğu çalışmaları takip etme konusunda eksik kaldığını söyleyerek yaptığı tenkit üzerine konuya açıklama getirmiştir. Çalışmanın devamında epitetler ile ilintili olarak Şâkir İbrayev ve S. M. Bayskalan gibi bilim insanlarına ait dört çalışma incelenerek detaylı bir şekilde sunulmuştur. Çalışmanın son kısmında yine İlhan Başgöz'ün söz konusu yazısı bazı yönlerden konu kapsamında eleştirilmiştir.

8. Aça, M. (1999). Türk Kahramanlık Destanlarında İç Mücadele ve Yakın Akrabaları Tarafından İhanete Uğrayan Kahraman. *Millî Folklor*, (44): 18-23.

Bu çalışmada öncelikle pek çok Türk destanında kahramanların gerek kendi obalarında gerekse başka obalardaki zalim hanlara ve beylere karşı olan mücadelelerinin azımsanamayacak kadar çok olduğundan bahsedilmiştir. Bu kahramanların kendi milletlerinin adına başkaldırdıkları ve intikam aldıkları hususu üzerinde durulmakla birlikte *Oğuz Kağan* destanının Uygurca metni üzerinden konu örneklendirilmiştir. *Oğuz Kağan* destanında yaşanan içe dönük yapılan mücadelenin dışa dönük yapılan mücadelelerde olduğu gibi idealize bir şekilde anlatıldığı vurgulanmıştır. Destanlarda yer alan kahramanın ihanete uğraması motifinin *Dede Korkut* taki hikâyelerin içerisinden de örneklendirildiği görülmüştür. Çalışmanın sonuç bölümünde ilk zamanlar iç çekişmelerin yüksek amaçlar uğruna yapılırken daha sonra ise sosyal

hayatın değişmesinden kaynaklı olarak yer yer bireysel çıkarlar için yapılan ihanetlerin olduğu düşüncesi ortaya koyulmuştur.

9. Aça, M. (2000). Türk Destancılık Geleneğine Bütüncül Yaklaşabilme ve Alp Kavramı Üzerine Bazı Yeni Yaklaşım Denemeleri. *Millî Folklor*, (48): 5-17.

Bu çalışmada öncelikle destancılık geleneği bağlamında Anadolu coğrafyasında hazırlanan çalışmalarda sıkça kullanılan bazı anahtar kelimelerin öne çıkmış olduğu ifade edilerek bu anahtar kelimeler aktarılmıştır. Türk destanları hususunda yapılan çalışmalar içerisinde İslam öncesi ve İslam sonrası başkahraman alp tipi ve alp eren arasında dönem dönem kıyaslamalı çalışmaların yapıldığı söylendikten sonra konuya genişçe bir açıklama getirilmiştir. Türk epik destanlarında büyük bir öneme ve yere sahip olan alp tipi iki gruba ayrılarak detaylı bir şekilde mevzu dairesinde incelenmiştir. İncelenen alp tipi kavramı konusu Türklerin inançları ve sosyal hayatı ile paralel şekilde ele alınarak açıklanmış ve konu çerçevesinde örneklendirilmiştir. Çalışma sonuç bölümünde verilen değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

10. Aça, M. (2001). Yırtışlık Destanının Sibiry (Tümen) Türkleri Eş Metnindeki Olağanüstü Yardımcı Kahramanlar Motifi Üzerine Bir Deneme. *Millî Folklor*, (51): 65-74.

Bu makalenin giriş kısmında öncelikle çalışmanın amacına dair açıklamalara yer verilmiştir. Daha sonra Mircea Eliade'ye ait olan mit tanımı aktarılmış ve bu tanım sonrasında mitin varlığını destan, masal gibi türlerin ardından efsane vs. gibi türler içerisinde devam ettirdiği belirtilmiştir. Masal üzerine çalışma yapan bazı Batılı araştırmacıların masalların içerisindeki mitik artıklar hakkındaki görüşleri ve bu görüşlerin zıddını savunan bilim adamlarının görüşleri aktararak konu bağlamında açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Yırtışlık* destanının Sibiry (Tümen) Türkleri eş metninin epizotları sunulmuş ve motifleri incelenmiştir. Makalede yardımcı kişiler çerçevesinde söz konusu destan, *Maaday Kara* ve *Avcı Mehmet* gibi eserlerin mukayeseli olarak incelemesi yapılmıştır. Çalışmanın son kısmında olağanüstü yardımcı kişi motifinin diğer motiflere göre daha eski olduğu vurgulanmıştır.

11. Aça, M. (2002). Özbek Türklerinin Destancılık Geleneği Üzerine Notlar. *Millî Folklor*, (53): 79-93.

Bu çalışmanın ilk kısmında Tuva, Kırgız, Hakas vb. Türk topluluklarının destan ve destancılık geleneği üzerine pek çok araştırmanın yapıldığı ifade edilmekle birlikte Özbek Türklerine ait destancılık geleneği bağlamında yapılan çalışmaların çok kısıtlı olduğu net bir

şekilde belirtilmiştir. Çalışmanın devamında Özbek Türklerinde destan kavramının isimlendirilmesi, destan anlatıcıları, icra yöntemleri, destanın şiirsel yapısı vb. gibi konular hususunda detaylıca bilgi verilmiştir. Makalenin sonuç kısmında elde edilen veriler ve tespitler aktararak çalışma sonlandırılmıştır.

12. Aça, M. (2003). Türk Kahramanlık Destanlarının Öksüz-Yetim Bahadırları. *Millî Folklor*, (58): 67-75.

Çalışma içerisinde öncelikle Türk kahramanlık destanlarındaki bahadırların ne şekilde öksüz ve yetim kaldıkları hususuna değinilmiştir. Konu bağlamında en eski Türk kahramanlık destanlarında öksüz-yetim kahramanların örnekleri sunularak incelenmiştir. Örnek olarak verilen destanların konu ekseninde analizleri yapılmıştır. Çalışma içerisinde analizler yapılırken kullanılan diğer bazı destanların özetlerine de yer verilmiştir. Makalenin son kısmında Türk kahramanlık destanlarındaki bahadırların öksüz-yetim kalmalarının ardından intikam almak için seferlere çıkmaları durumunun Türk kahramanlık destanlarında büyük bir yer tutmalarının yanı sıra büyük bir önem arz ettiği hususu gibi pek çok değerlendirmeye yer verilmiştir.

13. Aça, M. (2006). Tıva Destan ve Masallarının Araştırılmasında Tür Sorunu. *Millî Folklor*, (72): 85- 95.

Bu makalenin giriş kısmında ilk olarak sözlü edebiyat göreneklerinin daha iyi kavranmasıyla birlikte Türk halk edebiyatının yeni perspektifler kazandığı ve bazı problemlerin çözülebilir hâle geldiği ifade edilerek konu bağlamında kapsamlı bir açıklama yapılmıştır. Makalenin devamında Tıva Türklerine ait masal ve destan çalışmalarında rastlanan tür ve isimlendirme bağlamındaki sorunlar üzerinde durulmuştur. Tıva Türklerine ait masal ve destan çalışmalarında en çok sorun yaşanan meselelerinin mefhum, tür ve bölümlendirme olduğu belirtilmekle birlikte sözü edilen Türk topluluğuna ait sözlü gelenek ürünü olan bazı metinlerin hangi türe dâhil edilmesi gerektiği konusunda çekimser kalındığı da vurgulanmıştır. Çalışmanın son kısmında makalede ele alınan problemin yalnızca Tıva Türklerinin sözlü geleneğinde olmadığı ve diğer bazı Türk topluluklarının sözlü edebiyatlarında da rastlandığı söylenerek mevzuya açıklama getirilmiştir.

14. Aça, M. (2007). Güney Sibiry Türklerinde Ava Destancı ve Masalcı Götürme Geleneği. *TÜBAR*, (21): 7-16.

Bu çalışmada Altay, Tıva, Hakas ve Şor Türklerinde destancılık ve masalcılık geleneği üzerinde kısaca durulduktan hemen sonra destan ve masal anlatıcılarının yalnızca eğlence ve cenaze gibi törenlerde etkin olmadıkları bunun yanı sıra avlarda da destan ve masallar anlattıkları belirtilmiştir. Av törenlerinde anlatılan destan ve masalların *Tayga iyesi* olarak bilinen koruyucu bir ruhu memnun etmek amacıyla yapıldığı vurgulanmıştır. Avlara destancı ve masalcı götürme geleneğinin altında yatan sebepler de çalışma içerisinde incelenmiştir. Makalede ava götürülen destancı ve masalcıların anlattıkları destan ya da masalları ruhlardan ya da iyelerden öğrendiklerine dair bir inanışın olduğu açıklanmıştır. Bu inanışa göre destancı ve masalcıların rüyalarına giren ruhların onlara anlatacakları destan ve masalları öğrettiği belirtilirken diğer Türk sahalarında da aşıklığa geçişte de benzerliklerin olduğu ortaya koyulmuştur. Çalışmanın sonunda konu kapsamında ava destancı ve masalcı götürmenin öldürme olgusunun vermiş olduğu suçluluk duygusundan kaçınmak amacıyla yapıldığına dair bir açıklamaya da yer verilmiştir.

15. Aça, M. (2008). Mitten Destana Beden. *Motif Akademi Halkbilimi*, 1(2): 39-58.

Bu çalışmada Türk kahramanlık destanları içerisinde yer alan ve öncelikli olarak Oğuz Kağan gibi destan kahramanlarının insanüstü özelliklerini, fiziksel yapılarını ve bunların yanı sıra onları normal insanlardan farklı kılan bazı fiziksel özellikleri üzerine çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. Öncelikli olarak Türk inanç sisteminde yaradılış ile ilgili mitlere değinilmekte ve insan bedeninin oluşmasının yanı sıra cinsiyetlerin şekillenmesi hususu da ele alınmıştır. Bunların yanı sıra İslami anlatılarda yaradılış konusu da ele alınarak Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın yaradılışı da aktarılmıştır. Türk destanlarında kahramanlar seçilmiş kişiler olarak görülmekle birlikte sadece iyi kahramanların değil kötü kahramanların korkutuculuğunun da bedenleri üzerinden gösterildiği hususu belirtilmiştir. Oğuz Kağan tasvirlerinde ise inanılmaz bir yüz güzelliğinin yanı sıra bedensel olarak yarı insan yarı hayvan bir vücut tasvirinin yapıldığı vurgulanmakta ve destandan bölümler verilerek konu örneklendirilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında yaradılış mitlerinde insan bedeninin oluşumu ile ilgili soruların neden sonuç ilişkisi bağlamında yanıt bulduğu ifade edilmiştir.

16. Aça, M. (2009). “Oğuz Kağan” ve “Arı-Haan” Destanları Uygarlaşma Süreci Açısından Nasıl Okunabilir? *Millî Folklor*, (82): 59-75.

Bu çalışmanın giriş kısmında kahramanlık destanlarının bir ulusun yalnızca kahramanlık dolu tarihini konu almadığı aynı zamanda kültürüne ait pek çok parça hususunda da ipucu barındırdığı belirtilmiştir. Uygarlık kelimesinin tanımına kısaca yer verilmiştir.

Uygarlığın süreç içerisindeki gelişimine ve uygarlığın hangi temeller üzerinde yükseldiği vb. gibi konular hakkında detaylı bir açıklama yapılmıştır. İlk insan olma konusu ile ilintili olarak *Oğuz Kağan* adlı eser ve *Arı-Haın* isimli eser karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. İki destanın başkahramanı uygarlaşma konuları bağlamında karşılaştırılmış bu karşılaştırma destanlar üzerinden örneklendirilmiştir. Altay Türkleri içerisinde yaygın olarak bilinen yaradılış mitindeki Eje ve Törüngey'e dünyada yaşamaları için gerekli olan temel bilgileri öğreten kişi olan Mangdaşire'nin ilk medeniyet kahramanlarından biri olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın son kısmında Arı-Haın'ın yaşadığı süreç boyunca sorgulamadığı buna karşın Oğuz Kağan'ın ise her daim ilerleme düşüncesi içerisinde olduğu ve bu durumun Oğuz Kağan'ı daha realist bir duruma taşıdığı aktarılmıştır.

17. Aça, M. (2012). “Köne Epos” (Arkaik Destan) Kavramı ve Türk Halk Hikâyelerindeki “Âşıklara Mahsus Evlilik” Konusunun Kaynaklarından “Alplara Mahsus Evlilik”. *Millî Folklor*, (47): 11-21.

Çalışmada ilk olarak tür ve şekil kavramları bağlamında kavram karmaşası yaşandığı söylenmiştir. Eski destan metnlerinin değişerek masal formatında anlatıldığı belirtilmekle birlikte bazı araştırmacılar tarafından bazı destan metnlerinin kahramanlık masalı şeklinde sınıflandırdıklarından bahsedilmiştir. Çeşitli Türk topluluklarında aşk temasını işleyen destan ya da halk hikâyelerine bakıldığında araştırmacıların aşk konusunu işleyen destanların kahramanlık temalı destanlardan sonra ortaya çıktığı düşüncesinden bahsedilmiş ve konu açıklanmıştır. Bunlara ek olarak arkaik destanlar hususunda bilgi verilmiştir. Alplara mahsus evlilik konusu değerlendirilmiş olup konu bağlamında örnekler aktarılmıştır.

18. Aça, M. (2014). Şamanlığa Geçişteki Ölüp Dirilme Ritüelinden Türk Destanlarındaki Ölüp Dirilmeye. *Millî Folklor*, (54): 75-85.

Bu çalışmada ilk olarak şamanlıkta ölüp dirilme ritüelinin ne şekilde gerçekleştiği ve bu ölüp dirilme ritüelinin sonuçları hususunda açıklamalara yer verilmiştir. Şamanlığa geçişte yaşanan ölüp dirilmenin sembolik bir olay olduğu çalışma içerisinde özellikle belirtilmektedir. Türk destanlarında kahramanların ölümünün ne şekilde ve kimler tarafından gerçekleştiği hususu üzerinde durulurken *Manas* destanı üzerinden konu örneklendirilmiştir. Bunların yanı sıra diğer Türk boylarına ait birçok destan örnekleri üzerinden konu pekiştirilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında Türk destanlarındaki ölüp dirilme motifinin arka planında yatan ana düşüncenin ne olduğu söylenmekle beraber destan içerisinde ve şamanlıktaki ölüp dirilmenin bağlantısı açıkça değerlendirilmiştir.

19. Aça, M. (2018). İsyan Mevsimlerinde Eyleme Geçiş Aracı Olarak Saz ile Söz: Köroğlu Örneği. *Kültür Araştırmaları*, 1(1): 1-6.

Bu çalışmada Osmanlı döneminde yaşanan isyanları harekete geçirme bağlamında saz ve şeştar gibi müzik aleti kullanımının önemi *Köroğlu* destanı bağlamında ele alınmıştır. Yaşanan isyanlar arasında Kızılbaş Türkmen isyanının ön plana çıkan ismi olarak bilinen Pir Sultan Abdal'ın da şeştar çalan ve çaldığı müzik aleti ile insanları istekli hâle getiren saz şairleri arasında yer aldığına dikkat çekilmiştir. Daha sonra Köroğlu gibi saz çalıp şiir söyleyen saz şairlerinin Osmanlı döneminde eşkıya olarak değerlendirilmesinin yanı sıra cöğür gibi müzik aleti kullanan saz şairlerine karşı takınılan olumsuz tutuma da değinilmiştir. Merkezi otorite bağlamında klasik şairlerin fikirlerinin bir sorun oluşturmamasına karşın saz şairleri ya da derviş âşıkların bakış açılarının kışkırtıcı bulunabildiği hususu da ortaya koyulmuştur. Konu bağlamında Bolu Beyi'nin merkezi otoriteyi temsil ettiği söylenmekle birlikte Köroğlu'nun bu otoritenin gözünde bir tehdit unsuru olarak görülmesi bu hususta örnek olarak verildikten sonra konu ekseninde açıklamalar sunulmuştur.

20. Aday, S. ve Solmaz, E. (2022). Kazak dini destanlarında şekil üslûp özellikleri \ anlatıcı ve anlatım teknikleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 72: 182-197.

Bu çalışmada ilk olarak destan kelimesinin manaları hususu üzerinde durulmuştur. Kazakistan'da akın, jırav ya da kıssahanlar hakkında bilgi verildikten sonra Kazakistan coğrafyasında destan ve hikâyelerin tasnifi hususunun ağırlıklı bir biçimde metinlerin kaynak, konu ve şekil yapılarının yanı sıra teşekkül etmiş olduğu zamana göre tasniflerinin yapıldığı tespit edilmiştir. Juspbek Şayhislamoğlu'nın Kazak kıssalarını dört başlık altında Ö. Kumisbayev'in ise dinî destanları dört gruba ayırarak incelediği aktarılmıştır. Çalışmanın devamında ise bu grupların isimleri sunulmuştur. Kazak dinî destan anlatıcılığı konusu bağlamında kıssacı akınlar, akınların yetişmesinde rol oynayan jırşılık mektepleri gibi konular hakkında kapsamlı bilgilere yer verilmiştir. Kazak dinî destanlarının konu ve içerik özellikleri de örneklerle açıklanmıştır.

21. Adıgüzel, S. (1999). Başkurt Destanı Akbuzat'ın Epik Kurallara Göre İncelenmesi. *Millî Folklor*, (44): 24-34.

Bu çalışmanın giriş kısmında pek çok Başkurt destanının ismine yer verilmiş ve Başkurt halk edebiyatı ürünlerinin genişliğinden söz edilmiştir. Ardından tek varyanta sahip *Akbuzat* destanının içeriği, bazı motifleri gibi bilgilere yer verilip destanın kısa bir özeti aktarılmıştır.

Söz konusu destanın bir kahramanlık destanı olsa da içeriğinde masalsı öğelerin yer aldığı belirtilmiştir. Çalışmada daha sonra *Akbuzat* destanının epik kurallar çerçevesinde on iki başlık altında detaylı olarak incelemesi sunulmuştur. Araştırma sonucunda destanın epik kurallara uyumu hususuna dair tespit ve sonuçlara yer verilmiştir.

22. Adıgüzel, S. ve Şeyşenbekova, A. (2022). Kırgızistan’da yapılan Dede Korkut çalışmaları. *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Dergisi*. 1(2): 1-15.

Bu çalışmada ilk olarak *Dede Korkut*’un Türk dünyası için önemi ele alınmıştır. *Dede Korkut* adlı eserin özellikle bir geçiş dönemi eseri olduğuna dikkat çekilmiştir. *Dede Korkut Kitabı* adlı eserin üç nüshasının bulunduğu ifade edilmekle birlikte bu nüshaların şu anki yeri ve içerikleri hakkında bilgilere yer verilmiştir. Türkiye ve Azerbaycan’da *Dede Korkut* üzerine yapılan çalışmalardan söz edilmiştir. Kırgızistan’da *Dede Korkut*’un hangi kaynaklar aracılığıyla tanındığı aktarıldıktan sonra bu kaynaklar hususu ele alınmıştır. Çalışmanın sonucunda Muharrem Ergin’in kitabında ele aldığı *Dede Korkut Kitabı*’ndaki hikâyelerin sıralaması ile Nemat Kelimbetov’un kitabında ele aldığı hikâye sıralaması karşılaştırmalı olarak ele alınmış ve bu karşılaştırma bir tablo hâlinde aktarılmıştır.

23. Adılbekova, E. (2013). Tatar Türklerinin Destanları Hakkındaki Çalışmalar. *Türkoloji*, (65-66): 31-35.

Bu çalışmada Tatar halk kültürü içerisinde destanların ne kadar önemli olduğu belirtilmiştir. Daha sonra destanların ilk örneklerinin eski mitlerden ve kahramanlık konulu masallardan alındığı vurgulanmaktadır. Konu bağlamında Tatar kahramanlık destanlarına örnekler verilerek konu zenginleştirilmiştir. Bunlara ek olarak sonuç kısmında Tatar kahramanlık destanlarının yapı yönünden hazırlanmış incelemeleri de kısaca değerlendirilmiştir.

24. Adılbekova, E. S. ve Arslan, M. (2019). Kobılandı Batır Destanındaki Kahramanların Fiziksel ve Sosyal Özellikleri. *A. Âsauı Atyndağy HalykAralyk Qazaq-Türkik Universitetiniñ Habarşys*. (112): 144-153.

Çalışmada öncelikle göçebe hayat tarzı ve alp tipi üzerinde durulmuş ardından *Koblandı Batır* destanı üzerine yapılan çalışmalara değinilmiştir. Daha sonra *Koblandı Batır* destanının nüshaları üzerinde durulduktan sonra hususi olarak *Koblandı Batır* destanı içerisindeki kahramanlar ve bu kahramanların özellikleri hakkında bilgilere yer verilmiştir. Destanın ana kahramanı olan Koblandı Batır’ın önce fiziksel özellikleri detaylıca incelenmiş daha sonra ise

onun sosyal ve psikolojik yönü değerlendirilmiştir. Ana kahramandan sonra diğer kahramanların da isim isim kapsamlı incelemesi verilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında destan kahramanlarından Koblandı, Karaman ve Kazan'ın hem fiziksel özellikleri hem de psikolojik özelliklerinden dolayı bir alp tipi oldukları özellikle vurgulanmıştır.

25. Adıyeva, P. (2016). Kazak ve Bazı Türk Dünyasındaki Dinleyici ve Anlatıcı Performansı Hakkındaki Araştırmalar. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar*, 4(8): 110-125.

Bu çalışmada ilk olarak anlatıcı ve dinleyici ilişkisi üzerinde durulmuştur. Daha sonra konuşma işlemi mevzu dâhilinde detaylı bir şekilde açıklanıp halk ozanlığı ve atışma konusuna yer verilmiştir. Çalışmada özellikle dinleyicisi olmayan bir sözün yetim kaldığına vurgu yapılmıştır. Destan anlatıcısı olan cıravların destanı anlatmaya başlamadan önce dinleyicisini kendine çekebilmek ve dinleyicinin sıkılmasına engel olmak için birtakım hazırlıklar yaptığı belirtilmiştir. Konu bağlamında cıravların toplum içerisinde sahip oldukları konum hakkında da açıklama yapılmıştır. Çalışma içerisinde folklor ve edebiyattaki eserlerin ortaya çıkması ve algılanması bağlamında bir tablo çalışmaya dâhil edilmiştir. Verilen bu tablodaki işaretlerin açıklaması sırasıyla çalışma içerisinde aktarılmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde cırav, dinleyici ve anlatıcı arasındaki kendilerine has özellikleri sırasıyla bir liste hâlinde açıklanmıştır.

26. Ağca, F. ve Gül, B. (2018). Uygur harfli Oğuz Kağan Destanı'nda Geçen Moğolca Sözcükler. *Türkbilig*, 36: 47-62.

Bu çalışmada öncelikle dil çalışmaları çerçevesinde destanların büyük önem arz ettiği söylenmiş ve bu hususunda açıklama yapılmıştır. *Oğuz Kağan* destanında Uygur harfli metnin seçilmesine gerekçe olarak diğer nüshalar içerisinde en eski olması sebep olarak gösterilmiştir. Daha sonra Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanında özellikle Moğolca kökenli kelimelerin incelenmeye çalışıldığı belirtilmektedir. Çalışmanın devamında metin içerisinde geçen Moğolca kelime ve bu kelimelerin anlamlarına yer verilmiştir. Kelimelerin anlamlarının yanı sıra yirmi Moğolca kelimenin tek tek değerlendirmesi yapılmıştır.

27. Ahmedova, A. (2018). “Kitab-i Dede Korkut Destanı” Oğuz Türklerinin Ortak Yazılı Yapıttır. *Kafdağı*, 3(1): 19-30.

Bu çalışmada ilk olarak *Kitab-i Dede Korkut* isimli eserin Türk toplumlarının ortak bir ürünü olduğu konusu ele alınmıştır. Aynı zamanda Türk toplumlarının yazılı tarihi bünyesinde değerlendirilmiştir. Çalışmada *Kitab-i Dede Korkut* eseri üzerine konu ekseninde yapılan bazı

çalışmalara da yer verildikten sonra Türk toplumu için büyük önem arz eden Oğuznamenin en mühim hâli ile üç temel yönüne değinilmiştir. Destan içerisinde bulunan yer isimleri ve kale adları gibi geniş bir şekilde kullanılan kelimelerden bahsedildikten sonra konu destan içerisinde örneklenmiştir. Bunların yanı sıra destan içerisinde namus ve sadakat gibi kavramların nasıl ele alındığı hususu örneklerle değerlendirilmiştir. Makalenin son kısmında bu yapının 1300 yaşında olabileceği özellikle belirtilmiştir.

28. Ahundova, S. (2022). Âşık Kurbâni Destanındaki Fiil Tekrarlarıyla, Bağlaçlarla Oluşturulan İkilemeler. *Kutbilim*, 2(2): 121-134.

Bu çalışmada sözlü geleneğin en önemli örneklerinden biri olan destanların içerisinde ikilemelerin bolca bulunduğu söylenmekle birlikte bu ikilemelerin çalışma içerisinde değerlendirilirken fiiller ve bağlaçlarla yapılan ikilemelerin de incelemeye dâhil edildiği görülmüştür. Hem Azerbaycan hem de Anadolu’da bilinen *Âşık Kurbâni* destanının inceleme konusu olarak seçilmesindeki temel amacın bu destanın içerisinde çokça ikilemenin yer alması olarak belirtilmiştir. Çalışmada Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesinin dil bilgisi çalışmalarındaki ikilemeler terimi bağlamındaki benzer ve farklı yönler ortaya koyulmuştur. Çalışmanın sonuç bölümünde incelenen destan ve destanın varyantları dil bakımından değerlendirildiğinde destanın içerisindeki ikilemelerin kapsamlı bir şekilde çalışılması gerektiği söylenmiştir.

29. Aımuksambet, Z., Kassen, A. ve Kurmambayeva, K., (2022). Kazak Folklorunda Yedi Başlı Ejderha. *Millî Folklor*, 17(136): 192-204.

Bu çalışmada ilk olarak mitik bir karakter olan ejderha hakkında açıklamalara yer verilmiş olup yedi başlı ejderhanın saf kötülüğün sembolü olduğu konusu vurgulanmıştır. Bunların yanı sıra Doğu ve Batı kaynaklı halk anlatılarında ejderhanın neyi sembolize ettiği ya da nasıl anıldığına dair bilgilere yer verilmiştir. Kazak mitolojisi ve halk anlatılarında yedi başlı ejderha motifinin çok sık kullanıldığı söylenmekle birlikte Batı mitolojisinde ejderhanın kötülüğün temsilcisi olduğu ifade edilmiştir. Doğu mitolojisine bakıldığında ejderhanın bilgeliği ve yüceliği sembolize ettiği örneklerle açıklanmıştır. Kazak folklorunda kadim destanlar, aşk destanları ve masalsı destanlar gibi pek çok destan içerisinde ejderha bulunduğu söylendikten sonra bu destanların isimleri aktarılmıştır. Çalışma içerisinde Kazak folkloruna ait destanların içerisindeki ejderha motifi tespit edildikten sonra destan içerisinde örnek verilerek konu özelinde incelemesi yapılmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde halk anlatımları

içerisindeki kahramanın ejderhayı yenmesinin basit bir olay olmadığı ve derin anlamlar taşıdığı ortaya koyulmuştur.

30. Akbaba, Y. ve Akbaba, C. (2019). Huban Arığ Destanı Üzerinden Hakaslar ve Hakasların Düşünce Dünyası. *Akademik Tarih ve Düşünce*, 6(4): 1985-2009.

Bu çalışmada öncelikle mitoloji ve mit kavramı üzerine genel bazı açıklamalara yer verilirken Joseph Campbell gibi bazı araştırmacıların mit hakkındaki tanım ve görüşleri de sunulmuştur. Hakasya Özerk Cumhuriyeti'nin coğrafi konumu ve iklimi gibi konular hakkında bilgi verilmiştir. Hakasların özellikle siyasi alanlarda eser veremeseler de kültürel anlamda önemli eserlere sahip oldukları belirtilmiştir. Bunlara ek olarak bir kahramanlık destanı olan *Huban Arığ* destanından ana hatlarıyla bahsedilmiştir. Daha sonra bu destan içerisinde sırasıyla motifler, özel tipler, dünyanın yaratılışı ve renkler gibi konuların incelenmesi yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise incelenen destandan hareketle Hakasların diğer Türk topluluklarıyla paralel şekilde düşünce yapısı ve dinî yapısı olduğu söylenmiştir.

31. Akçam, H. (2022). Kahraman Nostaljisi: Maaday Kara ve Odyseia Destanlarının Nostalji Bağlamında Mukayesesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları*, 9: 632-639.

Bu çalışmada ilk olarak nostalji kelimesi anlam ve köken bakımından ele alınmıştır. Nostalji kelimesinin ilk çıktığı dönemde bir hastalık olarak değerlendirilmesi çalışmada özellikle belirtilmiştir. Bunların yanı sıra bir hastalık kabul edilmesi hasebiyle teşhisi ve tedavisi için çalışmaların yapıldığı söylenerek konuya ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Daha sonra *Odyseia* destanı içerisinde nostalji kavramı içeren bölümler tespit edilmiş olup bu konu destan içerisinden örneklerle açıklanmıştır. Çalışmanın diğer bölümünde *Maaday Kara* destanının başkahramanı Köğüdey Mergen'in nostaljisi destan içerisindeki örneklerden hareketle ortaya koyulmuştur. Sonuç kısmında incelenen iki destan arasında çevreler bağlamında tip ve karakter temelinde farklılaşmaların bulunduğu aktarılmıştır.

32. Akgöl, A. (2020). Erginlenme Ritüellerinin Halk Anlatılarına Yansımaları. *Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim*, 2(1): 71-85.

Bu çalışmada erginlenme ritüelleri hakkında genel bilgilere yer verilmekle birlikte konu bağlamında alanın önemli isimlerinden Eliade'nin üç bölüme ayırarak incelediği erginlenme törenleri hususunda da konuya ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra bu yapılan tasnifin güncellendiği belirtilmekle birlikte güncel tasnif bağlamında erginlenme ritüellerinin anlatılardaki yansımaları örneklerle açıklanmıştır. Bunlara ek olarak çalışma içerisinde

erginlenme bağlamında *Dede Korkut Kitabı*, *Maaday Kara* ve *Gılgamış* gibi çeşitli destanlardan örneklerle incelemeler ortaya koyulmuştur.

33. Akhan Birkan, E. (2020). Türk Destan ve Efsanelerinde Bengisu (Âb-ı Hayât). *ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 11(1): 470-480.

Bu çalışmada ilk olarak ölümsüzlük kavramının pek çok kültürde yer alması ve pek çok anlatıda ölümsüzlüğü arayan bazı isimler hakkında bilgi verilmiştir. İnsanın yaşamını devam ettirmesi için gerekli olan suyun önemi vb. konular üzerinde durulmuştur. Suyun çeşitli dinlerdeki yeri ve önemi *Kur'an-ı Kerim* gibi bazı kutsal kitaplardan örneklerle açıklanmıştır. Bunlara ek olarak *Bengisu* yani diğer bir deyişle *Âb-ı Hayat* hakkında da bazı uzmanların görüşleri aktarılmıştır. Bengisu kavramının bazı Türk destan ve efsanelerindeki yeri sırasıyla örneklerle ele alınmıştır. İncelemeler yapılırken Anadolu'daki anlatılarda Bengisu yani ölümsüzlük suyunun sadece sonsuz bir hayat değil bazen de güzellik verdiği konusu belirtilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde bengisu kavramının yeri ve önemi hakkında yazarın değerlendirmelerine yer verilmiştir.

34. Akın, B. (2012). Alpamiş Destanı'nda Hz. Ali Tasavvuru. *Millî Folklor*, (26): 19-28.

Bu çalışmanın ilk kısmında halk anlatımları içerisinde yer alan ayrıca ideal bir karakter olan başkahramanı destekleyip anlatı içerisinde büyük bir öneme sahip olan yardımcı tipler ve bu tiplerin bazı özellikleri ele alınmıştır. Bazı araştırmacılar tarafından farklı isimlerle adlandırılan yardımcı tiplerin farklı yaşlarda, farklı cinsiyetlerde ve hatta bazen bir hayvan olarak bile görüldüğü vurgulanmıştır. Bu bağlamda Hz. Ali'nin *Alpamiş* destanı içerisinde bir yardımcı tip olduğu söylenmiştir. Hz. Ali, *Alpamiş* destanı içerisinde çocuksuzluk sorunun çözme, ad koyma ve yol gösterip yardımcı olma gibi üç yönüyle incelenmiştir. Bir yardımcı tip olarak Hz. Ali incelemesinin destanın Fazıl Yoldaşoğlu anlatması üzerinden yapıldığı vurgulanmıştır. Makalenin sonuç bölümünde elde edilen veri ve tespitlerin değerlendirmeleri yapılmıştır.

35. Akın, H. ve Dikmen, Ö. (2020). Arthur'un Ölümü ve Battal Gazi Destanı'nı Yapısal Unsurlar Yönünden Karşılaştırma. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, 50: 229-256.

Bu çalışmada ilk olarak romans türü bağlamında genel bilgilere yer verilmiş olup daha sonra ise romans türü ve destan türünün bazı benzer ve farklı yönleri ortaya koyulmuştur. Bunların yanı sıra romans türünün muhtevası kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Çalışmada

romansların mitsel motiflerden ve bu mitsel motiflerin tekrarından meydana geldiğine dikkat çekilmiştir. *Arthur'un Ölümü* ve *Batta Gazi* isimli eserler olay örgüsü, kişiler, zaman, mekân, bakış açısı, anlatıcı ve anlatım teknikleri bağlamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında ise değerlendirme sonucunda elde edilen verilerin yanı sıra destan ve romans türünün konuları farklı olsa da temel unsurları bakımında birbirlerine benzeyen yönlerinin bulunduğu açıkça ifade edilmiştir.

36. Akkaya, A. (2013). Alıp Manaş Destanında Renkler. *Tarih Okulu*, 6(15): 527-544.

Bu çalışmada öncelikle söz konusu renk kavramı ve renklerin kısa bir tanıtımı yapılmıştır. Renklerin Türk tarihi ve edebiyatı içerisinde büyük önem taşıdığı vurgulanmakla birlikte Türklerde renk sembolizminin aslında kozmolojik fikirlerin yattığı aktarılmaktadır. Çalışma içerisinde sırasıyla çalışmanın amacı, yöntemi ve bulgular açıklanmıştır. *Alıp Manaş* destanında yer alan renkler ve anlamları sırasıyla aktarıldıktan sonra konu destanın içerisinden örneklerle pekiştirilmiştir. Konu bağlamında yapılan açıklamaların yanı sıra kullanım sıklığına göre destanın içerisindeki renkleri gösteren bir grafiğe yer verilmiştir. Sonuç olarak çalışmada ele alınan destanın içerisinde 8 farklı rengin kullanıldığı görülmekle birlikte bu renklerden en çok kullanılanı ak-boz olarak tespit edilmiştir.

37. Akkoyun Koç, T. (2022). Bayburt'un Kara Kışı: Tepegöz. *Folklor\Edebiyat*, (110): 307-331.

Bu çalışmanın giriş kısmında destan, efsane, masal vb. gibi insan ürünü olan türlerin insana dair ipuçlarını da içinde barındırdığı ifade edilerek konuya giriş yapılmıştır. Hemen ardından iklimin değişmesi ve buna bağlı olarak yaşanan kıtlık gibi çeşitli çevresel olayların sanat ve edebiyat ürünlerine de tesir ettiği ifade edilerek tarih boyunca yaşanan bu tarz bazı durumlarla konu örneklendirilmiştir. Çalışmanın devamında *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* hikâyesi kapsamlı bir şekilde incelenirken hikâye içerisindeki zıtlıklar ve aktarılmak istenen mesaj gibi pek çok husus üzerinde detaylıca durulmuştur. Makale içerisinde yer yer konu bağlamında Bayburt yöresine ait fotoğraflara da yer verilmiştir. Sonuç kısmında iklimsel bazı olayların Oğuz Türklerinin yaşayışı üzerine etki ettiği ve bu etkinin *Tepegöz* hikâyesine yansıdığı gibi bazı düşünceler aktarılmıştır.

38. Akman, E. (2003). Türk Kültüründe ve Azerbaycan Destanlarında At. *Kastamonu Eğitim*, 11(1): 233-248.

Bu makalede ilk olarak mitolojiden edebî metinlere kadar Türk kültüründe atın yeri ve önemi konusunda bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Çalışmada hem ölüm hem de duyguları hissetme hususlarında atın bir simge olarak görüldüğü belirtilmiştir. Şamanist Türklerde ve Moğollarda atın gökten inen kutsal bir varlık olduğu vurgulandıktan hemen sonra *Köroğlu* destanı içerisinde konuya örnek verilmiştir. *Köroğlu* destanının başkahramanı olan Köroğlu'nun atı olan Kırat'ın da doğaüstü özelliklere sahip olduğu aktarılmıştır. Makalenin devamında *Dede Korkut* destanı, *Manas* destanı ve bazı Azerbaycan destanları gibi konu bağlamında önem arz eden eserlerin içerisinde at ve atların geçtiği kısımlardan mevzu dairesinde alıntılar yapılmıştır. Eserin son kısmında genel manada Türk dünyası destanlarında benzer şekilde olmak üzere atın, kahramanın birinci düzeyde yaveri olarak görüldüğü ortaya konmuştur.

39. Aksoy, E. (2014). Kurtlar Vadisi-Destan İlişkisi Üzerine. *Turkish Studies*, 9(6): 65-75.

Bu çalışmanın giriş kısmında öncelikle insanların anlama ve anlatma gibi temel ihtiyaçları ile ilgili açıklama yapılmış ve bu temel ihtiyaçların insan davranışları ile bağlantısı hakkında bazı bilgiler aktarılmıştır. Elektronik kültürün konu bağlamında insanın temel ihtiyaçlarından olan anlama ve anlatma ihtiyaçlarına cevap verdiği ve insanların ilgisini üzerinde topladığı hususu üzerinde durulmuştur. Konu ile paralel olarak daha çok geçmişte yaygın kullanılan türlerden biri olan destan, teknolojinin getirisi olan dizilerin insanın anlama ve anlatma gibi temel ihtiyaçlarını karşıladığı ifade edilmiştir. Ayrıca konu özelinde *Kurtlar Vadisi* dizisinin içerisinde destana ait unsurları barındırdığı vurgulanmıştır. Dizinin başkahramanı olan Polat Alemdar'ın ideal bir alp tipinin günümüzdeki temsilcisi olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında dizinin ismi de dâhil olmak üzere olay, karakterler vb. hususların destan ekseninde incelemesi yapılmıştır. Makale yazarın tespit ve değerlendirmeleriyle sonlandırılmıştır.

40. Aksoy, N. D. (2000). Oğuz Kağan Destanı'nda Dini Motifler. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 5: 243- 252.

Bu çalışmada ilk olarak *Oğuz Kağan* destanının önemi ve tarihî serüveni hususunda bazı umumi bilgilere değinilmiştir. Bunların yanı sıra *Oğuz Kağan* destanının muhtevası hakkında da genel manada bilgilere yer verilmiştir. Çalışmada *Oğuz Kağan* destanının içeriğinde yer alan dini motifler destan içeriğinden hareketle incelenmiştir. Yapılan dinî motif incelemesi Oğuz Kağan'ın doğumu itibarıyla sırasıyla ele alınırken yapılan inceleme destandan örneklerle

zenginleştirilmiştir. Ayrıca Türklerde kurt, b r  ve a a  gibi diğer bazı kavramlar üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

41. Aksoy Sheridan, R. A. (2008). Sözlü Formül Kuramı I ı ında Dede Korkut Kitabı’na Bakı . *Millî Folklor*, (79): 21-32.

Bu makalede öncelikle incelemede odaklanılacak konuya dair kısaca bilgi verilmiş ardından *Dede Korkut* eseri hakkında araştırmacıların aklında cevaplanmamı  bazı soruların bulunduğu ifade edildikten sonra konu çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Hemen ardından ise söz konusu eser ve eserin nüshaları hakkında konu bağlamında kısaca bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* isimli eser sözlü formül kuramı çerçevesinde ele alınarak incelenmiştir. Yapılan incelemede eserin iki nüshası da karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bunlara ek olarak adı geçen eserin sözlü olarak anlatılmış olmaktan ziyade yazılmış birer ürün şeklinde aksettirildi i ifade edilerek mevzuza açıklama getirilmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan tespit ve değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

42. Akta , E. (2011). Altay ve Tıva Türk Destanlarında “Haber Verme” Motifi  zerine Genel Bir Değerlendirme. *Türk Dünyası İncelemeleri*, 11(1): 45-62.

Bu çalışmada ilk olarak kişinin merak etme ve anlama gibi nitelikleri Maslow’un ihtiyaçlar piramidi çerçevesinde ele alınarak konu bağlamında çeşitli açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra ise Altay ve Tıva Türklerinin yaşadığı coğrafya ve edebiyatlarına dair bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Çalışma hazırlanırken kullanılan eserler ve çalışmanın kaç grupta incelendi ine dair açıklamalar sunulmuştur. Sırasıyla bahsi geçen Türk toplumlarına ait bazı destanlar incelenmiş yapılan inceleme; geçmişten haber verme, durumdan haber verme ve gelecekte haber verme gibi alt başlıklar şeklinde destanlardan örnekler sunularak yapılmıştır. Makalede aynı zamanda söz konusu destanlar içerisindeki falcı, k hin, fal için kullanılan araçlar gibi hususları da içermiştir. Çalışma son kısımda yer verilen veri ve saptamalar aktararak neticelendirilmiştir.

43. Akta , E. (2014). Hakas Destanlarında Evlilik Kurumu ve Buna Bağlı Bazı Pratikler. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (38): 7-33.

Bu makalenin giriş kısmında Bahaeddin Ögel ve Abdülkadir İnan gibi pek çok araştırmacının Türklerde evlilik ve evlenme gibi hususlardaki düşüncelerine yer verilmiştir. Çalışma içerisinde Türk topluluklarında tek e lili in yaygın olduğu belirtilmekle birlikte *Dede Korkut Kitabı* adlı eser içerisinde kadınların kaç gruba ayrıldığı söylenmiş ve daha sonra bu

gruplama kitap içerisinde alıntı yapılarak konu desteklenmiştir. Çalışmanın devamında geçiş dönemlerinden biri olan evliliğin Türk destanlarında ne şekilde işlendiği konu bağlamında ele alınmıştır. Hakas destanlarında yer alan ortak öğelerin diğer bazı Sibiry topluluklarında da bulunduğu vurgulanmıştır. Hakas destanları içerisinde mevcut olan evlilik ve buna bağlı düğün gelenekleri konu çerçevesinde kapsamlı olarak alt başlıklar hâlinde sırasıyla incelenmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında yazarın değerlendirmeleri sunulduktan sonra çalışma sonlandırılmıştır.

44. Akyüz, Ç. (2010). Manas Destanı'nda Alp Kadın Tipi. *Mukaddime*, (1): 169-180.

Bu makalede öncelikle *Manas* destanı ve hakkında yapılan çalışmalardan bazıları ile ilgili bilgi verilmiştir. Çalışmada alp tipinin meydana gelmesinde rol oynayan şartlar üzerinde durulduktan hemen sonra destan içerisindeki alp kadın tipinin tespiti yapılarak alp kadın tipolojisi üçe ayrılmış ve ayrı başlıklar altında kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Alp kadın tipolojisi incelenirken *Manas* destanı içerisindeki alp kadınlar üzerinden konu örneklendirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında yazarın konu özelinde yapmış olduğu değerlendirmeler ve tespitler aktarılmıştır.

45. Akyüz, Ç. (2011). Düünden Bugüne Türk Dünyası Destan Anlatıcıları. *Turkish Studies*, 6(4): 15-26.

Bu çalışmada öncelikle destanların yalnızca başkahramanın adıyla değil aynı zamanda onu icra edenin adıyla da zikredildiği söylenmekle birlikte destan anlatıcılarının ne kadar büyük bir önem arz ettiği konusu hakkında bilgi verilmiştir. Türk dünyası sözlü geleneğinin ilk anlatıcılarının şamanlar olduğu belirtilmiş ve ek olarak ilk anlatmaların dini bir tarafının bulunduğu hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Destancı kelimesinin Türk dilleri içerisinde genel bir söyleyiş olarak kabul gördüğü aktarıldıktan sonra destan anlatıcısı bağlamında Türk dünyası içerisinde destan anlatıcısına karşılık gelen *bahşı*, *baksı*, *jırav*, *akın*, vb. isimler detaylı olarak başlıklar halinde incelenmiştir. Çalışma yazarın değerlendirmeleriyle noktalanmıştır.

46. Akyüz, Ç. (2017). Savaş Metafiziği ve Silahlar Bağlamında Bağış Destanı. *TÜBAR*, (42): 27-44.

Bu makalede ilk olarak savaş konusunun Türk destanlarında ne denli önemli bir yere sahip olduğu anlatılmıştır. Destanlarda yer alan savaş konusunun fiziki dünyayı şekillendirdiği gibi metafizik âleme de etki ettiği bildirilmiş ve destan kahramanının değişim yolculuğunda itici gücü oluşturan manevi anlamdaki bir ilerlemeyi başlattığı belirtilmiştir. Konu çerçevesinde

söz konusu destan üzerinde savaş metafiziği ve destandaki mızrak, kılıç ve tüfek gibi sembolik silahlar sırasıyla detaylıca incelenmiştir. Yapılan irdeleme destan içerisinden yapılan konu özelindeki alıntılarla zenginleştirilmiştir. Bunların yanı sıra söz konusu inceleme yapılırken *Manas* destanı, *Dede Korkut*, *Oğuz Kağan* destanı ve *Orhon Abideleri* gibi önemli eserlerden de örnekler aktarılmıştır.

47. Alimova, C. (2015). Er Töştük ve Coodarbeşim Destanlarında Kullanılan Celmoguz Motifi Üzerine. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (39): 7-14.

Bu çalışmanın ilk kısmında *Manas*, *Er Töştük* vb. Kırgız destanları hakkında genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Çalışmada *Er Töştük* destanının başkahramanı ve *Coodarbeşim* destanı başkahramanının baba oğul olduğu ifade edildikten sonra her iki destanın konu bağlamında mukayeseli bir incelemesi yapılmıştır. Her iki destanın da motif bakımından çok verimli olduğu vurgulanmıştır. Konu çerçevesindeki destanlarda *Celmeoguz* motifinin benzer ve farklı nitelikleri incelendikten sonra çalışmanın sonuç bölümünde tespit edilen benzer ve farklı yönler sunulmuştur.

48. Aliyev, S. (2004). Dede Korkut Destanlarının Yeni Tercümesi Hakkında. *Millî Folklor*, (62): 119-124.

Bu çalışmada ilk olarak *Dede Korkut* eserinin kaç defa İngilizceye çevrildiği ve bu çevirileri kimlerin yaptığı konusunda bilgi verilmiştir. Oğuz Türklerinin yaşam şekilleri, akrabalık ilişkileri vb. konular hakkında *Dede Korkut* içerisindeki boylardan örneklerle açıklamalara yer verilmiştir. *Dede Korkut* eserini P. Mirabil'in yaptığı çevirisinde aslına sadık kalınmaya çalışıldığı belirtilmiştir. Bunlara ek olarak son kısımda P. Mirabil'in eseri hakkında birtakım çeşitli bilgiler aktarılmıştır.

49. Alizade, R. (2011). Tıva ve Şor Kahramanlık Destanlarında Mitolojik Motifler. *Türk Dünyası İncelemeleri*, 11(1): 33-43.

Bu makalede *Alday Buuçu* ve *Altın Sırık* gibi bazı Tıva ve Şor Türklerine ait kahramanlık destanları içerisinde yer alan ve mitolojik niteliklere sahip motifler tespit edilmiş ve incelenmiştir. Çalışmada, giriş bölümünden hemen sonra Türk kahramanlık destanları içerisinde bulunan kişilerin aynı zamanda Türk mitolojisindeki Erlik Han gibi olağanüstü güçlere sahip karakterler olduğu konusu üzerinde de durulmuştur. Tıva Türklerinin yiğitlik destanları içerisinde çokça yer alan ölüp dirilme motifinin ise bir simge hâline geldiği belirtilmiştir. Çalışmanın devamında incelenen bütün mitolojik motiflerin bahsi geçen Türk

topluluklarına ait yiğitlik destanlarından örneklerle konu zenginleştirilmiştir. Ayrıca yapılan mitolojik motif incelemeleri Türk mitolojisi ve Şamanizm ile bağlantılı olarak ele alınmıştır.

50. Alkır, Y. ve Baysal, N. (2022). Ölümsüzlük Arayışında Bir Kahraman: Dede Korkut. *Akademik Dil ve Edebiyat*, 6(4): 1193-1207.

Makalede ilk olarak insanın dünyaya geldiği andan itibaren dünyayı bir şekilde anlamlandırma çabası içerisinde olduğu söylenmiş ve bu mevzu üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak konu çerçevesinde ölüm kavramının kelime manası, ölümü anlama ve ölüm kaygısı gibi konulardan söz edilmiştir. İnsanın ölüm kaygısıyla birlikte gelen ölümsüzlüğü arama ihtiyacı mevzusu üzerinde durulmuş daha sonra ise ölüm korkusunun nedenleri maddeler halinde verilmiştir. Çeşitli mitoloji ve dinlerde ölüm ya da ölümsüzlük arayışına dair birtakım bilgilere yer verildikten sonra ölümsüzlük konusunun işlendiği bazı Türk destanlarının isimlerinden bahsedilmiştir. Çalışmanın devamında ise Türk dünyasına ait olan *Dede Korkut* eseriyle ilgili çeşitli efsanelerin bulunduğu ifade edilmiş ardından ise bu efsanelerden dokuz tanesine kısaca değinilmiş ve bu dokuz efsanede Dede Korkut'un yaşadığı ölüm korkusu ve ölümden kaçışı gibi konular incelenmiştir. Makale içerisinde incelenen dokuz efsaneden hareketle Dede Korkut'un ölümden kaçış yöntemi, ölümün büründüğü öge ve sözü edilen efsanelerde yer alan kültler ve motifler sırasıyla bir tablo hâlinde sunulmuştur. Bunların yanı sıra söz konusu unsurlar konu ekseninde ele alınarak bunların açıklaması yapılmıştır. Çalışma sonuç kısmında aktarılan tespitlerle neticelendirilmiştir.

51. Alptekin, A. B. (1992). Manas'ın Balalarıyla 7 Gün. *Millî Folklor*, (16): 20-24.

Bu çalışmada öncelikle *Manas* destanının Türk dünyası için önemi belirtilmiştir. Daha sonra *Manas* destanı ve varyantları üzerine yapılan bazı çalışmalar üzerine durulmakla birlikte pek çok dile de çevrildiği gibi birtakım hususlarda bilgi verilmiştir. Kırgızistan'da bulunan İlimler akademisindeki Manas bölüm başkanı ile yapılan görüşmenin içeriği, çalışmada detaylı şekilde aktarılmıştır. Makale içerisinde Kırgız kültürü başta olmak üzere *Manas* destanı da dâhil pek çok bilgiye değinilmiştir.

52. Alptekin, A. B. (2009). Osmaniye Örneğinden Hareketle Batı Türkleri (Azerbaycan-Türkiye) Destan ve Hikâyelerinde Ant(Yemin)lar. *Millî Folklor*, (84): 23-33.

Bu çalışmanın giriş kısmında ant kavramının manası ve diğer dillerdeki kullanımı gibi bazı bilgiler aktarılmıştır. Bunun yanı sıra Türk kültür tarihi içerisinde ilk ant içme töreninin Türkler ve Çinliler arasında gerçekleştiğine değinilmiştir. Ant kavramının halkın gelenek ve

görenekleriyle yakından ilişkili olduğu belirtilmekle birlikte bir kısım yemin terimleri de ele alınmıştır. Makalede bazı sözlü gelenek dairesinde yer alan anlatılardaki ant törenleri incelenmiştir. *Dede Korkut* adlı eserde görülen ilk ant yani yeminin şu an geleneklerimizde hâlâ varlığını sürdüren beşik kertmesi geleneği olarak karşımıza çıktığı aktarılmıştır. *Dede Korkut*'taki bu ilk ant *Dîvânü Lûgat'it Türk* ile ilintili olarak *Dede Korkut* anlatmaları içerisinde örneklerle açıklanmıştır. Ant kavramının günümüzde daha çok sözlü kaynaklarda yer aldığı ve günlük hayatımız içerisinde de belirli bir öneme sahip olduğu hususu üzerine açıklama yapılmıştır. Çalışmanın son kısmı yazarın ant kavramı ile ilgili değerlendirmeleriyle sonlandırılmıştır.

53. Alptekin, A. B. ve İçel, H. (2011). Batı Versiyonlarında Köroğlu. *Millî Folklor*, (91): 37-50.

Bu çalışmada öncelikle *Köroğlu* eserinin varyantları hakkında bilgi verilmiştir. Köroğlu'nun gerçek bir şahsiyet olup olmadığı irdelenmiş ve bu konuda çeşitli araştırmacıların görüşlerine yer verilmiştir. Konu bağlamında Köroğlu'nun soyu hakkında destanın Batı versiyonları incelenmiştir. Bu hususla ilintili olarak Köroğlu'nun babası ve annesi hakkında Batı versiyonlarından hareketle açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra sırasıyla Köroğlu'nun nereli olduğu, bazı özellikleri, ideolojisi ve ölümü gibi konular Batı varyantları değerlendirilip yapılan tespitler örneklerle desteklenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde Köroğlu'nun gerçek bir kişi olmadığı sadece bir anlatının başkahramanı olduğu ifade edilmiştir.

54. Alptekin, M. (2018). Köroğlu Destanı'nın Anadolu Kollarında Tutsak Olma ve Tutsaklıktan Kurtulma Motifi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi*, 20: 206-223.

Bu çalışmada ilk olarak *Köroğlu* anlatısının bazı yönleriyle destan, halk hikâyesi ve masal arasında bir dönüşüm örneği teşkil ettiği hususuna vurgu yapılarak konuya açıklama getirilmiştir. Bunların yanı sıra destanın ana iskeletini oluşturan mekân ve at gibi kavramların bütün varyantlarda yer alması hususuna dikkat çekilmiştir. Makalede esir kelimesinin anlamı verildikten sonra tutsak edilme şekilleri konu bağlamında alt başlıklar hâlinde sırasıyla incelenmiştir. Benzer şekilde örnekler verilerek bu tutsaklıktan kurtulma şekilleri konu ekseninde ele alınmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde Anadolu sahasında yer alan *Köroğlu* varyantlarında kahramanın çeşitli sebeplerle düşmanın eline düştüğü söylenmekle birlikte bu esir düşmenin çoğunlukla kahramanın tedbirsizliği sebebiyle gerçekleştiği özellikle vurgulanarak aktarılmıştır.

55. Alptekin, M. ve Kaplan, T. (2017). Bamsı Beyrek Destanında Selamlaşma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim*, 6(4): 2522-2544.

Bu çalışmada öncelikle Türklerin eski inanç sisteminde selamlaşmanın yeri ve önemi hakkında bilgi verilerek konu örneklerle zenginleştirilmiştir. Konu bağlamında Türklerde özellikle hakanların güneşi ve ayı günlük hayatlarında ya da dinî törenlerde selamladıkları hususu üzerinde durulmuştur. Türklerde ilk zamanlar ve daha sonraki dönemlerde selamlaşmanın amacında değişim olup olmadığı tartışılmıştır. *Bamsı Beyrek* destanının varyantları bağlamında Türklerde selamlaşma eyleminin şekil, amaç vb. gibi konular hakkında çalışmada değerlendirmelere yer verilmiştir. Konu bağlamında özellikle devlet büyükleri arasında selamlaşmanın yeri ve önemine sık sık vurgu yapılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında Türklerin İslamiyet’i kabulünden sonra selamlaşmanın dini bir kimlik kazandığı özellikle belirtilmiştir.

56. Araz, F. (2006). Eski Türk Destanlarında ve Türk Şiirinde Öne Çıkan Tipler. *Bizim Külliye Üç Aylık Kültür Sanat*. (27): 32-38.

Bu makalede ilk olarak Türk toplumunda sosyal bir statü kazanabilmek için kişinin bir işte muzaffer olması ve bu başarıyı elde ederken kahramanlık yapması gerektiği düşüncesi belirtilerek konu açıklanmış ve örneklerle zenginleştirilmiştir. Alp tipi bağlamında Oğuz Kağan’ın bütün özellikleriyle alp tipinin tam bir karşılığı olduğu belirtilmiştir. Konu çerçevesinde *Oğuz Kağan* destanından alıntılar yapılmıştır. Çalışmanın devamında cihangirlik hususunda ön plana çıkan bazı Türk hakanlarının isimlerine yer verilmiş ve bu hakanların başarılarının sırrı *tevhit* inancına bağlanarak konu üzerine değerlendirmelere yer verilmiştir. Alperen tipinin oluşumuna dair açıklama yapıldıktan sonra alperen tipinin varlığını gösterdiği zaman aralığına dair bilgi verilmiş ve verilen bilgiler çeşitli eserlerin içerisinde örneklerle desteklenmiştir.

57. Arıkoğlu, E. (2019). Dede Korkut Kitabı’nın Üçüncü Yazmasının Bulunuşu. *Millî Folklor*, (123): 23-30.

Çalışmada öncelikle 25 Nisan 2019 yılında bir bildiriyle Metin Ekici tarafından tanıtımı yapılan *Dede Korkut Kitabı* isimli eserin üçüncü yazma nüshasının tanıtılması hususunda bilgi verilmiştir. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* destanının diğer nüshalarının önemine de değinilmiştir. *Dede Korkut* destanının üçüncü nüshasının nasıl bulunduğu ve bu nüsha hakkında uzmanların bazı görüşleri ve çalışmaları da aktarılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında üçüncü nüshayı bulan Veli Muhammed Hoca’nın kimliğine ve üçüncü nüshanın tanıtılması bağlamında

verilen bilgilere vurgu yapılmıştır. Çalışma, yazarın tespit ve değerlendirmeleriyle neticelendirilmiştir.

58. Arıkoğlu, O. T. ve Temur, N. (2019). Epik Anlatılarda Çatışma Unsurlarının Çözümlemesi: “Oğuz Kağan Destanı” Örneği. *Akademi Sosyal Bilimler*, 6(17): 384-390.

Bu çalışmanın başında anlatmaya bağlı metinlerde kurgunun gerçekleşmesini sağlayan ve temel unsurlardan biri olan çatışma ögesi hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında *Oğuz Kağan* destanında yer alan çatışma eksenindeki kişiler, olaylar ve zaman sırasıyla destan üzerinden örneklendirilerek incelenmiştir. Çatışma unsurunun epik anlatılarda modern döneme ait edebi eserlerde olduğundan daha geniş bir yere sahip olduğu düşüncesi üzerinde durulmuştur. Makale, yazara ait çeşitli tespit ve değerlendirmelerle sonlandırılmıştır.

59. Arslan, D. (2022). Kırgız Destanlarında Benzetme Unsuru Olarak Hayvanlar: Eşimkul ve Zuura Destanı Örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları*, 11(1): 192-211.

Bu çalışmanın giriş bölümünde destanlarda hayvanların hangi nitelikleriyle ön plana çıktığı, Kırgızlarda destan kavramı ve bu kavramın önemi gibi hususlarda bilgi verilmiştir. Makale hazırlanırken kaynak olarak Fatma Çelebi'nin hazırladığı *Kırgız Destanları V- Eşimkul Menen Zuura* destanı adlı eser incelenmiştir. Çalışmada *Eşimkul ve Zuura* destanının özeti aktarıldıktan hemen sonra söz konusu destan içerisindeki at, kurt, aslan, kaplan, deve ve koyun gibi pek çok hayvan benzetme ögesi olarak yirmi başlık altında destan içerisinden alıntılarla örneklendirilerek değerlendirilmiştir. Destanda hayvanların bazı niteliklerinin destan karakterlerine atfedildiği de belirtilmiştir. Çalışma son kısımdaki değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

60. Arslan, M. (2013). Köroğlu Destanının Türkmen Benzer Metninde Genç Kahramanlar Hakkında Hikâyeler. *Millî Folklor*, 7(51): 42-50.

Bu çalışmanın ilk kısmında epik anlatılarda başkahramanın yanı sıra genç kahramanların hikâyelerinin de aktarıldığı hususu açıklanırken konu *Manas* destanı ve *Dede Korkut Kitabı* adlı eserler içerisinden örneklerle zenginleştirilmiştir. Hikâyesine yer verilen bu genç kahramanların çoğunlukla başkahramanın soyundan geldiği belirtilmiştir. Türkmen *Köroğlu* anlatılarının içinde bulunan genç kahramanların isimleri belirlenerek bu genç kahramanlar hakkında detaylı incelemeler nakledilmiştir. İncelenen karakterlerin hikâyelerinin anlatıcılar tarafından anlatılmasının ana nedeninin eski ve yeni jenerasyon arasındaki bağlantıyı kuvvetlendirmek amacıyla meydana getirildiği vurgulanmıştır. Çalışmanın son bölümünde

diğer epik anlatmalarda yer alan genç kahramanların hikâyelerinin ana özellikleri bakımından *Köroğlu* Türkmen benzer metninde de benzerlik gösterdiği ifade edilmiştir.

61. Arvas, A. (2012). Türk Destanlarına Yansıyan “Göç Olgusu”na Genel Bir Bakış. *Motif Akademi Halkbilimi*, (1): 215-226.

Bu çalışmada öncelikle göç kelimesinin tanımı aktarılmakla birlikte kelimenin sözlük manalarına yer verilmiştir. Daha sonra *Göç*, *Şu* ve *Dede Korkut* destanları içerisinde göç olgusuna örnek verilmiştir. Konu bağlamında göç olgusunun yeni destanlara da çeşitli şekillerde yansıdığı belirtilmiştir. Bazı Türk destanlarında göç olgusunun, siyasi sebepler, iç mücadeleler, ekonomik, sosyal sebepli göçler ve ahlaki sebebe dayalı göçler vb. gibi çeşitli başlıklar hâlinde incelemesi yapılmış olup yapılan incelemeler söz konusu destanlar içerisinde örneklerle mevzu zenginleştirilmiştir. Göçün farklı sebeplere dayalı olsa bile sonuç olarak insan yaşam şartlarının sıkıntıya girmesi neticesinde yaşandığı vurgulanmıştır. Makalenin sonuç kısmında göç olgusunun tüm Türk topluluklarının destanlarına aksettiği söylenerek yazarın konu hakkındaki genel değerlendirmeleri aktarılmıştır.

62. Arvas, A. (2014). “Kitab-ı Dedem Korkut” ve “Kurmanbek Destanı”: Stilistik Bir Mukayese. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi*, 3(3): 1-14.

Bu çalışmada Kırgızlara ait olan *Kurmanbek* isimli destan ve Oğuzlara ait *Kitab-ı Dedem Korkut* eseri içerisinde kullanılan kelimeler, motifler ve yapılan tasvirler gibi pek çok unsur kıyaslamalı olarak ele alınmıştır. Bulunan ortak yapılar her iki metinden de örnekler verilerek konu detaylandırılmıştır. Çalışmada kültürü gelecek nesillere aktarmanın en etkili yollarından birinin de belirli kalıplar çerçevesinde yazılan şiirler olduğu vurgulanmıştır. Zamanla kalıplaşarak varlığını devam ettiren destanların bu konudaki en güzel örnekler olduğu belirtilmiştir. Yapılan inceleme neticesinde iki destanda da pek çok ortak unsura rastlandığı ve bu iki destanın ortak bir kültür geçmişine sahip olduğu sonucuna varılarak çalışma konu özelinde yapılan tespitler aktarıldıktan sonra sonuçlandırılmıştır.

63. Arvas, A. (2014). “Kurmanbek Destanı”nın Varyant ve Versiyonları Üzerine Bir Araştırma. *Millî Folklor*, (104): 20-32.

Bu makalede ilk olarak *Kurmanbek* adlı destanın Kırgız ve diğer Türk dünyası destancılık geleneği içerisindeki yeri ve önemine dair bilgi verilmiştir. Daha sonra çalışmanın amacı ve yöntemi bağlamında açıklama yapılmıştır. Türkiye’de çokça karıştırılan varyant ve versiyon kavramlarının sadece Türkiye’de değil Avrupa ve Amerika gibi diğer bazı bölgelerde

de karıştırıldığı hususu üzerinde durulmuş ve bu husus üzerinde çeşitli araştırmacıların görüşlerine yer verilmiştir. Konu çerçevesinde destan metinlerinin özetleri aktarıldıktan hemen sonra destan metinlerinin karşılaştırmalı olarak incelemesi aktarılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında metin özetlerinden hareketle benzerlik gösteren ve değişken olan yerlerin ön plana çıkarıldığı özellikle belirtilmiştir.

64. Arvas, A. (2016). Destanlarda Eski Türk Kültürleri ve İslam (“Manas Destanı” Örneği). *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (6-7): 1-11.

Bu çalışmanın giriş kısmında *Manas* destanının Türk kültürü içerisindeki yeri ve önemine dair bazı bilgilere yer verildikten sonra bu destanı önemli kılan bazı özelliklerden bahsedilmiştir. Bu destanın yazılı gelenek ile değil sözlü gelenek yoluyla muhafaza edildiği özellikle vurgulanmıştır. *Manas* destanı hakkında çeşitli yönlerden bilgi verildikten sonra Şamanizm dairesinde *Manas* destanı ile de ilintili olarak *Töz* kavramı ele alınmıştır. Destanda yer alan bazı eski ananelerin zamanla İslami kimliğe bürünmesi destan içerisinden örneklenilerek incelenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde *Manas* destanı incelenirken anlatıcıların ve dönemin göz önünde bulundurulmasının önem arz ettiği de özellikle ifade edilmiştir.

65. Arvas, A. (2017). “Manas Destanı” Üzerine Araştırma Yapan Türkiyeli İlk Bilim Adamları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi*, 5(2): 37-152.

Bu çalışmanın ilk kısmında *Manas* adlı destanın yeri, önemi ve içeriği gibi hususlarda genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın devamında konu bağlamında M. Fuad Köprülü, Abdülkadir İnan, H. Nihal Atsız, P. Naili Boratav, Bahaeddin Ögel, Ali Öztürk, Tuncer Gülensoy, Dursun Yıldırım gibi sekiz araştırmacının sırasıyla hayatları hakkında bilgiler aktarılmış olup daha sonra ise bu araştırmacıların *Manas* destanı üzerine yapmış oldukları çalışmalar detaylı bir şekilde sunulmuştur. Makalede Ali Öztürk, Tuncer Gülensoy ve Dursun Yıldırım ikinci kuşak bilim adamları olarak ayrı başlık altında değerlendirilmiştir. Çalışma içerisinde Abdülkadir İnan’ın yaptığı çalışmalar üzerinde özellikle durulmuştur. Çalışmanın sonuç kısmında ele alınan ilk beş araştırmacı öncüler olarak nitelendirilmiş ve çalışmanın genel manada bir değerlendirmesi verilmiştir.

66. Arvas, A. (2019). Türk Destanlarında “Ant İçme” Ritüeli Üzerine Bazı Tespitler. *Folklor\ Edebiyat*, 25(100): 997-1009.

Bu çalışmada ilk olarak *ant* kavramının ne anlam ifade ettiği izah edilmiştir. *Ant* kavramının ortaya çıkış tarihinin kesin olmadığı belirtilmekle birlikte çok eski bir tarihe kadar uzandığı örnekler bağlamında ele alınmıştır. *Ant* kavramının Türk edebiyatına yansımalarıyla ilgili bazı genel bilgiler aktarılmıştır. Genel bilgilerin ardından bazı Türk destanlarından örneklerle ant içme kavramı incelenmiştir. Makalede ant içmenin temelde iki fonksiyona sahip olduğu söylenmiş ve bu iki fonksiyon hakkında yapılan açıklamalara yer verilmiştir. Ant içme töreninin ilk fonksiyonun yalnızca söze dayanması sebebiyle toplum üzerinde belirgin bir etki bırakmadığı özellikle belirtilmiştir. İkinci fonksiyonunun ise daha bağlayıcı olduğu ifade edilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında destanlarda çok farklı şekillerde aktarılan ant içme törenlerinin gerçek hayatta da bulunduğu söylenmiştir. Bu mevzuyu tarihi verilerin de destekleyeceği özellikle vurgulanmıştır.

67. Arvas, A. (2020). Hakas Destanlarında Renklerle Yön Tayini ve Renk-Mekân İlişkisi. *Türk Kültürü ve Medeniyeti Araştırmaları*, 1(1): 1-42.

Bu makalenin giriş kısmında sözlü anlatıların bir halkın edebiyatının oluşmasındaki rolüne dair bazı bilgilere yer verilmiştir. Kahramanlık konulu destanlar bağlamında Hakas destanlarının diğer Türk topluluklarına ait kahramanlık destanlarından farklılaşmasının temel sebebi kadın karakterlerin destan içerisinde aktif olarak kullanılmasına dayandırılmıştır. Öncelikle Hakas destanlarında zaman kavramı ile ilişkili olarak mekân olgusu incelenirken destanlarda mekânın çok geniş bir bölgeyi kapsadığı vurgulanmıştır. Destanlardaki renklere yüklenen manaların o renkle anılan yerlerin ve o yerde yaşam süren kişilerin karakterlerine de sirayet ettiği söylendikten sonra konu örneklerle açıklanmıştır. Daha sonra söz konusu Hakas destanlarında geçen renkler ve bu renklerin mekân ilişkisi incelenmiştir. Konu bağlamında ele alınan destanlarda en çok ak rengin kullanıldığı belirtilmekle birlikte renklere kutsi bir mana da yüklendiği ifade edilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde Hakas destanlarının Hakas kültürünü belirgin bir şekilde yansıttığı söylendikten sonra Hakas destanları içerisinde renkler ve yön arasında bir sistematiklik olmadığı aktarılmıştır.

68. Arvas, A. (2022). Türk Dünyası Epik Destanlarında Olağanüstü “Yedi Silah”. *Millî Folklor*, 17(134): 5-16.

Bu çalışmada ilk olarak Türk destanları içerisinde silah konusunu inceleyen çalışmalara özet şeklinde yer verildikten hemen sonra silah kavramına ve silahın kısaca zaman içerisindeki seyri ele alınmıştır. Çalışma içerisinde hangi silahların Türkler tarafından kullanıldığı belirtilmiştir. Daha sonra Türk destanlarında yer alan olağanüstü silahlar sırasıyla destanlardan

hareketle incelenmiştir. Bunların yanı sıra destan incelemelerinden hareketle ok, yay ve kılıç gibi basit silahların destanlarda olağanüstü özellikleriyle anlatıldığı vurgulanmıştır. Destanlarda en çok kullanılan yedi silah belirlenmiş olup bu silahların isimlerine sırasıyla yer verilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde Türk dünyasına ait epik destanların zengin bir içeriğe sahip olduğu ve tarihteki silahların destanlarda sade hâliyle değil olağanüstü vasıflarıyla görüldüğü aktarılmıştır.

69. Asker, N. (2018). Köroğlu Destanı: Bir Avrasya Destanı. *Oğuz-Türkmen Araştırmaları*, 2(2): 129-137.

Bu çalışmanın ilk kısmında Köroğlu'nun neden bir Türk halk kahramanı olduğundan söz edilmiş ve Türk kahramanlık destanlarının çokluğu hususunda bilgi verilmiştir. Bu bağlamda destan ve destan anlatıcılarının özellikleri söylenmiştir. Bunların yanı sıra Türk halk hikâyeciliği geleneği bağlamında bir bölünme yapılması durumunda bu bölünmenin *Dede Korkut*'tan önce ve *Dede Korkut*'tan sonra şeklinde olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Son araştırmalar ışığında Köroğlu'nun 14. yüzyılda yaşadığı ve 19. yüzyıla kadar kollar ve versiyonlar hâlinde gelişerek aktarılması hususunda açıklama yapılmıştır. Destanların ilk zamanlar sadece kahramanlık konulu olduğu belirtilmiştir. Ardından *Dede Korkut* eseriyle birlikte hem aşk hem de kahramanlık konusunun işlenmesi üzerinde durulmuştur. *Köroğlu* destanının bazı anlatmalarında Köroğlu'nun çocukluğunu anlattığı bölümlerin bulunduğu ancak Batı versiyonunda ise Köroğlu'nun çocukluğundan bahsetmemesi mevzusunda bilgi verilmiştir. Makale, sonuç bölümünde aktarılan bilgiler dâhilinde sonlandırılmıştır.

70. Asker, N. (2018). Köroğlu ve Türk Destancılık Geleneği. *Oğuz-Türkmen Araştırmaları*, 2(1): 53-63.

Çalışmanın giriş kısmında destanın Türk halk edebiyatında ne kadar köklü ve önemli olduğundan söz edilmiştir. Eski Türk geleneklerinde ozanların yeri ve önemine yer verilmiş ayrıca destancılık geleneğinin geçmişten günümüze olan serüvenine de değinilmiştir. Destanların şekil ve içerik özelliklerinin yanı sıra destanın konusu üzerinde kısaca durulmuştur. Destanların konusu üzerinde durularak bu bağlamda *Oğuz Kağan*, *Yaratılış* ve *Şu* gibi destanlardan örnekler verilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur. Daha sonra bazı Türk kaynaklarından hareketle halk hikâyesinin İslam'dan önce ve İslam'dan sonra şeklinde bölündüğü fakat bu bölünmenin bazı sebeplerden ötürü güvenilir olmadığına vurgu yapılmıştır. Ayrıca *Dede Korkut* eserinin diğer destanlardan farklı olarak bazı özelliklerine dair bilgiler

aktarılmıştır. Çalışmanın son kısmında eski Türk halk hikâyeciliği geleneğinden taşınan bahadırılık ve alplık gibi bazı niteliklerin Köroğlu'na devredildiğine değinilmiştir.

71. Asker, N. (2019). Batı Versiyonu Köroğlu Destanında Ozan Köroğlu. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler*, 18(2): 798-804.

Bu çalışmanın ilk kısmında *Köroğlu* destanının ne kadar geniş bir coğrafyaya yayıldığı söylenmiş ardından ne kadar çok varyanta sahip olduğu konusunda çeşitli açıklamalar yapılmıştır. *Köroğlu* varyantları konusunda Doğu varyantlarında destan kahramanı olan *Köroğlu* destanının Batı varyantlarında hikâye kahramanı olan Köroğlu'na dönüşerek farklılaştığı belirtilmektedir. Bu bağlamda çeşitli uzmanların görüşlerine yer verilmiştir. Ozan Köroğlu'na ait bazı Türkçe eserlerde yer alan bilgiler ve *Köroğlu* destanında yer alan bazı şiirler aktararak açıklamalar yapılmıştır. Azerbaycan'da *Köroğlu* destanında yer alan tüm hayvanlar üzerine incelemeler yapıldığı vurgulanmıştır. Çalışma son kısımda sunulan incelemeler ve tespitlerle sona ermiştir.

72. Asker, N. (2020). Göroğlu Destanının Mitolojik Karakterleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları*, 4(1): 42-49.

Bu çalışmanın giriş kısmında *Köroğlu* destanının Türk kahramanlık destanları arasındaki öneminden söz edilmiş ve geniş bir coğrafyaya yayılmasıyla ilgili çeşitli bilgiler verilmiştir. Arkaik destanlarımızdan olan *Köroğlu* destanının Türkmen ve Azerbaycan varyantlarında oluşum sürecinin incelendiği ve bu inceleme sonucunda bunun millî bir oluşum ile ilintili olduğu belirtilmiştir. Köroğlu'nun doğumu hakkında bilgi verildikten sonra destan içerisinde yer alan Hızır, Kırat ve Peri Kızı gibi önemli karakterlerin örneklerle incelemesi yapılmıştır. *Köroğlu* destanının olağanüstü şartlar altında başladığı ve yine bu destanın olağanüstü şartlar altında devam ettiği gibi mevzular üzerinde durulmuştur. Çalışma son kısımda verilen değerlendirmelerle noktalınmıştır.

73. Asker, N. (2021). Göroğlu Destanında Mistik ve Hamî Yardımcılar: Hazreti Ali, Kalenderler, Erenler, Aksakallar. *Türk Kültür ve Hacı Bektaş Veli Araştırma*, (97): 95-110.

Bu çalışmada öncelikle *Köroğlu* destanının varyantları arasında *Göroğlu* varyantının hem hacim hem de içerik bağlamında en geniş olduğu vurgulanmıştır. Türkmenistan'da *Köroğlu* destanının ortaya çıkışı ve yayılışı bağlamındaki bir inanca dair açıklama yapılmakla birlikte bu açıklamalar bazı kaynaklarla örneklendirilmiştir. İslam dinin kabulüyle birlikte bazı kültürel değerlerin İslami bir kimlik kazandığının söylenmesinin yanı sıra destanlardaki

yardımcı tiplerin isimlerinin de değiştiği belirtilmiştir. Bu değişen karakterlerin başında ise Hz. Ali'nin geldiği ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra Hz. Ali ile birlikte *Köroğlu* destanında yer alan Aksakallar, Erenler ve Kalenderler gibi bazı gizemli karakterlerin incelemesi yapılmıştır. Destanın anlatıldığı yöreye göre bazı varyantlarda başkahramanın bazen Sünni bazen ise Şii olarak görüldüğü gibi bilgiler verilerek çalışma sonlandırılmıştır.

74. Asker, N. (2022). Göroğlu Destanı'nda Kadın ve Aile İlişkileri. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat*, 10(26): 43-52.

Bu çalışmanın başında eski Türk topluluklarında aile ve kadın haklarına dair genel bir bilgi verilmiştir. *Dede Korkut* içerisinde yer alan kadın karakterin özellikleri örneklerle aktarılmıştır. *Dede Korkut* ve *Köroğlu* destanında yer alan kadın karakterin hem bir eş hem de bir savaşçı olması bakımından benzerlik gösterdiği belirtilmekle birlikte *Köroğlu* destanının özellikle Doğu varyantlarında bu durumun daha fazla görüldüğü üzerinde durulmuştur. *Köroğlu* destanı bağlamında alp kadınlar, Ağayunus Peri ve Şahzade kadınlar gibi çeşitli kadın tipleri üzerinde değerlendirme yapılmıştır. Özellikle Türkmen *Göroğlu* destanında pek çok kadın karakterin yer aldığı ve bu kadınların başında Göroğlu'nun eşi Ağayunus Peri'nin geldiği belirtilmiştir. Çalışmanın son kısmında *Köroğlu* destanının yayıldığı coğrafya bağlamında bir Avrasya destanı olduğu söylenmekle birlikte Göroğlu'nun eşi Ağayunus Peri'nin destandaki yeri ve önemi mevzusunda da açıklama yapılmıştır.

75. Aslan, Z. (2022). Kazak Destanlarının Sınıflandırılmasında Tarihi Destanlar Meselesi. *Akademik Dil ve Edebiyat*, 6(2): 1033-1048.

Bu çalışmanın giriş bölümünde kültürün nasıl devamlılık kazandığına ve gelecek nesillere aktarılması gerektiğine dair bazı bilgilere yer verilmiştir. Türk destancılık geleneği içerisinde Kazak destanlarının önemli bir yere sahip olduğu ve bu geleneğe ait destanların Kazak toplumunun kültürel şifrelerini içerisinde barındıran önemli bir kaynak olma özelliği taşıdığı belirtilmiştir. Kazak destanlarının ne zaman sınıflandırılmaya başladığı ve sınıflandırmanın neye göre yapıldığı gibi konular hakkında bilgi verilmiştir. Kazak tarihi destanları ve destanların tasnifi bağlamında Seyit Kaskabasov, Muhtar Avezov ve Alkey Margulan vb. gibi araştırmacıların görüş ve düşünceleri aktarılmıştır. Çalışmada yer yer araştırmacıların yaptığı tarihi destanların oluşumlarına ve ayrımlarına dair sınıflandırmaların şemaları sunulmuştur. Çalışmanın sonuç kısmında tarihî destanlarla ilintili olan saptamalara yer verilmiştir.

76. Atik, H. (2020). Manas Destanı'ndaki İktisadi Unsurlar ve İktisadi Zihniyet. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar*, 4(2): 47-59.

Çalışmanın giriş kısmında *Manas* destanının hangi topluma ait olduğu, hangi tarihlerde oluşmaya başladığı, önemi ve içeriği gibi hususlarda genel bilgilere yer verilmiştir. Makalenin yöntemi ve amacına dair açıklama yapıp *Manas* destanı içerisindeki iktisadi unsurlar ve iktisadi zihniyet incelendikten sonra konu üzerinde yapılan tespitler alt başlıklar hâlinde sunulmuştur. İktisadi hayatın zaman ve mekân fark etmeksizin mal varlığı ve eşya bütününden oluşan maddi bir dünya olmadığı belirtilmiştir. Makalenin sonuç kısmı yazarın görüş ve değerlendirmeleri ile neticelendirilmiştir.

77. Atmaca, S. (2016). Azerbaycan ve Türkiye'de Köroğlu Destanının Karşılıklı Analizi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler*, 13(2): 353-370.

Çalışmanın giriş kısmında *Köroğlu* destanının Türk dünyasının önemli bir ortak mirası olması ve bunun yanı sıra makalenin amacı hususunda bilgi verilmiştir. *Köroğlu* varyantlarında mekân ve kişiler zaman zaman farklılık gösterse de temelde konunun aynı olduğu düşüncesi üzerinde durulmuştur. *Köroğlu* destanının Doğu ve Batı varyantı olmak üzere iki büyük varyantı olduğu aktarılmıştır. *Köroğlu* anlatısının Türkiye ve Azerbaycan varyantının birbirine çok benzediği ifade edildikten sonra *Köroğlu* adlı destanın Anadolu coğrafyasında varlığını devam ettirmekte olan yirmi dört kolu olduğundan söz edilmiştir. Türkiye'de ve Azerbaycan'da yer alan varyantlar kişi ve yer isimleri gibi genel manada karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İnceleme yapılırken bahsi geçen destan içerisinde örneklerle konu zenginleştirilmiştir. Çalışma son kısmında aktarılan tespit ve değerlendirmelerle sona ermiştir.

78. Atnur, G. (2005). Kozı Körpeş ile Bayan Sulu Destanında Geyik Motifi. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, (28): 213-222.

Bu çalışmada öncelikle destanların içeriği, icra edilme şekli vb. gibi hususlarda genel bazı bilgilere yer verilmiş, destanların içerisinde yer alan motifler üzerinde durulmuştur. Konu bağlamında *Geyik Motifi* başlığı altında dünya geneli halk bilminde nasıl bir yer işgal ettiği konusuna değinilmiştir. Çalışmanın devamında özellikle Türklere ait halk anlatıları içerisinde geyik motifi üzerine pek çok önemli çalışmanın bulunduğu ve aynı zamanda geyiğin eski Türklerde bir totem olarak kabul gördüğü belirtilmiştir. *Kozı Körpeş* ile *Bayan Sulu* destanının diğer Türk destanları içerisindeki yeri ele alınmış ve hemen ardından destanın diğer varyantları ve bu varyantlar üzerine yapılan bazı çalışmalardan bahsedilmiştir. Söz konusu destan ve varyantları içerisindeki geyik motifi incelendikten sonra sonuç kısmında destanın bazı

varyantlarında geyik motifinin yer almadığı yer alan varyantlarda ise motifin belirgin olmadığı birtakım değerlendirmelerle ortaya koyulmuştur.

79. Aydoğdu, B. (2006). Şan Kızı Destanı Hakkında Bir Değerlendirme. *TÜBAR*, (19): 257-268.

Bu çalışmanın ilk kısmında Bulgar Türklerinin tarihi serüveni hususunda genel bazı bilgiler verilmiştir. Söz konusu *Şan Kızı* destanının kim tarafından ve ne zaman bulunup yazıya geçirildiği gibi mühim konular resmî kaynaklar doğrultusunda örneklerle sunulmuştur. Konu bağlamında destanın yayılış süreci ve tesir ettiği alan gibi hususlar ele alınmıştır. Kaşgarlı Mahmut'a ait *Divanü Lûgat-it Türk* adlı eserde konu bağlamında destana ait iki dörtlüğe rastlandığı vurgulandıktan sonra konu örneklerle zenginleştirilmiştir. Çalışmanın devamında *Şan Kızı* destanın konu, zaman, mekân, şahıs kadrosu ve anlatım teknikleri gibi pek çok hususta kapsamlı bir incelemesi yapılmıştır. Çalışma sonuç bölümünde verilen değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

80. Bahadır, S. (2017). Köroğlu'nun Artvin İline Bağlı Şavşat Rivayeti ve Ardanuç Yansımaları. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları*, (11): 168-181.

Bu makalede ilk olarak *Köroğlu* destanının Türk dünyası içerisindeki yerine kısaca değinildikten sonra Doğu ve Batı varyantları başta olmak üzere *Köroğlu* varyantları hususunda kısaca çeşitli bilgiler verilmiştir. *Köroğlu* destanının Artvin'de derlenen rivayetinin bazı bölümleri kısaca aktarılmıştır. Bunların yanı sıra *Köroğlu* anlatısının Şavşat rivayetinin özeti verildikten sonra bu rivayetin konu, yapı, mekân, şahıslar vb. gibi yönlerden değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışma içerisinde Köroğlu'nun haksızlığa ve zulme karşı başkaldıran önemli bir kahraman olduğu belirtilmektedir. Köroğlu'nun bazı yabancı kahramanlarla benzer ve farklı yönlerinin bulunduğu belirtilmiş ve çalışmanın sonuç kısmında bu farklılıklardan söz edilmiştir. Köroğlu'nun bir asilzade olmadığı halkın içinden biri olduğu üzerinde durulmuştur. *Köroğlu* anlatısının Şavşat rivayeti tam metin olarak çalışmanın son kısmına eklenmiştir.

81. Bahadır, S. (2017). Sözlü Kültür Ortamında Derlenen Mukaddem Ali Destanındaki Tarihi Gerçeklik. *Karadeniz Sosyal Bilimler*, 9(2): 251-273.

Bu çalışmanın başında destan kavramının tanımı ve sözlü kültürdeki yeri hususunda bazı bilgiler verilmiştir. Çalışma içerisinde *Mukaddem Ali* destanının bölge olarak Suriye'nin kuzeyi, İstanbul, Bağdat ve Sivas'ın yaylarını kapsadığı belirtilmektedir. *Mukaddem Ali* destanının sözlü kültür ile ilintili olarak teşekkül ve gelişim özellikleri incelenmiştir. Hemen

sonra destan kahramanının yaşadığı zaman diliminin ve tarihin realiteyle bağdaştığı aktarılmıştır. *Mukaddem Ali* destanıyla bağlantılı olarak bir haber metnine ve metnin günümüz Türkçesiyle çevirisine yer verilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında *Mukaddem Ali* destanının toplanıp yazıya geçirilmesi hususunda bilgi verildikten sonra bu bilgilere yazarın da değerlendirmeleri eklenerek çalışma sona ermiştir. *Mukaddem Ali* anlatısının metni çalışmanın sonuna ek olarak verilmiştir.

82. Bakırcı, N. (2010). Köroğlu Destanlarında Köroğlu ve Binitinin Kıyafet (Şekil) Değiştirmesi. *Turkish Studies*, 5(4): 860-878.

Çalışmada sözlü edebiyat ürünleri için motiflerin ne derece önemli olduğu konusu kısaca açıklanmış ve bunun yanı sıra motiflerin metin için yapı taşı görevi gördüğü hususu üzerinde durulmuştur. Konu bağlamında kıyafet değiştirme motifinin masal, halk hikâyesi ve destan gibi türler içerisinde ne derece yer bulduğu kısaca açıklandıktan sonra bu motifin halk anlatılarında ne sebeple kullanıldığı maddeler hâlinde verilmiştir. Aktarılan bilgiler ışığında *Köroğlu* destanında kıyafet değiştirme motifinin ne şekilde ve nasıl yer aldığı belirtilmiş ve yapılan incelemeler destan metninde verilen örneklerle desteklenmiştir.

83. Bal, G. ve Kayabaşı, O. A. (2019). Sibiry sahası Türk destanlarında kadının yeri ve bu bağlamda eski Türklerin kadına bakışı. *Türkiyat Mecmuası*, 29(2): 419-434.

Bu çalışmanın giriş kısmında Sibiry ve bu bölgede yaşayan Türk halklarının tarihi, mitoloji tanımı ve mitoloji-destan ilişkisi gibi bazı hususlarda bilgiler verilmiştir. Çalışmada millî destanların meydana gelebilmesi için o halkın başına tüm halkı derinden etkileyecek bir olayın ya da olayların gelmesi gerektiği konusu ifade edilmiştir. Makalede kullanılacak yöntem açık bir şekilde sunulduktan hemen sonra Sibiry’da geçmişte yaşamış ve hâlen günümüzde varlığını sürdüren Tuva, Hakas, Yakut ve Altay vb. gibi Türk halklarına ait bazı destanlar içerisinde kadının yeri bağlamında incelemeler yapılmıştır. İnceleme yapılırken konu destanlar içerisinde yapılan yer yer alıntılarla örneklendirilmiştir. Makale sonuç kısmında yer alan tespit ve değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

84. Balkaya, A. (2008). Oğuz Kağan Destanında Mekân. *Turkish Studies*, 3(2): 150-163.

Bu çalışmada destanın tanımı ile konuya giriş yapıldıktan sonra destanın oluşması için gereken şartlar üzerinde durulmuştur. İnsanın mekândan ayrı kabul edilemeyeceği vurgulanıp eserlerde mekânın ne derece önemli bir yer tuttuğu açıklanmıştır. Yapılan açıklamalardan sonra

konu bağlamında *Oğuz Kağan* destanı içerisindeki mekân belirgin olan veya olmayan şeklinde alt başlıklara ayrılarak detaylıca incelenmiştir. *Oğuz Kağan* destanında Oğuz'un ülküsünün cihan hâkimiyeti doğrultusunda olduğu belirtildikten sonra bu husus destan içerisinde alıntılarla örneklendirilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında *Oğuz Kağan* destanında mekânın bazı şehir isimleri haricinde oldukça silik olduğu ve bir vasıta olarak kullanıldığı net bir dille ifade edilmiştir.

85. Bars, M. E. (2008). Atasözleri ve Köroğlu Destanı'nda Bazı Kullanımları. *Turkish Studies*, 3(4): 212-223.

Çalışmanın giriş kısmında atasözlerinin tanımlarıyla ilgili kısa bazı açıklamalar yapılmıştır. Ardından Şinasi, Ömer Asım Ersoy ve Ömer Faruk Akün gibi araştırmacıların görüşleri doğrultusunda atasözleri tanımlarına yer verilmiştir. Birtakım atasözlerinin tarihî süreç içerisinde kullanımının sonlandığı bazılarının ise zamana ayak uydurup şekil değiştirdiği belirtilmiştir. Konu bağlamında atasözleri örneklendirilip atasözlerinin mefhum nitelikleri yedi madde şeklinde sunulmuştur. Çalışmanın devamında *Köroğlu* destanının kısa bir özetinin ardından *Göroğlu'nun Ortaya Çıkması* isimli varyant içerisindeki atasözleri incelenmiştir. Çalışma destan içerisindeki atasözlerinin durumu hususundaki görüş ve değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

86. Bars, M. E. (2008). Köroğlu Destanı'nda At, Kadın, Silah. *Turkish Studies*, 3(2): 164-168.

Bu makalede öncelikle *Köroğlu* destanının önemi, Türkler üzerinde bıraktığı tesir ve tesir alanı gibi bazı hususlarda bilgi verilmiştir. Hemen ardından çalışmanın amacı aktarılıp *Köroğlu* destanının Türkmen varyantının özetine yer verilmiştir. Konu çerçevesinde ayrı başlıklar altında at, kadın ve silah kavramları destandan hareketle detaylıca incelenmiştir. Çalışmada atın kahramanın yaveri ve ayrılmaz bir parçası olduğu özellikle belirtilmiştir. *Köroğlu* destanında ideal kadın tipinin ise göçebe yaşam süren toplumlardan ayrı olarak misafir ağırlama ve ev içerisindeki işlerden sorumlu olma gibi bir tarzda resmedildiği hususu üzerinde durulmuştur.

87. Bars, M. E. (2008). Oğuz Kağan Destanı Üzerine Yapılan Çalışmalar. *Turkish Studies*, 3(4): 225-240.

Bu çalışmada ilk olarak *Oğuz Kağan* destanının Türk destanları içerisindeki yeri, önemi, varyantları ve bu varyantlar üzerine yapılan bazı çalışmalar hususunda kısaca bilgi verilmiştir.

Çalışmada *Oğuz Kağan* destanı üzerine yapılan çalışmalar incelenirken yalnızca bu destanı temel alan çalışmaların inceleneceği açıkça belirtilmiştir. Daha sonra sırasıyla bu destan ekseninde hazırlanan birtakım kitap ve makale çalışmaları incelenmiştir. Yapılan çalışmalar değerlendirilirken incelenen eserlerin içeriklerine dair kısa kısa açıklamalara da yer verilmiştir.

88. Bars, M. E. (2012). Köroğlu Destanında Metinler Arası İlişkiler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8): 213-229.

Bu makalede öncelikle *Köroğlu* destanının Türk destan geleneği içerisinde ne derece önemli bir yere sahip olduğu ve varyantları üzerine genel bazı bilgiler sunulmuştur. Hemen sonra metinlerarasılık kavramının ne zaman ortaya çıktığı ve neyi ele aldığı gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Çalışmada metinlerin tamamen birbirinden bağımsız olmadığı ve aralarında bir iletişim söz konusu olduğu aktarılmıştır. Konu bağlamında *Köroğlu* destanının Türkmenistan Türkleri ve Kazakistan Türklerine ait varyantlarının olay örgüsü verilmiş bunun yanı sıra da bu iki varyantın metinler arası ilişkiler çerçevesinde incelemesi yapılmıştır. Yapılan inceleme söz konusu metinlerden yapılan yer yer alıntılarla örneklendirilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde her iki anlatının aralarında son derece güçlü bir bağ bulunduğu vurgulanmıştır.

89. Bars, M. E. (2013). Metinler Arası İlişkiler Bağlamında Oğuz Kağan Destanı'na Bir Bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim*, 4(2): 181-197.

Makalede ilk olarak *Oğuz Kağan* destanının önemine kısaca değinilip destanın kaç adet nüshasının bulunduğu, nüshaların isimleri, kaç adet salname rivayeti bulunduğu ve bu rivayetlerin isimleri gibi bazı bilgilere yer verilmiştir. Özellikle Uygur harfli nüsha dışındaki nüshaların İslamiyet sonrası nüshalar olduğu aktarılırken Uygur harfli nüshanın yanı sıra Reşideddin Oğuznamesi'nin de diğer nüshalardan farklı olarak ön plana çıktığına değinilmiştir. Makalede Reşideddin Oğuznamesi ve Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanı ele alınarak metinler arası ilişkiler bağlamında bu iki nüsha arasında birtakım incelemeler yapılmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde metinler arasılığına ait pek çok unsurun ana metinde bulunduğu tespit edilerek genel değerlendirmeler aktarılmıştır.

90. Bars, M. E. (2014). Ak Kağan Destanında Kadın Tipi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim*, 3(3): 94- 111.

Bu çalışmada ilk olarak Sibiryta taraflarında yaşayan Türk boylarını Rusların Hristiyanlaştırma çalışmaları bağlamında yaptıkları faaliyetler hakkında bazı bilgiler

aktarılmıştır. Hristiyanlaştırma çalışmaları ile ilgili olarak misyonerlik yapan Verbirtskiy'nin Şor folkloru üzerine yapmış olduğu bazı çalışmalara da değinilmiştir. Şor destanları üzerine yapılan çalışmalardan bazıları söylenmekle birlikte kaç adet destan derlendiği ve bunlardan kaç tanesinin yayınlandığı gibi konular üzerinde durulmuştur. Eski Türk toplumlarında ailenin temelini oluşturan kişinin kadın olduğu vurgulanmasının yanı sıra Türk kültürü içerisinde kadının yeri ve önemi incelenmiştir. Hemen sonra ise *Ak Kağan* destanındaki kadın tiplerinin incelenmesi yapılmıştır. Çalışmanın son kısmında *Ak Kağan* destanında kadının aklın ve hikmetin sembolü olarak görüldüğü vurgulandıktan hemen sonra konu bağlamındaki diğer bazı tespit ve açıklamalara yer verilmiştir.

91. Bars, M. E. (2014). Alp tipi Kavramı Çerçevesinde Manas. *Tarih Okulu*, (17): 345-357.

Bu çalışmanın giriş kısmında *Manas* destanının genel içerik özelliklerine ve bu eser üzerine yapılan belli başlı bazı çalışmalara dair çeşitli bilgiler verilmiştir. Türk destan geleneği bağlamında Türk toplumu için model oluşturan bazı tiplerin olduğuna değinildikten sonra Türk destan geleneği içerisinde bulunan alp tipi ele alınmıştır. Destanlarda bulunan kahramanların modern roman kahramanlarından farklı özellikler taşıdığı belirtilmektedir. Bunların yanı sıra alp tipinin belli başlı özellikleri özet hâlinde sunulmuştur. Aktarılan alp tipinin özellikleri bağlamında *Manas* anlatısı incelenmiştir. *Manas* anlatısının alp tipinin özellikleri bağlamında incelenmesi yapılırken çalışma destan içerisinden alıntılarla zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında ideal alp tipinin en iyi örneğinin Oğuz Han olduğu özellikle söylenmiştir. Bununla birlikte alp tipinin özellikleri bağlamında Manas'ın da birtakım özellikleri taşımasıyla ilgili açıklamalar yapılmıştır.

92. Bars, M. E. (2014). Manas Destanı'nda Kahraman Tasvirleri. *International Journal of Language Academy*, 2(1): 31-40.

Bu çalışmada öncelikle *Manas* destanının ait olduğu Kırgız Türklerinin tarihi süreç içerisindeki yeri ve serüvenine dair bazı bilgiler aktarılmıştır. *Manas* destanının içeriği, konusu ve önemi gibi hususlar üzerinde durulduktan sonra destanlarda tasvir tekniğinin ne amaçla kullanıldığına dair açıklamalar yapılmıştır. Göçebe kültürün etkisiyle destan içerisinde hayvan tasvirlerinin çokça bulunduğu bununla birlikte erkek kahramanın anlatılırken güçlü ve yırtıcı hayvanlara benzetilerek tasvir edildiği ifade edilmiştir. Yapılan benzetme ve tasvirlerle örnek teşkil etmesi açısından konu özelinde yer yer destan içerisinden alıntılar yapılmıştır. Hayvan

tasvirleri ele alınırken kurt ve kaplan, ata kültü ile ilintili olarak detaylıca incelenmiş ancak diğer hayvanlara ait tasvirlerin kültürle bağlantılı açıklamasına yer verilmemiştir.

93. Bars, M. E. (2018). Başkurt Destanlarında Kahramanların Olağanüstü Doğumu. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilgiler*, 6(4): 495-501.

Bu çalışmanın girişinde ilk olarak Başkurtların kim olduğu, hangi coğrafyada yaşadıkları ve destancılık gelenekleri gibi bazı hususlardan bahsedilmiştir. Başkurlara ait birçok destandan hareketle kahramanların olağanüstü bir şekilde dünyaya gelmeleri konu özelinde kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Yapılan incelemede kahramanın sıra dışı bir şekilde dünyaya gelmesi daha sonra göstereceği yiğitliklerin başlangıcı olması ve kutlu bir karakter olarak diğerlerinden ayrılması konusu üzerinde durulmuştur. Konu bağlamında dinler tarihi içerisinde de olağanüstü bir şekilde dünyaya gelme durumunun bulunduğu söylendikten sonra Hz. İsa'nın doğumu *Kuran-ı Kerim*'den alıntı yapılarak örneklendirilmiştir. Makale, sonuç kısmındaki değerlendirmelerle noktalanmıştır.

94. Bars, M. E. (2020). Max Weber'in Otorite Tanımı Çerçevesinde Türk Destan Kahramanları: Oğuz Kağan Örneği. *KSBD*, 12(22): 251-266.

Çalışmanın giriş bölümünde öncelikle halk biliminin tanımı ve hangi bilim dallarıyla disiplinler arası çalıştığı gibi genel bilgilere yer verilmiştir. Milletlerin yaşamış oldukları safhaların sözlü kültür ürünlerine de yansıdığı belirtildikten sonra buna örnek olarak *Oğuz Kağan* destanının İslam öncesi ve İslam sonrası bazı varyantları gösterilmiştir. Max Weber'in otorite türünün detaylı şekilde aktarılmasının yanı sıra disiplinin kitlesel bir itaatin getirisi olduğu da vurgulanmıştır. Meşru otoritenin üç çeşidi olduğu söylenmekle birlikte bu otorite çeşitlerinin detaylı şekilde açıklaması yapılmıştır. Max Weber'e göre otorite türleri ve bu türlerin genel özellikleri tablo hâlinde sunulmuştur. Daha sonra makalede destan kavramı ile ilgili kısaca bilgi verilip Weber'in otorite türleri bağlamında Türk kahramanlık destanları ve eski Türklerin idari yapısı incelenmiştir. İnceleme yapılırken eski Türk töresi hususunda da bilgi verilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde eski Türk destanlarının bozkır kültürünün ürünleri olduğu belirtilmiştir.

95. Bars, M. E. (2021). Türk Destan Kahramanlarının Babalık Vazifeleri: Oğuz Kağan ve Dede Korkut Örnekleri. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 23(1): 185-199.

Bu çalışmada öncelikle destan kavramı ve Türk destanlarının oluşum tarihi hakkında bilgi verilmiştir. Halk anlatılarının tarih bilimine kaynaklık etmesi hususunun yanı sıra millî

destanın oluşması için gereken konular hakkında açıklama yapılmıştır. Eski Türk devletlerindeki yöneticinin halkına karşı yükümlü olduğu görevlerden birinin de babalık görevi olduğu ve bunun bir Oğuz töresi olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında yöneticinin babalık vazifesi bağlamında *Dede Korkut* hikâyeleri ve *Oğuz Kağan* destanı detaylıca incelemeye çalışılmıştır. Sırasıyla Türk halkının hükümdardan beklentilerine yer verildikten sonra kağan olacak kişide bulunması gereken vasıflar ele alınmıştır. Makalede Oğuz Kağan'ın konu bağlamında töreyi koruyan kişi olduğu özellikle vurgulanmıştır. Çalışmanın sonuç bölümü konu ekseninde sunulan tespit ve değerlendirmeler eşliğinde sonlanmıştır.

96. Bars, M. E. (2022). Dede Korkut Hikâyeleri Üzerine İnşa Edilen Bir Anlatı: Hikâye-i Neriman. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri*, 12(2): 44-62.

Bu çalışmanın giriş bölümünde destan ve *Oğuzname* bağlamında genel bir bilgilendirme yapılmıştır. *Dede Korkut* hikâyelerinin bazı destan ve halk hikâyeleri üzerinde etkisinin bulunduğu belirtilmekle birlikte Türklerle etkileşimi olmuş bazı halkların da anlatılarına etki ettiği aktarılmıştır. *Hikâye-i Neriman* adlı eserde Farslara ait olan *Şehname* isimli eserdeki bir kahraman olan Neriman'ın hikâyesi anlatılmakla birlikte *Dede Korkut* hikâyeleri ve *Hikâye-i Neriman* eserinde ortak motiflerin bulunduğu konusu üzerinde durulmuştur. Halk anlatıları içerisindeki motif kavramı hakkında kısaca bilgi verildikten sonra *Dede Korkut* hikâyeleri ve *Hikâye-i Neriman* isimli eserdeki benzer ya da ortak motifler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında genel değerlendirmeler aktarılıp çalışma neticelendirilmiştir.

97. Başgöz, İ. (1998). Dede Korkut Destanında Epitetler. *Millî Folklor*, (37): 23-35.

Bu çalışmanın ilk kısmında epitetler konusu hakkında yapılan bazı çalışmalara ve bu çalışmalarla ilgili birtakım bilgilere yer verilmiştir. Konu bağlamında epitet kavramı hakkında pek çok araştırmacının görüşleri de aktarılmıştır. Makalede *Dede Korkut* destanının içeriği, nüshaları, üzerine yapılan bazı çalışmalar vb. gibi bilgilere kısaca değinilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* destanında epitetlerin yeri ve görevi detaylı olarak incelenmiştir. Yapılan incelemede söz konusu destan içerisindeki epitetler, kısa ve doğrudan isimle ilgili olan epitetler ile uzun söz kalıpları halindeki epitetler olmak üzere iki gruba ayrılarak değerlendirilmiştir.

98. Baş, M. (2019). Türklere Gelen Peygamberler; Kaynaklar ve Rivayetler Işığında Oğuz Kağan'ın Peygamberliği Meselesi. *Oğuz-Türkmen Araştırmaları*, 3(2): 70-86.

Bu makalenin giriş kısmında ilk olarak insanın yaratıldıktan sonra üzerine verilen sorumluluk ve Allah'ın yarattığı kullarını doğru yola çevirmesi için onlara bir rehber olarak peygamberleri gönderdiği ifade edilerek bu husus hakkında bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Kur'an da yirmi beş peygamberin adının anıldığı ancak adı anılmayan pek çok peygamberin bulunduğu belirtildikten sonra her kavme kendi dilleriyle bir yol gösterici yani bir peygamber gönderilmesi durumu üzerinde özellikle durulmuştur. Türklerin tek tanrı inancı ele alınıp konu bağlamında Oğuz Kağan'ın Türk bir peygamber olup olmadığına dair bazı incelemelerde bulunulmuştur. Çalışmanın sonuç bölümünde Oğuz Kağan'ın Türklerde ilk kanun koyucu olması çerçevesinde peygamberlik durumu hakkında birtakım değerlendirmeler sunulmuştur.

99. Bayat, F. (2011). Köroğlu Destanında Kasapoğlu. *Çevrimiçi Tematik Türkoloji*, 3(2): 79-88.

Bu çalışmada ilk olarak Türk destanları içerisinde kasap ve kasaplık konusunun ne derece yer bulduğuna dair açıklamalar yapılmıştır. Bunların yanı sıra *Köroğlu* destanının yaklaşık olarak tüm varyantlarında kasaplık konusunun bulunduğu özellikle belirtilmiştir. Konu bağlamında *Köroğlu* destanında yer alan Ayvaz karakteri Kasapoğlu Ayvaz olarak destandan hareketle incelenmiştir. Yapılan inceleme çeşitli örnekler verilerek zenginleştirilmiştir. Makale sonuç bölümünde aktarılan değerlendirmelerle nihayetlenmiştir.

100. Bayat, F. (2022). Türk Kültürünün İki Söyleyici Tipi: Şaman ve Destan Anlatıcısı. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 5(1): 18-32.

Bu çalışmada öncelikle Şamanizm ve şamanlık hakkında genel bazı bilgiler sunulmuştur. Şaman ve destan anlatıcısının yaptığı görevlerin birtakım yönlerden benzerlik taşıdığı vurgulanarak konuya örneklerle açıklama getirilmiştir. Çalışma içerisinde şaman ve anlatıcının benzer ve farklı nitelikleri özet şeklinde aktarılmıştır. Şamanların ve destan anlatıcılarının işlevsel farklılıklarının bulunmasına rağmen ilham, ruhlardan yardım alma, kozmoloji vb. gibi paralel yönlerinin yadsınamaz olduğu ifade edilmektedir. Çalışmanın devamında şamanlık ve destan anlatıcılığı karşılaştırmalı bir biçimde değerlendirilmiştir. Makalede şaman ve destan anlatıcısının bazı Türk toplumlarında aynı kavramlarla karşılandığı belirtilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında yazarın değerlendirmelerine yer verilmiştir.

101. Baydemir, H. (2002). Rüstem Han Destanı ve Destandaki Olağanüstü Motifler. A. Ü. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, (20): 169-177.

Bu makalenin giriş kısmında ilk olarak *Rüstem Han* adlı destanın hangi millete ait olduğu, içeriği, varyantlarının yazıya geçiriliş tarihi ve üzerinde yapılan araştırmalara dair bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Destanın ana kaynak olarak kabul gören varyantının özeti aktarıldıktan sonra destan üç bölüme ayrılıp destanın içerisinde yer alan olağanüstü motifler ve hayvanlar incelenmiştir. Konu bağlamında yapılan incelemeler destan içerisinden yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Makalede *Rüstem Han* destanının tam olarak epik destan nitelikleri taşımadığı eserin içerisindeki olayların daha çok halk hikâyesi tarzıyla yazıldığı belirtilmiştir.

102. Bayram, B. (2006). Oğuz Epik Anlatıları ve Çuvaş Alp Hikâyelerinde Kutsal Kurt ve Tepegöz. *Türk Dünyası İncelemeleri*, 6(1): 19-27.

Bu çalışmanın ilk kısmında bir Türk boyu olan Oğuzlar hakkında bazı bilgiler aktarılmıştır. Bunların hemen ardından *Oğuz Kağan* destanı ve *Dede Korkut Kitabı* hususunda bazı genel bilgiler sunulmuştur. Çalışmanın devamında *Oğuz Kağan* destanındaki Oğuz'a zaman zaman rehberlik rolünü üstlenen kurt olayı ile benzerlik gösterdiği ifade edilen *Çuvaş Epik* anlatıları karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Folklor içerisinde en çok karşılaşılan motiflerden birinin kurt motifi olduğu belirtilmekle birlikte *Oğuz Kağan* destanında ve *Çuvaş alp* anlatımlarında yer alan kurdun tanrısal bir yanının bulunduğu ifade edilmiştir. Makalede *Dede Korkut* içerisindeki *Tepegöz* ve *Çuvaş Alp* anlatımlarında yer alan Tepegöz de yine karşılaştırılmalı olarak ele alınmıştır. Makalenin sonuç bölümünde yazarın konu bağlamında değerlendirmelerine yer verilmiştir.

103. Baysal, N. (2015). Dede Korkut Kitabı'nda Dinsel, Büyüsel ve Tabusal Uygulamalar Üzerine Bir İnceleme. *Millî Folklor*, (107): 72-82.

Bu makalenin giriş kısmında çalışmanın amacı kapsamlı olarak açıklanmıştır. Çalışmada sırasıyla din, büyü ve tabu kavramlarına dair konu dairesinde bilgi verilmiştir. Tabu kavramı hususunda detaylı bir şekilde bilgi verilirken bu kavramın temelinde korku ve saygının yer aldığı vurgulanmıştır. Tabu konusu bağlamında Müslümanların domuza yaklaşımı örnek olarak sunulmuştur. Tabunun toplumlar arasında benzerlik göstermediği ve evrensel olarak bir tabunun mevcut olmadığı belirtilmiştir. *Dede Korkut Kitabı* 'nda dinsel ve büyüsel uygulamalar konu özelinde incelenmiş ve *Dede Korkut* hikâyeleri içerisinden alıntılarla konu örneklendirilmiştir. Sonuç kısmında değerlendirmeler aktararak çalışma sonlandırılmıştır.

104. Bazancir, R. (2022). Orta Asya Türk Destanları ve Dede Korkut Boylarının Yapısal Analizi. *IJHE*, 8(17): 241-267.

Bu makalede öncelikle destanın nitelikleri hususunda genel bazı bilgiler sunulmuştur. Gelişen ve değişen zaman içinde bugünkü romanın yaptığı işi eskiden destanın yaptığı özellikle ifade edilmiştir. Eski zamanlardan günümüze kadar ulaşmış olan destanların ne kadar değişime uğrarlarsa uğrasınlar pek çok açıdan millet için büyük önem arz ettiği belirtilmiştir. Çalışmada bazı yerli ve yabancı araştırmacıların destan ile ilgili fikirlerine yer verilmiştir. Türk destanları üzerine yapılan bazı çalışmaların isimleri aktarıldıktan hemen sonra *Dede Korkut* eserinin içeriği ile ilgili bazı değerlendirmeler üzerinde durulmuştur. Bir ozan olan Dede Korkut'un *Dede Korkut Kitabı* adlı eserde nasıl anlatıldığı söylendikten sonra *Dede Korkut* hikâyeleri içerisinden konu örneklendirilmiştir. Makalenin devamında *Dede Korkut* destanının on iki hikâyesinin içeriği hakkında sırasıyla bilgilendirme yapılmıştır. *Dede Korkut* hikâyelerini söyleyen ozanın hem kopuzunda hem de sözlerinde büyümlü bir gücün ihtiva ettiğine inanıldığı vurgulanmıştır. Destan ve tarih ilişkisi, destanın oluşumu ve *sözlü formül* kuramı gibi hususlar hakkında bazı değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmanın sonuç kısmında yazarın konu özelinde genel bazı değerlendirmeleri yer almıştır.

105. Bekki, S. (2015). Dede Korkut Kitabı'nın Mukaddimesi ile Boylar Arasındaki Organik Bağ. *Millî Folklor*, (107): 5-13.

Bu çalışmada öncelikle *Dede Korkut Kitabı* isimli eserin Türk ve dünya edebiyatı için önemi, nüshaları ve nüshalarda bulunan mukaddime kısmı hakkında bilgi verilmiştir. *Dede Korkut Kitabı*'nın mukaddime kısmında Korkut Ata'nın kim olduğu ve kişiliği hakkında bilgilendirme yapıldığı konusu üzerinde durulmuştur. Korkut Ata'nın isminin *Bamsı Beyrek* hikâyesi haricindeki hikâyelerde birkaç defa anıldığı ancak *Bamsı Beyrek* hikâyesinde kırk defa geçtiği belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut Kitabı*'nın mukaddime kısmında geçen unsurlar ve hikâyelerdeki karşılıkları incelenmiştir. Konu bağlamında mukaddime kısmında aktarılan kadın tipleri ile hikâyelerin içindeki kadın tiplerinin aynı olmadığı vurgulanmıştır. Çalışmada mukaddime ve boyalarda iki farklı kadın kahramanın idealize edildiği düşüncesi aktararak konu açıklanmıştır.

106. Bekki, S. ve Yalçın, E. (2020). Dede Korkut Kitabı'nın Hikâye Formatında İlk Yeniden Yazımı: "Mustafa Rahmi, Korkud Atanın Kitabı: Evvel Zamanda...". *Millî Folklor*, 16(127): 113-130.

Bu çalışmanın giriş kısmında Mustafa Rahmi'nin hayatı, eserleri ve çalışmaları hakkında bazı bilgilere yer verilmiştir. Mustafa Rahmi'ye ait olan *Korkud Atanın Kitabı: Evvel Zamanda...* isimli eserinin sadece *Dede Korkut* ile ilgili olmadığı içerisinde Türk ve dünya masallarından uyarlamaların da bulunduğu belirtilmiştir. Çalışmada alt metin olarak Kilisli Muallim Rıfat'a ait olan *Dede Korkut* neşrindeki hikâyeler alınmış ve Mustafa Rahmi'nin belirtilen eserindeki *Dede Korkut* kaynaklı hikâyelerin ise ana metin şeklinde değerlendirmesi yapılarak yeniden yazım hususunda incelenmiştir. İnceleme yapılırken örnekler karşılaştırmalı olarak tablolar hâlinde konu bağlamında alıntılanmıştır. Yazarın yeniden yazım bağlamında incelenen hikâyelerle ilgili değerlendirmeleri sonuç bölümünde sunulmuştur.

107. Beşer Çoban, S. (2011). *Dede Korkut Kitabı ve Büyülü Gerçekçilik. Millî Folklor*, (91): 195-203.

Bu çalışmanın başında *büyülü gerçekçilik* kavramının isimlendirilmesi, ilk olarak ne zaman, nerede ve hangi sanat dalında ortaya çıktığı gibi konular bağlamında bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmada bu türün hem dünya edebiyatında hem de Türk edebiyatındaki temsilcilerinin isimleri üzerinde durulmuştur. Büyülü gerçekçiliğin sadece fantastik ya da gerçeküstücü edebiyat gibi münferit bir edebiyat çeşidi olmayışının yanı sıra farklı edebiyat türlerinin de müracaat edebileceği bir biçem olduğu belirtilmiştir. *Dede Korkut Kitabı* ile ilgili genel bazı bilgilere yer verildikten sonra *Dede Korkut Kitabı*'ndaki büyülü gerçekçi unsurlar detaylı olarak incelenmiştir. Çalışma son kısımda aktarılan tespit ve değerlendirmelerle sonlanmıştır.

108. Beşirli, H. (2015). Bağımsızlık Sonrası Kırgız Kimliğinin İnşasında Manas ve Manas Destanı'nın Simgeselliği. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (22): 29-46.

Çalışmanın giriş kısmında öncelikle gelenek ve geleneğin politika ile olan bağlantısına kısaca değinilmiştir. Daha sonra ise folklor tanımı yapılırken dikkate alınan hususlar maddeler halinde sunulmuştur. Kültürün gelecek nesillere aktarılacak millî bir kimlik ve kolektif bir bellek oluşturulurken folklor ürünleri ve bu ürünlere ait kahramanların oynadığı önemli rol üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında Sovyetler Birliği zamanında yürürlüğe koyulan dil ve halk bilimi politikalarının zaman zaman değişiklik gösterdiği ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra Sovyet Rusya yönetimi zamanında *Manas* destanının savaş yanlısı bir eser olduğu gerekçesiyle yasaklandığı vurgulanmıştır. Daha sonra *Manas* destanının ders programlarındaki yeri ve derslerin o dönemki muhteviyatı incelenmiştir. *Manas* destanı içerisinde yer alan

Manas'ın yedi nasihati aktarıldıktan sonra çalışma son kısımdaki değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

109. Bilgin Topçu, Ü. (2010). Büyük Bir Türk Destanı Yazma Fikri Etrafında. *Millî Folklor*, (85): 101-111.

Makalede öncelikli olarak Anadolu coğrafyasında oluşan Anadolu Türkçülüğü ve bunun yanı sıra Orta Asya Türkçülüğünün zamanla birbirinden ayrıştığı aktarılmıştır. Daha sonra ise Anadolu Türkçülüğünün kendi kültürünü inşa etmesi gibi birtakım fikirler üzerinde durulmuştur. Çalışmada Gökalp'in destanları kültürün yapı taşlarından biri olarak görüldüğü belirtilmiştir. Bununla birlikte Batı'daki ile paralellik gösterecek şekilde gerçek destan yapısını temel alarak bir destan oluşturma fikri bağlamında birtakım açıklamalar yapılmıştır.

110. Britten, F. I. (2021). 65. Hanım! Görelim Neler Söylemiş: Dede Korkut Kitabı ve Beowulf Destanlarının Karşılaştırılmalı Bir İncelemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (24): 1138-1149.

Bu çalışmada ilk olarak sözlü kültür ürünlerinden biri olan destanın içeriği ve önemi hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Makalede Türk folkloru içerisinde büyük bir öneme sahip olan *Dede Korkut* eserinin nüshaları ve içeriği hakkında bilgiler verilmiş ayrıca İngiliz edebiyatı içerisinde ön plana çıkan *Beowulf* destanından söz edilmiştir. Açıklamalar bağlamında bu iki mühim eserin üzerinde mukayeseli bir inceleme yapılmıştır. *Dede Korkut* hikâyeleri ve *Beowulf* destanı içerisindeki temel çatışma unsurunun birbirinden farklı olduğu vurgulanarak konu bağlamında örneklendirme yapılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında her iki anlatıda da pek çok benzerliğin bulunduğu belirtilmiştir.

111. Bütüner, Ş. (2022). Türk Destanlarının Somut\Somut Olmayan Kültürel Miras Aktarımı Açısından İncelenmesi: Kococaş Destanı Örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim*, 4(11): 1573-1583.

Bu çalışmada öncelikle sözlü kültür ürünlerinden biri olan destanların teşekkül ettiği toplum için ne kadar önemli olduğu hakkında açıklama yapılmıştır. Ayrıca Türk destanlarının Türk toplumu için önemi ortaya konulmuştur. Bununla birlikte günümüzde elektronik kültür ortamının etkisiyle insan hayatının tek tip hâle geldiği vurgulanmıştır. Günümüzde toplumların küreselleşerek aynı zamanda kültürel miraslarını gelecek kuşaklara aktarırken problem yaşadıkları belirtilmiş bu noktada sözlü kültür ürünlerinin büyük bir önem arz ettiği söylenmiştir. Konu ile ilintili olarak UNESCO'nun kültürel değerleri korumak için yaptığı bazı

çalışmaların isimlerine yer verilmiştir. Destanların içerisinde bulunan kültürel motiflerin günümüzde ünlü sanat dallarında yeniden çoğaltılması gerektiği konusu üzerinde durulmuştur. Çalışmada somut olan ve somut olmayan kültürel unsurlar maddeler hâlinde verilmiş ve her madde detaylı olarak *Kocacaş* destanından hareketle incelenmiştir. Çalışma son kısımda verilen mevzu dairesindeki değerlendirmelerle sona ermiştir.

112. Can, A. (2011). Homeros Destanları ile Dede Korkut Hikâyeleri Arasındaki Kurgu, Yapı, Tip ve Tema Benzerlikleri. *Turkish Studies*, 6(2): 263-286.

Bu çalışmada mit, mitlerin ortaya çıkışı, mit ve kültür ilişkisi gibi hususlarda birtakım genel açıklamalar yapılarak konuya giriş yapılmıştır. Bunların yanı sıra *Homeros* destanlarının çeşitli unsurlar yönünden *Dede Korkut* hikâyeleriyle benzerlik gösterdiği belirtilerek konuya detaylı açıklama getirilmiştir. Makalenin devamında *Homeros* destanları ve *Dede Korkut* hikâyeleri konu, amaç, anlatıcı, tema ve tip gibi hususlarda mukayeseli olarak incelenmiştir. Her iki eserde de benzer yönler ele alınırken bu benzerlikler söz konusu eserlerin içerisinden alıntılarla örneklendirilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde her iki eserde göze çarpan benzerliklerin rastlantısal olamayacak kadar belirgin olduğu vurgulanmıştır. Sonuç kısmının hemen ardından çalışmada kullanılan kaynak eserlere dair kısa bir bilgilendirme notu verilmiştir.

113. Cengiz, D. (2019). Eğin ve Mercan Vadisi Güzergâhındaki Tarihi Kervan Yolu Kesitinde Köroğlu Efsanesi. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler*, 3(2): 16-26.

Çalışmanın giriş kısmında *Köroğlu*'nun kimliğine ve *Köroğlu* kollarına dair genel birtakım bilgilere yer verilmiştir. Türk dillerinin yanı sıra Zazaca gibi bir kısım dillerden de hikâye şeklinde aktarılan *Köroğlu* anlatılarına ait mısralara örnek verilmiştir. Bunların yanı sıra Eğin ve Ovacık-Mercan yöresi bağlamında bazı yıllara ait bölgede yaşayan nüfus, söz konusu bölgeye dair coğrafi ve tarihî pek çok bilgi aktarılmıştır. *Köroğlu*'na ait konu çerçevesinde ele alınan rivayetlerin bazılarının özetleri sunulmuştur. İçeriğine dair bilgi verilen bazı rivayetlerin derleme çalışmasının bizatihi yazarın kendisi tarafından yapıldığı belirtilmiştir. Sonuç bölümünde sunulan değerlendirmeler ışığında çalışma sonlandırılmıştır.

114. Ceferov, E. (2011). Köroğlu Destanının Tiflis Varyantı. *Motif Akademi Halkbilimi*, 2: 151-163.

Bu çalışmada ilk olarak *Köroğlu*'nun Tiflis rivayetinin diğer rivayetlere göre daha eski olduğu belirtilmiş ardından bu nüshayı özel kılan hususlardan söz edilmiştir. Bu bağlamda

nüsha üzerine geniş çaplı bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmada Tiflis nüshasının yazıya geçirildiği yer ve tarihi konusunda bir ihtilaf bulunduğu belirtilmiş ve konu çerçevesinde bu ihtilafa dair bilgi verilmiştir. Daha sonra söz konusu nüshanın dil, üslup, karakterler, kutsal objeler vb. gibi konular özelinde incelemesi aktarılmış inceleme yapılırken rivayet içerisinden verilen örneklerle konu zenginleştirilmiştir. Diğer *Köroğlu* varyantları ile paralel olarak bu varyantta da Köroğlu'nun çeşitli yerlerden kızları alıp getirmesi motifinin bulunduğu özellikle belirtilmiştir.

115. Ceylan, M. N. (2021). Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu Sempozyumu. *Culture and Civilization*, 1(1): 83-85.

Bu çalışmada öncelikle destanların kültür açısından ne derece mühim bir yere sahip olduğu belirtilmiştir. Türk destancılık geleneği içerisinde *Köroğlu* destanının temel kaynaklardan biri olarak nitelendirilmesinin sebebine değinilmiştir. Ayrıca Atatürk Üniversitesi liderliğinde düzenlenen *Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu* isimli sempozyumun amacı ve içeriğine dair genel bilgiler kısaca aktarılmıştır.

116. Çelebi, Ö. (2022). Bir Destan Kahramanı Olarak Cangar'ın Çocukluğu. *Türkbilig*, (43): 49-64.

Çalışmanın giriş kısmında destan ve epik destanın tanımının ardından *Cangar* destanı hakkında bazı bilgiler verilmiştir. *Cangar* destanının teşekkül ettiği toplumun kültürünü özetlemesi açısından oldukça gelişmiş bir eser olduğu belirtilmiştir. Söz konusu destandan hareketle destan içerisindeki kahraman Cangar'ın çocukluğu kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Çalışma sonuç kısmında aktarılan konu özelindeki tespit ve değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

117. Çelik Şavk, Ü. (2013). Manas ve Maaday-Kara'da Sayılar. *Millî Folklor*, (50): 52-57.

Bu çalışmada öncelikle sayı isimlerinin kültür içerisindeki yerine dair bazı bilgiler aktarılmış ve daha sonra destanların sayılarla olan ilişkisine dair açıklama yapılmıştır. Bunların yanı sıra *Manas* destanı ve *Maaday-Kara* destanının hangi millete ait olduğu ve önemi gibi genel bazı konularda kısaca bilgi verilmiştir. Çalışmada kullanılan malzemeler aktarıldıktan hemen sonra söz konusu destanlar içerisinde yer alan ortak sayılar ve bu sayıların kaçar defa kullanıldığı gibi meselelerin incelemesi destanların içerisinden aktarılan örneklerle yapılmıştır. Sonuç bölümünde değerlendirmeler ışığında her iki destanda da ortak ve farklı olan sayı

kelimelerinin yanı sıra bu kelimelerin hangi destanda kaçar defa tekrarlandığına dair bulgular sunulmuştur.

118. Çelikten, H. (2021). Destandan Halk Hikâyesine Geçişte Değişen Kutsalla İrtibatlı Yardımcı Kahraman Tercihi. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları*, (6): 107-121.

Bu makalenin giriş kısmında kültür, epik anlatılar, halk hikâyesi ve kahraman kavramları ile ilgili birer tanımına yer verilmiştir. Aktarılan tanımların ardından destan ve halk hikâyeleri içerisinde yer alan kahramanın birbirinden farklılaşan yönleri ele alınmıştır. Söz konusu anlatılarda başkahramanın başarılı olabilmesi için onu destekleyen hususlar ve kutsal yönleri bulunan yardımcı kahramanlar konusu üzerinde durulmuştur. Sözü edilen yardımcı kahramanları değerlendirebilmek amacıyla kırk adet destan ve kırk adet halk hikâyesinin incelendiği özellikle vurgulanmıştır. Konu bağlamında anlatılarda yer alan, kutsalla ilişkisi olan ve fiziksel görünüş bakımından insan yardımcı kahramanların detaylı incelemesi yapılmıştır. İncelemesi yapılan anlatılar içerisinde yardımcı kahramanın belirgin olduğu anlatıların isimleri örnek olarak çalışma içerisinde sunulmuştur.

119. Çeribaş, M. (2012). Kırgız Türklerinin Destancılık Geleneğinde Efsanevi Manasçılar ve Akınlar. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 1(2): 65-84.

İlk olarak bu çalışmada destan kelimesinin Kırgız Türkçesinde kaç farklı anlamda kullanıldığına dair bilgi verilmiştir. Kırgız Türklerinde destan söyleyenlere ne ad verildiği ve onların da kendi içerisinde kaç gruba ayrıldığına dair açıklama yapılmıştır. Bunların yanı sıra bir manasçının iyi bir manasçı sayılabilmesi için beş temel özelliğe sahip olması gerektiği belirtilmiş ve bu beş temel özellik çalışma içerisinde aktarılmıştır. Manasçılık mesleğinin diğer bazı meslekler gibi dönemlerinin olduğu vurgulanmış ve bu dönemlerin kendine has isimlerinin olduğu söylenmiştir. Kırgız halk edebiyatının içerisinde önemli bir yeri olan manasçıların legendarlık ve tarihi manasçılar olmak üzere iki gruba ayrılabilceği düşüncesi üzerinde durulmuştur. Daha sonra çalışmada hayatları bütünüyle efsanelerden meydana gelen manasçılar ve hayat hikâyeleri hem tarihi kaynaklar hem de efsanelerle kaynaşan bazı manasçılar incelenmiştir. Makalenin son kısmına ise mevzu dairesinde bir kısaltma listesi eklenmiştir.

120. Çetin, H. A. (2018). Özbek Destanı Eralı ve Şirali’de Geçen Deyimler. *ERDEM*, (74): 35-61.

Bu makalede ilk olarak söz konusu destanın kısa bir özetine yer verilmiş ve bu destan üzerine yapılan bazı çalışmaların isimleri aktarılmıştır. Bunların yanı sıra çalışma hazırlanırken

nasil bir yol izlendiği ve deyimın ne olduğuna dair bir bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Erali ve Şirali* destanındaki deyimler tespit edilmiş ve incelenen deyimlerin hem Özbek Türkçesi hem de Türkiye Türkçesindeki hâlleri verilmiştir. Destan içerisinde kaç adet deyimın saptandığı belirtilmiştir. Sonuç bölümünde destanın içerisinde geçen deyimlerin temaları bağlamında bir sınıflandırması yapılmıştır.

121. Çetin, İ. (1993). Dede Korkut'un yaşadığı dönem hakkında. *Millî Folklor*, (17): 43-45.

Bu çalışmada öncelikle çalışmanın amacı aktarılıp *Dede Korkut* isimli kişinin eldeki veriler doğrultusunda gerçekte yaşamamış olan bir efsane olarak görüldüğü belirtilmiştir. Hemen ardından söz konusu destanlar incelenerek Korkut Ata'nın hangi dönemde yaşamış olabileceğine dair inceleme ve çıkarımlar yapılmıştır. Çalışma üçüncü sayfada yarım olarak yayınlanıp devamının ise derginin bir sonraki sayısında yer alacağı not edilmiştir. Çalışmada sonuç ve kaynakça bölümlerine yer verilmemiştir.

122. Çetin, İ. (1993). Dede Korkut'un Yaşadığı Dönem Hakkında II. *Millî Folklor*, (18): 29-32.

Bu çalışmada bir önceki makalede incelemesine başlanılan söz konusu hususun devamı aktarılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında yapılan analiz neticesinde Korkut Ata'nın yaşamış olabileceği düşünülen dönemler değerlendirmelerden hareketle on madde hâlinde sunulduktan sonra çalışma sonlandırılmıştır.

123. Çetin, İ. (1998). Türk Destan Kahramanları ve Köroğlu. *Millî Folklor*, (39): 46-52.

Çalışmada ilk olarak Lord Raglan'ın geleneksel kahraman kalıbı ve bu kalıba göre çeşitli anlatılar bağlamında oluşturduğu kahramanın yirmi iki niteliği ve bu niteliklerin kaç grupta incelendiği hususunda bilgi verilmiştir. Bunlara ek olarak Türk destanlarındaki kahramanlar ve nitelikleri üzerine yapılan bazı çalışmaların isimleri özellikle aktarılmıştır. Çalışmada daha sonra *Oğuz Kağan*, *Manas*, *Edige Batır*, *Koblandı Batır*, *Er Sayın*, *Çora Batır*, *Alıp Manaş*, *Çibetey Han*, *Er Samır* ve *Salur Kazan* gibi Türk destan kahramanları geleneksel kahramanın nitelikleri açısından kısaca incelenmiştir. Bu inceleme sonrasında *Köroğlu* anlatısının geleneksel kahraman kalıbına uyup uymadığı detaylıca değerlendirilmiştir. Sonuç kısmında *Köroğlu* anlatısının Doğu versiyonlarının bu kalıba uygunluk gösterdiği özellikle belirtildikten sonra mevzu dairesinde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

124. Çetinkaya, G. (2013). Dede Korkut Hikâyelerinde Sembol Olarak Meydan. *Millî Folklor*, (98): 73-86.

Çalışmanın başında sembolün tanımı ve işlevi hakkında bilgi verilip kültür için sembollerin ehemmiyeti üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak mekânın sözlü anlatıların içinde yer alan önemli bir sembol olduğu ve bu sembolün insan üzerinde büyük bir tesirinin bulunduğu özellikle belirtilmiştir. Mekânların ortak kültürün nesilden nesle aktarılmasında rol oynayan yerler olduğu açıkça ifade edilmiştir. Konu bağlamında meydanların önce bazı dillerdeki kelime bazında anlamsal karşılıkları verilmiş daha sonra Osmanlı zamanında meydanların yalnızca fiziksel gücün değil zihinsel gücün de gösterildiği yerler olduğundan bahsedilerek konu örneklerle açıklanmıştır. *Dede Korkut* hikâyeleri çerçevesinde ise ilk olarak meydanın kişinin hayatında statü kazandığı alan olarak varlık göstermesi hususuna değinilmiştir. *Dede Korkut* hikâyeleri içerisindeki on hikâyede mekânın geçtiği vurgulandıktan sonra bu hikâyelerdeki meydan konusu incelenmiştir. Yapılan inceleme söz konusu hikâyelerden aktarılan örneklerle zenginleştirilmiştir. Makale sonuç bölümünde aktarılan değerlendirmeler ile sonlandırılmıştır.

125. Çetinkaya, G. (2015). Dede Korkut Hikâyeleri'nde Kültürel Belleğin Söylem Haritası Olarak Giyim-Kuşam ve Yeme-İçme Sembolleri. *Millî Folklor*, (107): 83-96.

Bu çalışmada öncelikle bir sembol tanımı aktarılmış daha sonra ise kültürel anlamda her türlü sembolün görünmeyen gizli manaları gelecek nesillere aktardığı söylenmemiştir. Bunlara ek olarak kıyafetlerin de kültürel kodları aktarma anlamında bir taşıyıcı görevi gördüğünden bahsedilmiştir. Kıyafetlerin ekonomik pozisyonu belli etme açısından da belirleyici olduğu söylenmiş ardından yasin *Dede Korkut* hikâyelerinin giriş kısmında yer alan soylamalardan itibaren görüldüğü de vurgulanarak konu örneklendirilmiştir. *Dede Korkut* hikâyelerinde yasin, kişinin hareketlerinin yanı sıra kılık kıyafete de yansıdığı belirtilmiştir. Konu bağlamında *Dede Korkut* hikâyelerinde kıyafetlerin tek bir anlamı yansıtmadığı tutsak olma, statü, cinsiyet, fiziki gücü hissettirme ve haberleşme gibi pek çok işlevi olduğu sırasıyla hikâyeler incelenerek örneklerle açıklanmıştır. Aynı inceleme, çalışmanın devamında yeme içme için de yapılmıştır.

126. Çetin, N. (2016). Bir Destan Kahramanı Olarak Alpamış'ın Sosyal Statüsü. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 25(1): 328-339.

Bu çalışmanın giriş bölümünde destanın ne olduğu ve destan kahramanlarının bazı özelliklerine kısaca değinilmiş ve hemen ardından çalışmanın hazırlanma amacı aktarılmıştır. Çalışma hazırlanırken Vadim V. Trepavlov'un hazırlamış olduğu *Yakut Destan Kahramanının*

Sosyal Statüsü isimli çalışmasının referans alındığı ve incelemede *Alpamiş* destanının Kazak varyantının kullanıldığı vurgulanmıştır. Konu bağlamında *Alpamiş* anlatısı tanrısal soyluluk, yiğitlik ve maharetli olma gibi yönlerden detaylıca incelenmiştir. Bunların yanı sıra Alpamiş, destan kahramanının özellikleri çerçevesinde de değerlendirilmiştir. İncelemeler destan içerisinden yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Çalışma sonuç bölümünde aktarılan bulgular ışığında neticelendirilmiştir.

127. Çetin, P. (2020). Nogay Türklerinin Mamay Destanı'na Genel Bir Bakış. *Kesit Akademi*, (23): 257-277.

Bu makalede öncelikle bir destan tanımı verilmiş ve konu bağlamında Nogay Türklerinde destanın yeri ve önemine kısaca değinilmiştir. Nogay Türklerinin tarihi, kullandıkları dil ve edebiyatları gibi konular hususunda genel bazı bilgilere yer verilmiş olup bunların yanı sıra Nogay adının nereden geldiği ve kelimenin anlamının ne olduğu gibi bazı konular da ele alınmıştır. Bunlara ek olarak Nogaylara ait sözlü geleneğin bir hayli zengin olduğu belirtilmiş olup Nogaylara ait olan *Mamay* destanının tarihi süreç içerisindeki yeri, dilinin nitelikleri, olay-kurgu nitelikleri, şekil özellikleri ve motif gibi pek çok konu çerçevesinde detaylıca incelemesi yapılmıştır. Değerlendirmenin hemen ardından söz konusu destanın özeti çalışmada sunulmuştur.

128. Çiftçi, F. (2013). Axel Olrik'in Epik Yasaları Işığında Oğuz Kağan Destanı'na Bir Bakış. *Turkish Studies*, 8(4): 515-524.

Çalışmada ilk olarak destan kavramına ve destanın önemine dair bilgi verilmiş ardından Axel Olrik'in epik yasaları hususuna kısaca değinilmiştir. Bunların yanı sıra Türk destanlarının kaç gruba ayrıldığı ve destanların geniş ölçekte bir evrime sahip olduğu bilgisi verilmiştir. *Oğuz Kağan* destanının önemi belirtildikten hemen sonra söz konusu destan ve Axel Olrik'in epik yasalarına dair kapsamlı bir bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Oğuz Kağan* destanının Axel Olrik'in epik yasaları bağlamında bir değerlendirmesi ortaya koyulmuştur. Sonuç kısmında evrensel epik yasalar çerçevesinde *Oğuz Kağan* destanına dair bazı incelemeler ve bulgular sunulmuştur.

129. Çınar, A. A. (2002). Türk Destanlarında Alp Tipi At. *Millî Folklor*, (56): 153-157.

Bu çalışmada öncelikli olarak alp tipi at kavramının geçmişinin ne kadar geriye gittiğine dair bazı bilgiler aktarılmıştır. Türklere ait epik anlatılarda atın ne kadar değerli olduğunun yanı sıra büyük kahramanlık gösteren atların alp unvanı aldıkları konusu üzerinde durulmuştur.

Konu çeşitli Türk destanları üzerinden örneklendirilmiştir. Epik anlatılarda atın başkahramana yardımcı olan en büyük yardımcı varlık olduğu vurgulanmıştır. Çalışmada atın özellikle anlatının başkahramanı olan alpla hemen hemen aynı seviyede değer gördüğü *Dede Korkut* tarafından da çeşitli sözlerle desteklendiği belirtilmiştir. Atın Türk milletleri için bir yoldaş olarak da algılandığı ifade edilmiştir.

130. Çobanoğlu, Ö. (1996). Anadolu Destanları. *Millî Folklor*, (29-30): 118-124.

Bu çalışmada ilk olarak Fuat Özdemir'in *Anadolu Destanları* isimli eserde yer alan bir çalışmasının önemine vurgu yapılırken aynı zamanda bu çalışmanın içerisinde pek çok hatayı da barındırdığına dikkat çekilmiştir. Makalede ele alınan söz konusu kitap içerisinde hemen hemen her husustaki destanlara örnek oluşturacak kadar destanın bulunduğu bahsedilmiştir. Bunların yanı sıra Fuat Özdemir'in âşık tarzı destanların biçim yönünden niteliklerini kaçırarak aktararak konuya açıklama getirilmiştir.

131. Çobanoğlu, S. (2018). Köroğlu Destanının Kazak Versiyonundaki Âşık Oyunu Motifinin Halk Bilimsel Çözümlemesi. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar*, 6(15): 1132-1139.

Çalışma içerisinde ilk olarak *Köroğlu* anlatısının Türk dünyasındaki yeri ve önemi hususunda bilgi verilmiştir. *Köroğlu* destanının Kazak versiyonu kısaca özetlendikten sonra Köroğlu'nun nitelikli bir halk kahramanı olması ve nitelikleri konusu üzerinde özellikle durulmuştur. Âşık oyununun geçmişten günümüze kadar olan süreçte sürekliliği bağlamında bazı bilgiler sunulmuştur. Konu bağlamında *Köroğlu* destanının Kazak varyantındaki âşık oyununun analizi yapılarak değerlendirmelere son kısımda yer verilmiştir.

132. Çolak, F. (2002). Bir Anadolu-Türk Efsanesinin Oğuz Kağan ve Göç Destanlarıyla İlişkisi. *TÜBAR*, (11): 189-196.

Bu çalışmada ilk olarak konu çerçevesinde neyin ele alınıp işleneceği aktarılmış daha sonra ise çalışmada faydalanılacak *Oğuz Kağan* destanının İslami varyantlarından yararlanılacağı belirtilmiştir. Daha sonra destan ve efsanenin kısa tanımları aktarılıp bu iki türün arasında bulunan bazı benzer ve farklı noktalar ortaya koyulmuştur. Çalışmada tespit edilen söz konusu efsaneden yola çıkılarak bellekteki yeri silikleşen destanların efsanelerin teşekkülünde önemli bir yere sahip oldukları vurgulanmıştır. Makalede ele alınan efsanenin *Oğuz Kağan* destanı ve *Göç* destanı bağlamında benzer tarafları incelenmiştir. Sonuç kısmında incelenen

efsanenin üzerinde bazı yönleriyle *Oğuz Kağan* destanı ve *Göç* destanının tesirinin bulunduğu ifade edilmiştir. Değerlendirmesi yapılan efsanenin metni son kısımda verilmiştir.

133. Çöloğlu, R. (2020). Cusup Mamay'ın Toltoy Destanı'nda Etnik Yapı. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar*, 8(21): 211-229.

Makalede öncelikle destan gibi halk anlatılarında bulunan etnik öğeler üzerine yapılan çalışmaların azlığı belirtilerek bununla ilgili açıklama yapılmıştır. Bunların yanı sıra Kırgız Türklerinin kültür ve sözlü geleneklerine dair genel bazı bilgilere yer verilmiştir. *Toltoy* destanının kim tarafından, hangi tarihte anlatıldığı aktarılıp daha sonra ise destanı anlatan manasçı Cusup Mamay tanıtılmış ve bu destanın özeti verilmiştir. Çalışmanın devamında *Toltoy* destanının etnik yapısı incelenmiştir. *Toltoy* destanı ve *Manas* destanının etnik yönden paralellik gösterdiği vurgulanmıştır. Yapılan değerlendirme destan içerisinden örneklerle zenginleştirilmiştir.

134. Çöloğlu, R. (2021). Türkmen ve Kırgız Şecerelerinden Dede Kokut Kitabı'na Bakış. *International Journal of Volga-Ural and Turkestan Studies*, 3(6): 235-260.

Çalışmada ilk olarak makalenin konusunun kapsamı çerçevesinde bilgi verilip *Dede Korkut* boylarının içeriği ve Dede Korkut'un bu boylar içerisindeki görevi gibi hususlar üzerinde kısaca durulmuştur. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* hikâyeleri ve yazılış amacına dair çeşitli araştırmacıların bazılarının görüşlerine yer verilmiştir. Çalışmada *Dede Korkut* hikâyeleri tarih, destan ve şecere konuları bağlamında değerlendirilmiştir. Şecerelerin yalnızca soy ağacından oluşmadığı özellikle vurgulanmıştır. Makalenin sonuç bölümünde *Dede Korkut* eserinin sadece bir destan ya da hikâye olmaktan öte aynı zamanda Türkmenlere ait bir şecere hikâyesi olduğu aktarılmıştır.

135. Çöloğlu, R. (2022). *Manas* Destanı'nda Kalmukça İfadeler. *Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi*, (6): 35-43.

Bu makalede öncelikle Kalmuk halkının kimliği, tarihi ve Kalmuk-Kırgız ilişkisi gibi bazı genel bilgiler aktarılmıştır. *Manas* destanı içerisinde yer alan Kalmukça konuşmalara yer verilmiş daha sonra ise bu konuşmalardaki Kalmukça kavramlar çıkarılarak konu bağlamında incelenmiştir. Çalışma sonuç kısmında aktarılan konu özelindeki bilgi ve değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

136. Çufadar, N. (2019). Köroğlu Destanı'nda Atın Mitolojik Göstergeleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (5): 215-226.

Çalışmanın giriş kısmında Türk destanları arasında *Köroğlu* destanının yeri, önemi ve kolları gibi bazı hususlarda genel bilgilere kısaca yer verilmiştir. Atın Türk kültürü içerisinde mübarek ve uğurlu bir yerinin olduğu çalışma içerisinde sıkça belirtilmektedir. Bunların yanı sıra atın Şamanizm ve Türk mitolojisindeki yeri ve önemi açıklandıktan sonra *Köroğlu* destanının çeşitli versiyonları içerisinde Kırat'ın doğumundan itibaren mitolojik semboller açısından mukayeseli incelemesi yapılmıştır. Makale sonuç bölümünde verilen değerlendirmelerle sonlandırılmıştır.

137. Dağaşan, E., Osmanoğlu Erginsoy, D. ve Toksun Erdağı, E. (2017). Dede Korkut Hikâyelerinin Kohlberg'in Ahlak Gelişim Kuramına Göre İncelenmesi. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar*, 5(11): 163-181.

Bu çalışmanın giriş kısmında geleneksel ahlak eğitimi bağlamında bir ahlak tanımı verildikten hemen sonra Kohlberg'in ahlak gelişim kuramına dair genel bazı bilgiler aktarılmıştır. Bunların yanı sıra Kohlberg'in ahlak eğitiminin gayesine dair bazı açıklamalar yapılmıştır. Çalışmanın devamında Kohlberg'in ahlak gelişim kuramı detaylı bir şekilde sunulmuştur. Makaleyi yazmaya iten amaç ve makalede kullanılacak yöntemle dair genel manada bilgi verilmiştir. Konu çerçevesinde *Dede Korkut* hikâyelerinin incelemesi yapılmıştır. Yapılan incelemeler ekseninde söz konusu hikâye için dört adet bulgular tablosu hazırlanmıştır. *Dede Korkut* hikâyeleri doğrultusunda ahlaki gelişim dönemlerinden en çok kişiler arası uyum eğiliminin göze çarptığı belirtilmiştir.

138. Demir, N. (2007). Türk Destanlarında Çorum. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar*, 1(1): 72-82.

Bu çalışmada ilk olarak destan, destanın genel özellikleri ve Türk destanları bağlamında bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Türk tarihi içerisinde yer alan ana destanın *Kurtuluş Savaşı* destanı olması gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Türklerin destan coğrafyası incelendiğinde üç kıta gibi çok geniş bir alanı kapsadığı hususu üzerinde durulmuştur. Söz konusu Türk destan coğrafyası içerisinde Türkiye'nin de bulunduğu ve bunların yanı sıra yüksek olasılıkla *Dede Korkut* destanının da Bayburt ve Gümüşhane şehirleri etrafında yazıya geçirildiği düşüncesi aktarılmıştır. Çalışmanın devamında çeşitli Türk destanları içerisinde Çorum ilinin geçip geçmediği veya ne derece önem arz ettiği gibi konular üzerine inceleme yapılmıştır. Makalede sonuç ve kaynakça kısmına yer verilmemiştir.

139. Demirbilek, S. (2020). Uygur Harfli Oğuz Kağan Destanı ile Orhon Yazıtlarında Bozkır Kültürüne Ait Unsurlar. *Millî Folklor*, 16(125): 60-70.

Bu çalışmada öncelikle *Oğuz Kağan* destanının her ne kadar İslamiyet öncesi dönemde meydana gelmiş olursa olsun İslamiyet sonrasında da önemini her daim muhafaza ettiği belirtilmiştir. Ardından *Oğuz Kağan* destanının geçmişten günümüze hangi kaynaklardan ulaştığı ve nüshaları hususunda bilgi verilmiştir. Bunların yanı sıra söz konusu destanın İslami versiyonlarının kaynağının ise kim tarafından kaleme alındığı gibi mevzular üzerinde durulmuştur. Daha sonra konu bağlamında *Orhon Yazıtları* adlı eserin hangi devletten kaldığı, eserin önemi ve içeriği gibi konular hakkında da bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmanın devamında söz konusu iki eserin Kök tanrı inancı, yaratılış miti, alp tipi, cihan hâkimiyeti anlayışı, kağanın halka karşı yükümlülükleri, halkın kağana karşı yükümlülükleri, isim verme ritüeli, atlı göçebe yaşam tarzı, toy ve kurt motifi gibi konular karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ele alınan iki metinde de alp kavramının ön plana çıktığı, atın kahraman için büyük bir önem arz ettiği ve yine iki eserin de Türk bozkır kültürünü aksettiren ana metinler oldukları vurgulanmıştır. Yapılan inceleme söz konusu eserlerden konu ekseninden verilen örneklerle zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde karşılaştırılan bu metinlerde çokça benzer noktanın görülmesinin şaşırtıcı olmadığı ifade edilmiştir.

140. Deveci, H., Belet, D. ve Türe, H. (2013). Dede Korkut Hikâyelerinde Yer Alan Değerler. *Elektronik Sosyal Bilimler*, 12(46): 294-321.

Bu makalede değerler eğitiminin günümüzde büyük bir önem arz etmeye başladığı düşüncesinin üzerinde durulmuş ve ardından makalede genel bir değer tanımı aktarılmıştır. Şu anda değerlerin pek çok farklı etkinlikler yoluyla toplum içerisindeki kişilere benimsetilmeye çalışıldığı konusuna kısaca değinilmiştir. Yapılan değerleri benimsetme çalışmaları bağlamında sözlü edebiyat ürünlerinin önemi ele alınmıştır. Hemen sonra konu çerçevesinde *Dede Korkut Kitabı* isimli eserin ne denli ehemmiyetli olduğundan bahsedilmiştir. Bunların yanı sıra araştırmamanın asıl amacı, yöntemi, araştırma modeli, çözümleme tekniği ve kullanılan kaynak kitaplar gibi konularda bilgi verilmiştir. *Dede Korkut* eseri içerisindeki sevgi, dürüstlük, saygı, estetik, cesaret, dayanışma vb. gibi pek çok değere dair bir şemaya yer verildikten hemen sonra şemada yer alan değerlerin *Dede Korkut* hikâyeleri içerisinde sırasıyla incelenmesi yapılmıştır. Yapılan irdeleme hikâyelerden yapılan örneklendirmelerle zenginleştirilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında ise yapılan analizden hareketle bazı önerilere yer verilmiştir.

141. Devrim Küçükebe, H. (2015). Dede Korkut Kitabı'nın Yabancı Dillere Çevirileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Millî Folklor*, (107): 108-121.

Çalışmanın giriş kısmında ilk olarak çalışmanın kapsamı, çalışmada incelenecek eserin kaç farklı dildeki kaç farklı çevirisine ulaşıldığı gibi bazı konularda bilgi verilmiştir. Daha sonra sırasıyla on beş farklı dilde çevirisi bulunan yirmi dört *Dede Korkut* çevirisinin önce künyeleri verilmiş daha sonra ise bu çevirilerden kısaca söz edilmiştir. Yapılan tanıtımların söz konusu dillerin alfabetik sırasına göre yapıldığı belirtilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde *Dede Korkut* eserin tanıtımı bağlamında hangi dillere çevrilmesi durumunda daha yararlı olacağı mevzusunda bazı öneriler sunulmuştur.

142. Dilek, İ. (2010). Sibiry Türk Destanlarında Kahramanın Yeraltı ve Gökyüzü Dünyalarıyla İlişkileri Üzerine Bazı Tespitler. *Millî Folklor*, (85): 46-56.

Bu çalışmada ilk olarak Türk destanları içerisinde kahramanın hareketlerini belirleyen bazı temel öğelerden bahsedilmiştir. Diğer bazı Türk destanlarına nazaran Sibiry Türk destanları içerisinde kahramanın hem yeraltı hem de gök arasında oldukça sık gidip geldiği belirtilmiştir. Çalışmanın devamında Altay, Tuva, Hakas ve Şor gibi Türk topluluklarına ait destanlardaki yeraltında ve gökyüzünde yaşayan tanrıların isimleri bir tablo hâlinde sunulmuştur. Sibiry'da yaşayan Türklere ait destanlar içerisinde yeraltına dair yapılan tasvirlerin kademeli olarak aktarıldığı ifade edilmiş ve bu kademeler makale içerisinde aktarılmıştır. Bunların yanı sıra söz konusu destan kahramanlarının yeraltı ve gökyüzünde yaşayan tanrılarla olan ilişkisi sırayla ele alınmış ve bazı destanlar içerisinde örneklerle konu zenginleştirilmiştir. Erlik isimli tanrının kötülüğü temsil eden bir tanrı olmasına rağmen kötülük yapanlara ceza verirken adaletli bir tavır takındığı söylenmiştir. Makale sonuç kısmında yer verilen konu dairesindeki tespit ve değerlendirmelerle noktalınmıştır.

143. Dilek, İ. (2018). Mitolojilerde ve Türk Destanlarında Köpük. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (46): 67-90.

Çalışma içerisinde ilk olarak Maya ve Sümer gibi bazı uygarlıkların yaradılış mitlerinin yanı sıra Türk ve Slav yaradılış mitlerinde de her şeyden önce yeryüzünün sularla kaplı olduğu konusu ile ilgili bilgi verilmiştir. Yaradılış mitlerindeki suyla ilintili olarak köpük konusuna geçiş yapıp köpüğün kabiliyet kazandırma, yaradılışın kötülük tarafı, benzetme ve sağaltma gibi pek çok niteliği olduğu konusu ele alınmıştır. Sunulan bu özellikler çeşitli mitler, efsaneler ve destanların içeriden hareketle sırasıyla incelenmiştir. Bunlara ek olarak köpükten doğan en çok bilinen mitolojik kişi olan Aphrodite incelenmiş ve hayat hikâyesine kısaca yer verilmiştir.

Yunan mitolojisinin yanı sıra Hint, İnka ve Avusturya yerlilerinin mitleri gibi diğer bazı mitolojilerde köpükten doğan tanrı ve tanrıça figürlerinden de bahsedilmiştir. Konu bağlamında *Köroğlu* destanı ele alınmış ve Köroğlu'nun köpüğü içmesiyle beraber bazı özel kabiliyetler kazandığı konusu üzerinde durulmuştur. Benzer şekilde köpüğün görüldüğü yerlerden en önemlilerinden biri de *Dede Korkut* eseri olarak ifade edilmekle birlikte bu eser içerisinde köpüğün üç yerde geçtiği belirtilmiş ve konuya detaylı açıklama getirilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında yazarın değerlendirmelerine yer verilmiştir.

144. Dinç, M. (2021). Ahıska Türklüğüne Destan Penceresinden Bakmak: Mircevat. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar*, 9(28): 123-156.

Çalışmada ilk olarak Ahıska Türklerinin kim olduğu ve günümüzde hangi coğrafyada yaşadıkları gibi genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Bunların yanı sıra Ahıska Türklerinin yaşamış oldukları sürgün ve bu sürgüne dair genel birtakım açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra şair ve yazar olarak bilinen Mircevat Ahıskalı'nın hayatı ile birlikte eserleri hakkında da bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında Mircevat Ahıskalı'ya ait *Gurbetten İnilteler Destan* isimli eser şekil özellikleri, tema ve tür özellikleri gibi hususlar bağlamında incelenmiştir.

145. Dılgıl Ilgın, F. A. (2021). Nibelungen Destanı ve Kağan Attila. *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları*, (36): 1-15.

Makalenin giriş kısmında ilk olarak destanların önemine değinildikten hemen sonra çalışmanın konusu hakkında bilgi verilmiştir. Bunların yanı sıra *Nibelungen* destanının ne zaman, nerede yazıya geçirildiği ve nüshaları gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Hemen sonra destan kahramanları ve kahramanların kimliklerinin yanı sıra destanın kısa bir özeti aktarılmıştır. Çalışmada *Nibelungen* destanına ait bazı tasvirlerin fotoğraflarına ve destan içerisindeki savaşların resmedildiği illüstrasyonlara da yer verilmiştir. Makalede destana ait bölümler incelenirken destan içerisinden konu bağlamında yer yer alıntılar sunulmuştur. *Nibelungen* destanında Almanların Hun Türklerine karşı olan düşüncelerinin net bir şekilde ortaya konulduğu özellikle belirtilmiştir. Makale sonuç bölümünde verilen konu özelinde yapılan açıklama ve değerlendirmelerle noktalananmıştır.

146. Doğan, İ. (1995). Manas Destanı'na Türk Aile Sosyolojisi Açısından Bir Yaklaşım Denemesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi*, 2(28): 229-247.

Bu çalışmada öncelikle kullanılacak yöntem ve ek olarak incelenecek destanın ne şekilde inceleneceğine dair bilgi verilmiştir. Bu hususun hemen ardından *Manas* destanı

hakkında genel bir bilgilendirme yapılmıştır. Konu özelinde *Manas* destanında aile yapısı incelenmiştir. Destan içerisindeki kahramanların anne, baba ve çocuklar gibi sosyal statüleri bağlamında analizler aktarılırken destan içerisinde yapılan alıntılarla konu örneklendirilmiştir. Bunlara ek olarak destan içerisinde yer alan ve büyük öneme sahip olan kahramanların sosyal statülerinin yanı sıra birbirleri ile olan ilişkileri de ele alınmıştır. Destan içerisinde levirat ismiyle bilinen evlilik tarzına benzer bir evliliğin bulunduğu belirtilmiş ve konuya ilişkin örnek destan içerisinde sunulmuştur. Çalışma sonuç bölümünde aktarılan değerlendirmelerle nihayetlendirilmiştir.

147. Dönmez Fedakâr, P. (2004). Türk Dünyasında Köroğlu (İlk Kol) İnceleme ve Metinler. *Millî Folklor*, (62): 125-127.

Çalışma içerisinde öncelikle *Köroğlu* destanının hangi milletlerce tanınip bilindiği ile ilgili bazı bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra pek çok varyanta sahip olması dolayısıyla destan alanında çalışan bilim insanları tarafından üzerinde çokça durulduğu ifade edilmiştir. Söz konusu destan üzerine son zamanlarda yapılan çalışmalardan olan Doç. Dr. Metin Ekici'ye ait *Türk dünyasında Köroğlu (ilk kol) – inceleme ve metinler* - isimli kitabının tanıtımı yapılmıştır.

148. Duman, M. (2021). Destan Evreninde Terör, Terörizm ve Terörist: Anakronik Bir Sözlü Kültür Okuma Denemesi. *Karadeniz Araştırmaları*, 18(72): 979-999.

Çalışmanın giriş kısmında dönem dönem terör kavramının yalnızca askerî ve siyasi anlamda gündemde olmadığını edebiyat ve sinema gibi bazı sanat dallarının gündemine de girdiğinden bahsedilmiştir. Daha sonra terör kavramını bir anlatı dairesinde ele alan çeşitli çalışmaların isimlerine yer verilmiştir. Bunların yanı sıra terör ve terörizm kavramlarının evrensel boyutta kabul edilmiş bir tanımının olmadığı özellikle belirtilmiştir. Tanım konusundan hemen sonra *Dede Korkut*, *Oğuz Kağan* ve *Köroğlu* gibi çeşitli destanların terör ve terörizm konuları çerçevesinde incelemesi yapılmıştır. Destanlar içerisinde terörist olarak görülen karakterin ailesi ile ilgili çok az bilgiye yer verildiği vurgulanmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında anakronik okumanın ne olduğu ve anlatılardaki terörizmi anlamak için ne derece önemli olduğu hususunda açıklamalar yapılmıştır.

149. Duran, H. (2005). Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun Dede Korkut'tan Salur Kazan Destanı ile Bulud Karaçorlu Sehend'in Karacık Çoban (Salur Kazan Destanı) Destanının Karşılaştırılması. *Millî Folklor*, (68): 44-58.

Çalışmada ilk olarak destanların milletler için ne denli önemli olduğuna değinildikten sonra doğal destanlara sahip olmayan ulusların yapay destanlar üretip kendilerine bir geçmiş oluşturmak istedikleri söylenerek konuya giriş yapılmıştır. Bunların yanı sıra Türk edebiyatı içerisinde oldukça hacimli bir destan külliyyatının bulunduğu hususu vurgulanmış ve bu külliyyat içerisinde *Dede Korkut* eserinin önemi aktarılmıştır. *Dede Korkut* adlı eserin içerisinde yer alan bazı hikâyelerin birtakım araştırmacılar tarafından nazma çekildiği ifade edilmiş daha sonra nazma çekme işlemini yapan araştırmacıların içerisinde Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ve Bulud Karaçorlu Sehend'in de yer aldığı belirtilmiştir. Çalışmanın devamında ise ele alınan söz konusu iki destanın şekil, anlatım, dil vb. gibi yönler çerçevesinde detaylıca incelemesi yapılmıştır.

150. Duranlı, M. (2020). Saha Türklerinin Destanlarında Kullanılan Ölçü Terimleri. *Folklor Akademi*, 3(2): 250-263.

Bu çalışmada öncelikle bir milletin ölçü sisteminin farklılaşmasındaki din ve ticaret gibi çeşitli nedenler ele alınıp konu üzerine açıklama yapılmıştır. Aktarılan sebepler neticesinde toplumlar arasında birbirine benzeyen ölçü sistemleri ve isimlendirmelerinin olduğu belirtilmiştir. Daha sonra ise Saha Türklerinin bazı destanları incelenmiştir. Ardından Saha Türkçesine geçmiş olan ölçü terimleri tespit edilerek ayrı başlıklar altında detaylı bir şekilde sunulmuştur. Çalışma sonuç bölümünde sunulan değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

151. Durbilmez, B. (2003): Efsaneden Destana: Kazakistan'da Korkut Ata ve Korkut Küyü. *Millî Folklor*, (60): 219-232.

Çalışmanın giriş kısmında ilk olarak Türk kültürü içerisinde yer alan bazı kutlamalar ve halk edebiyatı ürünleri gibi ortak değerler bağlamında genel bilgiler aktarılmıştır. Daha sonra çalışmada isimleri aktarılan pek çok Türk boyunun Dede Korkut'u ortak ataları olarak kabul ettiği belirtilmiştir. Bunlara ek olarak Kazakistan'da Korkut Ata çerçevesinde yapılan birtakım akademik çalışmaların isimlerine değinilmiştir. Dede Korkut ile ilgili anlatıların yer yer hikâye yer yer masal ve efsane niteliği taşıdığı ifade edilmiştir. Dede Korkut eksenindeki anlatıların farklı anlatı türlerine dönüşmesine etki eden faktörlerden bahsedilmiştir. Korkut Ata'nın mirasının sürekliliğini sağlayanlar dört gruba ayrılmış ve bu grupların ne olduğuna dair bilgilendirme yapılmıştır. Çalışma içerisinde Kazakistan'da *Dede Korkut* anlatılarını gelecek kuşaklara aktaran anlatıcıların en ünlülerinin isimleri aktarılmıştır. Hemen sonra efsanelerden hareketle Dede Korkut'un doğumu, ailesi, kopuzu, bineği, bilgeliği ve ölümü gibi pek çok konuda bilgi verilmiştir. Dede Korkut'un jıravların atası olarak kabul gördüğü vurgulanmıştır.

Sonuç kısmında ise Dede Korkut'un Kazakistan'da bir efsane kahramanı olarak geçtiği söylenmiştir.

152. Durbilmez, B. ve Gümüş, Ş. (2022). Kırgızistan'da kara iyeler ve devlerle ilgili inanışlar: Kırgız-Türk destanlarından örnekler. *Millî Folklor*, 17(133): 58-70.

Bu çalışmada öncelikle Türk mitolojisinde yer alan gökyüzünde ve yeraltında yaşayan hem kötü hem de iyi ruhlar hakkında genel bazı bilgiler aktarılmıştır. Çalışmanın amacı sunulduktan sonra kara iyeler ve devlerle bağlantılı çeşitli halk inançlarının söz konusu destanlara ne şekilde yansıdığı ve destanlarda ne tür anlamlar ifade ettiği incelenmiştir. İlk olarak Cezkempir, Albarstı, Bektoro vb. gibi kötü iyeler daha sonra ise ak dev, kara dev, gök dev ve Çoyun Kulak gibi devler ele alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda destanlarda yer alan hem kara iyelerin hem de devlerin kıtlık, hastalık ve ölüm gibi pek çok kötü olay ya da durumla bağlantılarının bulunduğu ifade edilmiştir.

153. Dursun, A. (2018). Mit, Destan ve Halk Hikâyelerinde Birinci Dereceden Kahramanların Statüleri Üzerine Bir İnceleme. *Söylem Filoloji*, 3(1): 19-38.

Çalışma içerisinde ilk olarak statü kavramının tanımına yer verilmiş ve hemen ardından statü olarak en yüksek varlığın tanrı olarak kabul gördüğü belirtilmiştir. Eski Türklerde bütün kâinatın gök, yeryüzü ve yer altı olarak üçe ayrıldığı ifade edilirken statüsü en yüksek yerin ise gök olduğu söylenmiştir. Daha sonra çalışma içerisinde anlatı bağlamında mit, destan ve halk hikâyelerindeki kahramanların statülerini incelemek için seçilen eserlerin isimleri aktarılmıştır. Hemen ardından mit kavramı üzerine genel bir bilgilendirme yapıp mit ekseninde seçilen eserlerdeki kahramanların statüleri sırasıyla incelenmiştir. Mitik kahramanlar üzerine yapılan analizler sırasıyla destan ve halk hikâyesinden seçilen kahramanlara da uygulanmıştır. Makale içerisinde yer yer konu ile bağlantılı resimlere yer verilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında mitlerdeki kahramanın tanrı kahraman, destanlardaki kahramanın tanrısal özellikleri olan kahraman ve halk hikâyesinde ise tamamen insani nitelikler gösteren kahraman olduğu neticesi ortaya koyulduktan sonra çalışma, konu dairesindeki diğer değerlendirmeler aktararak sonlandırılmıştır.

154. Dursun, H. A. (2022). Şan Kızı Destanı'ndaki Albastı ile Türk Halk İnançlarındaki Albastının Mukayesesi. *KÜLTÜRK Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları*, (5): 11-20.

Bu çalışmanın başında öncelikle albastının kimliğine dair genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Destan içerisinde İslami unsur ve karakterlerin bulunduğu belirtildikten hemen

sonra albastının Türk kültürü içerisindeki yeri ele alınmıştır. Çeşitli anlatılarda kötü bir ruh gibi şekil değiştirme yeteneği de bulunan albastının söz konusu destan içerisinde kötülüğün öncülerinden olduğu husus üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında albastının dış görünüşü, şekil değiştirmesi, cinsiyeti, İslam ile olan bağlantısı ve albastı tayfası gibi hususlar destan üzerinden incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler destan içerisinde örneklerle zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında albastının Şamanizm kökenli olduğundan söz edilirken İslamiyet ile birlikte albastının İslam düşmanı bir alp şekline büründüğü ifade edilmiştir.

155. Duymaz, A. (1996). Kıpçak Sahası Türk Destanlarında Bir Oğuz Alpı: Salur Kazan. *Millî Folklor*, (31-32): 49-59.

Çalışmada ilk olarak *Dede Korkut* hikâyelerinde yer alan Salur Kazan'ın kim olduğu ile ilgili bazı genel bilgiler aktarılmıştır. Türkmen aşiretlerinin Salur Kazan'ı ataları olarak gördükleri vurgulandıktan hemen sonra Salur Kazan'ın *Dede Korkut* hikâyeleri içerisindeki yeri ele alınmıştır. *Şecere-i Terakime* gibi bazı önemli eserlerde Salur Kazan'ın bahsinin geçtiği belirtilmiş ve konu çerçevesinde çeşitli bilgiler verilmiştir. Makalede özellikle Salur Kazan ile ilgili en fazla sözlü rivayetin Türkmenlerde olduğu söylendikten sonra bu rivayetlerin bazılarının özetleri sunulmuştur. Bunların yanı sıra bir yazma hâlinde tespit edilmiş rivayetin konu ekseninde incelemesi yapılmıştır. Değerlendirmenin ardından Salur Kazan'ın boyu, atı, yurdu, ailesi, idari konumu, dinî nitelikleri ve kahramanlıkları gibi hususlarda ayrı başlıklar altında kapsamlı bir şekilde bilgi verilmiştir. Çalışmada yer alan bilgiler konu bağlamında örneklerle zenginleştirilmiştir.

156. Duymaz, A. (2002). Türk Halk Serinde Gerçeküstü Destanlar Üzerine Bir Değerlendirme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 5(8): 107-121.

Makalenin giriş kısmında destan kavramının ne olduğu üzerinde kısaca durulduktan sonra özellikle destanlar içerisinde mizahi özellik taşıyan destanlardan ve bu söz konusu destanlara verilen çeşitli isimlerden bahsedilmiştir. Ele alınan mizahi özellik taşıyan destanların Pertev Naili Boratav, İlhan Başgöz, Ali Yakıcı ve Özkul Çobanoğlu gibi araştırmacılar tarafından ne şekilde tasnif edildiğine dair birtakım örnekler aktarılmıştır. Özellikle Özkul Çobanoğlu'nun destanları işlevlerine göre de tasnif ettiği ifade edilmektedir. Çalışma içerisinde ele alınacak destanların işlevsel yönden güldüren ve mizah taşıyan, tema yönünden ise hayvan destanları olarak isimlendirilen anlatılar olduğu belirtilmektedir. Bunlara ek olarak tekerlemeleri ve destanları birbirlerinden ayıran bazı noktalara değinilmiştir. Olağanüstülükler

taşıyan destanların anlatım teknikleri incelenmiş ve mizahı oluşturan yalan beyan, hayal, mübalağa ve bunların yanı sıra zıtlıklar gibi pek çok unsurun sırasıyla konu çerçevesinde değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmanın son bölümünde mizahi destan ya da hayvan destanları olarak isimlendirilen yalan, zıtlık ve mübalağa gibi öğelerin kullanılmasıyla olağanüstü özellikler kazandıkları düşüncesi ortaya koyulmuştur.

157. Duymaz, A. (2007). Oğuz Kağan Destanı'ndan Dede Korkut Kitabı'na Kahramanların Beden Tasvirlerinin Sembolik Anlamları Üzerine Değerlendirmeler. *Millî Folklor*, (76): 50-58.

Bu çalışmada ilk olarak destan kahramanlıklarına insanüstü nitelikler atfedildiği ve toplum içerisindeki bireyler için ideal kişiler hâline getirildikleri konusu üzerinde durulmuştur. Destan kahramanlarına atfedilen özelliklerin genellikle farklı sembollerle ifade edildiği aktarılmıştır. Çalışmada ele alınacak eserin Uygurca *Oğuz Kağan* destanı olduğu belirtilmiştir. *Oğuz Kağan* destanı ve *Dede Korkut* eseri çerçevesinde kahraman betimlemeleri, bu betimlemelerin sembolleri, kahramanlara yüklenen bazı özellikler (güç, hız, kut vb.) ve söz konusu sembollerin kullanım sebepleri gibi hususlar incelenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde Oğuz Kağan'ın normal bir insan olmadığı ve ilahîyi temsil ettiği söylenmiştir.

158. Duymaz, A. (2009). Ömer Seyfettin'in Kaleme Aldığı Destanlar Üzerine Bir Değerlendirme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 12(21): 413-421.

Bu çalışmanın giriş kısmında öncelikle Ömer Seyfettin hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra halk kültürü ve millî kültür arasındaki bağ üzerinde durulmuştur. Ömer Seyfettin'in eserlerinde halk kültürü biçimini yansıtmaya çalıştığı ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında kültürel kimlik ve destanlar bağlamında bazı genel açıklamalar yapılmıştır. Bunların yanı sıra Türkiye'de destanları roman ve hikâye gibi farklı türlerde tekrar yazarak okuyucuların beğenisine sunan araştırmacılardan bahsedilmiş ve bu araştırmacılardan bazılarının isimleri verilmiştir. Konu çerçevesinde Ömer Seyfettin'in destan anlayışı ve yazdığı destan pasajları hususunda açıklama yapılmıştır. Makale, sonuç kısmında yer alan mevzu dairesindeki tespit ve değerlendirmelerle sonlandırılmıştır.

159. Düzgün, D. ve Günay, R. M. (2020). Kültürel Miras Aktarımında Tiyatro Sanatından Yararlanmanın Örneği Olarak “Bir Nefes Dede Korkut” Oyunu. *Millî Folklor*, 16(127): 101-112.

Çalışma içerisinde ilk olarak kültürel mirasın korunması ve yeni jenerasyona aktarılmasının önemine değinilmiştir. *Dede Korkut* hikâyelerinin içerisinde yer alan kültürel unsurları toplumun zihninde yaşatabilmek ve sürekliliğini sağlayabilmek adına hem sanat hem bilim hem de eğitim gibi alanların söz konusu eserden ilham alması gerektiği söylenmiştir. Çalışmanın devamında konusunu *Dede Korkut* isimli eserden alan bazı tiyatro eserleri ve söz konusu eserden esintiler taşıyan müziklerden bahsedilmiştir. Daha sonra *Bir Nefes Dede Korkut* isimli tiyatro oyunu önce biçim yönünden hemen sonra da içerik yönünden detaylı bir biçimde incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmında geleneksel kültürü gelecek nesillere aktarması bağlamında *Bir Nefes Dede Korkut* oyununun önemli bir çabanın örneği olduğu ifade edilmiştir.

160. Ekici, M. (2004). *Dede Korkut Kitabı ve Slav Destanları. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 46(1998): 51-60.

Bu makalede öncelikle *Dede Korkut* adlı eserin Yunan ya da Batı kaynaklı bazı destanlardan alınmış olup olmadığı düşüncesi ifade edilmiş ancak Türk bilim insanlarının bu düşüncenin tersini ortaya koymak adına çok çalıştıkları belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Dobrinya ve Alyoşa Popoviç* isimli Rus destanını ile *Dede Korkut* eseri içerisindeki *Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek* destanının benzer noktaları çeşitli başlıklar altında incelendikten sonra bu benzerliklerin nedenleri üzerinde durulmuştur. Söz konusu benzerlikler değerlendirilmeden önce *Dobrinya ve Alyoşa Popoviç* destanının hem yapı hem de içeriği gözden geçirilmiştir. Bunların yanı sıra söz konusu iki destanda da bazı bölümlerde benzerliklerin oldukça fazla olduğu özellikle vurgulanmıştır.

161. Ekici, M. (2001). *Dirse Han Oğlu Boğaç Han Anlatmasında Bireysellik ve Toplumsal Bütünlük. Millî Folklor*, (52): 50-59.

Makalenin ilk kısmında Türk kültürü açısından *Dede Korkut* eserinin en temel eserlerden biri olduğu söylenerek konu bağlamında bilgi verilmiştir. Daha sonra çalışmanın konusuna yer verilmiş ve hemen ardından söz konusu *Dede Korkut* boyunun ana teması üzerinde durulmuştur. *Dirse Han Oğlu Boğaç Han* anlatmasının özeti aktarıldıktan sonra aynı anlatmanın şematik özeti de sunulmuştur. Çalışmanın devamında *Dirse Han Oğlu Boğaç Han* anlatısının bireysellik ve toplumsal beraberlik açısından incelemesi yapılmıştır. Sonuç kısmında *Dede Korkut* eserinin yalnızca eskiden yaşamış kahramanların başarı hikâyelerini içerisinde barındıran bir kitap değil aynı zamanda günümüz Türk halkı içinde pek çok yönden son derece ehemmiyetli bir eser olduğu ifade edilmiştir.

162. Ekici, M. (2002). Destan Araştırmaları ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında–I. *Millî Folklor*, (53): 27-33.

Bu makalenin giriş kısmında Türk destanlarının Türk kültürü ve konu bağlamında çalışmalar yapan araştırmacılar açısından ne derece önemli olduğu hususu üzerinde durulmuştur. Çalışmanın amacı aktarıldıktan hemen sonra destan teriminin çeşitli Türk boylarındaki kullanım şekli ve kelime manasına dair birtakım açıklamalar yapılmıştır. Konu çerçevesinde destan mevzusunu açıklamak amacıyla kullanılan epos, epope ve epik kavramları hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra sırasıyla sözlü destan, yazılı destan, asıl destan, ikincil destan, doğal destan, yapay destan, millî destan, halk destanı, tarihi destan vb. gibi on bir kavram mevzu çerçevesinde incelenerek ele alınmıştır.

163. Ekici, M. (2002). Destan Araştırmaları ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında–II. *Millî Folklor*, (54): 11-18.

Bu çalışma kendinden önceki çalışmayı tamamlar nitelikte hazırlanmıştır. İlk çalışmada on bir bu çalışmada ise destan bağlamında altı kavram ele alınmıştır. Konu çerçevesinde manzum destan, mensur destan, ölçülü destan, büyük destan, küçük destan ve destancı vb. gibi kavramlar tartışılmıştır. Bunların yanı sıra Kırgız, Kazak, Uygur, Azerbaycan, Türkmen, Tatar, Özbek vb. gibi çeşitli Türk topluluklarında destan anlatıcısı yerine kullanılan kelimeler bir tablo halinde sunulmuştur. Çalışmanın son kısmında değerlendirmelerin yanı sıra çalışmanın amacı belirtilmiştir.

164. Ekici, M. (2019). 13. Dede Korkut Destanı: “Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi” Boyunu Beyan Eder Hanım Hey!. *Millî Folklor*, (122): 5-13.

Eser içerisinde öncelikle *Dede Korkut* eserinin nüshaları ve bu nüshaların içerikleri hakkında genel bazı bilgilere yer verilmiştir. *Dede Korkut* eseri ile ilgili konu bağlamında yapılan bazı çalışmalara değinilmiştir. Hemen sonra söz konusu anlatmanın Yahya Vali Mehmed hoca tarafından bulunduktan sonra internet üzerinden yazara gönderilmiş olan ve *Türkistan\Türkmensahra* olarak isimlendirilen *Dede Korkut* eserinin üçüncü nüshası hakkında bilgilendirme yapılmıştır. *Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* isimli anlatmanın Türkiye Türkçesine aktarılmış hâli çalışma içerisinde sunulmuştur.

165. Emre, H. (2012). Türk Milli Kültürüne Ait Destan, Efsane ve Anlatılarda Sıkça Geçen Formel Sayıların Barış Manço Şarkılarındaki Yeri. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri*, 1(1): 639-647.

Bu çalışmada öncelikle çalışmanın içeriğine dair kısaca bilgi verilmiş ve hemen ardından Barış Manço'nun hayatı ve sanatına dair kapsamlı olarak genel bir açıklama yapılmıştır. Barış Manço'nun âşıklık geleneğini devam ettirdiği mevzusuna değinildikten sonra şarkılarında formel sayılara sıklıkla yer verdiği belirtilmiştir. Manço'nun *Nazar Eyle*, *Dört Kapı*, *Kazma*, *Gibi Gibi* ve *Kara Sevda* dâhil pek çok şarkısı formel sayılar bağlamında incelenmiş ve hangi şarkıda hangi formel sayının kaç defa geçtiği detaylıca aktarılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında şarkılardaki bu formel sayıların kullanımının tesadüfi olmadığı ve Barış Manço'nun bunu maksatlı olarak yaptığı düşüncesi üzerinde özellikle durulmuştur.

166. Ercilasun, A. (1988). Oğuz Kağan Destanı Üzerine Bazı Düşünceler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 34(1986): 13-16.

Bu makalede öncelikle Ebû bekr bin Abdullah bin Ay Beg ed-Devâdârî isimli Türk tarihçisinin bu çalışmada iki eserinin ismi aktarılmış ve bu eserlerde tarihçinin Tatarlar ile ilgili neler dile getirdiğine yer verilmiştir. Yine aynı Devâdârî adlı tarihçisinin *Oğuznâme* isimli eserden de bahsettiği söylendikten hemen sonra *Oğuzname*'nin mevcut Oğuz destanlarından farklı olduğu ifade edilmiştir. Destanların içerisinde özellikle *Oğuz Kağan* destanının Türk-Moğol ilişkileri açısından özel bir öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanının incelenmesiyle bazı semboller ışığında Türklerin yaradılış hususundaki inanışları tespit edilmeye çalışılmış ve konu bağlamında açıklama yapılmıştır.

167. Ercilasun, A. B. (1994). Dede Korkut Kitabı ile Oğuz Destanı Arasındaki Münasebetler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 36(1988): 70-89.

Eser içerisinde ilk olarak *Oğuz* destanı bağlamında elde bulunan üç rivayet aktarılmıştır. Hemen ardından konu çerçevesinde *Reşideddin rivayeti* ve *Şecere-i Terâkime*'nin maddeler şeklinde bölüm başlıklarına yer verilmiştir. Bölümlerin ardından söz konusu iki rivayetin ana hatlarıyla birbirlerinin hemen hemen aynı olduğu ancak bunların yanı sıra ikisi arasında da bazı farkların bulunduğu söylenmiştir. Bu iki rivayet arasında bulunan farklar maddeler hâlinde sıralanmıştır. Çalışmanın devamında Oğuz Kağan ve Dede Korkut'un yaşadığı düşünülen zaman dilimi üzerinde durulduğu vurgulanmıştır. Makalenin sonuç kısmında *Dede Korkut* eseri içerisinde Azerbaycan ve Doğu Anadolu'ya ait yer isimlerinin çok geçtiği ifade edilmiştir. Konu dâhilinde birtakım araştırmacıların boylardan bazılarının bu bölgelerde yaşamış olabileceğini düşündükleri ancak Faruk Sümer'in bu düşüncüyü sağlam kanıtlarla çürüttüğü ifade edilmiştir.

168. Ercilasun, A. B. (1998). Deli Dumrul ile Kazakların Korkut Atası Arasında Bir Mukayese. *Millî Folklor*, (37): 13-16.

Bu çalışmanın başında ilk olarak Kazak folkloru içerisinde yer alan Korkut Ata'nın ölümden kaçması hususu üzerinde durulmuştur. Konu ekseninde *Deli Dumrul* hikâyesinin özetine yer verilmiş ve hemen ardından söz konusu ölümden kaçma motifinin bu hikâyede de bulunduğu belirtilmiştir. Ölümden kaçma motifinin hem Korkut Ata hem de Deli Dumrul'da görülmesi durumu hakkında bu motifin iki kahraman arasında birinden diğerine aktarılmış olabileceği düşüncesine yer verilerek konu bağlamında açıklama yapılmıştır. Çalışmanın son kısmında mevzu çerçevesinde açıklamalara yer verilmiştir.

169. Ercilasun, A. (2002). Salur Kazan Kimdir? *Millî Folklor*, (56): 22-33.

Eserde ilk olarak çalışmanın konusuna yer verilmiştir. *Dede Korkut* destanının hangi asırda yazıya geçirilmiş olabileceği hususu üzerinde durulurken araştırmacıların konu bağlamında düşünce birliği sağladıkları asırlar hakkında da bazı bilgilere yer verilmiştir. Devâdârî adlı tarihçinin Tatarlar hakkında nasıl bahsettiği aktarıldıktan sonra çalışmada *Dede Korkut* eserinde olay ve kişilerin dört ayrı zamana ait olabileceği düşüncesi belirtilmiştir. *Dede Korkut* eserinde on iki boy içerisinde üç tanesinde Salur Kazan ve arkadaşlarının bulunmamasının dikkat çektiği ifade edilmiştir. Reşideddin'e ait *Oğuznâme* eserinde geçen hanedanların sıralaması bir liste hâlinde sunulmuştur. Türgişler'in en büyük hükümdarı olarak bilinen Sulu Kağan ile Salur Kazan arasında bağ kurulduğu söylenmiş ve bu bağlantıyı kurmaya iten durumun Çin kaynakları olduğu ifadelerine yer verilerek konu yapılan açıklamalarla netleştirilmiştir.

170. Ercilasun, A. B. (2019). Dede Korkut Kitabı'nın Yeni Nüshası ve Üzerindeki Yayınlar. *Millî Folklor*, (123): 5-22.

Bu makalede öncelikle *Dede Korkut* eserinin üçüncü nüshasının kim tarafından, ne şekilde ve nerede bulunduğu gibi bilgilere yer verilmiştir. Yeni bulunan nüshanın Türkmenler ile olan alakası hususu ele alındıktan hemen sonra nüshada kaç sayfa bulunduğu, her sayfada kaç satırın yer aldığı, içerisindeki soylama ve boy sayısı gibi konular üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra söz konusu nüshanın hangi yönlerden ehemmiyetli olduğu beş madde hâlinde sunulmuştur. Çalışma içerisinde *Dede Korkut* eserinin *Oğuzname* adlı eserin bir parçası olduğu düşüncesi vurgulanmıştır. Yeni nüshanın kendinden önceki diğer nüshalar ile benzer yönleri ele alınırken bu benzerlikler eserler içerisinde konu bağlamındaki yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Çalışmanın son kısmında yeni nüshanın dil açısından da son derece önemli

olduğu belirtilmiş ve bu nüsha üzerinde çok daha fazla çalışma yapılması gerektiği tavsiye edilmiştir.

171. Erdal, T. (2016). Dede Korkut Kitabı'nda Yalan ve Aldatma Kavramları. *Millî Folklor*, (109): 83-106.

Bu çalışmanın giriş kısmında *Dede Korkut* hikâyelerinin ehemmiyeti üzerinde durulmuştur. *Dede Korkut* anlatımları içerisindeki mücadelelerin yanı sıra bu mücadelelerde iç ve dış düşmanlarla beraber ortaya çıkan yalan ve aldatma gibi huzursuzluk yaratan negatif konu ve durumlardan bahsedilmiştir. Hikâyeler içerisinde yalan ve yalancı kelimelerinin geçtiği yerler tespit edilip çalışmada aktarıldıktan hemen sonra yalan kavramı üzerine birtakım açıklamalar yapılmıştır. Yalan kelimesinin *Dede Korkut* hikâyelerinde hangi kelimelerle birlikte kullanıldığı nakledilmiş ve ardından *Dede Korkut* hikâyeleri içerisindeki karakterler ve olaylardan hareketle yalanları kimlerin kimlere söylediği, zaman, yer ve reaksiyon gibi pek çok konu tarihsel bir sırayla incelenmiştir. Çalışmada çözümleme yapılırken doküman incelemesi tekniği kullanıldığı özellikle belirtilmiştir. Bunlara ek olarak makale içerisinde yalan kavramının tanımı ve bölümlendirmesi gibi hususlardan da ayrıca söz edilmiştir.

172. Ergun, M. (1995). Bamsı Beyrek ile Alpamış Destanının Coğrafyası. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 40(1992): 75-80.

Bu eserde öncelikle *Dede Korkut Kitabı* isimli eser içerisinde bulunan *Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek* destanı ile *Alpamış* destanı arasında oldukça fazla benzerlik bulunduğu net bir dille söylenmiştir. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* eserinin nüshalarına ve bu nüshaların yazıya geçiriliş tarihleri hususunda bazı bilgiler aktarılmıştır. Daha sonra ise *Alpamış* destanının dört ana rivayetinin isimleri sunulmuş ve bu dört ana rivayet hususunda bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında ise söz konusu iki destanın coğrafyası üzerine incelemeler yapılmıştır. Makale son kısmındaki dört maddelik değerlendirmeye sonlandırılmıştır.

173. Ergun, M. (2000). Türk Ağaç Kültü İnancının Dede Korkut Hikâyelerindeki Yansımaları. *Millî Folklor*, (47): 22-30.

Bu makalede ilk olarak mitoloji hakkında genel birtakım bilgilere yer verildikten sonra mitolojiye nasıl bakılması gerektiğine dair açıklamalar yapılmıştır. Ağaç kültürünün Türk mitolojisindeki önemine değinilmesinin ardından Türk mitolojik düşünce sistemi içerisinde kutsal kabul edilen ağacın Tanrı'ya ulaşma bağlamında bir araç olduğu belirtilmiştir. Türk mitolojisinde bir ağacın kutsal kabul edilmesi için ise gereken bazı niteliklerin bulunduğu söylenmiş ve bu bağlamda söz konusu nitelikler sıralanmıştır. Çalışmanın devamında *Dede*

Korkut hikâyelerine ağaç kültünün yansımaları incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler *Dede Korkut* hikâyelerinden alıntılarla örneklendirilmiştir. Makalenin son kısmında mitoloji ekseninde yapılan çalışmalarda yalnızca kelimenin sözlük anlamına bakmanın yetersiz kaldığı ifade edilmiştir.

174. Ergun, M. (2001). Ural Batır, Akbuzat ve Köroğlu Destanları Arasındaki Benzerlikler. *Millî Folklor*, (49): 13-15.

Bu çalışmada öncelikle *Ural Batır* ve *Akbuzat* gibi iki önemli destanın bir anlatı dairesi oluşturduğu konusu üzerinde durulmuştur. Konu bağlamında *Köroğlu* destanı hakkında bilgi verilmiş ve hemen ardından söz konusu üç destanda benzerlik gösteren noktalar incelenmiştir. Bunların yanı sıra Köroğlu'nun yaşadığı yer olan Çamlıbel'in *Ural Batır* destanı içerisindeki coğrafyayla benzerlik gösterdiğinden söz edilmiş ve bu yerlerin de bir hayat kaynağı özelliğine sahip olduğu ifade edilmiştir. Ele alınan üç destanda da yer alan motiflerin kültür geçmişlerinin aynı olduğu belirtilmiştir.

175. Eyüboğlu, D. C. (2021). Dede Korkut'taki Kara Çekür. *Millî Kültür Araştırmaları*, 5(2): 74-84.

Çalışma içerisinde öncelikle destanların Türk halk edebiyatı içerisindeki önemine değinilip ardından bir destan tanımına yer verilmiştir. Konu bağlamında *Dede Korkut* eserinin Türk destanları içerisindeki ehemmiyeti ve ünü hususunda çeşitli araştırmacıların düşünceleri aktarılmıştır. Daha sonra *Dede Korkut* eserinin nüshaları ve bu nüshalar hakkında genel birtakım bilgilere kısaca değinilmiştir. Çalışma içerisinde Kara Çekür isminin yalnızca *Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı* boyunda geçtiği belirtilmiştir. Kara kelimesinin Türkçenin en eski zamanlarından buyana kullanıla geldiği ifade edilmiş ve kelimenin anlamları ele alınmıştır. Kelimenin manaları konusundan hemen sonra *Dede Korkut*'ta kara sıfatıyla birleştirilerek kullanılan pek çok ismin yer aldığı ve kara kelimesinin yer yer olumlu yer yer de olumsuzluk ifade ettiği söylenmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut*'tan hareketle Kara Çekür'ün kim olduğu, ailesi ve söz konusu eser içerisindeki yeri incelenmiştir. Çalışma sonuç kısmındaki değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

176. Eyüboğlu, D. C. (2021). Dede Korkut'taki Boğazca Fatma. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları*, 4(7): 90-116.

Makale içerisinde öncelikle destanların Türk halk edebiyatı içerisindeki önemine değinilip ardından bir destan tanımı aktarılmıştır. Ali Şir Nevai, Fuat Köprülü ve Kamal

Abdulla gibi bazı araştırmacıların *Dede Korkut* eserinin şöhreti hususundaki düşüncelerine yer verilmiştir. Çalışmanın devamında Boğazca Fatma'nın adı hususunda açıklamalar yapıp ardından *Dede Korkut* eserinde Boğazca Fatma'nın yeri incelenmiştir. Eski Türkler içerisinde kadının yeri hakkında bilgi verilmiş ve daha sonra sözlü kültür içerisinde Boğazca Fatma'nın konumu detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

177. Eyüboğlu, D. C. (2021). *Dede Korkut'taki Karacuk Çoban. Oğuz-Türkmen Araştırmaları*, (2): 134-179.

Bu makalede öncelikle bir destan tanımı verilmiş ve ardından Ali Şir Nevai ve M. Fuat Köprülü gibi araştırmacıların *Dede Korkut* eseri ile ilgili söyledikleri sözler üzerinde durulmuştur. Bazı araştırmacılar tarafından Karacuk Çoban adı incelenmiş ve inceleme yapılırken söz konusu isim Karacuk Dağı ile ilişkilendirilip konu bağlamında açıklama yapılmıştır. Bu ismin hangi boyda, kaç defa ve ne şekilde aktarıldığı söylenmiştir. Kara kelimesinin *Dede Korkut* eserinde kaç farklı kişi için kullanıldığı söylendikten sonra bu isimlere sırasıyla çalışmada yer verilmiştir. Bunlara ek olarak sırasıyla Karacuk Çoban'ın ailesi, tarihteki pozisyonu, *Dede Korkut* eseri içerisindeki yeri ve sözlü kültür içerisindeki konumu kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Tespit edilen noktalar çalışmanın sonuç bölümünde numaralandırılarak sunulmuştur.

178. Eyüboğlu, D. C. (2021). *Dede Korkut'taki Kırk Kınuk Üzerine Bir Değerlendirme. Anasay*, (18): 81-96.

Bu çalışmada ilk olarak *Dede Korkut* eserinin Türk destanları içerisindeki yeri ve önemine değinilmiştir. Konu bağlamında *Dede Korkut* hikâyelerinin ortak özelliklerine yer verildikten sonra *Dede Korkut* eserinin önemine dair bazı araştırmacıların düşünceleri sunulmuştur. Makaleye adını veren Kırk Kınuk adlı kişinin adının *Dede Korkut* eserinde hangi boyda geçtiği aktarılmış ve hemen ardından kırk sayısının *Dede Korkut*'ta en çok geçen sayılardan biri olduğu ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında kırk sayısının *Dede Korkut*'ta nerelerde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kınuk kelimesinin mana incelemesinin ardından Oğuzların Kınık boyu hakkında bilgi verilmiştir. Konu çerçevesinde Kırk Kınuk'un kim olduğu, ailesi ve *Dede Korkut*'taki yeri mevzusunun kapsamlı bir şekilde incelemesi yapılmıştır. Kırk Kınuk'un *Dede Korkut*'ta geçen yüzü örtülü dört yiğit içerisinde olduğu belirtilmiştir.

179. Eyüboğlu, D. C. (2022). Dede Korkut'taki Bamsı Beyrek. *Akademik Sosyal Araştırmalar*, 6(21): 163-182.

Bu makalenin giriş kısmında destanın ne olduğu, destanın ve *Dede Korkut* eserinin Türk halk edebiyatı içerisindeki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur. Konu çerçevesinde *Dede Korkut*'un önemi hususunda Fuat Köprülü, Abdimalik Nisanbayev, Faruk Sümer ve Muharrem Ergin gibi araştırmacıların sözlerine yer verilmiştir. Çalışmanın devamında Bamsı Beyrek ismi hakkında kapsamlı bir açıklama yapıldıktan sonra ailesi ve Bamsı Beyrek'in tarihteki yeri ele alınmıştır. Beyrek'in tarihteki yeri işlenirken konu ekseninde *Dede Korkut*'tan alıntılar yapılarak konu örneklerle zenginleştirilmiştir. Bunların yanı sıra Bamsı Beyrek'in *Dede Korkut*'ta yedi boyda yer aldığı ve iki farklı Beyrek olduğu belirtilmiştir. Ek olarak Bamsı Beyrek'in Türk halk edebiyatı içerisinde eski Türk tipini en güzel yansıtan tipler arasında olduğu vurgulanmıştır.

180. Eyüboğlu, D. C. (2022). Dede Korkut'taki Kara Budak Üzerine Bir Değerlendirme. *Anasay*, (19): 213-240.

Bu eserde ilk olarak bir destan tanımına yer verilmiştir. Ardından Ali Şir Nevai, M. Fuat Köprülü, Abdimalik Nisanbayev ve Muharrem Ergin gibi araştırmacıların *Dede Korkut* ile ilgili söyledikleri sözler aktarılmıştır. Destanların bir millet için ne denli önemli olduğuna ve Türk destanları içerisinde *Dede Korkut* eserinin ehemmiyetine kısaca değinildikten sonra *Dede Korkut*'ta pek çok kişi isminin yer aldığı vurgulanmıştır. Çalışmanın devamında Kara Budak adının kaç boyda geçtiği, kelime manası, Kara Budak'ın ailesi, Kara Budak'ın tarihteki yeri ve *Dede Korkut*'taki yeri sırası ile incelenmiştir. Yapılan incelemeler konu bağlamında *Dede Korkut* boylarından örneklerle zenginleştirilmiştir. Kara Budak'ın Bayındır Han'ın oğlu olduğu ve *Dede Korkut* boyları içerisindeki önemli kişiler arasında yer aldığı belirtilmiştir. Sonuç kısmında Kara Budak'ın pek çok yönüyle eski Türk tarihini yansıttığı ifade edilmiştir.

181. Eyüboğlu, D. C. (2022). Kazıklı Koca Oğlu Yiğenek Boyu'nun Tarihi. *Millî Kültür Araştırmaları*, 6(2): 33-69.

Çalışmanın giriş kısmında destanların oluşum aşamaları ile ilgili bazı bilgilere yer verilmiştir. *Dede Korkut* eserinin nüshaları ve içerisindeki boylar hususunda birtakım açıklamaların ardından *Kazıklı Koca Oğlu Yiğenek Boyu*'nun tarihi konusu kısaca ele alınmıştır. Söz konusu boyun tarihî, coğrafi, edebî ve kültürel yönleri alt ve üst olmak üzere iki tabaka hâlinde incelenmiştir. Mevzu dairesinde Sümerliler hakkında kısa bir bilgilendirmenin ardından Sümerlilerin Türklerle akraba olma durumu üzerinde durulmuştur. Türklerin Rus, Arap ve

Bizans kaynaklarında hangi isim ya da isimlerle anıldığı ile ilgili bilgi verilmiştir. Ardından tarihin erken dönemlerinde Guz, Kuz ve Kaz gibi topluluk isimlerinin daha sonraki zamanlarda da Türkler ile aralarında bağlantı kurulmaya devam ettiği söylenmiştir. Bu husus ekseninde Kazan Han isminin Kaz Han'dan zamanla Kazan Han'a evrildiği düşüncesi aktarılmıştır. Çalışmanın devamında *Dede Korkut*'ta geçen Kazan'ın destansı bir kahraman olan Oğuz Han olduğu belirtilmiştir. Sonuç kısmında konu ekseninde yapılan tespit ve değerlendirmeler sunulurak çalışma sonlandırılmıştır.

182. Fedakâr, S. (2001). Alpamiş Destanı ve Bey Böyrek Hikâyesi Arasında Bir Karşılaştırma. *Millî Folklor*, (51): 51-64.

Bu makalede öncelikle Türk coğrafyasında destan anlatma geleneği ve destan anlatıcılığı bağlamında bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Bunların yanı sıra *Alpamiş* destanı ile hem motif hem de konu yönünden benzerlik teşkil eden *Bamsı Beyrek* hikâyesinden bahsedilmiş ve bu iki eserin bazı bilim insanları tarafından karşılaştırılmalı olarak incelendiği ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında *Alpamiş* destanı ve *Bey Böyrek* hikâyesinin özetlerine yer verildikten hemen sonra her iki eser de belli başlıklara ayrılarak mukayeseli olarak incelenmiştir. Söz konusu eserlerden yapılan konu eksenindeki örneklendirmelerle konu zenginleştirilmiştir. Makale son kısımda aktarılan değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

183. Fedakâr, S. (2004). Alpamiş Destanı ve Dede Korkut Kitabı'nda Kahramanların Ortaya Çıkışı. *Millî Folklor*, (61): 134-141.

Eser içerisinde öncelikle halk anlatmalarının destan şekline gelebilmek için ne tür aşamalardan geçtiklerine dair genel bazı açıklamalara yer verilmiştir. Bunların yanı sıra *Alpamiş* destanının önemi ve varyantları hususunda bilgi verilmiş hemen ardından ise *Alpamiş* destanı ve *Dede Korkut Kitabı* arasındaki bazı benzerlikler incelenmiştir. Çalışma içerisinde *Alpamiş* destanında yer alan kahramanların eğitime oldukça önem verildiği özellikle belirtilmiştir. Yapılan değerlendirme bağlamında söz konusu eserlerden alıntılarla konu örneklendirilmiştir.

184. Fedakâr, S. ve Aksoy, H. (2019). Türk Destanlarındaki Kadın Tiplerinin Tespiti ve Tahlili: Kırğız Destanları Örneği. *Millî Folklor*, (124): 105-120.

Bu çalışmada ilk olarak çalışma neticesinde ortaya koyulan husus hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Bunun yanı sıra tip ve tipoloji kavramları üzerinde durulmuştur. Destanlar içerisinde sadece tiplerin kullanıldığı fikri aktarılmış ve bu düşünce üzerine eğilen

araştırmacılarından bazılarının isimlerine yer verilmiştir. Kırgız destanları içerisindeki kadın karakterlerin hareketleri ve ortaya çıkardıkları tiplerin yapısalcı bakış açısı kullanılarak tayin edildiği belirtilmiştir. Çalışmanın devamında incelenen yirmi Kırgız destanı içerisindeki kadın karakterlerin ortaya koydukları hareketleri belirlemek açısından yetmiş dört maddeden oluşan bir eylem kümesi listelenmiştir. Aktarılan listenin ardından alp tipi, ideal eş tipi, âşık tipi ve ideal anne tipi gibi çeşitli on dokuz kadın tipi söz konusu Kırgız destanları içerisinde hareketle incelenmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında kadın kahramanın erkek kahramandan farklı olarak akıl kuvvetiyle de öne çıktığı ifade edilmiştir.

185. Garayev, S. (2020). Psikolojik Kompleksler Bağlamında Destan Yaratıcılığı. *Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları*, (1): 80-94.

Bu eserde ilk olarak *Köroğlu* destanının Paris nüshası ve Uygur varyantının esas alındığı aktarılmıştır. Çalışma içerisinde *Köroğlu* destanı *Oedipus Kompleksi* bağlamında ele alınacağı belirtilmiştir. Daha sonra ise destanın içyüzündeki çatışmanın nerede başladığı tespit edildikten sonra söz konusu destan içerisindeki oedipal çatışmalar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Destanın Uygur varyantındaki kahramanın doğuşu bölümünü de içerdiği söylenmekle birlikte kahramanın babasının burada Hz. Ali olduğu konusu vurgulanmıştır.

186. Gedik, S. (2020). Dede Korkut Kitabında Bitkiler. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat*, 8(21): 211-224.

Bu makalenin giriş bölümünde insanların bitkilerden çok eski zamanlarda ne şekilde yararlandıklarına ve Türk kültürü içerisinde bitkilerin yerine dair bazı bilgilere yer verilmiştir. Bunların yanı sıra çeşitli mitolojilerde ve dinlerde ağaç ve bitkilerin yeri ve önemine de kısaca değinildikten sonra *Dede Korkut* eseri içerisinde ağacın yeri ve öneminin çeşitli örneklerle anlatıldığı belirtilmiştir. Çalışmanın devamında ise söz konusu eserin içerisindeki birtakım bitkiler *Ağaç*, *Çiçek*, *Meyveler*, *Sebzeler* ve *Ot* gibi ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Bunlara ek olarak değerlendirmeler eser içerisinde konu bağlamında yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Yunan mitolojisinde ölümsüzlük ile bağlantısı bulunduğu inanılan ve Çin kültüründe de önemli bir yerinin olduğu bilinen sarımsağın güç ile ilişkilendirildiği belirtildikten sonra bu bitkinin *Dede Korkut* eserinde de yer aldığı aktarılmıştır. Makalenin sonuç bölümünde göçebe bir yaşam şekline sahip olduğu için Oğuzların gerek günlük hayatlarında gerekse kültür ürünleri içerisinde bitkilerin son derece önemli bir yerinin olduğu özellikle vurgulanmıştır.

187. Göher, F. (2022). Manas Destanı'ndan Irçı Oğul ve Görevleri. *Bilig*, (101): 115-134.

Makalede öncelikle *Dede Korkut* eserinin halk içerisindeki yerinin öneminden bahsedilmiştir. Konu bağlamında ozanların halk içerisinde çeşitli görevler de üstlendikleri belirtilmiştir. Destanların tarih ve edebiyat gibi farklı alanlarda çeşitli konularda ele alındıkları söylenmiştir. Çalışma içerisinde konu dâhilinde incelenen *Manas* destanının varyantları isim olarak aktarıldıktan sonra *ırçı* kelimesi ve destan anlatıcılarına verilen isimlere yer verilmiştir. Bunların yanı sıra manasçıların önemi ve ünlü manasçıların isimleri sunulduktan sonra konu ekseninde yaşayıp yaşamadığı net olmayan ünlü Irçı Oğul adlı manasçı ele alınmış ve onun aynı zamanda söz konusu destanın kahramanlarından biri olduğu vurgulanmıştır. Irçı Oğul'un *Manas* destanı içerisindeki görevleri incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmında Irçı Oğlu'nun değerlendirme neticesinde saptanan görevlerine yer verilmiştir.

188. Göher Vural, F. ve Solmaz, S. (2018). Türk Tarihinden Örneklerle Manas Destanı'nda Müzik Türleri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (44): 289-302.

Bu eserin giriş kısmında destanın ne olduğu ve önemine kısaca değinildikten sonra Kırgız Türklerinin geniş destan geleneği hususunda bazı bilgiler aktarılmıştır. Bunların yanı sıra çalışma hazırlanırken kullanılan yöntemle dair açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Manas* destanında yer alan müzik türleri beş ana başlık ve alt başlıklara ayrılarak incelenmiştir. Müzik türleri ele alınırken söz konusu destan içerisinden örnekler sunulmuştur. Destan içerisinde ozanların büyük bir öneminin bulunduğu belirtilmiştir. Makalenin sonuç kısmında *Manas* destanında askeri müziğin ön plana çıkmasının yanı sıra destanda başka müzik türlerinin de bulunduğu ifade edilmiştir.

189. Gömeç, S. (2004). Oğuz Kağan'ın Kimliği, Oğuzlar ve Oğuz Kağan Destanları Üzerine Bir-İki Söz. *Tarih Araştırmaları*, 23(35): 113-121.

Bu çalışmada öncelikle bazı bilginlerin Oğuz Kağan'ın büyük Hun imparatoru Mete olduğunu bazılarının ise bir peygamber olduğunu düşündükleri belirtilmiş ve bununla birlikte hepsinin de kendine göre haklı nedenleri olduğu ifade edilmiştir. Konu bağlamında büyük Hun imparatoru Mete hakkında bazı genel bilgiler aktarıldıktan hemen sonra kitabelerin incelenmesi neticesinde Oğuz kelimesinin bazen yalnız bazen de sayılarla birlikte kullanıldığı aktararak konu örneklendirilmiştir. Çalışma içerisinde Türk destanları için halk tarihi ifadesinin kullanılabileceği belirtilmiştir. Bir millî destanın oluşması için gereken üç aşama maddeler

hâlinde aktarılmış ve Oğuz Kağan'ın yüksek ihtimalle Motun Yabgu olduğu fikri vurgulanarak konu dairesinde açıklama yapılmıştır.

190. Gönen, S. (2006). Dede Korkut Hikâyeleri'nden Günümüze Yansıyan Evlilik Âdetleri. *Millî Folklor*, (69): 62-71.

Bu makalenin giriş kısmında evliliğin toplum içerisindeki önemli geçiş dönemlerinden biri olduğu ve toplum-aile ilişkisi gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra Türk toplumu için evlilik ekseninde pek çok âdetin bulunduğu da belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eseri içerisinde yer alan evlilikle ilgili âdetler sırasıyla ele alınarak incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken başlık parası, söz kesme ve nişan gibi âdetler sırasıyla ele alınıp söz konusu eser içerisinde örnekendirilmiştir. Evlilik konusu üzerinde durulurken ülkemizde beş farklı evlilik çeşidi olduğu vurgulanmıştır. Nikâh ve düğün konuları ise konu bağlamında ayrı başlıklar altında işlenmiştir. Günümüzdeki geleneklerimizin pek çoğunun temelini geçmişe dayandığı ifade edilmiştir.

191. Göner, G. (2020). Türk Destanlarında Kuş Figürü. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları*, 2(4): 273-286.

Bu eserde ilk olarak yazının icadından önce insanların kendini anlatmak için bazı çizimler yaptığı ancak bu çizimlerde somut şeyleri net olarak anlatsalar da soyut olayları tam olarak yansıtamadıkları aktarılmıştır. Bunların yanı sıra Türk milleti için sözlü kültürün önemiyetinin çok büyük olduğu ifade edildikten sonra yazının icadından sonra bile kuşaktan kuşağa nakledildiği belirtilmiştir. Destan kelimesinin manaları üzerinde durulup hemen sonra sırasıyla çeşitli Türk destanları incelenerek söz konusu destanlar içerisindeki kuş figürü yedi ana başlık altında ele alınmıştır. İnceleme neticesinde Türklerin tabiatı iyi bir şekilde izlediği sonucuna ulaşıldığı söylendikten sonra konu özelinde açıklama yapılmıştır.

192. Gülendam, R. (2008). Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunu Anlatan Romanlarda Destanî Unsurlar. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 3(2005\1): 107-123.

Makalenin giriş kısmında roman türünün nerede ortaya çıktığı ve ne zaman Türk edebiyatına girdiği gibi bazı hususlarda bilgi verilmiştir. Daha sonra ise Türk romancılarının roman yazarken geleneksel halk anlatılarından da faydalandıkları mevzu üzerinde durulmuştur. Türk edebiyatında Osmanlı'nın kuruluşu üzerinde durarak tarihî romanlar yazan Kemal Tahir, Tarık Buğra ve M. Necati Sepetçioğlu'nun eserlerini yazarken destanlardan etkilendiklerine dikkat çekilmiştir. Hemen ardından söz konusu yazarlara ait *Konak ve Çatısı*, *Devlet Ana* ve *Osmancık* eserleri kişiler, olay örgüsü, motifler, dil ve üslûp gibi yönlerden konu

bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında değerlendirilen eserlerin içerisinde destana ait çokça unsurun bulunduğu vurgulanmış ve çalışma konu özelinde yapılan tespit ve değerlendirmelerle sonlandırılmıştır.

193. Gülensoy, T. (1984). Dede Korkut Hikâyelerinin Anadolu ve Rumeli'deki İzleri: “Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek Destanı”nın Bünyan; “Deli Dumrul Destanı”nın Rumeli Varyantı. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 36(1988): 97-111.

Bu çalışmada öncelikle günümüzde varlığını devam ettiren *Dede Korkut* hikâyeleri arasında Anadolu sahasında en çok bilinen hikâyenin *Bey Böyrek* hikâyesi olduğu belirtilmiştir. Söz konusu hikâyenin Anadolu'nun bazı bölgelerinde varyantlarının bulunduğu ifade edilmiş ve bu varyantların bulunduğu yer, tespit edenin adı ve yayılım gösterdiği coğrafya hususunda bilgiler aktarılmıştır. Konu bağlamında ele alınan anlatının anlatıldığı söylenen ancak hâlâ tespit edilememiş rivayetlerin olduğu aktarılarak bu rivayetler hakkında birtakım bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında *Kam Büre oğlu Bamsı Beyrek* hikâyesinin özeti aktarıldıktan hemen sonra hikâyedeki şahıslar ve motifler akışa göre sırasıyla sunulmuştur. Makalenin son kısmında *Bamsı Beyrek* destanının Bünyan varyantı ile *Dede Korkut* içerisindeki destanın karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan veriler ve tespitler sırasıyla verilmiştir.

194. Güler, Z. (2006). Yunus Emre'nin Nur-ı Muhammedî Anlatımının Türk Yaratılış Destanlarıyla Benzerliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler*, 16(2): 63-72.

Bu çalışmada ilk olarak konu bağlamında Türk milleti içerisinde tasavvufi düşüncenin yayılmasında rol oynayan bazı etkenlerden kısaca bahsedilmiştir. Hemen ardından *Yunus Emre Divanı* içerisinde Hz. Muhammed'in yaradılışına dair bir rivayetten söz edildiği aktarılmış ve bu rivayet hakkında birtakım bilgilere yer verilmiştir. Söz konusu rivayet ve Türklere ait yaradılış destanlarında dünyanın yaratılışı bağlamındaki motiflerin benzerlik gösterdiği örneklerle ortaya koyulmuştur. Bunlara ek olarak Hz. Muhammed'in tüm varlıkların esas ve ilk yaratılan ruh olduğu belirtilmiştir. Çalışma sonuç kısmında sunulan değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

195. Gülmen, N. (2008). Axel Olric'in Epik Yasaları Işığında “Salur Kazanun Evi Yağmalandığı Boyu Beyan Eder” İsimli Hikâyenin Okunması. *Millî Folklor*, (79): 14-20.

Bu makalenin giriş kısmında çalışma içerisinde bakılacak konu hususunda bilgi verilmiştir. Axel Olric'in epik yasaları ekseninde genel bazı bilgiler aktarıldıktan hemen sonra *Dede Korkut* eseri içerisinde yer alan *Salur Kazanun Evi Yağmalandığı Boyu Beyan Eder* isimli

ikinci hikâye on iki kural bağlamında ayrı ayrı detaylıca incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken ele alınan her kural için söz konusu eser içerisinden örnekler aktararak konu zenginleştirilmiştir. *Salur Kazanun Evi Yağmalandığı Boyu Beyan Eder* adlı hikâyenin Axel Olric yasalarına *İkizler kuralı* ile *İlk ve son durumun önemi kuralı* haricinde çoğunlukla uygunluk gösterdiği ifade edilmiştir. Halk anlatıları bağlamında muhteva yönünden bilgiler veren kuralların şekil yönünden eksiklerinin bulunduğu konu dairesinde özellikle belirtilmiştir.

196. Gümüş, Ş. (2021). Türk Kültüründe Sihir/Büyü ve Fal: Türk Destanlarından Örneklerle. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel*, (50): 1-20.

Bu çalışmanın girişinde sihirbaz ya da büyücü olarak da bilinen kamlar ve kamlık inanışı hususunda birtakım genel bilgiler sunulmuştur. Türk toplumuna ait sözlü gelenek ürünleri içerisinde büyü, fal ve sihir gibi konuların bir motif şeklinde yer almasına dikkat çekilmiştir. Türk toplumuna ait pek çok sözlü anlatı içerisinde kahramanların büyü ve fala başvurdukları ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında Kazak, Özbek, Uygur ve Kırgızların büyü, fal ve sihir bağlamındaki tatbikatlarının destanlara yansıyış şekilleri örnekler dâhilinde incelenmiştir. Bunların yanı sıra falcılığın tarihinin insanlık tarihinin başlangıcı kadar geçmişe dayandığı belirtilmiş ve hemen ardından falcılığın amacı ve ortaya çıkış noktası hususunda bazı bilgiler aktarılmıştır. Fal için kullanılan eşyaların farklılaşması ile bağlantılı olarak falcılık yapan kişilere verilen isimlerin de farklılık gösterdiğine değinilmiş ve falcılara verilen bazı isimler söylenmiştir. Türk toplumu içerisinde en çok başvurulan fal çeşidi ise kürek kemikleri ile bakılan fal olduğu konusu özellikle açıklanmıştır. Makalenin sonuç kısmında falın Türk toplumu içerisinde kutsal olarak görüldüğüne de kısaca yer verilmiştir.

197. Günay, U. (1963). Manas Destanı'ndaki Kadın Adları ile İlgili Bir Deneme. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleken*, 49: 63-88.

Bu makalede öncelikle her kültür içerisinde özel adların ehemmiyet arz ettiğine değinilmiş ve konu örneklendirilmiştir. Her toplumun ön plana çıkan karakteristik özelliklerinin ise bu söz konusu özel adlara yüklendiği ifade edilmiştir. Daha sonra *Manas* destanında erkek karakterlerin yanı sıra kadın karakterlerin de bulunduğu söylenip kadın karakterlere verilen görevlerin erkek karakterlere verilenlere nazaran daha sınırlı olduğu aktarılmıştır. Konu ekseninde kadının yalnız bir şekilde toplumda varlık gösteremeyeceği belirtilmiştir. *Manas* destanında da kadın karakterin ana erkek karakterin hayatı çevresinde yer aldığı vurgulanmıştır. Çalışmanın devamında *Manas* destanında yer alan kadın karakterlerin adları alfabetik sıraya uygun olarak listelenerek konu dâhilinde incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmında *Manas*

destanının Radlovv varyantında yirmi kadın adının saptandığı aktarılmış ardından mevzu diğer bazı tespitler sunularak sonlandırılmıştır.

198. Günay, U. (1998). Dede Korkut Hikâyelerindeki Karakterlerin Tahlili. *Millî Folklor*, (37): 3-12.

Çalışma içerisinde ilk olarak *Dede Korkut* eserinin önemi ve nitelikleri hususunda bazı bilgilere yer verilmiştir. Hikâye içerisindeki kahramanların hem kendi hem de diğer kişilerle baş etmek için şahıslarına özel değer yargıları ve doğrularının bulunduğu belirtilmiştir. Söz konusu eser içerisinde *Dede Korkut*'un insanlara karşı yaklaşımının nasıl olduğu söylendikten sonra konu alıntılarla örneklendirilmiştir. Bunların yanı sıra *Dede Korkut*'un toplum içerisindeki rolü de ele alınmış ve ardından konu bağlamında *Dede Korkut* hikâyeleri içerisindeki karakterlerin incelemesi yapılmıştır. Yapılan değerlendirme eser içerisinden alıntılarla zenginleştirilmiştir.

199. Günay, U. (2006). Türk Destanları. *İki Aylık Fikir-Kültür ve Sanat*, (68): 26-34.

Bu eser içerisinde öncelikle ilk Türk destanlarının isimleri ve hangi döneme ait oldukları sırasıyla numaralandırılarak aktarılmıştır. Aynı şekilde İslamiyet sonrası Türk destanlarının isimlerine de yer verilmiştir. Çalışmanın devamında sırasıyla “*Yaradılış*” destanının özetine yer verilmiş ardından *Alp Er Tunga*, *Şu*, *Oğuz Kağan*, *Manas*, *Köktürk* ve *Köroğlu* adlı destanlar gibi pek çok destan hakkında konu çerçevesinde çeşitli bilgiler sunulmuştur.

200. Gürsoy Naskali, E. (1995). Destanın Tarifi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 40(1992): 1-8.

Bu makale içerisinde öncelikle çalışmanın konusuna dair bilgi verilmiştir. *Destan nedir?* Sorusuna yanıt aranırken destanın tam bir karşılığı olarak *Manas* destanının örnek gösterilebileceği düşüncesine yer verilmiştir. Destan tanımı hususunun hemen ardından destanın özellikleri konusuna geçilmiş ve bu bağlamda yine *Manas* destanı içerik mevzusunda ele alınmıştır. Çalışmanın devamında destan olarak zikredilen ancak nitelikleri yönünden ayrı bir destan kümesi oluşturan destanlar hususu üzerinde durulmuştur. *Kalevala* destanının bir kahramanlık destanı olmadığı ifade edilmiş ve ardından *Kalevala* gibi destanların Şamanizm'in düşünce sistemini içerisinde barındırdığı fikri aktarılmıştır.

201. Güven, M. (2003). Oğuz Kağan Destanı'nda Hayvanlar. *Millî Folklor*, (57): 82-91.

Bu eserin giriş kısmında ilk olarak mit, masal ve destan gibi edebiyat ürünleri içerisinde hayvanların ehemmiyetli bir yere sahip oldukları hususuna dikkat çekilmiştir. Konu bağlamında *Oğuz Kağan* destanında da hayvanlar ile ilgili pek çok örneğin yer aldığından söz edilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu destan içerisinde yer alan hayvanlar tespit edilmiş ve hemen ardından bu hayvanlar destandaki fonksiyonları çerçevesinde alfabetik sıraya göre incelenmiştir. Destanda yer alan hayvanlar arasında kuşların diğer incelenen hayvanlara göre adının en az geçtiği hayvan olduğu söylenmiştir. Destanda at, ayı, buzağı, gergedan, doğan, geyik, katır ve kurt başta olmak üzere on iki hayvan değerlendirilmiştir. Destanda evcil hayvanlardan bahsedilmesinin Türklerin o devirlerde yerleşik yaşamı bildikleri düşüncesini güçlendirdiği sonuç kısmında aktarılmıştır.

202. Güzel, F. (2018). Elazığ Ağzında Dede Korkut. *Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi*, (1):7-15.

Çalışmada ilk olarak *Dede Korkut Kitabı* içerisindeki hikâyelerin gerçekleştiği yer olarak aktarılan bölge hakkında bazı bilgilere yer verilmiştir. *Dede Korkut* hikâyelerinde kullanılan dilin Kafkasya'dan Van Gölü civarına oradan ise güneye doğru yöneldiği söylendikten sonra *Dede Korkut*'un mirasını günümüzde hâlâ canlı tutan şehirlerden birinin de Elazığ olduğu bildirilmiştir. Bunların yanı sıra Elazığ civarında kullanılan dilin *Dede Korkut* diline çok benzer olduğu özellikle belirtilmiştir. Çalışmanın devamında daha sonra *Dede Korkut* dili ve Elazığ yöresinde kullanılan dil arasındaki bazı benzerlikler konu dairesinde incelenmiştir. Konu bağlamında *Dede Korkut* isimli eserin dilinin belli bir alan ile sınırlandırmanın doğru olamayacağı düşüncesi özellikle vurgulanmıştır.

203. Hüseyinkızı, N. (2004). Kitabı Dede Gorgud'la Ural Batır'ın Ortak Motifleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 6(1998\2): 82-86.

Bu makalede öncelikle *Dede Korkut* ve *Ural Batır* şaheserlerinin Türk milleti için ne denli önemli olduğu hususu üzerinde durulmuştur. Türk destanları içerisinde sonsuz yaşam arayışı bağlamında kahramanın karşılaştığı engellerin ve bazı motiflerin ön planda olduğu konusundan bahsedilmiştir. Ural Batır ve Deli Dumrul'un ölümü fiziksel olarak yok etmeye çalıştıkları aktarılmış ve bunların yanı sıra söz konusu anlatılardaki ortak motifler incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler her iki eserden konu bağlamında yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Türk destanları içerisinde kahramanın sınındığı sahnelerin büyükçe bir formda anlatılmasının geniş yer kapladığı belirtilmiştir.

204. Ilıcak, N. G. ve Bal, F. (2020). Dede Korkut Kitabı'ndaki hikâyelerin benlik saygısına etkisi üzerine bir çalışma. *Akademik Hassasiyetler*, 7(13): 297-310.

Bu çalışmada ilk olarak benlik algısı üzerine açıklama yapan bazı bilim insanlarının isimlerinden söz edilmiştir. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* adlı eser içerisindeki kahramanların benlik saygısının oldukça yüksek olduğu ve bu durumun son derece normal olduğu ifade edilmiştir. Bir toplumun yaşayışını derinden etkileyen olayların yine aynı toplumun meydana getirdiği ürünlere de aksettiği belirtilmiştir. Destanlar ve *Dede Korkut* hikâyeleri hakkında bazı genel bilgiler sunulduktan sonra benlik saygısının ne olduğu hususunda bilgi verilmiştir. Konu ekseninde benlik saygısının halk edebiyatı mahsulleriyle olan bağlantısı hakkında birtakım açıklamalar yapılmıştır. Çalışmanın amacı, kapsamı ve çalışmada kullanılan yöntem hakkında yapılan bilgilendirmenin ardından *Dede Korkut* hikâyelerinin benlik algısı üzerindeki etkisini saptamak için yapılan deneysel çalışmanın aşamaları, verileri ve ortaya çıkan sonuç vb. gibi tüm çalışma detayları sunulmuştur. Çalışmanın sonuç kısmında, yapılan çalışmaya katılan kişilerin benlik saygısı üzerinde *Dede Korkut* hikâyelerinin kayda değer bir etkisi olduğu vurgulanmıştır.

205. İbrahimova, A. A. (2011). Yeni “Köroğlu” Metinleri ve Çağdaş Azerbaycan Köroğluşünaslığında Metot Arayışları. *Motif Akademi Halkbilimi*, (2): 109-117.

Makalenin giriş kısmında öncelikle son zamanlarda yayımlanan *Köroğlu* nüshaları hususunda bazı bilgilere yer verilmiştir. *Köroğlu* anlatısının 2005 yılında Azerbaycan Türkçesiyle yayımlanmış olan nüshasının içerisinde yirmi beş varyant özetinin bulunduğu ifade edilmiş ve ardından bu varyant özetlerinin yirmi beş başlığı çalışma içerisinde sunulmuştur. Konu bağlamında A. Nebiyev'in derlediği veriler doğrultusunda 2003 yılında geniş bir hacime sahip destan metninin yayınlandığı ifade edilmiş ve ardından Nebiyev'in nesrinin *Köroğlu* anlatısına ait yirmi kolu kapsadığı belirtilmiştir. Azerbaycan Köroğluşünaslığında ilk olarak morfoloji inceleme yöntemi doğrultusunda 1990 yıllarında tez yazılmış olduğu söylenmiştir.

206. İnan, A. (1954). Türk Destanlarına Genel Bir Bakış. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, (2): 189-206.

Bu çalışmada ilk olarak eski Türk toplumlarında hem büyük hem de ortak bir destanın bulunduğu belirtilmiştir. Çalışma içerisinde isimleri aktarılan önemli eserlerden yola çıkılarak *Alp Er Tunga* destanının on birinci yüzyılda Türkler içerisinde oldukça bilindik olduğu ifade edilmiştir. Kâşgarlı Mahmut'un söz konusu eserinde Müslüman Türklerin Yabaku Türkleriyle yaptıkları mücadeleyi betimleyen beyitlerin bulunduğu söylenmiş ve ardından da bu beyitler

makale içerisinde verilmiştir. Kâşgarlı'nın eserinde kahramanlık konusunu işleyen pek çok beytin bulunduğu söylendikten sonra konu çerçevesinde örneklendirme yapılmıştır. Kâşgarlı Mahmut ve Yusuf Has Hacıb'in Alp Er Tunga'yı en büyük Türk kahramanı olarak seçtiklerine vurgu yapılmasının yanı sıra on iki *Dede Korkut* hikâyesinin eski *Oğuz* destanının dilimleri olduğu hususu üzerinde durulmuştur. Konu bağlamında destanların geçmişteki âdetleri ve geçmiş nesillerin dünya görüşlerini yansıttıkları hususu ele alınmıştır.

207. İnan, A. (1959). *Manas Destanı Üzerine Notlar. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı–Belleten*, (7): 125-159.

Bu makalede öncelikle *Manas* destanı içerisindeki mısra sayısı hususunda bilgi verildikten hemen sonra söz konusu destanın varyantlarının tüm tespit ve derleme işinin bittiği belirtilmiştir. Çalışma içerisinde ele alınan destan Kırgızlar için bir ansiklopedi olarak nitelendirilmiştir. Bunların yanı sıra *Manas* destanı hususunda çalışma yapan araştırmacılara değinilmiştir. Konu bağlamında destan üzerine çok fazla emek bulunmasına karşın büyük ve ehemmiyetli bir metnin yayınlanmadığı söylenmiştir. Radloff'un *Manas* destanı içerisindeki dinî unsurlar üzerine düşüncelerine yer verilmiş ve ek olarak *Manas* adına hangi kaynaklarda ve ne şekilde rastlandığına değinilmiştir. Destanın özetinin verilmesinin ardından destan içerisinde kahramanların and törenleri, tabiat tasvirleri ve güzel kızların tasvirleri gibi konular incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler destan içerisinden alıntılarla örneklendirilmiştir.

208. İsmayılova, Y. (2018). *Epik Geleneğin Varlığı: Kitab-ı Dede Korkut ve Köroğlu Destanları. Türkoloji*, (91): 69-76.

Makalenin ilk kısmında destanın kendi içerisinde realiteye ne kadar yakın olursa olsun en nihayetinde epik kurgusal bir görüşün mahsulü olduğu fikri üzerinde durulmuştur. Makalede Oğuzların *Dede Korkut*'u kutsal kabul ettikleri ve onu kitap olarak tanımladıklarından bahsedilmiştir. Bunların yanı sıra Türklerin destanı bir realite olarak kabul ettikleri ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut*'un ortadan kalktığı zamanın *Köroğlu* destanının ortaya çıkışıyla aynı döneme denk geldiği aktarıldıktan hemen sonra *Dede Korkut*'un *Köroğlu*'na dönüştüğü düşüncesi hususunda kapsamlı bir açıklama yapılmıştır. *Köroğlu* destanının *Dede Korkut*'un zamanla şekil değiştirmiş bir türevi olduğu konusu ele alınmıştır. Mevzu ekseninde *Köroğlu* ve *Dede Korkut*'taki bazı benzer yönler ele alındıktan sonra çalışma son kısımdaki değerlendirmelerle noktalanmıştır.

209. Kaçalın, M. S. (2015). Dedem Korkut Kitabı'nda Geçen Bazı Kelimelere Kültür ve Dil Çizgisinden Kısa Bir Bakış. *Milli Folklor*, (107): 14-18.

Bu eserde öncelikle *Dede Korkut* hikâyeleri üzerinde çalışma yapan Kilisli Muallim Rıfat, Orhan Şaik Gökyay, Muharrem Ergin, Semih Tezcan, Pertev Naili Boratav, Bekir Sami Özsoy gibi bazı araştırmacılardan ve bu kişilere ait araştırmaların öneminden konu dairesinde söz edilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu eserde geçen fir'avn, gömeç, karçaşuban, kendürük ve nevere gibi birtakım kelimeler kültür ve dil ekseninde incelenmiştir.

210. Kalafat, Y. (2008). Dede Korkut'un Kurdu. *Türkiyat Araştırmaları*, (9): 309-324.

Bu makalede ilk olarak *Dede Korkut* ve kurt kültü ilişkisi üzerinde durulmuştur. Daha sonra ise kurt simasının neden kutsal olarak görüldüğünden söz edilmiştir. Fuzuli Bayat'ın mitolojik kahramanları kaç a ayırdığı ve ne şekilde tanımladığına dair konu bağlamında kısaca bilgi verilmiştir. Bunlara ek olarak *Köroğlu* ile bozkurt arasındaki ilişki mevzusundan bahsedilmiş ardından *Dede Korkut* ismiyle ilgili olarak *Korkut* kelimesinin etimolojisi incelendiğinde bu kelime ile kurt kelimesi arasında bağ bulunduğunu gösteren bir bildirinin olduğu söylenmiştir. Çeşitli sözlü kültür ürünleri içerisinde kurt kavramının yer aldığı ve Fuzuli Bayat'ın kurt-Köroğlu ilişkisi üzerine keşifleri bağlamında Köroğlu'nun kökeninin kurt olma ihtimaline dair birtakım saptamalar mevzusu konu ekseninde detaylıca ele alınmıştır. Bunların yanı sıra Sivas'ta anlatılan bazı efsanelerden konu çerçevesinde bahsedilmiştir. Ardından bunlarla benzer şekilde çeşitli efsanelere de konu özelinde değinilmiştir. Çalışmanın devamında makalenin konusuyla ilgili kurdun uluması, şekil değiştirme, atalar kültü, Şamanizm, Totemizm vb. çeşitli inançların kurt ile ilgili olan bağlantısı üzerinde durulmuştur. Makalenin sonuç bölümünde Türk halk inanışlarında önemli bir yeri olan kurdun çoğunlukla *Dede Korkut*'un kurdu olduğu vurgulanmıştır.

211. Kalaycı, A. (2019). Oğuz Kağan Destanında Türklerin Lider Anlayışı Üzerine Bazı Tespitler. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (14): 198-214.

Çalışma içerisinde bir anlatı türü olarak destanın bazı özelliklerine kısaca değinildikten hemen sonra Oğuz Kağan'ın liderliğini şekillendiren birtakım hususlar üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra Oğuz Kağan'ı halkın kahramanı olarak ön plana çıkaran bazı niteliklerin bulunduğu söz edilmiş ve ardından bu dört nitelik bir liste hâlinde verilmiştir. Dört başlık altında aktarılan bu nitelikler Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanı içerisinde örneklerle sırasıyla incelenmiştir. *Oğuz Kağan* destanı bağlamında Uygur harfli metne nazaran destanın İslami sürümünün olağanüstülüklerden arınarak daha realist olduğu özellikle belirtilmiştir. Oğuz

Kağan'ın bir lider olarak öne çıkmasındaki temel hususlardan birinin de inançlı bir kişi olması olduğu söylenmiştir.

212. Kalçakeev, K. ve Çeribaş, M. (2008). Manas Destanı'nın güney rivayetlerinde tabiatın tasvir edilmesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmalar*, (47): 121-135.

Bu eserde söz konusu destanın güney rivayetlerinde doğanın ihtişamlı bir şekilde tasvir edildiği belirtilmiştir. Daha sonra doğrudan *Manas* destanının güney rivayetleri içerisindeki tabiatın tasvir edilişi konu bağlamında ele alınmıştır. İnceleme yapılırken destan içerisinden alıntılarla çalışma zenginleştirilmiştir. Makalede giriş ve sonuç kısmı yer almamakla birlikte güneydeki destan anlatanların tabiatı tasvir ederken düş unsurlarından faydalandığı aktarılmıştır.

213. Kalkan, A. F. (2016). Türk Destanlarında Kahramanın Olağanüstü Doğumu. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (42): 27-47.

Bu makalede öncelikle bir destan tanımı aktarılmış ve ardından destan kahramanının yapılan betimlemelerle içerisinde şekillendiği milletin niteliklerini bünyesinde barındırdığı söylenmiştir. Kahramanın olağanüstü doğumuyla ilgili bazı araştırmacıların çalışma yaptığına değinildikten sonra kahramanın olağanüstü doğumunun Türk destanları ve Batı kaynaklı destanlar arasında ayırıcı bir unsur olarak görüldüğü düşüncesine yer verilmiştir. Kahramanın o millet için bir kurtarıcı olarak görülmesi ve normal insanlardan farklı olması hasebiyle kahramanın doğumunun da normal olamayacağı açıkça belirtilmiştir. Konu bağlamında olağanüstü doğumdan önce bir çocuksuzluk motifinden söz edilmiş ve konu "*Dede Korkut*" hikâyeleri içerisinden alıntılarla örneklendirilmiştir. Bunların yanı sıra kahramanın olağanüstü doğumuyla bağlantılı olarak *Manas*, *Alpamış*, *Altın Tayçı*, *Köroğlu* vb. gibi bazı Türk destanlarının mevzu dairesindeki incelemesi yapılmıştır.

214. Kallımcı, İ. T. (2011). Modern Kırgız Şiirinde Manas ve Manas Destanı. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (27): 1-15.

Makalede ilk olarak Kırgız Türklerinin sözlü geleneği içerisinde *Manas* destanının ehemmiyetine kısaca değinilmiş ve ardından *manasçı* teriminin tanımına yer verilmiştir. Daha sonra konu bağlamında *Manas* destanı üzerine yapılan ilk çalışma ve daha sonrasında hazırlanan bazı çalışmalar hususunda bilgi verilmiştir. Nihal Atsız ve Mehmet Aça gibi önemli araştırmacıların destan tanımları üzerinde durulduktan sonra aktarılan bu tanımların en belirgin özelliğinin destanların ait oldukları halkların kültürel belleği olduğu düşüncesi belirtilmiştir.

Sovyet Rusya döneminde çeşitli yayınlarda *Manas* destanı ile ilintili olarak birtakım yazılardan alıntılar paylaşılmıştır. *Manas* destanı konusu etrafında yazılan *Manas Türbesi* ve *Manas Kümbösü* gibi şiirler ele alınmış ve mevzu dairesinde incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler söz konusu şiirlerden alıntılarla örneklendirilmiştir.

215. Kaplan, M. (1952). İki Destan İki İnsan. *Türk Dili ve Edebiyatı*, 4(4): 399-417.

Bu çalışmanın girişinde *Dede Korkut* eserinin yazılış tarihi ve Yunus Emre'nin yaşadığı dönem gibi bazı mevzulardaki bilgilere kısaca değinilmiştir. Yunus Emre'ye ait *Risâletü'n Nushiyye* adlı eser ile *Dede Korkut* eserinin aynı zamanın ürünleri sayılabileceği belirtildikten sonra söz konusu bu iki eserin konu bağlamında zıtlıkları ele alınmıştır. Bunların yanı sıra *Dede Korkut*'un eski Türklerin ruhunu yansıttığı *Risâletü'n Nushiyye*'nin ise tasavvufu anlattığı söylenmiştir. Çalışmanın devamında idealize edilmiş alp tipi ve veli tipi arasında bulunan değişmez bir zıtlık bulunduğu vurgulanmıştır. *Oğuz Kağan* ve *Dede Korkut* destanında kahramanların her zaman dış görünüşlerinin betimlemesinin yapıldığı söylendikten sonra buna tezat olarak Yunus Emre'nin ise insanın iç dünyasına eğildiğinden bahsedilmiştir. Ortaya koyulan zıtlıklar ele alınan eserler içerisinde alıntılarla desteklenmiştir.

216. Kaplan, M. (2010). Dede Korkut Kitabında Kadın. *Türkiyat Mecmuası*, 9: 99-112.

Bu makalede öncelikle günümüz dünyası Türk edebiyatı içerisinde kadının üç farklı şekilde yer aldığı ifade edilmiş ve bu üç şekil sırasıyla verilmiştir. Söz konusu açıklamadan sonra birinci kadın tipinin özelliklerinin *Dede Korkut* eserinde oldukça canlı bir şekilde tasvir edildiği belirtilmiştir. Çalışmanın devamında ise söz konusu eser içerisinde kadın figürü detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bunların yanı sıra inceleme yapılırken *Dede Korkut* eserinde kadının bir aşk konusu olmadığı ve erkeklerin gösterdiği bazı yiğitliklerin de kadınlarda arandığı mevzusuna dikkat çekilmiştir. Konuya ek olarak *Dede Korkut* eserinden hareketle toplum tarafından kadında aranan vasıflar üzerinde de durulmuştur. Yapılan değerlendirmeler eser içerisindeki hikâyelerden verilen konu bağlamındaki alıntılarla zenginleştirilmiştir. Makalenin son kısmında *Dede Korkut*'ta kadının en büyük değerinin kahramanlık göstermesi ve annelik duygusu olduğu vurgulanmıştır.

217. Kara Düzgün, Ü. (2012). Türk Destanlarında Merkezi Kahraman Tipinin Tipolojisi. *Folklor Edebiyatı*, 18(69): 9-46.

Makalede ilk olarak Türk destanlarının kahraman tipi üzerine pek çok çalışmanın yapıldığı ifade edilmiş ancak merkezi kahraman tipinin niteliklerinin bir kalıp hâlinde

uygulamalı incelenmediği belirtilmiştir. Lord Raglan'ın kahraman kalıbı üzerine kısaca bilgi verildikten sonra bu söz konusu kalıbın biyografik esaslı olduğu vurgulanmıştır. Hemen ardından konu bağlamında Türk destanları içerisindeki merkezi kahraman tipi üzerine Meletinskiy tarafından belirlenen bazı hususlar üzerinde durulmuştur. Konu ekseninde Türk destanları içerisinde yer alan merkezi kahraman tipinin nitelikleri yirmi dört madde hâlinde listelenmiştir. Sunulan bu yirmi dört madde çeşitli Türk destanları içerisinde örneklenilerek açıklanmıştır. Çalışma sonuç kısmındaki tespit ve değerlendirmelerle nihayetlendirilmiştir.

218. Kara Düzgün, Ü. (2018). Türk Destanlarında Kahraman ve İktidar Olgusu. *KSBD*, 10(18): 279-288.

Bu çalışmada öncelikle iktidar tarihinin insanlık tarihi kadar eski olmasının yanı sıra iktidar kavramının en fazla sorgulanan kavramlardan biri olduğu hususu üzerinde durulmuştur. Oldukça kudretli bir olgu olan iktidarın bu kudretini yine etkili olduğu toplumu idare etmekte kullandığı düşüncesi ile ilintili olarak bazı açıklamalar yapılmıştır. Türk destanlarında kahramanın tanrının yeryüzündeki temsilcisi olduğu belirtilmiştir. Türk destanları içerisinde iktidarın kahramana yalnızca yaratıcının iradesi bağlamında verildiği belirtildikten hemen sonra kahramanın sahip olduğu iktidara yaratıcı tarafından kutsiyet atfedildiği *Orhun yazıtları*'ndan hareketle aktarılmıştır. Türklerin sahip olduğu iktidar şeklinin oluşmasında yer alan en temel unsurun Türk töresi olduğu açıkça ifade edilerek mevzu ekseninde değerlendirmeler yapılmıştır. Son kısımda destan metinlerinden yola çıkarak iktidarın bir baba ile oğlu birbiriyle iki düşman hâline getirebilecek önemli bir unsur olduğu ifade edilmiştir.

219. Kara, Ç. (2012). Karşılaştırmalı Deli Dumrul Destanı Çözümlemesi. *Folklor\Edebiyat*, 18(71): 9-46.

Bu çalışmada öncelikle *Deli Dumrul* destanının detaylı bir şekilde ele alınacağından bahsedilmiştir. Hemen ardından çalışmada kaynak metin olarak kullanılacak metinler hususu üzerinde kısaca durulduktan sonra konu bağlamında âşıkların yalnızca geleneğin taşıyıcısı olmadıkları aynı zamanda geleneğin inşa edicisi konumunda da oldukları hususu vurgulanmaktadır. *Dede Korkut*'un ardından M. Mungan tarafından da *Deli Dumrul*'un anlatılabilmesinin sebebi olarak Mungan'ın da bir âşık olarak görüldüğü düşüncesine yer verilmiştir. Bunların yanı sıra bir halk anlatısının varlığını devam ettirebilmesi için üç ana etken bulunduğu söylendikten sonra bu üç ana etken sırasıyla mevzu çerçevesinde sunulmuştur. Çalışmanın devamında çalışmada kullanılan yöntemler aktarılmış ve ardından konu ekseninde *Deli Dumrul* destanının içerisinde yer alan karakterler, tema, epitetler, motifler ve söz kalıpları

gibi pek çok unsur incelenmiştir. Yapılan değerlendirmenin ardından söz konusu metinlerin mukayeseli olarak yorumlaması yapılmıştır.

220. Kara, Ü. (2020). Türk Destanlarında Kadına Yönelik Temel Toplumsal Cinsiyet Roller. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar*, 8(22): 262-270.

Makalede ilk olarak bilim insanları tarafından ilk insanların anaerkil düzeni kabul ettiklerine dair yaygın bir inanç olduğu ancak buna karşı çıkan çalışmaların da bulunduğu hususundan bahsedilmiştir. Türk kültürünün teşekkül etmesinde rol oynayan kaynağın en eski biçimlerinin anaerkil yapıya sahip olduğu belirtilmiştir. Konu itibariyle söz konusu dönemlerde eski Türk kültüründe büyük bir yeri bulunan kam ya da diğer adıyla şamanların hepsinin kadın olduğu vurgulanmıştır. Bunların yanı sıra Türklerde *Gök Tanrı* dinin bütünüyle ataerkil bir yapıya sahip olduğu ifade edilmiştir. Konu bağlamında destanların ortaya çıkışıyla ilgili olarak bazı açıklamalar yapıldıktan sonra tarihsel kronoloji çerçevesinde ve Türk destanlarından hareketle kadınlara yüklenen ana cinsiyet rolleri incelenmiştir.

221. Karadağ, B. M. (2021). Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Teorisine Göre Dede Korkut'un Yiğenek'i. *Türk Dili ve Edebiyatı*, 61(1): 205-220.

Bu çalışmanın giriş kısmında bunun disiplinlerarası bir çalışma olduğu ve Türk edebiyatı içerisinde yer alan hikâyeleri Kohlberg'in teorisiyle bir araya getiren incelemelerin azlığı vurgulanmıştır. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* adlı eserin Türk edebiyatı için ne derece önemli ve değerli olduğundan bahsedilmekle birlikte söz konusu eser ve varyantları hakkında da bilgi verilmiştir. Kazılık Koca Oğlu Yiğenek adının *Dede Korkut* eseri içerisindeki hikâyelerde kaç yerde ve ne şekilde geçtiği sırasıyla aktarılmıştır. Çalışmanın devamında Lawrence Kohlberg'in kim olduğu ve ahlak gelişim kuramı bağlamında detaylı bir bilgilendirme sunulmuştur. Çalışmada kullanılan yöntem ve inceleme hususunda açıklama yapıldıktan sonra ahlak gelişim kuramının *Dede Korkut* eserindeki Yiğenek'e mevzu dairesinde uygulaması yapılmıştır. Makale sonuç bölümünde sunulan tespitlerle neticelendirilmiştir.

222. Karakuş, N., Alparslan, A. ve Özaydın, V. (2017). Türkçe ve Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Destanların Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. *Social Science Studies*, 5(8): 171-185.

Bu eserde ilk olarak dilin tanımı yapılmış ve dil ediniminde ders kitaplarının önemine dikkat çekilmiştir. Ders kitaplarında yer alan metinlerin bünyesinde barındırması gereken niteliklerin söz varlığı ile ilgili olanları sırasıyla verilmiştir. Ardından Türkçenin söz varlığına

dair yapılan incelemelerin neticesinde ulaşılan sonuçlar yedi madde hâlinde aktarılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin kullandığı Türkçe ve Sosyal Bilgiler ders kitaplarında soyut ifadelerin bulunması gerektiği belirtilmiş ve konu çerçevesinde örnekler verilmiştir. Çalışmanın devamında destanların önemi ele alınmış ve destanların işlevlerinin yanı sıra eğitim içerisindeki yeri anlatılmıştır. Makalenin içerdiği konu ekseninde *Ergenekon* ve *Oğuz Kağan* destanları ele alınmıştır. Eser sonuç kısmında elde edilen bulgular ve değerlendirmeler aktararak sonlandırılmıştır.

223. Karasoy, Y. (1991). Destan Kavramı. *Millî Folklor*, (10): 37-42.

Bu makalenin giriş kısmında yerli kaynaklarda yer alan pek çok destan tanımına yer verilmekle birlikte destanların İslamiye öncesi ve İslamiyet sonrası olmak üzere iki gruba ayrıldığından bahsedilmiştir. Devamında ise yabancı kaynaklarda bulunan destan tanımları sunulmuştur. Aktarılan destan tanımlarından hareketle destan tanımlarında bulunan on ortak nokta ve on üç farklı nokta sırasıyla ele alınmıştır. Çalışmanın devamında destan-masal ve destan-efsane olmak üzere bu türlerin benzer ve farklı yönleri kısaca değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde destanın oluşmasındaki üç aşamadan mevzu özelinde söz edilmiştir.

224. Kariboğlu Nagiyev, C. (1998). Koroğlu'nun Çin Kökenleri. *Millî Folklor*, (37): 72-77.

Bu çalışmanın giriş kısmında Koroğlu'nun şahsiyetine dair yapılan çalışmalardaki bazı yanlış fikirlerin olduğu ifade edilmiş ve konu bağlamında Koroğlu'nun şahsiyetini ele alan birtakım araştırmacıların fikirleri dile getirilmiştir. Koroğlu'nun tarihi bir şahsiyet olduğunu savunan araştırmacıların bu hususu belgelere dayandırdıkları vurgulanmıştır. Çalışmanın devamında Rövsen ismine ilk rastlanılan kaynaklarla ilgili bilgi verildikten sonra Çin'in Tan döneminde yaşamış ve Türk kökenli olduğu aktarılan An Lu-şan Rövsen isimli kişi hakkında konu ekseninde incelemelere yer verilmiştir. An Lu-şan'ın Koroğlu olması durumunun Çin kaynaklarında bulunan önemli bir belge ile de onaylandığı belirtilmiştir.

225. Kavas, İ. (2017). Oğuz Kağan Destanındaki İktidar Yapısı. *Tarih ve Gelecek*, 3(1): 183-192.

Bu makalede öncelikle ele alınacak konuya dair kısa bir açıklama sunulmuştur. On dördüncü yüzyılın ilk yarısında Türkler tarafından *Oğuz Kağan* destanını anlatan kitabın oldukça fazla okunmasına karşın bu eserin günümüze kadar ulaşmadığı ifade edilmiştir. Konu

bağlamında çalışmada esas alınacak metinlerin isimlerine yer verilmiştir. Bunların yanı sıra *Oğuz Kağan* destanının Reşidüddin nüshasında açıkça görülen semâvî din öğelerinin varlığından bahsedilmiş olup makalede yer alan söz konusu diğer nüshanın ise içerisinde otantik öğeler barındırması hususu üzerinde durulmuştur. Konu özelinde açıklama yapıldıktan sonra bahsedilen bu iki nüsha iktidar yapısı ekseninde incelenmiştir. Çalışma sonuç kısmındaki değerlendirmelerle noktalanmıştır.

226. Kaya, D. (1997). Köroğlu Kollarının Yeni Varyantları. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (5): 1-17.

Bu eserde ilk olarak *Köroğlu* destanına ait varyantların çokluğu konusu üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak Güzide Hekimoğlu'nun Adana'nın Kadirli ilçesinde yaşayan Yusuf Sıra isimli kişiden derlemiş olduğu *Köroğlu*'nun altı varyantının ismine sırasıyla yer verilmiş ve Türkiye sahasında *Köroğlu* eserine ait otuzdan fazla kol olduğu özellikle vurgulanmıştır. Daha sonra konu bağlamında birtakım kolların ayrı şekilde isimlendirilmiş olsa da aralarında ortak öğelerin bulunduğu belirtilmiştir. Kadirli ilçesinden derlenen altı kolun manzum ve mensur olması bakımından diğer kollarla benzerlik gösterdiği söylenmekle birlikte söz konusu kolların anlatıcısı olan Yusuf Sıra'nın anlatım tarzının akıcılığına dikkat çekilmiştir. Çalışmanın devamında ele alınan altı varyantın epizotları sırasıyla aktarılmıştır. Hemen ardından bu epizotlar konu ekseninde incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmından *Köroğlu* kollarında yer alan kahramanların idealize edilmiş niteliklerine konu özelinde beş madde hâlinde özellikle yer verilmiştir.

227. Kaya, M. (2010). Dede Korkut Kitabı ve Manas Destanı'nda Av Kültünün İzleri. *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler*, (1): 114-121.

Bu çalışmanın giriş kısmında avcı-toplayıcı toplum ve av kültü hakkında bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Türk dünyasına ait olan *Orhun Abideleri* gibi türlü yazılı kaynaklardan hareketle Türklerde avcılığın ehemmiyetli bir yere sahip olduğu üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra bir inancın kültü olabilmesi için bünyesinde barındırması gereken öğeler maddeler hâlinde sıralanmıştır. Av öncesinde, av esnasında ve av sonrasında yapılan ya da kaçınılan durumlar hakkında açıklama yapıldıktan sonra av iyesi hakkında özellikle bilgi verilmiştir. Bunlara ek olarak bazı Türk boylarında av iyesi inancının orman, ağaç ve dağ iyesi inancıyla da birleştiği belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eseri ve *Manas* destanı içerisinde bulunan av kültüne bağlı öğeler incelenerek örneklerle verilmiştir. Avın büyük av (sürek avı) ve küçük av olarak ikiye ayrıldığından bahsedilmiştir. *Dede Korkut* adlı eserde genel

olarak büyük avın yer aldığı ve bu büyük avın pek çok açıdan önem arz ettiği vurgulanmıştır. Makale sonuç bölümünde verilen değerlendirmelerle noktalanmıştır.

228. Kaya, N. (2003). Dede Korkut Destanları'nda Manzum Kısımların Şiirsel Özellikleri. *Türkbilig*, (5): 65-85.

Bu makalede öncelikle bir destan tanımı aktarılmış ve ardından destanlarda şiir unsurlarına geniş bir alan verildiğinden bahsedilmiştir. Çalışmanın amacı aktarıldıktan sonra şiir dili incelemeleri hususunda kısaca bilgi verilmiştir. *Dede Korkut* eseri konu ekseninde sözleri söyleyen kişi, kişisel ses tonu, şiirsel söyleyiş, sapma, öceleme, sözdizimi vb. gibi hususlarda incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler söz konusu eserden alıntılarla zenginleştirilmiştir.

229. Keskin, A. (2012). Oğuz Kağan Destan Metninde Kahramanın Takdimi. *Millî Folklor*, (96): 5-18.

Bu makalede ilk olarak bir metnin destan olarak kabul görmesi için bünyesinde bulunması gereken nitelikler olduğundan bahsedilmiş ve metnin anlatım nitelikleri bağlamında bazı öğeler üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra *Oğuz Kağan* destanı üzerine yapılan pek çok çalışma bulunduğu söylenmiş ancak bu çalışmalar arasında anlatıcı unsuru çerçevesinde detaylı bir çalışmanın olmadığına dikkat çekilmiştir. Anlatıcının görevleri üzerinde durulduktan hemen sonra sözlü gelenek ve yazılı gelenek içerisindeki anlatıcının farklı oldukları söylenip bu duruma göre söz konusu hususun yeniden değerlendirilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Çalışmanın devamında *Oğuz Kağan* destanının metni ana özellikleriyle, anlatıcı ve anlatıcının kullandığı teknikler ekseninde kapsamlı olarak incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmında Oğuz Kağan'ın idealize bir kahraman olmasında anlatıcının kullanmış olduğu yöntemlerin tesirinin büyük olduğundan bahsedilmiştir.

230. Kılıç, A. (2012). Alpamiş ve Prens Marko Destanlarında Kahramanın Erginlenmesi. *Millî Folklor*, (96): 29-38.

Çalışmanın giriş kısmında Albert Lord tarafından kaleme alınan *Central Asiatic and Balkan Epic* adlı makalenin konu bağlamında önemine kısaca değinildikten sonra bu makalenin içeriği hususunda bazı bilgilere yer verilmiştir. Daha sonrasında *Tatar Zindanında Marko* ve *Hazak Zindanında Prens Marko* isimli iki destanın kahramanı olarak bilinen Prens Marko ve *Alpamiş* destanının başkahramanı olan Alpamiş'in kahramanın erginlenmesi ekseninde karşılaştırmalı olarak incelemesi yapılmıştır. Yapılan değerlendirmede Joseph Campbell'in

Kahramanın Sonsuz Yolculuğu eserinden faydalandığı özellikle ifade edilmiştir. Çalışmada Prens Marko hakkında meydana getirilen destanlarla ilgili bilgi verilmiş ve Prens Marko'nun tarihi kişiliğine değinilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde farklı milletlere ait olan söz konusu bu destanların benzer taraflarının dikkat çektiği aktarılmıştır.

231. Kılıç, E. (2014). Uygur Türklerinin Destan ve Halk Hikâyelerinde Hızır Tipi. *Uluslararası Uygur Araştırmaları*, (4): 44-55.

Bu makalede öncelikle destanın içerisinde şekillendiği toplum için önemine değinilmiştir. Türk destanlarında ve Uygur destancılık geleneği çerçevesinde Hızır tipi ile ilgili inceleme yapılmıştır. Bunların yanı sıra Hızır tipi ile ilgili olarak isim ve kimlik hususunda çeşitli rivayetlerin yaşadığı tarih ile ilintili olarak da meydana çıkması durumunun dikkat çektiği belirtilmiştir. Hızır ile İlyas bağlantısı konusunda çeşitli görüşlerin olduğu aktarılmış ve konu çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Bazı araştırmacılara göre İslamiyet'ten önceki anlatmalarda kahramanın yol göstericisi olarak bozkurt görülürken İslamiyet ile birlikte Hızır'ın kahramana yol gösteren tip olduğu dile getirilmiş ve bu durumun örneklerle desteklendiği ifade edilmiştir. Çalışma sonuç bölümündeki bulgu ve değerlendirmelerle noktalananmıştır.

232. Kırbaşoğlu, F. (1997). Köroğlu'nun Özbek Varyantları Üzerine Bir İnceleme. *Millî Folklor*, (33): 33-35.

Bu çalışmada ilk olarak Özbeklerde *Köroğlu* destanının ehemmiyetine dikkat çekilmiş ve ardından yine Özbekistan'da bilinen *Köroğlu* destanının uzun zaman incelenmediğinden bahsedilmiştir. *Köroğlu* destanına ait varyantların iki büyük sahaya ayrıldığı ifade edildikten sonra bu iki saha hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Pek çok sıkıntıya göğüs geren halkın bu sıkıntıları destanlar vasıtasıyla dışa vurduğu belirtilmekle birlikte destanlarda kahramanın en büyük dostu ve yaverinin atları olduğu söylenmiştir. Çalışmanın devamında Özbekistan'da bulunan destan ekolleri ve bu ekollerin temsilcileri hususunda konu dairesinde bilgilendirme yapılmıştır. Bunlara ek olarak makalede ismi verilen beş *Köroğlu* destanının Propp ve Greimas metoduna göre değerlendirmesinden sonra meydana çıkan sonuçlar sırasıyla maddeler hâlinde sunulmuştur.

233. Kırbaşoğlu, F. (2010). “Köroğlu’nu Zuhuru Kolu”nda İletişim Çatışmaları. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, (43): 49-53.

Bu eserde öncelikle destan tanımlarından ve içerisinde ait olduğu milletin yaşantısını barındırdığından bahsedilmiştir. Ardından destanların pek çok teknik kullanılarak incelenilebileceği zikredilmiş ve bu yöntemler arasında *ransaksiyonel analiz* yönteminin de gösterilebileceği ifade edilmiştir. Konu bağlamında *transaksiyonel* analiz yöntemi açıklanmıştır. Bu tekniğe göre insanın kişiliğinin üç kısımdan oluştuğu aktarıldıktan sonra insanın diğer insanlarla iletişimi sırasında bu üç tutumu sergileyebileceği vurgulanmıştır. Çalışmanın devamında söz konusu destan üzerinde verilen yöntem kullanılarak inceleme yapılmıştır. Değerlendirmelerin ardından eserin son kısmında destanın içerisinde üç tutuma da örnek bulunduğu özellikle söylenmiştir.

234. Kırbaçoğlu, F. (2017). Köroğlu'nun Doğuşu Varyantlarında Köroğlu ve Kırat'ın Ortaya Çıkışıyla İlgili Farklı ve Benzer Unsurlar. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler*, (58): 231-238.

Makalenin giriş kısmında öncelikle *Köroğlu* anlatısının Türk dünyası içerisinde önemine değinilmiş ardından ise bazı araştırmacıların söz konusu destanı iki büyük alana ayırdığından söz edildikten sonra konu ekseninde açıklama yapılmıştır. Bunlara ek olarak farklı toplumlarda süregelen varyantlar içerisinde genel bir yakınlığın bulunduğu belirtilmiştir. *Köroğlu* destanının iki bölüme ayrılmasının mümkün olduğu ve hangi kısımdan bölünebileceği mevzuu üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında ise *Köroğlu* anlatısının *Zuhuru Kolu* ve *Goroğlu'nun Doğuşu* isimli anlatılarda Köroğlu ve onun can yoldaşı Kırat'ın meydana çıkışı, başkahramanın erginleşmesi ve sosyal durumu gibi hususlar karşılaştırmalı şekilde ele alınarak incelenmiştir. Makalenin son kısmında *Köroğlu* anlatısının geniş bir alana yayılım göstermesi ve pek çok varyantı bulunsu da ortak kültür yapısını hâlâ koruduğu belirtilmiştir.

235. Kırilen, G. (2014). Türk Türeyiş Destanı'nda Geçen “Komşu Ülke (Lin Guo)” Sorunu Üzerine. *Tarih Araştırmaları*, 33(56): 73-88.

Bu makalede ilk olarak Çin kaynaklarının önemine ve Çinlilerin tarih boyunca ilişki içerisinde oldukları toplumlar hakkındaki birtakım bilgileri kayıt altına aldıklarına dikkat çekilmiştir. Daha sonra Çin kaynaklarında Türk kelimesinin nerede ve ne şekilde yer aldığına dair açıklama yapılmıştır. Konu bağlamında *Zhou Tarihi* isimli eserin genel yapısı ve içeriği hususunda bilgi verilmiştir. Söz konusu eserin Türk tarihi açısından büyük bir önem arz ettiği söylenmiş ve bu doğrultuda malumat verilmiştir. *Türeyiş* destanı öncesinde büyük bir yıkım olarak isimlendirilen zulüm zamanında Türklere taarruz etmiş olan komşu ülkenin hangisi olduğu sorusu üzerinde durulmuştur. Ancak kaynaklarda bu ülkenin neresi olduğuna dair

bilginin bulunmadığı ifade edilmiş ve ardından bu husus ile ilintili olan kısım *Zhou Tarihi* isimli eserden alıntılanmıştır. Bunlara ek olarak *Türeyiş* destanın geçtiği ilk metnin de *Zhou Tarihi* isimli eser olduğu özellikle belirtilmiştir. Bahsi geçen komşu ülkenin neresi olabileceği hususunda görüş ortaya koyan araştırmacıların az olduğu söylenmiş ve bu görüş belirten araştırmacıların görüşlerinden bazılarına yer verilerek konu detaylıca incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmında *Türeyiş* destanı içerisinde yer alan mevzubahis ülkenin Kuça olabileceği aktarılmış ve bu ülkenin nüfusu ve askeri gücüne dair birtakım bilgiler sunulmuştur.

236. Kırzioğlu, M. F. (1986). Millî Destanlarımızdan Dede-Korkut Oğuznamelerinin Tarih Belgesi Bakımından Değerleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 50(198): 915-928.

Bu makalenin giriş kısmında *Dede Korkut Oğuznâmeleri* hususunda sırasıyla bilgi verilmiştir. On beş *Oğuznâme* ele alınarak bu millî destanlardaki Oğuzların yaşadığı coğrafya ve bu coğrafyadaki komşularına dair bazı bilgiler üç maddeye ayrılarak özetlenmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu coğrafyaya dair bir harita sunulmuştur. Aktarılan haritadan da yararlanılarak İç Oğuz ve Taş Oğuz başta olmak üzere mevzu bağlamında açıklama yapılmıştır.

237. Kocakaplan, İ. (2016). Dede Korkut'un Delileri. *Millî Folklor*, (64): 18-24.

Bu çalışmada ilk olarak *deli* kelimesinin manasına yer verilmiş ve ardından bu kelimenin çeşitli kaynaklarda ne şekilde yer aldığı belirtilmiştir. Söz konusu kelimenin zamanla anlam yönünden çeşitlilik kazandığı söylenmiştir. Bunların yanı sıra *deli* kelimesinin Kırgızlar, Özbekler, Tatarlar ve Uygurlarda nasıl telaffuz edildiği aktarılıp *deli* kelimesi ile oluşturulmuş bazı deyimler sunulmuştur. Çalışmanın devamında Osmanlı zamanında kurulmuş bir birlik olan *Deliler* birliğinden söz edilmiş ve *Dede Korkut* eserinde yer alan *Deli Dumrul*, *Deli Evren*, *Deli Karabudak* ve *Deli Kaçar* gibi yiğitlerin de bu birlik içerisinde değerlendirilebileceği ifade edilmiştir. *Dede Korkut*'ta yer alan *deli* sıfatına sahip yiğitlerin hikâyeleri sırasıyla konu çerçevesinde incelenmiştir.

238. Koçyiğit, Ş. (2018). Gılgamış ve Oğuz Kağan Destanlarının Karşılaştırılması. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim*, 4(8): 298-306.

Bu eserde öncelikle tarihî süreç içerisinde Sümerlerin yaşadığı coğrafya hususunda kısaca bilgi verilmiş daha sonra Sümerler ve Türkler arasında bazı benzerliklerin bulunduğu bahsedilmiştir. Sümerler ve Türkler arasında bahsedilen benzerliklerden birinin

de dil olduğuna temas edilmiş ve bu iki dilin benzerlikleri üzerine çalışma yapan bazı araştırmacılar söylenmiştir. Bunların yanı sıra ismi verilen araştırmacıların araştırmalarına da konu bağlamında kısa bir şekilde yer verilmiştir. Çalışmanın devamında Gılgamış ve Oğuz Kağan'ın kimliğinden söz edilip bu iki büyük destan kahramanının kişisel nitelikleri ve bunların yanı sıra yer aldıkları destanların içerisindeki dinî unsurlar ile canavar meselesi gibi hususlar mukayeseli olarak incelenmiştir. Makale sonuç bölümünde sunulan değerlendirmelerle noktalanmıştır.

239. Koksall, H. (1999). Anadolu'da İslami Dönemde Teşekkül Eden Türk Destanlarındaki Kadın Tipler. *Türk Dünyası İncelemeleri*, 3(2): 207-214.

Makalenin ilk kısmında kültürün farklılaşmasıyla insanların da farklılaştığı ifade edilmiş ve destan kahramanlarının da destanın ait olduğu milletin düşünce ve kültürel yapısını üzerlerinde barındırdıklarından bahsedilmiştir. İslami döneme ait kaynakların özünde İslam inancını barındırdığı ve Anadolu'nun İslamlaşmasında Türklerin oynadığı büyük rol hususunda bazı açıklamalar yapılmıştır. Konu bağlamında *Battalname*, *Dânişmendnâme* ve *Saltıknâme* gibi destanların ortaya çıkarken taslaklarını birinin diğerinden almış olabileceği düşüncesi üzerinde durulmuştur. İslamiyet öncesi kadın tipinin niteliklerinin yanı sıra alp kadın tipi de kısaca ele alınmış ve ardından söz konusu destanlardan hareketle bu destanlarda yer alan kadın tipleri konu ekseninde incelenmiştir. Bunlara ek olarak çalışmada "*Köroğlu*" destanına da değinilmiş ve *Köroğlu* destanında yer alan kadın tiplerinin büyük çoğunluğunun soylu ailelerden olduğu söylenmiştir.

240. Korkmaz, Z. (2004). Dede Korkut Hikâyelerinde Dil-Uslup Bağlantısı. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 46(1999\1): 101-112.

Çalışmada ilk olarak *Dede Korkut* eserinin önemine ve bazı niteliklerine değinilmiştir. Eserin yazıya geçiriliş tarihine dair bilgi verilmesinin hemen ardından eserin nüshaları üzerine dil bağlamında yapılan çalışmalardan kısaca bahsedilmiştir. *Dede Korkut* eserinin Oğuz ve Kıpçak dil niteliklerinin kaynaşmasıyla meydana geldiği görüşünden söz edilmiş ve bu husus üzerine açıklama yapılmıştır. Söz konusu eserin genel dil yapısı bağlamında Eski Anadolu Türkçesinin Doğu Anadolu ve Azerbaycan ağzına dayandığı fikri aktararak konu ekseninde bilgi verilmiştir. *Dede Korkut* eserinin manzum ve mensur bölümlerinin iç içe olduğu özellikle belirtilmiştir. Çalışmanın devamında eserin dil-uslup bağlantısı oluşturan unsurları incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler eser içerisinde örneklerle zenginleştirilmiştir.

241. Köksal, B. (2012). Dede Korkut Kitabı'nda Dinî-Mitolojik Yardımcı Kahraman Motifi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar*, (161): 73-88.

Bu makalede öncelikle destan ve halk hikâyesinin merkezinde başkahramanın bulunduğu belirtilmiş ve başkahramanın başarısının arka planında yardımcı kahramanın önemine dikkat çekilmiştir. Bunların yanı sıra yardımcı kahramanın kim olduğu ve anlatı içerisindeki görevine kısaca değinilmiştir. Konu bağlamında *Dede Korkut* eseri içerisindeki yardımcı kahramanlar iki gruba ayrılarak incelenmiştir. İlk grupta Dede Korkut, Karaçuk Çoban ve Hızır Aleyhisselam diğer grupta ise kırk yiğit, at ve kadınlar ele alınmıştır. Bunlara ek olarak Dede Korkut'un on iki hikâyede toplam on sekiz kere görüldüğü mevzu üzerinde de özellikle durulmuştur.

242. Köktürk, Ş. (2006). Türk Destanlarında Hapsedilme Motifi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (19): 383-400.

Bu çalışmanın giriş kısmında destanların genel özelliklerine kısaca değinildikten sonra konu bağlamında destan kelimesinin Türk dünyasını hatırlattığı ifade edilmiştir. Çalışma içerisinde esas alınacak destanların isimlerine yer verilmiştir. S. Thompson'ın *Motif Index of Folk-Literature* isimli eserinde hapsedilme motifinin hangi başlıklar altında yer aldığı konusu ele alınmıştır. Söz konusu destanlarda sırasıyla hapsedilmenin sebepleri, hapsedilme mekânı ve hapisten kurtulma şekilleri hususunda inceleme yapılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında destanlarda yer alan hapse atılma sebeplerinin dışı dokunur bir bölümünün hâlâ günümüzde de geçerliliğini koruduğu aktarılmıştır.

243. Köroğlu, H. (1998). Depegöz ve Polifem. *Millî Folklor*, (37): 39-46.

Makalede öncelikle Kiklop tipinin uzun zaman boyunca araştırmacıların dikkatini celbettiği aktarılmış ve ardından Sibirya ve Kazakistan folkloru içerisinde tek gözü olan devlere ilişkin çok sayıda malzemenin olduğundan söz edilmiştir. Bunların yanı sıra çeşitli halklara ait kiklop anlatılarının varlığından bahsedilerek konu bağlamında örneklendirme yapılmıştır. *Kitab-ı Dedem Korkud* eserinde yer alan *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* hikâyesi de konu ekseninde ele alınmıştır. Çalışmada tek gözlü dev ile ilgili anlatının Oğuzlarda düzenli epik bir hikâyeye evrildiği belirtilmiş ve *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* hikâyesinin içeriğine dair konu ile ilintili olarak birtakım bilgiler sunulmuştur. Bunlara ek olarak Tepegöz hususunun Oğuzların geçmiş yaşamıyla ilgili olduğu dile getirilmiştir.

244. Köse, N. (2000). Manas” ile “Kococafi”, “Kızcibek”, “Kurmanbek”, Seyitbek”, “Ak Möör” Destanları Arasındaki Paralellikler. *Millî Folklor*, (46): 48-60.

Eserde ilk olarak anlatıların toplumun ihtiyacına yönelik olarak meydana geldiklerine değinilmiş ve bu konuya bağlı olarak anlatıların, içerisinde şekillendikleri toplumun kültürüne dair izler taşımasının son derece normal olduğu düşüncesi üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra makalede kullanılan kaynakların ne olduğuna dair bilgi verilmiştir. Bunlara ek olarak ele alınan destanlar içerisinde ehemmiyetli bir niteliğe sahip çok eskilere dayanan bir evlenme geleneği olduğu belirtilmiş ve konuya açıklama getirilmiştir. *Manas* destanı ile söz konusu diğer destanlar arasında bulunan benzerlikler kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken adı geçen destanlardan konu çerçevesinde yapılan alıntılarla çalışma zenginleştirilmiştir.

245. Köse, N. (2003). Narkız Destanı ve Dede Korkut. *Millî Folklor*, (57): 39-45.

Bu makalede öncelikle Kazak Türklerine ait *Narkız* destanının içeriği ve başkahramanın fiziksel özellikleri ile ilgili bilgi verilmiştir. Türklerin yaşadığı coğrafya sebebiyle atın büyük bir öneme sahip olduğu özellikle belirtilmiştir. Bununla birlikte bu durumun Türk destanlarına da yansıdığına kısaca değinilmiştir. Makalenin devamında *Narkız* destanı ve *Dede Korkut* hikâyesinde yer alan alp kadın, kırk sayısı ve dünür gitme gibi birtakım benzer noktalar incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler söz konusu eserlerden alıntılarla örneklendirilmiştir. Çalışmanın son kısmında her iki eserde de benzer pek çok motifin ve unsurun bulunduğu açıkça ifade edilmiştir.

246. Köse, S. (2020). Dede Korkut Kitabı’nı Kaos ve Kozmos Bağlamında Okuma. *Millî Folklor*, 16(125): 71-81.

Bu eserde ilk olarak evrenin yaradılışını konu alan anlatılarda önceleri kaos ve kozmosun bir birlik içerisinde olduğu söylenmiş ve ardından konu bağlamında Türk yaradılış destanları içerisinde örneklerle açıklama yapılmıştır. *Dede Korkut* adlı eserde Dede Korkut’un mitolojik bağlamda net bir şekilde kozmosun temsilciliğini yaptığı ve direkt olarak kozmosla ilişkilendirildiği belirtilmiştir. Bunların yanı sıra konu ekseninde Oğuzların yalancı felek olarak isimlendirdikleri dünyayı kaos kendi içerisinde var oldukları dünyayı ise kozmos şeklinde tahayyül etmek gerektiği düşüncesine yer verilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* hikâyeleri kaos ve kozmos çerçevesinde değerlendirilmiştir. Söz konusu hikâyeler içerisinde Tepegöz’ün bir hudut ihlali olarak görüldüğü aktarılmıştır. Ardından bu hudut ihlali

çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Sonuç bölümünde ulaşılan tespitler sunularak çalışma sona erdirilmiştir.

247. Kurtlu, Y. ve Koçak, B. (2015). Halk Anlatılarının Epik Kuralları Işığında Bir Destan İncelemesi. *Current Research in Social Sciences*, 1(1): 1-8.

Bu makalede öncelikle bir kültür tanımı sunulmuş sonrasında kültür ile ilgili bazı genel bilgilere kısaca yer verilmiştir. Daha sonra ise konu bağlamında Axel Olric'in epik kurallarını çalışmalarında kullanan bazı araştırmacıların isimleri aktarılmıştır. Destan kelimesinin kökeni ve diğer bazı dillerdeki karşılıklarına yer verilmiş ve hemen ardından destanların konusuna değinilmiştir. *Oğuz Kağan* destanı çerçevesinde genel birtakım bilgilere yer verilerek çalışmanın asıl kısmına geçiş yapılmıştır. Çalışmanın devamında sırasıyla Axel Olric'in epik kuralları aktarılmış ve bu kurallar ışığında *Oğuz Kağan* destanı incelenmiştir. Söz konusu destanın merkezinde adından da anlaşılacağı gibi Oğuz Kağan'ın bulunduğu belirtilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde *Oğuz Kağan* destanının epik kuralların hepsini karşıladığı net bir dille ifade edilmiştir.

248. Kuzay Demir, G. (2016). Gelenekten Geleceğe: Dede Korkut Kitabı. *CBÜ Sosyal Bilimler*, 14(1): 565-580.

Bu makalenin giriş kısmında ilk olarak birey, kültürlenme, toplumsal hafıza ve kültürel bellek gibi mevzular üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak kültürel belleğin aktarılmasında bazı ana yöntemlerin bulunduğu söylendikten sonra bu yöntemlerle ilgili olarak konu bağlamında bilgi verilmiştir. Ayrıca halk bilgisi ürünlerinin bazı niteliklerinden bahsedilmiş daha sonra ise *Dede Korkut* eserinin kim tarafından bilim dünyasına tanıtıldığı, hangi bilim insanları tarafından yayımlandığı ve üzerine hangi alanlarda ve ne tür çalışmalar hazırlandığı gibi bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra söz konusu eserin kültürel bellek aktarımındaki yeri üzerine konu ekseninde bir açıklama getirilmiştir. Çalışmanın devamında adı geçen eserin ne açıdan önem taşıdığı ve bu eserden ilham alınarak müzik, tiyatro ya da sinema gibi alanlarda hazırlanan pek çok çalışma hakkında da birtakım bilgiler aktarılmıştır. Ancak bütün bunlara karşın bahsi geçen eserin hak ettiği kadar tanınmadığı ve eserin içerisinde belirtilen değerlerin edinilmediği özellikle vurgulanmıştır. Makalenin sonuç bölümünde günümüzde *Dede Korkut* eseri ile verilen kültürel hafızanın sonraki nesillere aktarılacak canlı tutulması için uygulamalı halk bilimine ait metotlardan faydalanmak gerektiği ifade edilmiş ve çalışma neticesinde yapılan tespitler aktararak makale sonlandırılmıştır.

249. Kuzay Demir, G. (2018). Dede Korkut Kitabı'nın Kronotop Bağlamında İncelenmesi. *Asia Minor Studies*, 6(11): 213-231.

Makalede ilk olarak *Dede Korkut* eserinin kaç nüshası olduğu, kim tarafından bilim dünyasına tanıtıldığı ve ne derece önemli olduğu gibi hususlarda bilgi verilmiştir. Bazı araştırmacıların eser hakkındaki görüşlerinin aktarılmasının ardından Bahktin'e ait *kronotop* kuramı açıklanmıştır. Bahktin'e ait olan kronotopların fonksiyonlarına dair görüşleri maddeler hâlinde sunulmuştur. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eseri içerisinde yer alan toy, av, akın, uyku, tutsaklık, er meydanı, şenlik, ev, rüya, düğün, köprü, yas, göç ve doğa isimli kronotoplar hikâyeler içerisinde tespit edilerek incelenmiştir. Söz konusu kronotoplar incelenirken anlatmanın adı, kronotop ve sebep olduğu kronotoplar tablolar halinde detaylıca sunulmuştur. Makalenin sonuç bölümünde söz konusu eser zaman yönünden incelendiğinde eserde yer alan olayların meydana geldiği mutlak bir geçmiş zamanın bulunduğu belirtilmiştir.

250. Kuzay Demir, G. ve Duranlı, M. (2015). Dede Korkut Anlatmalarında Küçük Düşme Motifi. *Millî Folklor*, (107): 49-59.

Bu eserin giriş kısmında bazı araştırmacılara ait kültür tanımları verilmiş ve kültürün milletleri birbirlerinden ayıran ana farklılık olduğu ifade edilmiştir. Küçük düşme kavramının bir motif olup olmadığı Stith Thompson ve Boris Nikolayeviç Putilov gibi isimlerinde düşüncelerinden yararlanılarak tartışılmıştır. Söz konusu motifin dünya çapında kullanım alanına sahip bir motif olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* adlı eserde yer alan hikâyelerin içerisinde küçük düşme veya düşürme motifinin varlığı yedi başlık altında incelenmiştir. Bunlara ek olarak değerlendirilen eserin içerisinde küçük düşme veya düşürmeye dair öğelerin oldukça fazla olduğu söylenmiştir. Makalenin sonuç bölümünde küçük düşme motifinin vakaları başlatan ana motiflerden biri olduğu vurgulanmıştır.

251. Küçük, M. A. (2013). Türk Destanlarında “Sayı” Motifinin Dinî Yansımaları. *Gazi Türkiyat*, (13): 91-109.

Bu çalışmanın başında destanların içerisinde pek çok farklı motifin yer aldığı ve bu motiflerden birinin de sayı motifi olduğu ifade edilmiş ardından sayı motifinin de kaynağında mitolojinin ve dinin yer aldığı belirtilmiştir. Destan kavramının kelime anlamına dair bilgi verildikten sonra ortaya çıktığı toplumlar için büyük bir öneme sahip olduğu söylenmiştir. Destanların bazı niteliklerine dair açıklama yapılmış ve kaç kısımdan oluştukları aktarılmıştır. Çalışmanın devamında Türk destanlarının zenginliğine vurgu yapıp İslamiyet öncesi ve İslamiyet sonrası Türk destanları hususunda malumat verilmiştir. Mevzu dairesinde Türk

destanlarında yer alan sayı motifi dinî bağlamda detaylıca değerlendirilmiştir. Makale sonuç bölümünde verilen tespitlerle neticelendirilmiştir.

252. Küçükbasmacı, G. (2015). Selamlaşma Sözleri Açısından Manas Destanı. *Turkish Studies*, 10(8): 1677-1696.

Bu eserde öncelikle dil ve kültür arasındaki ilişki ele alınmış ve bu bağlamda dilin önemine dikkat çekilmiştir. Bir millete ait edebî metinlerin incelenmesiyle o milletin kültürüne ait önemli verilerin elde edilebileceği düşüncesi vurgulanmıştır. Çeşitli kaynaklardan söz varlığının tanımı ve kalıp sözler hususunda bazı genel bilgiler aktarıldıktan sonra Türk sözlü edebiyatı içerisinde destanların yeri ve önemi gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında *Manas* destanı içerisinde yer alan selamlaşma sözleri saptanarak bu sözlerin bağlamları ve ortak bilinç dışında kapladıkları yer incelenmiştir. Destan içerisinden aktarılan örneklerle konu zenginleştirilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde destan içerisinde konuşan kişinin selam verdiği birey ya da bireylere saygıyı ifade etmek için kullanılan hitapların yine söz konusu destanda ehemmiyetli bir yere sahip olduğu söylenmiştir.

253. Malta-Muhaxheri, N. (2012). Türk ve Arnavut Destanlarında Başkahramanlar (Alperenler). *Motif Akademi Halkbilimi*, 5(10): 71-93.

Makalede öncelikle çalışmanın amacına dair bilgilendirme yapılmıştır. Hem Türk hem de Arnavut destanları içerisinde yer alan başkahramanların destani özellikleri karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bunlara ek olarak Türk ve Arnavut destanlarındaki başkahramanın bir Alperen tipi olduğu belirtilmiştir. Daha sonra her iki milletin destanlarının başkahramanları fiziksel ve kişilik nitelikleri yönünden karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler söz konusu destanlar içerisinden alıntılarla örneklendirilmiştir. Destanlardaki başkahramanların kudretinin aslında ait olduğu milletin kudretini simgelediği açıkça vurgulanmıştır. Makalenin sonuç bölümünde Türk destanlarının Arnavut destanlarına bakarak daha eski zamanlara ait olduğu ifade edilmekle birlikte konu dairesinde mevzuya açıklama getirilmiştir.

254. Masattaş, A. (2019). Arasözler Nasıl Ne Neden Kullanılır? Köroğlu Destanı ve Behçet Mahir Örneği. *Motif Akademi Halkbilimi*, 12(27): 690-703.

Bu eserin girişinde anlatıcı, dinleyici ve metin gibi kavramlar konu çerçevesinde ele alınmıştır. Metnin meydana gelişi sırasında arasözlerin önemine vurgu yapılmış ve ardından İlhan Başgöz'ün 1986 yılında yayımlanan konuya ilişkin *Sözlü Anlatım Türlerinde Konudan*

Sapmalar(Digression) isimli makalesi üzerinde durulmuştur. İcra sırasında öykü ve dinleyiciler arasında zorlanan icracı açısından arasözlerin bir tampon ifade görevi gördüğü söylenerek konuya açıklama getirilmiştir. Çalışmanın devamında *Köroğlu* destanı arasözler bakımından detaylıca incelenmiştir. Behçet Mahir örneğinin makalede kullanılma amacının Mahir'in hikâyelerinde arasözleri çokça kullanması olduğu belirtilmiştir. Konu bağlamında Behçet Mahir'in *Köroğlu* destan kollarını anlatırken hangi zamanlarda ve hangi amaçla araya girme ihtiyacı hissettiği açıklanmış ve bu hususa ilişkin örneklendirme yapılmıştır. Makale sonuç bölümünde yer alan bulgularla ve tespitlerle noktalanmıştır.

255. Mehmet, A. (2018). Dede Korkut Kitabı Üzerine Çin'de Yapılan Çalışmalar ve Eleştirel Değerlendirilmesi. *Millî Folklor*, (118): 39-48.

Bu makalede öncelikle *Dede Korkut* adlı eserin Çin'de tanıtımının yapılmasında çok gecikildiği vurgulanmış ardından ise söz konusu eser üzerine Cumhuriyetin kurulmasından sonraki yirmi yıllık bir süreçte doğru düzgün bir çalışmanın bulunmadığı ifade edilmiştir. Adı geçen eserin Çin'de ilk olarak kim tarafından ve hangi eserin içerisinde bahsedildiğine dair bilgi verildikten sonra Çin'de *Kitab-ı Dede Korkut* eseri üzerine hazırlanan genel bazı yazılar hakkında birtakım bilgilere ve bu çalışmaların kaynakçalarına yer verilmiştir. Çalışmanın devamında kaynakçasına yer verilen çalışmaların sırasıyla yazarları ve içerikleri ile ilgili kısaca bilgi sunulmuştur. Bunların yanı sıra bahsedilen eserin Çin'de yapılan çeviri yayınları hakkında incelemeler aktarılmıştır. Bunlara ek olarak *Dede Korkut* eserini günümüzde hangi devletlerin kültürel miras olarak gördüklerinden bahsedilmiştir. Makalenin son kısmında *Dede Korkut* eserinin Çin'de Çince çevirisinin yayınlanması durumunun çok çok büyük bir kitleye bu eserin ulaşılabilir olması husus üzerinde durulmuştur.

256. Melikov, M. (1994). Dedem Korkut Kitabı'nın Nazım Bölümlerinin Yapısı Üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 36(1988): 53-59.

Bu çalışmada ilk olarak *Kitab-ı Dedem Korkut* adlı eserin Türk boyları için ne denli büyük bir öneme sahip olduğundan bahsedilmiştir. Söz konusu eserin el yazmalarında Vatikan nüshası içerisindeki bir olay haricinde nazım kısımlarının ayrılmadığı söylenerek konu ekseninde açıklama yapılmıştır. Daha sonra ise yine mevzu bağlamında soylama nazım yapısı niteliğinde nelerin yer aldığı sorusunu yanıtlayabilmek için hangi hususların üzerinde durulması gerektiğinden bahsedilmiştir. Çalışmanın devamında destan içerisinde aliterasyonlu şiirlerin kaideden daha fazla istisna şeklinde görüldüğü ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra *Dede*

Korkut eserinin nazım kısımlarında kaçlı hece ölçüsü kullanıldığı söylenmiştir. Çalışma son bölümünde yapılan tespit ve değerlendirmelerle noktalanmıştır.

257. Narinova, V. ve Gürbüz, Y. E. (2019). Çin ve Kırgızistan Arasındaki Bir Kültürel Unsur Olarak Manas Destanı. *Millî Folklor*, (123): 54-68.

Makalede ilk olarak *Manas* destanın UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras listesine hangi yılda ve hangi ülke tarafından tescil edildiği konusunda bilgi verilmiştir. Ancak söz konusu destanı 2009 yılında tescil ettiren ülke ve 2013 yılında üçlü (Manas-Semetey-Seytek) şeklinde tescil ettiren ülkenin farklı olması hususunda bir açıklama yapılmıştır. (UNESCO SOKÜM) hakkında bilgi verildikten sonra bu listeye Çin'in yaptığı başvurulardan ve ne sebeple *Manas* destanı için başvuru yaptığı konusundan üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra Çin'in başvuru yaparken başvurusunda hangi bilgileri vererek *Manas* destanını tarif ettiği aktarılmıştır. Çalışmanın devamında Kırgızistan'da *Manas* destanının değişen siyasi yeri ele alınmıştır. Makale sonuç kısmında sunulan bulgu ve değerlendirmelerle noktalanmıştır.

258. Narşap, M. (2022). 57. Dede Korkut Boylarında Alplık Alametleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (31): 984-991.

Bu makalenin girişinde bozkır kavimleriyle ilgili ilk olarak nerelerden bilgi alındığına dair bazı açıklamalar yapılmış ardından *Dede Korkut* eserinin nüshaları, içerdiği konular, Türk kültürüne dair bazı bilgileri barındırması vb. pek çok mevzuda genel birtakım bilgilere yer verilmiştir. Bunların yanı sıra alp kavramının kelime manası ve Türkçe sözlüklerde söz konusu kavramın karşılığı olarak hangi kelimelerin kullanıldığından da söz edilmiştir. Daha sonra alpların aldıkları eğitim, bu eğitimin ne zaman başladığı ve bazı Türk devletlerinde alpların aldıkları eğitime dair kısaca açıklama yapılmıştır. *Dede Korkut* eserinde erkek çocuğun oldukça ehemmiyetli görüldüğü, bu çocukların aileleri aracılığıyla alplığa özendirildiği belirtilmiş ve konu eser içerisinden örneklendirilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu eserden hareketle alplık alameti sayılan ad alma, alpa ait özel elbise ve alpin atı ayrı başlıklar altında incelenmiş yapılan değerlendirme konu ekseninde sunulan örneklerle zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında *Dede Korkut* eserinin alplık bağlamında son derece ehemmiyetli bilgiler barındırdığı özellikle belirtilmiştir.

259. Naskali Gürsoy, E. (1995). Destanın Tarifi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 40(1992): 1-8.

Bu eserde öncelikle destanın ne olduğu sorusuna yanıt arandığı açıkça belirtilmiştir. Destan üzerine ehemmiyetli çalışmalar yapıldığı aktarıldıktan sonra bu önemli çalışmalardan birkaçının sahibi olan bazı araştırmacıların isimlerine yer verilmiştir. Ancak destan hakkında yapılan bazı çalışmaların dil problemi sebebiyle incelenemediği hususu üzerinde durulmuştur. Çalışmada destan kavramının tam karşılığı olarak *Manas* destanı gösterilmiştir. Hemen ardından destanın özellikleri bağlamında *Manas* destanı içerik yönünden örneklerle ele alınmıştır. Destan kahramanlarının insanlar içerisinde düşmanları olmadığı durumlarda doğa güçleri, zaman vb. unsurlarla mücadele ettikleri belirtilmiş ve konu çeşitli destanlardan örnekler verilerek açıklanmıştır. Bunlara ek olarak çalışmanın son kısmında destan kavramını büyük eserler için kullanmamız gerektiği ve mesnevi, nasihatname, manzum masal vb. gibi birtakım eserlerin destan dışında tutulması gerektiği vurgulanmıştır.

260. Nasirova, L. (2020). “Cangar” ve “Köroğlu” Destanları Arasındaki Epik Benzerlikler. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, (8): 368-381.

Bu makalenin giriş kısmında destanın ne olduğuna değinilmiş ve ardından hangi kavramlar ile anıldığından bahsedilmiştir. *Cangar* destanının kökeni, kim tarafından ve hangi tarihte çevrildiği gibi genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Bunların yanı sıra destanın ana teması ve bölümleri gibi hususlar üzerinde de durulmuştur. Söz konusu destan ve *Köroğlu* destanının birbirleriyle yakından ilişkili oldukları açıkça ifade edilmiştir. Bunlara ek olarak her iki destanda da düşmana karşı yapılan mücadeleler olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında sırasıyla her iki destanda yer alan kahramanların tarihî mücadelesi ve adı geçen destanların mitolojik motifleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler *Köroğlu* destanı ve *Cangar* destanından konu ekseninde yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında Türk ve Moğol destanları içerisinde halk edebiyatının ana öğelerinden olan mitlerin bulunduğu aktarılmıştır.

261. Nerimanoğlu, K. V. (2016). Languafolkloristik Açıdan “Köroğlu” Ansiklopedisi (veya Açıklamalı Sözlüğü) Üzerine. *Millî Folklor*, (109): 107-112.

Bu çalışmada ilk olarak *Köroğlu* destanının Türk halk edebiyatı içerisinde önemli bir yere sahip olduğundan söz edilmiştir. Daha sonra Türk dünyasında örnek teşkil etmesi açısından önem arz eden iki büyük ansiklopedinin varlığından bahsedilmiştir. Çalışmanın devamında *Köroğlu* destanı çerçevesinde dünya genelinde yapılmış araştırmalardan hareketle *languafolkloristik* ve *languapoetik* esasla *Köroğlu* sözlüğü yahut ansiklopedisi için ehemmiyetli

kavramların saptanması gerektiği belirtilerek konuyla ilgili bilgi verilmiştir. Makale sonuç kısmında yer verilen tespit ve değerlendirmelerle noktalanmıştır.

262. Oğuz, Ö. (1995). Destanlarımızdaki Olağanüstü Doğum Motifi Etrafında Manas. *Millî Folklor*, (27): 12-13.

Eserin ilk kısmında Türk destanları içerisinde bazı motiflere sıkça rastlandığı ve bu motiflerden birinin de kahramanın olağanüstü doğumu olduğu aktarılmıştır. Makalede söz konusu motif bağlamında *Oğuz Kağan* destanı, “*Dede Korkut*” hikâyeleri içerisinde yer alan *Boğaç Han* ve *Manas* destanı ele alınmıştır. Çalışma içerisinde Türk hükümdarlık anlayışının merkezinde kut kavramının olduğu ifade edilmiştir.

263. Oğuz, Ö. (1996). Manas Destanı ve Dede Korkut Kitabı’nda Kardeşler Arası İlişkiler. *Millî Folklor*, (31-32): 37-41.

Bu makalede öncelikle *Manas* destanı ve *Dede Korkut* eserinin önemine değinilmiş ve ardından bu iki esere de ortak unsurlar açısından bakıldığında azımsanamayacak kadar çok benzerliğin bulunduğu söz edilmiştir. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* eserinin içeriğine dair bilgi verilmiştir. Bozkır kültürüne göre aile arası ilişkilerin güçlü ve sağlam temeller üzerine kurulu olduğundan bahsedilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu iki eserde de kardeşler arası ilişkiler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yapılan değerlendirme *Manas*, *Basat* ve *Segrek* gibi kahramanlar üzerinden örneklendirilmiştir. Bu kahramanların kardeşlik algıları bakımından birbirlerine benzer oldukları ifade edilmiştir.

264. Oğuz, Ö. (1998). Dede Korkut Kitabı’nda Sosyal Çevre İçinde Ozan. *Millî Folklor*, (37): 36-38.

Çalışmanın girişinde *Dede Korkut* isimli eserin büyük bir öneme sahip olduğuna değinilmiş ancak folklorcuların bu eser üzerinde yeterince durmadıkları söylenmiştir. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* eserinin folklorcular için son derece el değmemiş bir alan olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu eser içerisinde ozan ele alınırken bu bağlamda ozanların piri kabul edilen Korkut Ata’nın incelemeye dâhil edilmediği ve bunun sebebine özellikle yer verilmiştir. Ozanların *Dede Korkut* eserinde ekonomik olarak toplumun üst tabakalarda bulunmadığı özellikle belirtilmiştir.

265. Oğuz, Ö. (2004). Destan Tanımı ve Eski Türk Destanları. *Millî Folklor*, (62): 5-7.

Bu çalışmanın ilk kısmında destan kelimesinin dilimize ne zaman ve hangi dilden geçtiğiyle ilgili bazı bilgilere yer verilmiştir. Muhabbet destanı kavramının Türkiye’de halk hikâyesi kavramı yerine de kullanıldığından özellikle söz edilmiştir. Bunun yanı sıra destan kelimesine karşılık olarak İngilizce ve Fransızca gibi bazı dillerde hangi kavramların kullanıldığından da bahsedilmiştir. Bir destanın oluşup varlığını günümüze kadar sürdürebilmesi için bazı etkenler olduğundan bahsedildikten sonra bu etkenler hakkında açıklama yapılmıştır. *Alp Er Tunga, Şu, Bozkurt, Ergenekon* vb. gibi sekiz adet eski Türk destanının ismine yer verildikten sonra bu destanların olay örgüsünün incelenmesi gerektiği ve gerçekten bir destana ait olup olmadıklarının yeniden sorgulanması gerektiği bilhassa söylenmiştir.

266. Oğuz, Ö. (2010). Lord Raglan’ın Geleneksel Kahraman Kalıbı ve Boğaç Han. *Millî Folklor*, (40): 2-6.

Bu makalede öncelikle Lord Raglan’a ait geleneksel kahraman kalıbının Türkiye’de ilk olarak kim tarafından ve hangi eserlere uygulandığına dair bazı bilgilere yer verilmiştir. Bu çalışmada esas alınacak söz konusu kalıbın yirmi iki maddesi sırasıyla aktarıldıktan sonra *Dede Korkut* eserinde yer alan *Dirise Han Oğlu Buğaç Han Boyu*’nun kahramanı olan Boğaç Han’a uygulanmıştır. İnceleme yapılırken maddeler ayrı ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Makalenin son kısmında Boğaç Han’ın yirmi iki madde içerisinde yedi maddeye uygunluk gösterdiği ifade edilmiş ve bu uyuşan maddelerin hangileri olduğuna son bölümde yer verilmiştir.

267. Oğuz, Ö. M. (2011). Lord Raglan’ın Geleneksel Kahraman Kalıbı ve Basat. *Millî Folklor*, (41): 2-8.

Çalışmada ilk olarak Lord Raglan’ın geleneksel kahraman kalıbını *Oğuz Kağan* destanı ve *Er Töştük* eserine kim tarafından uygulandığı ve bu uygulamanın neden önemli olduğu hususunda genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Bu konunun hemen ardından söz konusu kalıbın *Dede Korkut* eseri içerisinde yer alan kahramanlardan Basat’a uygulaması yapılarak uyuşan ve uyuşmayan taraflar ortaya koyulmuştur. İnceleme yapılırken maddeler ayrı ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Makalenin son kısmında Basat’ın söz konusu kalıbın yalnızca iki maddesiyle benzerlik gösterdiği söylenmiş ve bu iki maddenin isimleri çalışmada aktarılmıştır. Bunlara ek olarak çalışma mevzu bağlamında verilen diğer bazı tespit ve değerlendirmelerle noktalanmıştır.

268. Oh, E. (2011). Cumong (Kore) ve Alpamiş (Özbek) Destanlarında Kahramanın Doğuşu Hakkında Psikoanalitik Bir Değerlendirme. *Folklor\Edebiyat*, 17(67): 153-164.

Makalenin giriş kısmında çalışmanın amacına değinildikten sonra S. Freud'un destan hakkındaki görüşüne yer verilmiştir. İnsanın iç dünyasının daha doğmadan evvelki şartlardan etkilendiği ifade edildikten sonra bu durum çerçevesinde kahramanın doğumunun da kendinden önceki ataları ile bağlantılı olduğu ifade edilerek konu ekseninde açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamı iki kısımdan oluşturulmuştur. İlk kısımda *Cumong* destanında kahramanın dünyaya gelmeden önceki şartlar destandan hareketle sıralanmış ve destan konu bağlamında incelenmiştir. İkinci kısımda da aynı adımlar *Alpamiş* destanı için uygulanarak çalışma toparlanmıştır. Makalenin sonuç bölümünde her iki destanda da gözlendiği üzere kahramanının halkın isteklerine göre şekillenen bir olgu olduğu ifade edilmiştir.

269. Oh, E. ve Jorayev, M. (2017). Türk Kahramanlık Destanlarında Şaman Etkisi ve Kore Destan Geleneğinin Anlaşılması İçin Bir Giriş. *Millî Folklor*, (114): 5-15.

Bu çalışmada ilk olarak destanın ne zaman ortaya çıkmış olabileceğine dair bazı tahminlerde bulunulmuştur. Kahramanlık destanları içerisinde yer alan kahramanların ön plana çıkan özelliklerini yine o kahramanların hayat tarzlarının oluşturduğu ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra kahramanlık destanlarındaki alp tipinin oluşmasının temelinde atlı göçebe yaşamın tesirinin olduğu konusu üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında kahramanlık konulu destanlarda şaman figürü ve şaman anlatımları konu bağlamında ele alındıktan hemen sonra söz konusu destanlardaki genel motiflerin şekillenmesinde şaman ayinlerinin etkisi incelenmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan bulgu, tespit ve değerlendirmelerle sonlandırılmıştır.

270. Olcay, Ş. (2022). Uygur Harfli Oğuz Kağan Destanı ve Reşideddin Oğuznamesi'nde Eşya Simgeçiliği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (27): 559-570

Bu eserde öncelikle destan metinlerinin yapıları hususunda bazı genel bilgilere kısaca yer verilmiş ve ardından bu metinlerin çeşitli yöntemler kullanılarak tahlil edilebileceğinden söz edilmiştir. Çalışmanın devamında *Oğuz Kağan* destanında yer alan eşya ve kullanılan aletlerin büyük çoğunluğunun simgesel bir mana taşıdığı söylendikten sonra söz konusu iki eser konu bağlamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bunların yanı sıra çalışmada Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanı ve *Reşideddin Oğuznâmesi* incelenirken yorumsamacı yöntemin kullanıldığı özellikle belirtilmiştir. Değerlendirme yapılırken her iki eserde de silahların geniş bir yer tuttuğu ve otağ ya da diğer adıyla çadırın kutsal bir alan olduğu vurgulanmıştır.

Makalenin sonuç kısmında eşya simgeciliklerinin en net şekilde görüldüğü nüshanın Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanı olduğu aktarılmıştır.

271. Ögel, B. (1998). Dede Korkut Kitabı'nın Eski ve Yazılı Kaynakları Hakkında (Topkapı Sarayındaki Oğuz Destanı Parçaları ile Karşılaştırma). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 36(1988): 113-128.

Bu çalışmada ilk olarak Topkapı Sarayında *Oğuz* destanı isimli destan parçasının girişine ait bir cümleye yer verilmiştir. Hemen ardından destan parçasının anlatışının *Dede Korkut* eserinden daha eski olduğu üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra söz konusu destanın bazı bölümleri, yapısı, dili, en açık ve en karanlık kısımları gibi hususlarda konu bağlamında bazı bilgiler aktarılmıştır. Çalışmanın devamında Topkapı Sarayında bulunan destanda geçen bazı kişi isimlerinin *Dede Korkut* eserinde görülmediğinden söz edilmiştir. Daha sonra konu çerçevesinde Topkapı Sarayındaki destanın içerisindeki alkış ve kargış gibi bazı kısımlar *Dede Korkut* eseri ile karşılaştırılmalı olarak ele alınmıştır. Yapılan değerlendirme adı geçen eserlerden yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir.

272. Öksüz, M. (2022). Arabuluculuk Müessesesinin Dede Korkut Hikâyelerindeki İzleri. *Culture and Civilization*, 1(3): 50-58.

Bu makalenin giriş bölümünde insanın biyolojik bağlamda tabiatın bir parçası olmasına rağmen bazı yönlerden ondan ayrılarak kendi kültürünü ve uygarlığını kurduğundan bahsedilerek konu çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Bunun yanı sıra konu bağlamında toplum hukuku, yasalar ve arabuluculuk kavramları ele alınmıştır. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eserinde arabuluculuk yapan kişinin Dede Korkut ve Salur Kazan olduğu vurgulanmış ve ardından bu kişiler aracılık nitelikleri bağlamında değerlendirilmiştir. Hem Dede Korkut hem de Salur Kazan'ın arabuluculuk yaptığı söylenmesine karşın bu iki kişinin farklı nitelikleri sebebiyle arabulucu olduklarından bahsedilmiştir. Daha sonra ise sırasıyla bu iki kişinin aracılık vasıfları incelenmiştir. Makalenin sonuç bölümünde *Dede Korkut* eseri içerisinde bir hukuk kavramı olan arabuluculuk ve anlaşma tekniklerinin çeşitli örneklerle yer aldığı söylenmiştir.

273. Ölçer Özünel, E. (2014). Kendine Dönüşen Kahraman: Oğuz Kağan Destanı'nda İktidar ve Kut. *Millî Folklor*, (104): 5-19.

Makalenin giriş kısmında ilk olarak bazı metinlerin pek çok unsurdan faydalanıp mitin gizli manasını ön plana çıkararak mürtefi bir anlam düzeyi meydana getirdiğinden söz edilmiştir. Buna ek olarak kahramanın benlik arketipine erişme aşamalarındaki serüveni ile

iktidardaki tahavvül süreçleri arasında bir bağ olduğu söylenmiştir. Çalışmanın devamında *Oğuz Kağan* destanı içerisindeki iktidar ve kut kavramları konu ekseninde incelenmiştir. Söz konusu destanın Türk kozmolojisi ile olan bağlantısı mevzusunun şimdiye kadar birçok araştırmacı tarafından dile getirildiğinden bahsedilmiş ardından yapılan inceleme içerisinde yaşam özü olarak bilinen kut kavramının hem gök hem de yer vesilesiyle alınabileceği ifade edildikten sonra konu ekseninde açıklama yapılmıştır. Makale son kısmında aktarılan değerlendirme ve tespitlerle neticelendirilmiştir.

274. Ölçer Özünel, E. (2015). Baharı Getiren Kahraman: Bamsı Beyrek. *Millî Folklor*, (107): 34-48.

Bu çalışmada öncelikle *Bamsı Beyrek* anlatısı üzerine yapılan pek çok çalışmanın metnin türü ekseninde yapıldığı konusuna değinilmiştir. Daha sonra mitlerin yerelliğinden söz edilmiş ve söz konusu anlatının eski motiflerle ilmek ilmek örülmüş olduğundan bahsedilmiştir. Bunlara ek olarak konu dâhilinde çocuksuzluk, beşik kurtmesi ve tanrıdan çocuk isteme motifleri ele alınmıştır. Çalışmanın devamında Bamsı Beyrek isimli kahramanın birtakım bahar mitleriyle olan bağlantısı detaylıca incelenmiştir. Bunların yanı sıra mevsimsel döngülerin çoğu zaman insanlara ilham verdiği de aktarılmıştır. Çalışmanın son kısmında söz konusu anlatının bahar mitleriyle olan bağlantısının dikkate değer olduğu söylenerek bu alanda daha fazla çalışma yapılarak konunun yeni çalışmalarla zenginleştirilebileceği ifade edilmiştir.

275. Öncül, K. (2009). Manas Destanı'nda Sihirsel Düşünüş Sistemi. *Turkish Studies*, 4(3): 1689-1696.

Makalede ilk olarak *Manas* destanının Türk boyları için ne derece önemli bir eser olduğu hususuna değinilmiştir. Daha sonra konu bağlamında sihirsel düşünüş ve sihirsel kültürün ne olduğuna dair bilgi verilmiştir. Sihirsel düşünüş sisteminin ne zamana kadar varlığını sürdürdüğüne dair birtakım beyanlara yer verildikten hemen sonra bazı araştırmacıların ilkesel olarak büyü yapan şahıs ile deney yoluyla bilimini icra eden bilim insanının bir farklarının olmadığı ifade edilmiş ve konu ekseninde açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Manas* destanı söz konusu düşünüş sistemi bakımından incelenmiş ve yapılan inceleme adı geçen destandan örneklerle zenginleştirilmiştir.

276. Öncül, K. (2018). Deli Dumrul Hikâyesine Yeni Yaklaşımlar. *Türkbilig*, (36): 159-166.

Bu eserde öncelikle *Dede Korkut* eseri üzerine Türkiye’de yapılan çalışmaların yoğunluğuna değinildikten sonra söz konusu eserin kültür tarihi bakımından öneminden bahsedilmiştir. Türk ve Arap ordularının ilk temasları hususunda bazı bilgilere yer verildikten sonra konu çerçevesinde *Deli Dumrul* hikâyesi ele alınarak incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken Deli Dumrul’un Azrail’i tanımayışı ve ona karşı sorgulayıcı bir tavır almasının altında yatan ana nedenin Dumrul’un İslamiyet’i tam manasıyla kabullenmemiş ya da tamamıyla anlayamamış bir halkın mensubu olması ve Deli Dumrul’daki ideal eş gibi konular üzerinde durulmuştur. Makalenin son kısmında *Dede Korkut* eserine yönelik yapılan çalışmaların yoğun bir şekilde devam ettiğı ve buna karşın yeni malumat ve dokümanların saptanamaması durumunun söz konusu çalışmaları emsal söylemler yönünden genişlettiğı ifade edilmiştir.

277. Öner, E. (2010). Göze Mil Çekme Motifinin Köroğlu Destanına Yansıyış Şekli. *Folklor\Edebiyat*, 16(63): 155-161.

Bu makalenin giriş kısmında mil ve mil çekme kavramlarının sözlük anlamları verildikten sonra mil çekme olayının hem sosyal hem de siyasal hayatımızda yalnız birkaç olay haricinde hemen hemen hiç görölmediğı belirtilmiştir. Söz konusu cezalandırma yönteminin son derece ilkel kabul edildiğinden söz edilmiş ancak bu duruma karşın mil çekme olayının *Köroğlu* destanındaki ana unsurlardan biri olduğı ve önemli bir yer tuttuğı vurgulanmıştır. Çalışma içerisinde Türk destan geleneğı bağlamında açıklama yapıldıktan sonra *Köroğlu* destanında yer alan göze mil çekme hadisesi özet hâlinde sunulmuş ve konu ekseninde incelemesi yapılmıştır. Makalenin sonuç bölümünde ele alınan hadisenin destanın ortaya çıkıp gelişmesine olanak sağladığı ifade edilmiştir.

278. Özarslan, M. ve Veren, E. (2019). Türkiye’de Yapılan Popüler Dede Korkut Kitabı Yayınları. *Folklor\Edebiyat*, 25(100): 825-838.

Bu çalışmada öncelikle *Dede Korkut* eserinin nüshaları ve boyları gibi bazı genel hususlarda bilgilendirme yapılmıştır. *Dede Korkut* eseri üzerine hazırlanan popüler yayınların üzerine istatistiksel bağlamda bazı değerlendirmeler sunulmuştur. Çalışmanın devamında konu bağlamında söz konusu eser üzerine yapılan popüler yayınların tarihlerine göre toplamda kaç adet bulunduğı ve bu yayınların hangi şehirlerde yapıldığına dair birtakım veriler aktararak konu kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Bunların yanı sıra yapılan bu yayınların kaç tanesinin çocuk kaç tanesinin yetişkinlere yönelik yayımlandığına dair de bilgi verilmiştir. Çalışmanın

sonuç kısmında 1916-2015 yılları arasında konu ekseninde pek çok popüler yayının bulunduğu bilhassa ifade edilmiştir.

279. Özay, Y. (2010). 10 Yıl Sonra Dede Korkut Oğuznameleri ve Notlar. *Millî Folklor*, (85): 91-100.

Bu makalede ilk olarak Heinrich Friedrich Von Diez'in *Dede Korkut* eserinde yer alan *Tepegöz* hikâyesinin önemini anlaması ve bu eserin tanıtımını yapması hususuna değinilmiştir. Bunun yanı sıra Batılı bilim insanlarının söz konusu esere yönelik olan ilgilerinin nedeninin Semih Tezcan'a ait olan *Cumhuriyet Kitap* içerisindeki söyleşisinde yer aldığı ifade edildikten sonra konu ekseninde açıklama yapılmıştır. Semih Tezcan ve Boeschoten'e ait olan *Dede Korkut Oğuznameleri* isimli eserlerinin yanı sıra *Notlar* cildinin yayınlanmasının Türkoloji araştırmaları için son derece ehemmiyetli olaylardan biri olduğundan bahsedilmiştir. Semih Tezcan ve Boeschoten'in altını çizdiği en ehemmiyetli kısımlardan birinin *Dede Korkut* eserinin nüshalarından biri olan Dresden nüshasının dilinin Doğu Anadolu ağız özellikleri ile harmanlanmış Eski Anadolu Türkçesi olduğu söylenmiştir. Akabinde Semih Tezcan'ın konu bağlamında uzmanlığına yazarların güven duyduklarından söz edilmiş ve mevzuya ilişkin bilgiler aktarılmıştır. Çalışmanın devamında Tezcan'ın eseri üzerine bazı araştırmacıların konu çerçevesinde yargı ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

280. Özcan, D. (2013). Türk Destanlarında Kardeşlik Üzerine Bir Değerlendirme: Şakir-Şakirat ve Segrek-Eğrek Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler*, 6(2): 123-130.

Makalenin giriş kısmında *Dede Korkut*, *Oğuz Kağan* ve *Manas* gibi önemli eserlerin Türk kültürüne dair izleri içinde barındırdığı ve son derece önemli oldukları hususu üzerinde durulmuştur. Türk destan kahramanlarının daha dünyaya gelmeden diğer insanlardan ayrıştığına dikkat çekilmiştir. *Dede Korkut* eserinin içerisinde Türk toplumunun sosyal yaşantısına dair pek çok bilgiyi barındırdığı söylenmiş ve bu konulardan birinin de kardeşlik olduğu ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eseri içerisinde yer alan *Uşun Koca Oğlu Segrek* hikâyesindeki iki kardeş olan Eğrek ve Segrek konu bağlamında Kazak Türklerine ait olan *Şakir-Şakriyat* destanındaki iki kardeşin karşılaştırmalı olarak incelemesi yapılmıştır. Makalenin sonuç kısmında incelemeler neticesinde ortaya çıkan değerlendirmeler aktarılmıştır.

281. Özcan, D. (2021). Kadın Kahramanların İzinde Türk Destanları. *Akademik Dil ve Edebiyat*, 5(3): 99-115.

Bu makalede ilk olarak milletlerin hâkim olan cinsiyete göre şekil almasından ve bu milletlere ait halk anlatıları içerisinde yer alan kahramanların da bu husustan etkilendiğinden bahsedilmiştir. Bunların yanı sıra destan ve destancı kavramlarının manasına dair konu bağlamında açıklamalar yapılmıştır. Atlı-göçebe yaşayış tarzı sebebiyle Türk boylarında ataerkil düzenin güçlü olduğundan söz edildikten sonra konu ekseninde çalışmanın amacı ve kapsamı açıklanmıştır. Mehmet Kaplan'ın Türk edebiyatı içerisindeki kadın kahramanı kaç gruba ayırdığı ve bu grupların ne olduğuna dair bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında *Ak Çibek Arığ*, *Kırk Kız* ve *Canıl Mirza* gibi ana kahramanı kadın olan destanlar ele alınmış ardından da ikinci kahramanı kadın olan destanlar konu çerçevesinde incelenmiştir. Makale sonuç bölümünde aktarılan tespit ve değerlendirmelerle neticelendirilmiştir.

282. Özcan, T. (1992). Oğuz Kağan Destanı'nın Halk Anlatılarının Epik Kuralları Bakımından İncelenmesi. *Millî Folklor*, (31): 95-97.

Çalışmanın giriş kısmında Türk milletinin destan külliyatı içerisinde *Oğuz Kağan* destanının önemine değinildikten hemen sonra söz konusu destanın nüshaları ve üzerine yapılan bazı çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. Makalenin devamında Axel Olrik'in epik kuralları açıklanmış ve bu yasalar ışığında *Oğuz Kağan* destanının incelemesi yapılmıştır. Değerlendirme yapılırken bütün olayların başkahramanın etrafında şekillendiği konusu üzerinde durularak bilhassa konu bağlamında açıklama yapılmıştır.

283. Özcan, T. (2003). Oğuz Kağan Destanı'nın Kahramanlık Mitosu Bakımından Çözümlemesi. *Millî Folklor*, (57): 76-81.

Bu makalede öncelikle mitoloji ve mitolojinin geçmişte ve günümüzdeki durumuyla ilgili kısaca bilgi verilmiştir. Oğuz Kağan'ın doğduğu andan itibaren mitolojinin içerisinde maceraya çıkabilecek insanüstü niteliklere sahip olarak dünyaya geldiğinden söz edilmiştir. Bunların yanı sıra Oğuz Kağan'ın annesinin memesinden ayrılması yaşama atılmasının başlangıç şartı olarak görüldüğü meselesi üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak söz konusu destan bağlamında kahramanın şahsi bilinçdışı mevzusu ile ilgili açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında kahramanlık mitosu dairesinde *Oğuz Kağan* destanının incelemesi detaylı bir şekilde sunulmuştur.

284. Özçelik, S. (2015). Bağlamı ve Dede Korkut'u Anlamak: Segrek Anasının Mı Atasının Mı Ağzını Aradı?. *Millî Folklor*, (108): 180-188.

Bu çalışmanın giriş kısmında *Milli Folklor* dergisinin yüzüncü sayısının içerisinde yer alan *Uşun Koca Oğlu'nun Kaç Kardeşi Vardı?* isimli çalışmadan bahsedilmiştir. Söz konusu bu makalede ele alınan *Tepegöz* anlatısında geçen *ögey* kelimesinden söz edilmiş ve bu kelimenin okunuşu hakkında bazı bilgiler verilmiştir. Bahsedilen makalenin yazarı tebrik edildikten sonra bu çalışmanın okunması tavsiye edilmiştir. Daha sonra *Dede Korkut* eserinin içerisindeki anlatıların sözlü gelenekten geldiği ve bunun unutulmaması gerektiği vurgulanmıştır. Bunların yanı sıra hem ozanın hem de yazarın kendilerine has sınırlılıklarının olabileceği söylenmiş ve ardından konu bağlamında açıklama yapılmıştır. Bunlara ek olarak aynı zamanda yazar ve ozanın sunumlarını okura ya da dinleyiciye pek çok farklı yolla çekici hâle getirerek sunmaları gerektiği söylenmiştir. Çalışmanın devamında *Öşün Koca Oğlu Segrek* boyu konu ekseninde incelenmiş ve inceleme yapılırken çalışma mevzu edilen eserden örneklerle zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında *Dede Korkut* ve onun gibi sözlü eserlerde her yazım ve okuma biçiminin kesinlikle bağlam çerçevesinde ele alınması gerektiği belirtilerek çalışma sonlandırılmıştır.

285. Özdamar, F. (2014). *Dede Korkut Kitabı'nın Çağdaş Müzik Sanatçıları Üzerindeki Tesiri. Millî Folklor*, (101): 125-137.

Makalede ilk olarak *Dede Korkut* eserinin içeriği ve nüshaları mevzusunda bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Bunların yanı sıra söz konusu eserden ilham alınarak TRT ve TRT Çocuk gibi bazı kanallarda yayınlanan çizgi film, film ve dizilerden söz edilmiştir. Çalışmanın devamında ise önce adı geçen eserin içeriğindeki kişi, anlatım ya da motiflerden ilham alınarak hazırlanan Barış Manço, Esat Kabaklı ve Musa Eroğlu'na ait bazı eserler konu bağlamında detaylıca incelenmiştir. Gökhan Kırdar isimli sinema ve film müziği yapımcısının hazırlamış olduğu *Dede Korkut* adlı albümün yanı sıra bazı benzer çalışmalarından da bahsedilmiştir. Daha sonra bunlara ek olarak incelenen eserlerin içerisinde *Dede Korkut* eserinin içerisindeki hangi anlatılarından ya da kişilerinden esinlendiği mevzusu üzerinde durulmuştur. Makalenin sonuç bölümünde *Dede Korkut* eserinin bilim insanlarının yanı sıra müzik yapan sanatçıların dikkatini cezbediği ve onlara ilham kaynağı olduğu ifade edilmiştir.

286. Özdamar, F. (2022). Baba, Oğul ve Kutsal Su: Köroğlu'nun İran Türkmenleri Anlatımlarında Kahramanın Erginlenmesinde Kutsallık. *Turkologia*, (109): 49-68.

Bu çalışmada öncelikle *Köroğlu* destanının önemine değinilmiş ve bu destanın Türk dünyası içerisinde coğrafya bakımından en geniş alana yayılan tek destan olduğu belirtilmiştir. Söz konusu destanın kim tarafından ve ne zaman derlendiği gibi konular hususunda bilgi

verilmiştir. Makale hazırlanırken *Köroğlu* destanının bir kolu olan *Mehter Ali* destanının referans alındığı ifade edilmiştir. *Mehter Ali* destanı mevzusunda birtakım genel bilgilere yer verildikten sonra bu destan kutsallık ve kahramanı olan Köroğlu'nun erginlenmesi bağlamında ele alınmıştır. Destan için büyük önem arz eden kahramanın kılıcı, atı ve mekân gibi unsurlar da ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde Köroğlu'nun erginlenme sürecinde babası Mehter Ali'nin ona bilgeliğiyle yol gösterdiğinden söz edilmiştir.

287. Özdarıcı, Ö. (2011). Anlatı Tekniği Açısından “Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Destanı” nı Bir Çözümleme Denemesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar*, 4(16): 371-380.

Bu makalenin giriş kısmında birey ve toplum ilişkisine dair bazı bilgilere yer verilmiştir. Birtakım kaynaklardan destan kavramının tanımı aktarılmış daha sonra ise *Dede Korkut* eseri ve bu eser içerisinde yer alan on iki hikâyeye dair genel bazı bilgiler sunulmuştur. Söz konusu eser içerisindeki *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul* anlatısının metnine kesitler hâlinde yer verilmiştir. Çalışmanın devamında kesitlere ayrılarak yer verilen hikâyenin konu bağlamında çözümlemesi yapılmıştır. İnceleme yapılırken hikâye içerisinde yer alan şahısların bakış açıları, nitelikleri ve oluşumları ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde *Dede Korkut* eserinin düalist nitelikler taşıdığı belirtilmiş ve bahsedilen bu yapının *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul* anlatısının kahramanı olan Deli Dumrul'un şahsiyetinde kendini belli ettiği özellikle aktarılmıştır.

288. Özdemir, A. (2006). “Köroğlu Men Bezergen” Destanındaki Özel Adlara Dair. *Bilig*, (37): 91-114.

Çalışmada ilk olarak yiğitlik destanları dizisinin dördüncü cildinin Köroğlu destanlarına ait olduğu ve bu ciltte yedi adet Köroğlu'nun yer aldığı söylendikten sonra bu bağlamda açıklama yapılmıştır. Daha sonra *Köroğlu men Bezergen* isimli destanın özeti aktarılmıştır. Çalışmanın devamında söz konusu destan içerisinde yer alan başkahraman Köroğlu dâhil diğer pek çok kahramanın isimleri konu bağlamında incelenmiştir. Köroğlu isminin ortaya çıkması hususunda kaç farklı görüş olduğu söylenmiş ve bu görüşler hakkında bilgi verilmiştir. Destan içerisindeki kahraman isimlerinin yanı sıra yer, boy ve millet isimleri de yine konu ekseninde ele alınmıştır. Makalenin sonuç kısmında incelemeler neticesinde *Köroğlu* destanın merkez bir kaynaktan Türk dünyasına dağıldığı söylenmiştir.

289. Özdemir, M. (2014). Türk Destan Kahramanı ve Başkurt Destanlarının Tipolojisi. *Gazi Türkiyat*, (16): 235-239.

Bu çalışmanın giriş kısmında eleştirel bir şekilde tanıtımı yapılacak olan eser hakkında bilgi verilmiştir. Bunun yanı sıra bilimsel alanda kitap yazmanın zorluğuna değinildikten sonra tanıtımı yapılacak kitabın bölümleri sırasıyla ele alınmıştır. Makalenin sonuç kısmında değerlendirilen eserin alanı için son derece kıymetli olmasının yanı sıra zengin bir kaynakçasının da bulunduğu açık bir dille bilhassa belirtilmiştir.

290. Özgenç, E. (2019). Türk Destanlarında Ezoterik İnisiyasyon Aracı: Uyku. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları*, 2(3): 186-196.

Makalede ilk olarak uyku ve rüya kavramlarının tanımı açıklandıktan sonra inisiyasyon kavramı mevzusunda genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Destanların ezoterik metinler olduğu ve bu destanların içerisinde yer alan kahramanların da inisiye adayları oldukları ifade edilmiştir. İnisiye adaylarının ise uykuda sahip oldukları bilgiler nedeniyle de uykunun inisiyatör niteliği taşıdığı aktarılmıştır. Çalışmanın devamında *Alpamış*, *Köroğlu* destanının Türkmen varyantı, *Dede Korkut*, *Maaday Kara*, *Altay Buuçay*, *Ak Tayçı* gibi destanlarda uyku ve rüyanın erginlenme evrelerindeki görevi incelenmiştir. Yapılan değerlendirme söz konusu destanlardan örneklerle zenginleştirilmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan değerlendirme ve tespitlerle sonlandırılmıştır.

291. Özher Koç, S. (2022). “Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi Boyu”: Ben ve Öteki Açısından Bir Değerlendirme. *Millî Folklor*, 17(135): 73-82.

Makalenin giriş kısmında hermenötik kavramının kökeni ve anlamına dair bazı bilgilere yer verilmiştir. Buna ek olarak hermenötiğin ana iki kavramının bulunduğu ardından bu iki kavramın birbiriyle hep ilintili olduğundan bahsedilmiştir. Daha sonra hermenötiğin görevinin ne olduğu hususunda açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi Boyu* isimli eserin söz konusu hermenötik tekniğiyle incelemesi yapılmıştır. Değerlendirme yapılırken göz organının metin içerisinde özellikle vurgulandığı belirtilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında Kazan’ın kendi kılıcını Kara Budak’ın beline takmasıyla birlikte erginlenme olayını Kara Budak’a devrettiği ifade edildikten sonra konu dairesinde açıklama yapılmıştır.

292. Özkan, İ. (1997). Köroğlu Destanı’nda Kahraman ve Atının Doğuşu ile İlgili Motiflerin Tahlili. *Türk Dili*, (549): 223-233.

Bu çalışmada öncelikle destan külliyatı bakımından Türk milletinin ne kadar zengin olduğundan bahsedilmiştir. *Köroğlu* destanına ait Batı ve Doğu olmak üzere iki temel rivayetin

bulunduğu söylendikten sonra bu rivayetlerin etrafında şekillenen yüzden fazla kol olduğu belirtilmiştir. Söz konusu bu destanın ne kadar önemli olduğu ele alınmış ve yalnızca Anadolu’da on beş adet kolunun derlenmiş olduğu aktarılmıştır. Çalışmanın devamında destanın Anadolu rivayetleri çerçevesinde başkahramanın babasının adı üzerinde durulmuş ve ardından kahramanın doğumu ele alınmıştır. Konu bağlamında çeşitli rivayetler dikkate alınarak Koroğlu’nun atının doğumu konusu üzerinde durulmuştur. Makalenin sonuç kısmında *Koroğlu* destanının kahraman ve atıyla alakalı motiflerin Orta Asya kökenli olduğu ifade edilmiştir.

293. Özkan, N. (1994). Dede Korkut Kitabında Dinî-Tasavvufî Unsurlar. *Millî Folklor*, (21): 67-73.

Bu çalışmada ilk olarak *Dede Korkut* eserinin önemine kısaca değinilmiş ve ardından eserdeki hikâyelerin yaşanmış olabileceği zaman ve eserin coğrafyası hakkında konu bağlamında bazı açıklamalar yapılmıştır. Çalışmanın devamında Dede Korkut’un şahsiyeti üzerinde durulmuş ardından söz konusu eserin içerisindeki dinî inanış ve davranışlar konu ekseninde incelenmiştir. Makale devamının bir sonraki sayıda olacağı notu düşülerek sonlandırılmıştır.

294. Özkan, N. (1994). Dede Korkut Kitabında Dinî-Tasavvufî Unsurlar II. *Millî Folklor*, (22): 22-24.

Çalışmada önceki sayıda söylendiği gibi incelemenin devamı sunulmuştur. Bu kısımda eserdeki birtakım tasavvufî öğeler ele alınmış ve makalenin sonuç kısmında *Dede Korkut* eserinin Türk araştırmacılar tarafından geniş bir bakış açısıyla incelenmesi gerektiği belirtilmiştir.

295. Özkartal, M. (2012). Türk Destanlarında Hayvan Sembolizmine Genel Bir Bakış (Dede Korkut Kitabı’ndan Örnekler). *Millî Folklor*, (94): 58-71.

Makalenin giriş kısmında bir destan tanımı sunulduktan sonra Türklerde hayvan üslubunun teşekkül ettiği coğrafya hususunda bazı görüşlere yer verilmiştir. Buna ek olarak Türklerde hayvan motiflerinin sözlü kültür ürünlerine de aksettği ifade edildikten sonra bu bağlamda *Oğuz Kağan* destanı örnek verilmiştir. *Kitâb-ı Dedem Korkut* eserinin nüshaları, Türkiye de üzerine çalışma yapan bazı araştırmacılar ve söz konusu eserin ehemmiyeti gibi hususlarda bazı genel bilgiler verilmiştir. Çalışmanın devamında Türk destan ve hikâyelerinde karşımıza çıkan kurt, ejderha, kartal, at, aslan ve kaplan gibi bazı sembol hayvanlar konu

bağlamında incelenmiştir. Ele alınan sembol hayvanlar konusu *Oğuz Kağan ve Dede Korkut Kitabı* gibi eserler üzerinden örneklendirilmiştir. Türk destanlarındaki hayvan-ata kavramının kurttan gelme inancına dayandığı belirtilmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan tespit ve değerlendirmelerle noktalananmıştır.

296. Paksoy, H. B. (2007). Türk Destanlarının Kimliği. *Modern Türklük Araştırmaları*, 4(2): 31-35.

Bu makalede öncelikle çörçök, ır, jır ve kökçö kavramlarının ne olduğuna kısaca değinildikten sonra konu ekseninde destanların hüviyetlerini kendi bünyesinde barındırdıklarından bahsedilmiştir. Bunların yanı sıra bir destanın ne derece güçlü olduğunu anlamak için tesir ettiği toplumun boyutuna bakılması gerektiği söylenmiştir. Çalışmanın devamında Türk destanlarının üç aşamalı bir kimlik gösterdiği söylendikten sonra konu bağlamında detaylı bir açıklama yapılmıştır. Rakamsal olarak bazı destan ve toplum arasındaki bağlantıların belgelenebileceği ifade edilerek mevzu üzerinde özellikle durulmuştur.

297. Pala, A. (2022). Oğuz Kağan'ın Adı Meselesi. *Millî Folklor*, 17(133): 5-12.

Bu çalışmada ilk olarak Oğuz Kağan'ın adının etimolojisi hakkında bir fikir birliğinin olmadığı ve bu hususun uzun zamandır tartışmalı olduğu ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra Oğuz Kağan'ın adı hususunda görüş bildiren Vambery, P. Pelliot ve J. Hamilton gibi bazı bilim insanlarının isimleri sunulmuştur. Çalışmanın devamında konu bağlamında ortaya atılan görüşlerden bazılarına yer verilmiş ve bu görüşlerin neden doğru olamayacağına dair sırasıyla açıklama yapılmıştır. Ortaya koyulan görüşlerden birinin de Oğuz isminin oğ (aile, boy, kabile) sözcüğünden türediği yönünde olmakla birlikte bu görüşün doğru olduğu ancak görüşün bazı kısımlarında hâlâ açıklamaya ihtiyaç duyulduğu aktarılmıştır. Makalenin son kısmında Oğuz adının destan metninden hareketle açık bir şekilde oğuz kavim isminden geldiği üzerinde durulmuştur.

298. Pehlivan, G. (2014). Müstensihin Edebî Eserin Yaratımındaki Rolü–Dede Korkut Kitabı Örneğinde-. *Millî Folklor*, (101): 101-112.

Çalışmada öncelikle *Dede Korkut* eserinin önemine kısaca değinilmiş ve ardından eserin nüshaları hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra konu bağlamında bu iki nüshadan hangisinin değerinin daha yüksek olduğu konusunun uzun zamandan beri bir tartışma konusu olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında her iki nüshanın da müşterek bir temel nüshaya dayandığı iddiası üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra her iki nüshada da ortak hataların olduğundan

bahsedilerek konu bağlamında örneklerle açıklama yapılmıştır. *Dede Korkut* kitabının müstensihlerinin müşterek bir kopyaya dayandıklarını gösteren bazı kanıtlara yer verilmiştir. Her iki nüsha arasındaki bazı benzerlikler bir tablo hâlinde karşılaştırmalı olarak sunulmuş ve daha sonra konu bağlamında *Dede Korkut* eserinin kurgusuna müstensihlerin tesiri alt başlıklar hâlinde incelenmiştir. Makalenin sonuç bölümünde söz konusu her iki nüshanın da kurgu yönünden farklılıklar barındırdığı bilhassa söylenmiştir.

299. Pehlivan, G. (2021). Dede Korkut Destanlarının Türkistan Yazmasındaki Kahramanlarla İlgili Eпитetler-Mukayeseli Bir İnceleme-. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, (71): 351-374.

Makalenin giriş kısmında epitet kavramının tanımı aktarıldıktan sonra epitetlerin bazı işlevlerine değinilmiştir. *Dede Korkut* eserinin iki nüshası olan Deresden ve Vatikan nüshalarının yanı sıra Türkistan yazmasında da geçen ya da ortak olmayan bazı kahramanların epitetleri karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Eпитetler bağlamında yapılan bu karşılaştırmalı inceleme ayrı ayrı ve tablolar hâlinde ortaya koyulmuştur. Bunların yanı sıra değerlendirme yapılırken ele alınan kahramanların kişisel özelliklerine ayrı başlıklar altından sırasıyla yer verilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında sekiz tane kahramana ait epitetlerin incelendikten sonra Dresden ve Vatikan ile anlatım benzerliklerinin oldukça az olduğu mevzu dairesinde söylenmiştir.

300. Rahimova, A. (2022). Çok Boyutlu Bir Kahramanlık Destanının Kimi Özelliklerine İlişkin Notlar. *Avrasya Dosyası*, 13(1): 60-69.

Bu makalede öncelikle *Kahramanname* destanının isminden bahsedilmiş ve bu destanın *üç boyutlu* olarak isimlendirilmesi gereken bir eser olduğu hususu üzerinde durulmuştur. Söz konusu destanın elde mevcut olan nüshasında bir giriş bölümünün yer almadığı ifade edildikten sonra bu eseri diğer destanlardan ayıran bazı niteliklerinden bahsedilmiştir. Çalışmanın devamında ele alınan destanın bazı özelliklerine kısaca değinilmiştir. Makalenin sonuç kısmında eserin dört ciltten oluştuğu ancak elde yalnızca bir cildin mevcut olduğu söylenmiştir.

301. Reis, H. (2011). Dede Korkut Kitabı ve Beowulf Destanında Yaşlılık ve Yaşlanma. *Milli Folklor*, (91): 25-36.

Çalışmada ilk olarak makalenin konusuna ve amacına dair kısaca bilgi verildikten hemen sonra *Dede Korkut* eseri ve *Beowulf* destanının ilk zamanlar mevcudiyetini sözlü olarak sürdürdüğü daha sonraları ise yazıya geçirildiği ifade edilmiştir. Bunlara ek olarak yaşlılık ve

gençlik kavramlarının destanlar içerisinde bazı yönlerden birbirlerinden keskin hatlarla ayrılmış olan iki ayrı yaş grubu olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın ilerleyen kısımlarında yaşlılığın halk arasındaki önemi ve yaşlılık-destan ilişkisi ele alındıktan sonra söz konusu iki eser içerisinde yaşlılık kavramı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken destan kahramanlarının yaşları ekseninde yapıp yapamadıkları işlere göre halk içerisinde konumlarının belirlendiği gibi ifadelerle yer verilmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan değerlendirme ve tespitlerle neticelendirilmiştir.

302. Sağol, G. (2004). Destan Kahramanlarının Evlenmek İçin Göstermek Zorunda Oldukları Hünerler. *TÜBA*, 28(1): 301-310.

Makalede öncelikle eski Türk geleneklerinde erkeğin evlenmeye hak kazanabilmesi için bir yiğitlik yapması gerektiği düşüncesinden ve bu kahramanlığı gösteren erkeğinde kendine denk bir kadın aradığından bahsedilmiştir. Buna ek olarak evlenecek kişilerde denk olma şartına öncelik verildiği belirtilmiştir. Eğer evlenmek isteyen ancak talip olduktan sonra erkeğin yiğitlik göstermede başarısız olduğu durumlarda sonucun genellikle ölüm olduğu ifade edilmiş ve bu bağlamda açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Dede Korkut*, *Manas*, *Köroğlu*, *Şan Kızı* ve *Ural Batır* destanlarının yanı sıra *Binbir Gece Masalları*, *Hüsn-ü Aşk* gibi çeşitli eserlerden örneklerle yiğitliğin ispatlanması durumu incelenmiştir. Konu ekseninde yapılan değerlendirme alt başlıklar halinde detaylandırılarak sunulmuştur.

303. Sakaoğlu, S. (1998). Salur Kazan'ın İvi Yağmalandığı Boydaki Yiğit Tasvirleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 46(1998/1): 119-130.

Makalede öncelikle *Dede Korkut* eserinin hem Dresden hem de Vatikan nüshası içerisinde *Salur Kazan'ın İvi Yağmalandığı Boy* anlatısının önemli bir yere sahip olduğu üzerinde durulmuştur. Söz konusu bu anlatının iki nüshada da nerede başlayıp nerede sonlandığına dair bilgi verildikten sonra nüshalarda anlatının hangi isimle yer aldığı aktarılmıştır. Bu anlatının özeti sunulmuş ve hemen ardından yiğitlerin toplu hâlde adının geçtiği farklı yerlerin olduğu ifade edildikten sonra bu mevzu beş başlık altında ele alınmıştır. Kara Göne oğlu Kara Budak gibi bazı kahramanlara sıklıkla rastlandığı belirtilmiştir. Bunların yanı sıra adı geçen yiğitlerin sayısının dokuz olduğu ifade edilip bu yiğitlerin isimleri listelenmiştir. Çalışmanın devamında adı anılan yiğitler sırasıyla incelenmiş ve değerlendirme yapılırken boylar içerisinde yiğitlerin nasıl tasvir edildiği alıntılarla karşılaştırmalı olarak ortaya koyulmuştur.

304. Saltık Özkan, T. (2010). Bamsı Beyrek ve Bey Böyrek Anlatılarında Arketipik İmgeler. *Millî Folklor*, (85): 81-90.

Makalenin giriş kısmında arketip kavramının ne olduğu ve kaynağına ilişkin bazı bilgilere yer verilmiştir. Bunlara ek olarak Eliade ve Jung gibi araştırmacıların söz konusu kavrama yaklaşımları mevzusu üzerinde durulmuştur. *Dede Korkut* eserinde yer alan *Bay Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek Boyı* isimli anlatı temelinde bazı farklı kaynaklardan da yararlanılarak yeniden doğuş, olağanüstü yardımcı, olağanüstü doğum ve haberci gibi birtakım arketipler incelenmiş ve yapılan değerlendirmeler örneklerle desteklenmiştir. Bunların yanı sıra olağanüstü yardımcı figürünün bazı anlatılarda hayvan biçiminde de görüldüğünden bahsedilmiş ve konu bağlamında açıklama yapılmıştır.

305. Saraç, Ö. (2013). Türk Destanlarında İntikam Motifi. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları*, 3(5): 141-150.

Makalede ilk olarak destanlardan ve destanların öneminden kısaca bahsedilmiştir. Bunlara ek olarak destan kahramanlarının tanrı tarafından gönderilmiş olduğu ve doğumlarıyla ilgili olağanüstülüklerin bulunmasının yanı sıra fiziksel olarak çok güçlü bir yapıya sahip oldukları konusuna değinilmiştir. İntikam kavramının tanımı yapıldıktan sonra intikam almayla çeşitli şekillerde karşılaşıldığından bahsedilmiştir. *Köroğlu* varyantlarının hemen hemen hepsinde intikam alma durumuyla karşılaşıldığı ifade edilmiş ve konu bağlamında açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında *Maaday Kara*, *Ergenekon*, *Alpamiş*, *Altay Yaradılış destanı* gibi destanlar ve *Dede Korkut* adlı eserlerden hareketle on farklı başlık altında intikam alma biçimleri incelenmiştir. Makalenin sonuç bölümünde ele alınan destanlardaki kahramanların destan içerisinde her zaman bir düşman ile karşılaştığı özellikle söylenmiştir.

306. Sarıgül, A. (2017). Aytmatov Anlatılarında Manas Ruhü ve Yansımaları. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (ERZSOSDE)*, 10(2): 267-284.

Makalede öncelikle bir destan tanımı aktarıldıktan sonra H. Nihal Atsız ve Mehmet Aça gibi bazı araştırmacıların destan tanımlarına yer verilmiştir. Bunların yanı sıra destanların oluşum süreçleri hususunda iki başlık altında bilgi verilmiştir. Destan oluşum aşamaları açıklanmış ve ardından destanların genel nitelikleri maddeler hâlinde sunulmuştur. Çalışmanın devamında *Manas* destanının oluşumu ve muhtevası hakkında açıklamalara yer verilip daha sonra Türkiye’de de yapılan çalışmalar dâhil olmak üzere söz konusu destan üzerine yapılan çalışmaların bazılarından bahsedilmiştir. Destanın günümüze kadar on üç adet varyantının derlenip bu varyantların ekseriyetle yayınlandığı belirtilmiştir. Mevzu bağlamında *Manas* ruhu

ve bu ruhun yansımaları Aytmатов'un eserleri içerisinde hareketle incelenmiştir. Çalışmada *Manas* eserinin Aytmатов için bir ilham kaynağı olduğu açıkça vurgulanmıştır. Makale sonuç kısmında sunulan değerlendirmelerle sonlandırılmıştır.

307. Sarıgül, A. (2018). Aytmатов Anlatılarında Çağdaş *Manas* Ruhu ve Yansımaları. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat*, 6(14): 183-208.

Eserde ilk olarak destan kavramı bağlamında Mehmet Aça ve Nihal Atsız gibi bazı araştırmacıların tanımlarına yer verildikten hemen sonra destan kavramının hangi dile ait kelimeden türediğine dair birtakım bilgiler sunulmuştur. Bunların yanı sıra doğal destanlar, yapay destanlar ve destanların oluşum aşamaları mevzusunda da açıklama yapılmıştır. Destanların genel nitelikleri maddeler hâlinde aktarıldıktan hemen sonra ise *Manas* destanının kimliği, oluşumu ve içeriği çerçevesinde bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmanın devamında söz konusu destan üzerine yapılan çalışmalar ele alınmıştır. Ardından konu ekseninde Aytmатов'a ait eserlerde çağdaş *Manas* ruhunun yansımaları incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken *Manas* destanının kaç mısradan meydana geldiği söylenmiştir. Bu mısralar muhtevasına göre sınıflandırılmıştır. Makalenin sonuç kısmında Aytmатов anlatılarının *Manas* destanının çağdaş ve aktüel bir varyantını meydana getirdiği ifade edilmiştir.

308. Sarpkaya, S. (2015). Dede Korkut Kitabı'nda Olağanüstü Tipler. *Millî Folklor*, (107): 97-107.

Çalışmada öncelikle *Dede Korkut* anlatılarıyla ilgili pek çok çalışmanın bulunduğu değinilmiş ardından tip ve olağanüstü kavramı kısaca ele alınmıştır. *Dede Korkut* anlatılarındaki olağanüstü tiplerin isimleri söylendikten sonra bu tipler arasında öncelikle dinî niteliklere sahip olan Hızır ve Azrail tipleri üzerinde durulmuştur. Hızır tipi ile ilişkili olarak önce Türk kültüründeki yeri ve eski Türk inançlarında ne şekilde anıldığı gibi hususlardan bahsedildikten sonra hangi *Dede Korkut* anlatısında ne şekilde yer aldığı incelenmiştir. Konu ekseninde Azrail tipi de benzer şekilde analiz edilmiştir. Azrail her ne kadar *Kuran-ı Kerim*'de betimlenmese de İslami edebiyatta farklı biçimlerde tasvir edildiği söylendikten sonra bu tasvirlerin bazıları hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu eserde doğa ile bağlantılı olan peri ve Tepegöz olağanüstü tipi konu bağlamında değerlendirilmiştir. Bunlara ek olarak Tepegöz'ün yalnızca *Dede Korkut* eserinde yer almadığı Türk dünyasına ait bazı varyant metinlerde de geçtiğinden söz edilmiştir. Makale sonuç kısmında yer alan konu özelinde yapılan tespitlerle sonlandırılmıştır.

309. Serbest, K. (2018). Çağatayca Yazılmış Yusuf Beg-Ahmed Beg Destanı'nda Köroğlu. *Uluslararası Uygur Araştırmaları*, (12): 135-143.

Makalenin giriş kısmında destanların önemi ve Türk halk anlatıları arasındaki yeri hususunda bazı bilgilere yer verilmiştir. Bunlara ek olarak Uygur sahasında destan bağlamındaki eserlerin sayısının oldukça fazla olduğu söylenmiştir. Uygur destan geleneğini simgeleyen pek çok destanın ismi aktarıldıktan sonra Çağatayca yazılmış olan *Yusuf Beg-Ahmet Beg* destanının nüshası, kim tarafından bulunduğu, yazılış tarihi ve üzerine yapılan bazı çalışmalar gibi pek çok bilgi sunulmuştur. Çalışmanın devamında söz konusu destan içerisinden hareketle Köroğlu konusu incelenmiştir. Konu ekseninde inceleme yapılırken Çin'de *Köroğlu* destanı üzerine çokça çalışmanın bulunduğu ve *Yusuf Beg-Ahmet Beg* destanının hem *Köroğlu* hem de *Dede Korkut* eserinin devamı özellikleri gösteren bir eser olduğu belirtilmiştir. Makale sonuç kısmındaki değerlendirmelerle noktalanmıştır.

310. Sertkaya, O. F. (1992). Oğuz Kağan Destanı Üzerine Bazı Mülahazalar. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 40(1992): 9-2.

Bu makalede öncelikle *Oğuz Kağan* destanının özgün metninin bilinmediği belirtilmiş ancak *Oğuz Kağan* destanına ait günümüze kadar gelen farklı rivayetlerin olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu destanın rivayetlerinden söz edildikten sonra bu rivayetler altı madde hâlinde sıralanmıştır. Aktarılan bu rivayetlere *Cengiz Han Tarihi Tercümesi* isimli bir rivayet daha eklenebileceği söylenmiş ve bu rivayetin pek çok yerinden eksik olduğu, kaç sayfadan oluştuğu, ne zaman ve nerede kaybolduğu gibi bilgiler sunulmuştur. Çalışmanın devamında *Cengiz Han Tarihi Tercümesi* isimli eserde yer alan *Oğuz Kağan* destan metni detaylıca ele alındıktan sonra bu metin Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanı ile konu bağlamında karşılaştırması yapılmıştır. Makalede *Cengiz Han Tarihi Tercümesi* içerisinde yer alan *Oğuz Kağan* destanının kahramanı olan Oğuz'un atalarının anılmasıyla başladığından bahsedilmiştir. Bunlara ek olarak çalışmanın son kısmında *Oğuz Kağan* destanı çerçevesinde yapılan çalışmalardan bazıları aktarılmıştır.

311. Sever, M. (2003). Köroğlu Destanı Antep Rivayeti. *Bilig*, (24): 65-87.

Bu çalışmada ilk olarak bir destan tanımına ve *Köroğlu* destanı hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. *Köroğlu* destanı üzerine pek çok çalışmanın yapıldığı ancak söz konusu Antep rivayeti hususunda bir değerlendirmenin bulunmadığı ifade edilmiştir. *Köroğlu* destanının Antep rivayetinin özeti aktarılmış hemen akabinde Köroğlu'nun önce tarihî daha sonra ise destansı şahsiyetine ait özellikleri ayrı başlıklar altında ele alınmıştır. Çalışmanın devamında

destanda yer alan Kırat, Köroğlu'nun beyleri ve kadın kahramanlar gibi diğer kahramanların özellikleri incelenmiş ve ardından destan içerisinde yer alan tasvir ve bazı önemli motifler tespit edilerek değerlendirilmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan mevzu çerçevesinde yapılan tespitlerle neticelendirilmiştir.

312. Sezer, M. (2011). Köroğlu Destanı'nda (Azerbaycan Kolu) Kahraman ve Karşı Kahraman Tipleri. *Gazi Akademik Bakış*, 4(8): 195-202.

Makalede öncelikle tip kavramının ne olduğu bildirilmiş ardından destan kahramanlarının toplumsal değerlerin bir uygulayıcısı rolü üstlendikleri hususunda bazı açıklamalara yer verilmiştir. *Köroğlu* destanının Azerbaycan kolundan hareketle Köroğlu ve delilerinin dışarıya eşkıya olarak yansındıkları söylendikten sonra bunun nedeni açıklanmıştır. Bunların yanı sıra toplumun Köroğlu ve yiğitlerini neden idealleştirmiş oldukları hususu üzerinde durulmuştur. Köroğlu'nun kahraman tipi olarak asıl hatlarıyla tasvir edildiği belirtildikten sonra Köroğlu ve yiğitlerinin fiziksel ve toplumsal değerler bağlamında ideal nitelikleri sıralanmıştır. Çalışmanın devamında söz konusu destan içerisindeki kadın kahramanlar da konu bağlamında incelenmiştir. Makalenin sonuç bölümünde *Köroğlu* destanının bir geçiş dönemi ürünü olduğu özellikle belirtilmiştir.

313. Sezer, M. A. (2019). Dramatik Aksiyonu Sağlayan Değerler Açısından Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları*, 2(3): 84-92.

Bu çalışmanın giriş kısmında *Dede Korkut* eserinin önemine ve içeriğine kısaca değinilmiştir. Daha sonra bu eserin içerisinde yer alan *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan* anlatısının genel manada dört bölüme ayrıldığı ifade edilmiş ve bu dört bölüm maddelendirilmiştir. Bunların yanı sıra bu dört temel olay etrafında şekillenen anlatının olay aşamalarına kısaca yer verilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu anlatıdan hareketle kişi, kavram ve semboller ölkü değer ve karşı değer olmak üzere iki gruba ayrıldıktan sonra bu husus bir şema halinde sunulmuştur. Buna ek olarak konu bağlamında ateş kültürünün mitoloji ekseninde saflaşmayı ve temizliği simgelediği belirtilmiştir. Makale sonuç kısmında verilen değerlendirmelerle noktalanmıştır.

314. Sinor, D. (1950). Oğuz Kağan Destanı Üzerinde Bazı Mülahazalar. *Türk Dili ve Edebiyatı*, 4(1-2): 1-14.

Çalışmada öncelikle Türklerin kökenlerine dair destanların belirli bir yöntem kullanılarak incelenmesiyle önemli sonuçların ortaya çıkacağı konusu üzerinde durulmuştur.

Oğuz Kağan destanının kaç defa ve kimler tarafından basıldığından bahsedildikten sonra kahramanın adı konusunun destanın açıklaması ve yorumlanması açısından son derece önem arz ettiği söylenmiştir. Oğuz adının etimolojisi mevzu bağlamında ele alındıktan sonra bahsi geçen kelimenin açıklamasına dair bazı araştırmacıların görüşlerinden söz edilmiştir. Bunlara ek olarak Oğuz Kağan'ın ilk mücadelesinin bir gergedan ile olduğu aktarıldıktan sonra bu mücadelenin şemasına yer verilmiştir. Çalışmanın son kısmında toplayarak oluşturulan bir eser ile karşı karşıya olunduğu ancak bütünü ortaya koyan parçaların incelenmeye imkân sağladığı ifade edilmiştir.

315. Sömen, O. (2019). Dede Korkut Boylarında Geçen Formulistik Sayıların İzleri. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 121(238): 29-50.

Bu makalede ilk olarak mitolojinin ne olduğu hususunda birtakım genel bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra ise konu bağlamında sayıların ananelerde meydana gelen inançların aktarıcısı olduğu ifade edilmiş ve rakamların Gök Tanrı dini içerisindeki esas temalardan biri olduğundan bahsedilmiştir. *Dede Korkut* anlatılarında Türk halkının ana özellikleri ve kültürel kodlarının başarılı bir şekilde işlendiği söylenmiştir. Çalışmanın devamında konu bağlamında bir, iki, üç, dört, beş, yedi, dokuz ve kırk sayıları ayrı başlıklar altında söz konusu eser ölçüt alınarak detaylıca incelenmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan bulgu ve tespitlerle noktalanmıştır.

316. Söylemez, O. ve Aliyeva, L. (2000). Alpamış Batır ve Er Targın Destanlarında Kahraman, Kadın ve At Motifleri Üzerine Bir Deneme. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, (14): 35-46.

Çalışmanın giriş kısmında kahramanlık destanlarının önemine ve ehemmiyetli olmalarının sebeplerine kısaca değinilmiştir. Bunlara ek olarak Kazak halk edebiyatı içerisinde destanın yeri üzerinde durulmuştur. Kuruluş bakımından kahramanlık destanlarının kendine özgü birtakım niteliklerinin olduğundan söz edildikten sonra *Alpamış Batır* destanından hareketle çocuksuzluk motifi ele alınmıştır. *Alpamış Batır* destanının özeti aktarılmış daha sonra da *Er Targın* destanı hakkında genel bazı bilgiler sunulduktan sonra destanın içeriğinden kısaca söz edilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu iki destandan da hareketle kahramanlık destanları içerisindeki kahraman, kadın ve at motifleri incelenmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan tespitlerle sona ermiştir.

317. Sultanzade, V. (2019). Dede Korkut Kitabı'ndaki Bir Kelimenin Sırrı. *Millî Folklor*, (123): 31-39.

Makalede ilk olarak halk içerisindeki çeşitli kriterlere göre yapılan sınıflandırmaların o toplumun diline de yansıdığı söylendikten sonra konu bağlamında örneklerle açıklama yapılmıştır. *Dede Korkut* eserinin Vatikan nüshasında bulunmayan ancak Dresden nüshasında bulunan bir kelimenin anlaşılması hususunda problem yaşandığı dile getirilmiştir. *Kan Turalı* boyunda geçen bu kelimeyi S. Tezcan, S. Özçelik, M. Ergin ve O. Ş. Gökyay gibi bazı araştırmacıların ne şekilde okuduklarından söz edilmiştir. Buna ek olarak söz konusu kelimeyle ilgili olarak araştırmacıların bu kelimenin fiil olduğu hususunda ortak fikirde buluştukları belirtilmiştir. Çalışmanın devamında ele alınan kelimenin kökünün ne olduğu mevzuu üzerinde durulmuştur. Makalenin sonuç kısmında incelenen kelimenin ne şekilde okunmasının kabul edilebilir olduğundan bahsedilmiştir.

318. Şahin, H. İ. (2012). Türk Destanlarındaki Aile Algısı Üzerine Bir Değerlendirme. *Karadeniz Araştırmaları*, (33): 117-138.

Bu çalışmada öncelikle destanlarda destan kahramanından önce ailenin ön plana çıktığı belirtilmiş ve bu bağlamda birtakım açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra konu çerçevesinde Türk destanları içerisinde sosyal yaşam ve aile konusu ele alınmıştır. Söz konusu destanlarda sosyal yaşam ve aile konusu incelenirken çeşitli Türk destanları içerisinde yapılan alıntılarla konu örneklendirilmiştir. Çalışmanın devamında destanlar içerisinde ailenin nasıl meydana geldiği ve meydana gelirken hangi aşamaları katettiği mevzuu üzerinde durulmuştur. Makalenin son kısmında destan içerisinde aile bireyleri olan baba, anne ve çocukların yerleri ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Makalenin sonuç bölümünde Türk destanlarında güçlü bir aile yapısının bulunduğu özellikle belirtilmiştir.

319. Şahin, S. (2018). Kuzey Kafkasya (Stavropol) Türkmenlerine Ait Bir Köroğlu Destan Parçasının Belli Başlı Dil Özellikleri. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları*, (12): 145-170.

Makalenin giriş kısmında *Köroğlu* destanının pek çok varyantının bulunduğu bahsedilmiş ve bu varyantlardan en eskisi ile en uzun versiyonunun hangisi olduğundan söz edilmiştir. Stavropol Türkmenlerinin nasıl bir coğrafyada yaşadıkları ve yerleşik hayata geçmeleri gibi hususlarda açıklama yapıldıktan sonra söz konusu destanın dil hususiyetleri konu bağlamında incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken destandaki ses olayları ayrı başlıklar altında detaylıca ele alınmıştır. Makalenin sonuç kısmında değerlendirilen metnin dilinden

hareketle Stavropol Türkmenlerinin Tatar ve Nogayların tesirinde kaldıkları belirtilerek mevzu dairesinde açıklamalara yer verilmiştir.

320. Şarşenbek Uulu, T. (2015). Manas Destanı'ndaki Bazı Sayı Yapıları ve Sayı İsimleri Üzerine. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim*, (4\1): 122-137.

Makalede ilk olarak *Manas* destanı üzerine derleme faaliyeti yapan bazı araştırmacılardan söz edilmiş ardından S. Orozbekov varyantının dili üzerine yapılan çalışmalardan bazılarına değinilmiştir. Daha sonra konu bağlamında *Manas* destanı içerisinde yer alan savaşlar ve askeri olayların anlatımında sayıların ehemmiyetli bir yere sahip olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Manas* destanında geçen bazı sayılar konu ekseninde incelenmiştir. Yapılan inceleme mevzu bahis destandan alıntılarla örneklendirilmiştir. Sayıların yanı sıra *artık* kelimesi ve manası üzerinde de durulmuştur. Makalenin sonuç bölümünde sayıların ele alınan destan içerisindeki eski öğelerden bir tanesi olduğu ifade edilmiştir.

321. Şen, F. N. (2017). Ak Tayçı ve Oğuz Kağan Destanları Arasında Motif İnceleme ve Karşılaştırması. *Researcher: Social Science Studies*, 5(9): 65-70.

Bu çalışmada öncelikle kahramanlık mitosu ile ilgili kısa bir girişin ardından “*Ak Tayçı*” destanının özeti ve ardından benzer şekilde *Oğuz Kağan* destanının özeti sunulmuştur. Çalışmanın devamında söz konusu iki destan kahramanının dünyaya gelişi, kahraman olduğunu gösteren belirtiler, kahramana rehberlik eden ilahi varlıklar, kahramanın mücadele ettiği kötü güçler, kahramanın pek çok sebeple çıktığı yolculuk ve erginlenme süreci birtakım hususlar karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bunlara ek olarak iki destan içerisinde geçen renklerin ehemmiyetli bir sembol niteliği taşıdığı özellikle belirtilmiştir. Yapılan değerlendirme destanlardan yapılan mevzu dairesindeki alıntılarla örneklendirilmiştir.

322. Şen, F. (2008). Dede Korkut Kitabı'nda Kadınlara Yönelik Hitaplar. *Turkish Studies*, 3(2): 627-641.

Çalışmada ilk olarak hitapların öneminden bahsedilmiş ardından bir milletin değer yargıları mevzusunda bilgi edinmek için hitapların son derece önemli olduğu bilhassa belirtilmiştir. Bunlara ek olarak *Dede Korkut* eserinin önemi hakkında bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu eser içerisinde kullanılan kadına yönelik hitapların ne amaçla kullanıldığı ve eserde hangi kısımlarda ne şekilde yer aldığı gibi hususlarda inceleme yapılmıştır. Bunların yanı sıra eserde saptanan hitap unsurlarının kuruluş nizamı hakkında tespitlere yer verilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde ise adı geçen eserde kadına

yönelik uyarım hedefi olan hitaplarda isim, yaş, cinsiyet vb. gibi pek çok unsurun göz önünde bulundurulduğu mevzu özelinde ifade edilmiştir.

323. Şimşek, S. (2021). Bir Epik Kahraman: Manas'ın Yoldaşı Almambet. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar*, 9(29): 131-150.

Bu makalede *Manas* destanının öneminden bahsedildikten hemen sonra *Manas* destanının başkahramanının yardımcısı olan kırk yiğit meselesi üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra Manas'ın arkadaşı olan Almambet'e ait epizottan söz edilmiş ve bu epizotun içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında Almambet önce tarihi bir kahraman sonra da bir destan kahramanı olarak ayrı başlıklar altında detaylıca ele alınmıştır. Bunlara ek olarak makalede Almambet'in mevcudiyetinin Manas ile karşılaşmasıyla başladığı belirtilmiştir. Almambet adının nereden geldiği, kim tarafından konulduğu, annesi, babası, eşi, atı, oğlu, fiziksel ve ruhsal nitelikleri ayrı ayrı incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler söz konusu epizottan alıntılarla örneklendirilmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan değerlendirmelerle noktalanmıştır.

324. Şişman, B. (1998). Kazakistan'da "Korkut Ata" ile İlgili Söylenceler. *Millî Folklor*, (37): 51-53.

Makalede öncelikle *Oğuz Kağan* destanı, *Kutadgu Bilig* ve *Köroğlu* gibi eserlerin Türk dünyası için son derece önemli eserler olduğundan söz edilmiştir. Daha sonra konu bağlamında Türk milleti için ortak bir kültürel şahsiyet olan Dede Korkut ele alınmıştır. Dede Korkut'un hangi coğrafyada yaşadığından ve yeteneklerinden kısaca bahsedildikten sonra Dede Korkut'un doğumundan ve hayatı hakkında anlatılan bazı rivayetlere yer verilmiştir. Çalışma içerisinde Korkut Ata'nın destan anlatıcılarının atası olduğu konu özelinde bilhassa belirtilmiştir.

325. Şişman, B. (2000). Köroğlu Destanı'nın Kazak Varyantındaki Tarihi, Sosyo-Kültürel Unsurlar. *Millî Folklor*, (45): 52-59.

Çalışmada ilk olarak Kazak halkı için *Köroğlu* destanının ne kadar önemli olduğuna değinilmiş ardından *Köroğlu* destanının Kazak varyantında İranlılarla Köroğlu'nun düşmanı olarak karşılaştığı hususu üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında söz konusu varyant yedi bölüm şeklinde ele alınmış ve her bölümde anlatılanlarla ilgili sırasıyla bilgi verilmiştir. Bunlara ek olarak destan metninde tarihi süreç içerisinde Türk ve Arap ilişkisinin yansımalarının kayda değer şekilde fazla olduğu ifade edilmiştir. Metinde özellikle Ruslardan ya da Rus düşmanlığından söz edilmemesinin enteresan olduğu aktarılmış ve mevzu

bağlamında açıklama yapılmıştır. Makalenin sonuç kısmında meydana gelmesi uzun yıllar alan destanlardan yola çıkılarak tarihte gerçekleşen pek çok toplumsal ya da kültürel olay hususunda bilgi edinmenin muhtemel olduğu söylenmiştir.

326. Terek, M. C. (2021). Uygur Harfli Oğuznamedeki Hayvanlarla Oğuz Kağan'ın İlişkisi. *Akademik Tarih ve Düşünce*, 8(4): 1730-1752.

Bu eserin giriş kısmında Uygur harfli *Oğuz Kağan* destanının öneminden ve destanın içerdiği konulardan söz edilmiştir. Ayrıca söz konusu destanın başkahramanı olan Oğuz'un destan içerisinde hayvanlarla iç içe olduğu belirtilmiştir. Destanda Oğuz'un tasviri yapılırken öküz, ayı ve kurt gibi hayvanların kullanıldığı belirtilmiştir. Çalışmanın devamında öküz, ayı, kurt, samur, at, gergedan, tavuk ve koyun gibi bazı hayvanların söz konusu destanın hangi kısmında ve ne şekilde geçtiği gibi hususlar incelenmiştir. Konu ekseninde yapılan alıntılarla çalışma zenginleştirilmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan tespitlerle noktalanmıştır.

327. Terzi, A. (2007). Türk Dünyası Destanlarının Tespiti, Türkiye Türkçesine Aktarılması ve Yayımlanması Projesi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (24): 113-128.

Bu çalışmada ilk olarak Türk destanlarında Türk kültür öğelerinin yaşadığı hususu üzerinde durulmuş ve ardından bu destanların toplandıktan sonra Türkiye Türkçesine aktarılması konusunda bir projenin olduğu söylenmiştir. Söz konusu projenin ne zaman başladığı ve devlet tarafından da desteklendiği konusunda bilgi verilmiştir. Bunların yanı sıra adı geçen projede yer alacak araştırmacıların isimleri aktarılmış ve ardından son safhaya gelen projede otuz dört çalışmanın yayınlandığı belirtilmiştir. Proje çerçevesinde toplanan çalışmaların *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*'nde sırasıyla yayınlanarak tanıtımlarının yapılacağı ifade edilmiştir. Makalenin devamında Altay destanları ekseninde proje ile ilintili olarak yayınlanan totalde yirmi iki Altay destanının bulunduğu söylendikten sonra bu destanların sırasıyla özetleri sunulmuştur.

328. Tezcan, S. (1974). Türkçe Çevirisinin Yayını Dolayısıyla Manas Destanı. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, (21-22): 359-363.

Bu eserde öncelikle 1972 senesinde Abdülkadir İnan tarafından yapılan *Manas* destanının çevirisinden ve bu destanın öneminde söz edilmiştir. Bahsedilen destanın konusu bağlamında açıklama yapıldıktan sonra bu destanın ne zaman yaratıldığı hususunun bir tartışma konusu olduğu ifade edilmiştir. Bu destanın ne zaman ve neyin sonucunda yaratıldığına dair bazı araştırmacıların görüşleri üzerinde durulmuş daha sonra ise konu ekseninde açıklama

yapılmıştır. Makalede özellikle *Manas* destanının içerisinde çok geniş folklor ve etnoloji öğelerinin bulunduğu hususuna değinilmiştir. Söz konusu destanın aslı ve Türkiye Türkçesine çevirisi bağlamında incelemeler kısaca aktarılmıştır. Çalışmanın son kısmında yaptığı bu çalışmasından dolayı Abdülkadir İnan'a tebrikler sunulmuştur.

329. Toksoy, A. (2008). Dede Korkut Destanlarında Tav-Eli ve Çevresi. *Turkish Studies*, 3(1): 121-128.

Çalışmanın başında Tav-eli coğrafyası ve bu coğrafyadaki Türk hâkimiyeti meselesi çerçevesinde bilgilendirme yapılmıştır. Mevzu bağlamında yirmi dört Oğuz boyu ve tarihi süreç hakkında bazı bilgilere yer verilmiştir. Makalede destanların bir ulusun kahramanlık hikâyelerinin bir araya gelmiş hali olduğu ve geniş bir destan külliyatına sahip olan ulusların toplumsal tarihlerinin de o ölçüde geniş olduğu vurgulanmıştır. *Dede Korkut* eseri hususunda kısa bir bilgilendirmenin ardından söz konusu eserde geçen Tav-eli şehirleri ve bu şehirlerin komşuları sırasıyla ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir.

330. Turgunbayer, C. (2007). Türk Dünyası Destanlarında Ortak Motifler Üzerine. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (24): 93-102.

Bu makalede öncelikle Türk destanlarının manevi yönden önemine değinilmiş ve hemen sonra Kırgız, Kazak, Türkmen, Özbek, Karakalpak ve Hakas gibi çeşitli Türk boylarında destan anlatıcılarına verilen isimler üzerinde durulmuştur. Çeşitli Türk destanlarında ortak motiflerin yer aldığı ifade edilmiş ve bu bağlamda kısaca açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında çocuksuzluk, at, rüya, ad koyma ve alp kadın motifi gibi on üç motif konu bağlamında ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken söz konusu ortak motifler türlü Türk destanlarından yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir.

331. Türkmen, F. (1989). Köroğlu'nun Özbek Varyantları. *Millî Folklor*, (4): 8-9.

Çalışmada ilk olarak *Köroğlu* destanının önemine dikkat çekilmiş ve ardından bu destanın iki ana varyantı olduğu söylendikten sonra konu bağlamında açıklama yapılmıştır. *Köroğlu* destanının Özbek versiyonu üzerine Türkiye'de yapılan çalışmalar üzerinde durulmuş devamında ise konu çerçevesinde ele alınan varyantlarda Köroğlu'nun ortaya çıkışı hususuna değinilmiştir. Özbek varyantı içerisinde kadın kahramanların önemli rol oynadıkları belirtilmiştir. Bunlara ek olarak incelenen varyantta Köroğlu'na mitolojik bir kahraman olarak rastlandığı söylenirken bu varyantın dinî ve mistik öğeler yönünden oldukça zengin olduğu aktarılmıştır.

332. Uç, H. (2003). Dirse Han Oğlu Buğaç Han Hikâyesi. *Millî Folklor*, (60): 47-56.

Bu çalışmanın girişinde *Dede Korkut* eserinin kaç hikâyeden oluştuğu ve ilk hikâyesinin hangisi olduğu gibi hususlara kısaca değinildikten sonra *Dirse Han Oğlu Buğaç Han* anlatısının özeti sunulmuştur. Söz konusu anlatının önce olay örgüsü, teması ve daha sonra yapısı konu ekseninde incelenmiştir. Anlatının teması ele alınırken *Dirse Han* anlatısının bir trajedi olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında anlatı içerisindeki kişiler ve *Dede Korkut* hikâyelerindeki estetik yapı değerlendirilmiştir. İnceleme yapılırken *Dirse Han* anlatısındaki kişilerin çağdaş hikâyenin kişilerinden daha zengin olduğu vurgulanmıştır. Makalede sonuç kısmına yer verilmemiştir.

333. Uğur Çerikan, F. (2020). Dede Korkut Hikâyelerini Feminist Kuram Bağlamında Okuma. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar*, 8(25): 257-271.

Bu makalede öncelikle eril iktidar ve dişil iktidarın güç dengesi üzerine konu çerçevesinde bazı bilgilere yer verilmiştir. Ardından Çobanoğlu'nun Türk kültürüne dair eski dönemlerde anaerkil yapının egemenliği bağlamındaki düşünceleri üzerinde durulmuştur. “*Dede Korkut*” hikâyelerinden hareketle yiğitliğiyle ön plana çıkan kadınların eğer yiğitlikleri erkek kahramanın yiğitliğini geride bırakırsa yiğitliğini gizledikleri veya ölüm tehlikesiyle sınav oldukları belirtilerek konu örneklerle kısaca açıklanmıştır. Çalışmanın devamında söz konusu eserdeki mukaddime kısmı da dâhil olmak üzere on iki hikâye ayrı ayrı feminist kuram ekseninde incelenmiştir. Yapılan değerlendirme yer yer eserden yapılan alıntılarla zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında *Dede Korkut* eserinde eril egemen ulus yapısının son derece yoğun ve açık bir şekilde görüldüğü vurgulanmıştır.

334. Uğurlu, S. (2017). Köroğlu Destanının Halep Kolu Amasya Rivayetinin Varyantlaşma Örnekleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim*, 6(1): 115-132.

Bu makalenin giriş kısmında çalışmada ele alınan *Köroğlu* anlatmasına nasıl ulaşıldığına dair kısaca bilgi verilmiştir. Buna ek olarak Anadolu sahasında görülen otuz ikiden fazla *Köroğlu* kolu olduğu ifade edilmiştir. *Köroğlu* kollarının sayısı bağlamında birtakım açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra *Köroğlu*'nun Halep kolu üzerine yapılan çalışmaların yanı sıra varyantlaşma örnekleri hususu üzerinde durulmuştur. Boratav'ın bazı *Köroğlu* kolları ve bu kolların sayfa sayısını içeren bir liste yaptığı söylendikten sonra bu listeye konu çerçevesinde yer verilmiştir. Çalışmada incelenen metnin *Demircioğlu-Halep Kolu*'nun bir varyantı olabileceği fikrinden söz edilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu metnin manzum

bölümlerinin varyantlaşma örnekleri konu dâhilinde karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan tespitlerle noktalanmıştır.

335. Ulsan Öztürkmen, E. ve Kara, Çiğdem (2022). Salur Kazan'ın neden öldürdüğü. *Millî Folklor*, (134): 27-38.

Bu makalede ilk olarak *Dede Korkut* eserindeki hikâyelerde Kazan'ın bazı kişilik özellikleri ve hiyerarşideki yeri gibi hususlar hakkında bazı bilgilere yer verilmiştir. Çalışmada Kazan'ın aktif bir karakter olarak yer aldığı beş destanın incelendiği belirtilmiştir. Ardından bu destanların isimleri sırasıyla söylenmiştir. Bunların ardından öldürme eyleminin sebepleri alt başlıklar hâlinde aktarılmıştır. Bu husus söz konusu eserden hareketle kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Makalenin sonuç kısmında *Dede Korkut* eseri içerisinde yer alan kahramanların öldürme eylemini tercih etme nedenlerinin bilimin ileri sürdüğü tezlerle uyumluluk gösterdiği ifade edilmiştir.

336. Useev, N. (2016). Manas Destanı'nda “Bark” Kelimesi ve Eski Türk Mezar Geleneği. *Türk Dünyası*, (42): 173-191.

Makalede öncelikle *Manas* destanının zengin yapısı ve oldukça geniş bir hacme sahip olması gibi konular üzerinde durulmuştur. Ardından destanın dili hususunda kısaca bilgilendirme yapılmıştır. Bunların yanı sıra söz konusu destanda yer alan bark kelimesinin Köktürk harfli kitabelerde mezar ya da türbe anlamlarında kullanıldığı aktarılmıştır. Konu bağlamında *Manas* destanının Kırgızların kültürel öğelerini içerisinde barındıran bir ansiklopedi niteliği taşıdığı ifade edilmiş hemen sonra ise destanın S. Orozbekov varyantından hareketle bark kelimesi ele alınmıştır. *Manas* destanının ismi geçen varyantında bulunan bark kelimesinin Kırgız Türkçesinde bulunmadığı belirtildikten sonra konu çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Makalenin sonuç bölümünde değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bunlara ek olarak makalenin kaynakçasının ardından Manas'a ait olduğu söylenen türbenin önceki ve sonraki hâllerine ait fotoğrafların yanı sıra *Köl Tigin* anıt mezarlığında yer alan bazı insan heykellerinin resimlerine de yer verilmiştir.

337. Useev, N. (2016). Manas Destanı'nda Türk Kelimesi ve Ağaç, Koyun / Koç Kültürleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim*, 5(4): 1611-1626.

Çalışmada ilk olarak *Manas* destanının önemine dikkat çekilmiştir. Ardından *Manas* destanının dilinin zenginliğinden bahsedilmiştir. Türk kelimesinin eski Uygurcada güç anlamına geldiği ifade edildikten sonra Türk kelimesi *Manas* destanı üzerinden incelenmiştir.

Manas destanı içerisinde Türk kelimesinin yer aldığı kısımlar hem özgün metin hem de Türkiye Türkçesine çevirisinden hareketle bir tablo hâlinde karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Söz konusu destandan hareketle Türk kelimesinin güzel anlamında kullanıldığı belirtilmiştir. Ardından güzel ve iyi manasında kullanılan Türk kelimesi konu ekseninde ağaç kültürüyle ilişkilendirilerek mevzu hakkında açıklama yapılmıştır. Bunların yanı sıra Türk kelimesinin yalnızca *Manas* destanında güzel anlamında kullanılmadığı aynı zamanda klasik Türk edebiyatı ürünleri içerisinde de yer aldığı söylendikten sonra bu husus dairesinde örnekler aktarılmıştır. Çalışmanın devamında Türk kelimesinin *Manas* destanında bazı yerlerde büyük manasında kullanıldığı tespit edilmiştir. Yine aynı şekilde Türk kelimesinin büyük manasında kullanıldığı kısımlardan alıntı yapılarak bu husus bir tablo halinde karşılaştırmalı şekilde ayrıca ele alınmıştır. Türk kelimesinin büyük manasıyla kullanıldığı yerlerin koyun ve koç ile ilişkilendirildiği ifade edildikten sonra bu mevzu konu dairesinde açıklanmıştır. Makale sonuç kısmında aktarılan bulgu ve tespitlerle neticelendirilmiştir.

338. Useev, N. (2017). Şiveet Ulaan Mezar Külliyesindeki Kuzulu Koyun Heykeli ve *Manas* Destanı. *Türk Bilig*, (33): 15-24.

Makalenin giriş kısmında *Manas* destanının bazı önemli niteliklerinden söz edilmiştir. Destanların arkaik kültür unsurlarını açıklayıp anlamlarını ortaya çıkarma ve fonksiyonunu saptama gibi hususlarda bir kaynak olarak kullanılabileceği ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında Moğolistan sınırları dâhilinde bulunan *Şiveet Ulaan* mezar külliyesinde yer alan kuzulu koyun heykeli üzerinde durulurken koç ve koyun heykellerinin Türk kültürü içerisindeki yerinin pek çok çalışmanın konusu olduğu belirtilmiştir. Bunların yanı sıra *Manas* destanının S. Karalaev varyantında bulunan kuzulu koyuna dair ifadenin konu bağlamında incelemesi yapılmıştır. Makalenin sonuç bölümünde çalışmaya dair tespitlere yer verildikten hemen sonra Şivet Ulaan mezar külliyesine ait hayvan heykelleri çerçevesinde birtakım fotoğraflar verilmiştir.

339. Useev, N. (2018). *Manas* Destanı'nda İslamiyetle İlişkili Uranlar / Savaş Naraları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma*, (88): 145-154.

Makalede öncelikle *Manas* destanının bazı niteliklerinden ve ehemmiyetinden söz edilmiştir. Hemen ardından *Manas*'ın İslam uğruna savaşması sebebiyle söz konusu destanda İslami öğelerin oldukça yoğun olduğundan bahsedilmiştir. Çalışmanın devamında *Manas* destanı içerisinde geçen uranlar hakkında genel bilgilendirme yapılmış ve akabinde hem orijinal metni hem de Türkiye Türkçesine çevirisi karşılaştırmalı olarak konu bağlamında incelenmiştir.

Uranların en çok hangi kısımlarda ve ne amaçla kullanıldığı konusunda açıklama yapılmıştır. Değerlendirme yapılırken *Manas* destanı içerisinde geçen savaşların dört madde halinde tasnif edildiği ifade edilerek bu tasnife kısaca yer verilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde uranların destanda yalnızca savaş narası olarak değil aynı zamanda savaşa gidenlerin soyunu gösteren özel sözcükler olduğu belirtilmiştir.

340. Useev, N. (2019). *Manas Destanı'nda Yer Alan Almambet ve Kül Çoro İsimli Kahramanlar ile Tarihte Yaşamış Tunyukuk ve Küli Çor Arasındaki Benzerlikler. Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (48): 115-138.

Bu çalışmanın girişinde *Manas* destanı ile Köktürk harfli metinler arasında mühim benzerliklerin yer aldığı söylenmiş ve konunun bu durum sebebiyle araştırmacıların ilgisini cezbediği ifade edilmiştir. Buna ek olarak *Manas* destanında yer alan bazı kahramanların niteliklerini, isimlerini *Orhun Abideleri*'nde görmenin imkânının olduğu aktararak konu çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Makalede *Manas* destanının hangi varyantının ne sebeple kullanıldığına yer verilmiştir. Çalışmanın devamında ilk olarak Tunyukuk ve Almambet arasındaki benzerlikler daha sonra da ayrı bir başlık altında Kül Çoro ile Küli Çor arasındaki benzer yönler mevzu ekseninde incelenmiştir. Yapılan değerlendirme *Manas* destanı içerisinden yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan tespitlerle noktalanmıştır.

341. Uslu, B. (2019). *Manas'ın Dünyaya Gelişine Göstergebilimsel Bir Deneme. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (31): 209-224.

Bu makalede ilk olarak *Manas* destanının uzunluğu, varyantları ve üzerine yapılan çalışmaların fazlalığı gibi genel bazı hususlardan söz edilmiştir. Buna ek olarak göstergebilimin amacı üzerinde durulmuştur. Bir destan tanımına yer verildikten hemen sonra destan hakkında genel olarak kısaca bilgi verilmiştir. Destanların içerik anlamında birer kahramanlık hikâyeleri olduğu ifadelerine yer verilerek mevzu açıklanmıştır. Bir eleştiri kuramı olarak gösterge bilim hakkında açıklama yapıp çalışmanın devamında ise *Manas* destanının konu bağlamında incelemesi yapılmıştır. Değerlendirme yapılırken konu ekseninde destanın çağrışım alanları, anlatı içerisindeki edim ile değişim gibi hususlarda birtakım şemalar sunulmuştur. Makalenin sonuç kısmında tespitlerin yanı sıra söz konusu destanın başından son kısmına kadar motiflerle örülü olduğu ve büyük bir öneme sahip olduğu belirtilmiştir.

342. Uyanık, S. (2009). Dede Korkut Anlatmalarında Metinlerarası Söylem. *Millî Folklor*, (83): 30-40.

Makalede öncelikle Roland Barthes'in metni nasıl tanımladığına dair bilgi verilmiştir. Kalıp ifadeler kullanılarak sürdürülen yaratım sürecinde varyantlaşmanın zorunlu hâle geldiği belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eserinde hikâyelerdeki metinlerarasılığın görevleri konu bağlamında incelenmiştir. Bunlara ek olarak sözlü gelenek ürünlerinin kalıp ifadeleri nesilden nesle geçirmesiyle meydana gelen anlatının toplumun beklentilerine göre şekillendirildiği ifade edilerek bu hususa *Dede Korkut* eseri üzerinden açıklama getirilmiştir. Bunların yanı sıra metinlerarasılık ekseninde medya ve *Dede Korkut* eseri üzerinde detaylıca durulmuştur. *Dede Korkut* eserinin Dresden nüshasından konu çerçevesinde alınan bir soylamayla aynı soylamanın *Dede Korkut Hikâyeleri* adlı dizinin *Deli Dumrul* bölümünde geçen kısmına mevzu bağlamında karşılaştırmalı olarak yer verilmiştir.

343. Ünveren, D. (2020). Türkçe Öğretiminde Aşkın Bir Millî Kimlik Alanı: Salur Kazan'ın Evinin Yağmalandığı Destan. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (21): 175-199.

Bu çalışmada ilk olarak konu bağlamında dil, metin ve anadil ilişkisine kısaca değinilmiş ardından edebiyat mahsullerinin kültürel kimliğin oluşmasında ne derce önemli olduğu hususu ele alınmıştır. *Kanon* kavramının ne olduğu ve temel özellikleri hakkında bazı açıklamalar yapılmış ardından bir kanon olarak *Dede Korkut* eseri üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında makalede kullanılacak yöntem ve analiz alanı hakkında bilgi verildikten sonra *Dede Korkut Kitabı* 'nda ikinci anlatı olan *Salur Kazan'ın Evinin Yağmalandığı* destan konu çerçevesinde analiz edilmiştir. Yapılan inceleme konu ekseninde söz konusu hikâyeden yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Bunlara ek olarak *Dede Korkut Kitabı* 'nın her hikâyesinde ideal değerlerin yer aldığı belirtilmiştir. Makalenin sonuç kısmında değerlendirme neticesinde ortaya çıkan öneriler dört madde hâlinde aktarılmıştır.

344. Üstünova, K. (2008). Dede Korkut Destanlarında, Aşamalı Tekrarların Üslup Özelliklerini Biçimlendirishi Üzerine. *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler*, (14): 229-237.

Makalenin giriş kısmında anlatımın tesirli hâle getirilmesinde farklı yöntemlerin kullanıldığı, bunlardan birinin ise tekrarlar olduğu ifade edilmiştir. *Dede Korkut* eserinin ise konu bağlamında her türden tekrarın çokça uygulandığı bir dilin mahsulü olduğu belirtilmiştir. Buna ek olarak metinde tekrarların doğru ve yerinde kullanılmasıyla metne büyük yarar sağlayacağı söylendikten sonra *Dede Korkut* eseri konu ekseninde detaylı bir şekilde

incelenmiştir. Yapılan değerlendirme söz konusu hikâyelerden yapılan konu özelindeki alıntılarla örneklendirilmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan tespitlerle neticelendirilmiştir.

345. Üstünova, K. (2008). Dede Korkut Kitabını Oluşturan Destanlardaki Ortak Özellikler. *Millî Folklor*, 3(1): 138-144.

Makalede öncelikle *Dede Korkut* eserinin önemi ve kaç hikâyeden oluştuğu gibi bazı genel bilgilere kısaca yer verilmiştir. Daha sonra ise bu eserin ayrı ayrı hikâyelerine *metin*, eserin tamamına da *makro metin* adının verildiği aktarılmıştır. Ardından konu kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır. Söz konusu eserdeki anlatıların bir arada bulunmasının en büyük sebebi olarak türlü tekrarların bulunması olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* anlatılarının ortak nitelikleri yirmi dört madde halinde sıralanarak *Dede Korkut* eserinden hareketle ele alınmış ardından yine aynı eserden yapılan örneklendirmelerle konu zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında bir hikâyeyi okuduktan sonra diğer hikâyeye geçen kişinin kendini tanıdığı ve bildiği bir muhitte bulunduğu söylenmiştir.

346. Vurucu, İ. (2022). Sosyal Eleştiri Açısından Dede Korkut Destanları. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum*, 11(31): 331-349.

Makalede ilk olarak *Dede Korkut* eserinin Türk sözlü kültürü içerisinde son derece önemli olduğu hususu üzerinde durulmuştur. Ardından söz konusu eserin farklı edebî versiyonlara uyarlandığı ifade edildikten sonra konu örneklendirilmiştir. Destanlar içerisindeki Oğuzların doğayla iç içe oldukları belirtilmiş ve bu destanlarda yer alan şahısların hayal ürünü olmayıp gerçek kişiler olarak kabul gördükleri aktarılmıştır. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* hikâyeleri sosyal eleştiri bağlamında incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken *Dede Korkut* anlatılarının bir geçiş dönemi eseri olması hasebiyle içerisinde toplumsal bir krizin bulunabileceği aktarıldıktan sonra konu çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Bunlara ek olarak *Dede Korkut* anlatılarında farklı sosyal davranış bozukluklarının değişik yönleriyle ortaya çıktığı ifade edilerek konu ele alınan eserden yapılan alıntılarla örneklendirilmiştir. Makale sonuç kısmında verilen tespitlerle noktalanmıştır.

347. Yakıcı, A. (2003). İslamiyet Öncesi Türk Destanlarının Bilim ve Kültür Hayatına Etkisi Üzerine Bazı Düşünceler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (13): 411-420.

Çalışmaya önce destanın sözlük tanımı verilerek başlanmıştır. Ardından ise çeşitli araştırmacıların destan tanımları aktarılmıştır. Buna ek olarak bazı araştırmacıların Türk edebiyatının destan ile başladığını söyledikleri aktarılmış ardından mevzu dairesinde açıklama

yapılmıştır. Bazı İslamiyet öncesi Türk destanlarının isimleri aktarıldıktan sonra bu destanların pek çok kültürel öğeyi içerisinde barındırdığı belirtilmiştir. Türkçede erkeklik ve dişilik ayrımının olmadığı söylenmiştir. Bunların yanı sıra *Oğuz Kağan* destanında bilim için ehemmiyetli olabilecek bazı keşif ve icatların yer aldığı ifade edilerek çeşitli örneklerle mevzu ortaya konulmuştur. Çalışmanın devamında çeşitli İslamiyet öncesi Türk destanları konu dairesinde değerlendirilmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan değerlendirmelerle noktalananmıştır.

348. Yakıcı, A. (2007). Dede Korkut Kitabı'nda Görülen Ozan Tiplerinin Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğinin Oluşumuna Etkisi. *Millî Folklor*, (73): 40-47.

Bu makalenin giriş kısmında ozanlık geleneğinin kültür tarihi içerisindeki yeri ve bu gelenek hususunda bazı genel bilgiler üzerinde durulmuştur. Buna ek olarak ozanların toplum içerisinde üstlendikleri görevlerin ehemmiyetinden de kısaca söz edilmiştir. *Dede Korkut* eserinin ozanlık geleneği çerçevesinde son derece ehemmiyetli bir eser olduğundan bahsedilmiş ardından Korkut Ata'nın ozanların başı olduğu söylenerek mevzu ekseninde açıklama yapılmıştır. Çalışmanın devamında bazı araştırmacıların Korkut Ata ve onun ozanlığına ilişkin düşüncelerine yer verilmiştir. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* eserinde geçen alp-ozanlara, onların bazı niteliklerine ve söz konusu eserde geçen alp-ozanların isimlerine değinilmiştir. *Dede Korkut* eserinde de yer alan kadın ozanlar da kısaca ele alınmış ardından söz konusu eserin ozanlık geleneğinden âşıklık geleneğine geçişi hususunda bir köprü görevi gördüğü özellikle dile getirilmiştir.

349. Yakıcı, A. (2007). Halk Anlatılarında Yer Alan Köroğlu Tipleri ve Âşık Köroğlu'nun Bu Tipler Arasındaki Yeri. *Millî Folklor*, (76): 113-123.

Bu eserde öncelikle Türk kültürü içerisinde *Köroğlu*'nun önemli bir yere sahip olduğu ifade edilmiş ardından çeşitli *Köroğlu* tiplerinin bulunduğu ve bu *Köroğlu* tiplerinden destan kahramanı olan *Köroğlu*'nun ön plana çıktığı konu çerçevesinde açıklanmıştır. Bunlara ek olarak zaman zaman *Köroğlu* tiplerinin birbirine karıştırıldığı söylenerek konuya açıklama getirilmiştir. *Köroğlu* rivayetlerinin bazı araştırmacılar tarafında ne şekilde adlandırıldığı ve bu ayrımın hangi rivayetleri kapsadığına dair bilgi verilmiştir. *Köroğlu* kollarının sayısı hususu üzerinde durulduktan sonra söz konusu varyantlarda *Köroğlu*'nun doğumu meselesinin öne çıktığından konu bağlamında söz edilmiştir. Çalışmanın devamında bazı araştırmacılara göre Doğu ve Batı varyantları içerisinde *Köroğlu*'nun doğumu bölümünün yer alıp almadığı hususu üzerinde durulduktan sonra Orta Asya rivayetlerinde destan kahramanı olan *Köroğlu*'nun

olduğu ancak Batı anlatmalarında bunun hikâye kahramanı *Köroğlu*'na evrildiğinden bahsedilmiştir. Makalenin son kısımlarında Osmanlı arşivlerinde tarihî bir kişilik olarak rastlanan *Köroğlu* destanı hakkında konu ekseninde bazı bilgiler sunulmuştur.

350. Yalçinkaya, F. (2015). Geleneği Geleceğe Taşıyan Oğullar: Dede Korkut Kitabı'nda Baba-Oğul İlişkisi. *Millî Folklor*, (107): 60-71.

Bu makalede ilk olarak *Dede Korkut* eserinin özel bir eser olduğu ve onu bu kadar önemli yapan şeyin ne olduğu hususundan bahsedilmiş ardından söz konusu eserdeki anlatmalar içerisinde yer alan baba-oğul ilişkisine kısaca yer verilerek konuya giriş yapılmıştır. Bunların yanı sıra ele alınan eserde önce ailenin ehemmiyeti daha sonra da babalar ve onların bazı niteliklerine değinilmiştir. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eserindeki baba-oğul arasındaki miras, bey olma, namus ve otorite mevzularının yanı sıra isim alma ile eğitim mevzuları da konu bağlamında incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken erkek çocuklarının halk tarafından kabul görmeleri ve ad alabilmeleri için birtakım kahramanlıklar göstermeleri gerektiği özellikle belirtilmiştir. Makalenin sonuç kısmında *Dede Korkut* eserinden hareketle baba ve oğulun görevleri kısaca aktarılmıştır.

351. Yazıcı, N. (2013). Deli Dumrul'da Anlatının Düzenlenişi ve Retorik Şemanın Görünümü. *Millî Folklor*, (98): 87-99.

Bu çalışmada öncelikle metin incelemesi üzerine hazırlanan ilk çalışmalardan kısaca söz edilmiş ardından *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul* destanının yazıya geçiriliş tarihine dair birtakım genel bilgilere yer verilmiştir. Anlatı üzerine hazırlanan çalışmalardaki tutumlar hususunda bazı umumi bilgiler aktarılmış ardından bir anlatı çeşidi bağlamında metin ele alınmıştır. Buna ek olarak araştırmacı W. Labov'a göre her anlatıda bulunan altı ana unsur sırasıyla konu çerçevesinde ele alınırken devamında *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul* destanı da konu bağlamında incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmında günün sonunda biçimin, düşüngenün taşıyıcısı konumunda bulunduğu söylenmiştir.

352. Yetkin G. B. (2022). Rus Araştırmalarında ve Çalışmalarında Oğuzların Kahramansı Efsanesi Dedem Korkut Destanı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (48): 254-263.

Bu makalenin giriş kısmında bir destan tanımına yer verilmiş ardından çeşitli Türk lehçelerindeki destan ve destan anlatıcısı kavramlarının karşılıkları üzerinde durulmuştur. Destanın Türk dünyası içerisinde kendine güçlü bir yer bulmasında Türk-İran arasındaki

tarihsel iletişimin büyük öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Bunlara ek olarak destanın bazı nitelikleri üzerinde durulmuş ardından konu bağlamında Rus kaynakları içerisinde önce Oğuzlar daha sonra ise *Dede Korkut* eserinin yeri ele alınmıştır. Bunların yanı sıra söz konusu eser konu ekseninde değerlendirilirken iki nüshası ve içeriği konusunda da bilgilendirme yapılmıştır. Makalenin devamında Rus çalışmaları içerisinde *Dede Korkut* eseri üzerine yapılan çalışmalar incelenmiştir. Çalışma sonuç kısmında aktarılan tespitlerle nihayete erdirilmiştir.

353. Yılar, Ö. (2000). *Dede Korkut Kitabındaki Bamsı Beyrek ile Anadolu’da Anlatılan Bey Böyrek Hikâyeleri ve Masalları Üzerine Motif Bakımından Bir Karşılaştırma Denemesi. Millî Folklor*, (48): 43-47.

Makalede ilk olarak *Dede Korkut* eserinin önemi üzerinde durulmuş ardından *Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek Boyu* adlı hikâye hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Söz konusu hikâye ile ilgili olarak Pertev Naili Boratav’ın görüşlerine yer verilmiş ardından motif kavramından ve çeşitli araştırmacıların bu konudaki görüşlerinden bahsedilmiştir. Makalede kullanılan eserlerin kaynakları mevzusunda bilgi verildikten hemen sonra yirmi bir sözlü varyant konusunda tablo şeklinde de bilgilendirme yapılmıştır. Çalışmanın devamında tabloda yer verilen motifler yirmi altı madde halinde sıralanmıştır. Makalenin sonuç kısmında yapılan karşılaştırmalı inceleme neticesinde *Bamsı Beyrek* hikâyesi ve Anadolu coğrafyasında anlatılagelen *Bey Böyrek* anlatısı arasında fazlaca benzerliğin bulunduğu aktarılmış ve bu benzerlikler yine sonuç kısmında bir tablo halinde sunulmuştur.

354. Yıldırım, D. (1989). *Köroğlu Destanı’nın Orta Asya Rivayetleri. Millî Folklor*, (4): 10-11.

Bu makalede *Köroğlu* destanının kültür bütünlüğünü muhafaza etme yönünden ne derece önemli olduğundan bahsedilmiş ardından *Köroğlu*’nun iki temel kolu olduğu ve bu kollara bağlı olarak şekillenen pek çok rivayetin bulunduğu ifade edilmiştir. Çalışmanın devamında *Köroğlu* anlatısının Orta Asya Türk destan geleneği içerisinde oluşumunu tamamlayarak destan seviyesine geldiği söylenmiş ve bu bağlamda açıklama yapılmıştır. Bunlara ek olarak *Köroğlu* destanının Kazaklarda saptanan metinlerinin adları mevzu özelinde aktarılmıştır. *Köroğlu* destanının Orta Asya versiyonu etrafında gelişen rivayetlerde şamanik ve mitolojik öğelerin yoğun bir yapıda olduğu özellikle belirtilmiştir.

355. Yıldırım, D. (1998). *Dede Korkut ve Yunus Emre’de Hayat, Tabiat, Tanrı ve Ölüm. Millî Folklor*, (37): 17-22.

Bu çalışmada ilk olarak *Dede Korkut* anlatılarındaki Oğuzların yaşam tarzı ile Yunus Emre'nin şiirlerinde yansımalarının yer aldığı Anadolu'da yaşayan Türk halkının yaşam tarzlarının benzer ve ayrı yönlerinin bulunduğu ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra “*Dede Korkut*” ve Yunus Emre'nin şiirlerinden hareketle önce söz konusu metinlerdeki insanların hayat anlayışı ve yaşayış tarzları değerlendirilirken hem *Dede Korkut*'ta hem de Yunus Emre'nin şiirlerindeki ideal insan tipi üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında söz konusu metinlerdeki tabiata bakış, tanrı ve ölüm fikri gibi hususların nasıl ele alındığı konu bağlamında karşılıklı olarak incelenmiştir. Makalede sonuç kısmına yer verilmemiştir.

356. Yıldırım Haliloğlu, E. (2021). Tarih Araştırmalarında Destanların Kaynaklık Değeri. *Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 5(1): 114-129.

Makalede öncelikle kaynak kelimesinin ne olduğu ve neyin kaynak olup olamayacağı hususu kısaca konu özelinde tartışılmıştır. Birtakım araştırmacıların tarihin kaynaklarını kaç farklı gruba ayırdığına dair bazı bilgilere yer verilmiş daha sonra ise destanların birer sözlü kaynak materyali olduğu ifade edilmiştir. Bir destan tanımı aktarıldıktan sonra destanların genel nitelikleri mevzu dairesinde değerlendirilmiştir. Bunların yanı sıra seyyar destanlar kısaca tanıtılmış ve konuya örneklerle açıklama getirilmiştir. Destanların oluşum süreçlerinden söz edilmekle birlikte destan türleri alt başlıklar halinde ele alınmıştır. Çalışmanın devamında destanların tarih araştırmalarına kaynaklık etme açısından değerlendirmesi yapılmıştır. Bunlara ek olarak destanlar vasıtasıyla çeşitli dönem ve milletlerde kadınlara yüklenen ana cinsiyet rollerinin saptanmasının da imkânının olduğu vurgulandıktan sonra Türk destanlarında yansıtılan kadınların hemen hemen erkeklerle aynı ölçütlerde idealleştirildiği gibi ifadelere yer verilmiştir. Makalenin sonuç kısmında tarihi kaynak anlayışının eskiye göre günümüzde fazlasıyla değiştiği söylenmiştir.

357. Yıldırım, N. (2011). Türk Halklarının Destan Yaratılarında Üç Dünya. *Turkish Studies*, 6(3): 1951-1965.

Bu makalede ilk olarak destanın ne olduğu ve özellikleri hususunda bazı genel bilgilere yer verilmiştir. Destan okumanın destanın ait olduğu toplumu anlama ve o topluma dair bilgi sahibi olma açısından son derece önemli ve eğlenceli bir yol olduğu belirtilmekle birlikte Türk destan geleneğinin ne kadar kapsamlı ve güçlü olduğu konusu üzerinde durulmuştur. Eski Türk dini olarak bilinen Şamanizm'in ne olduğu konusunda konu bağlamında açıklama yapılmış ardından Şamanizm ekseninde evrenin meydana gelmesi ve yaratılış mitleri gibi konular ele alınmıştır. Çalışmanın devamında Şamanizm içerisinde bulunan üçlü evren anlayışı çeşitli Türk

destanları çerçevesinde incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken gökyüzü, yeryüzü ve yeraltı ayrı başlıklar altında analiz edilmiş ve destanlar özelinde yapılan alıntılarla konu zenginleştirilmiştir. Makalenin sonuç kısmında destanların Şamanizm'e ait olan üçlü dünya fikrinden ehemmiyetli parçalar taşıdığı ifade edilmiştir.

358. Yıldırım, S. ve Kuzu, F. P. (2020). Türk ve Türk Dünyası Destanlarında “Ağaç” Etrafında Şekillenen Anlam Olgusu. *Turkologia*, 5(103): 36-57.

Bu makalede öncelikle bir destan tanımı aktarılmış ardından destanın bazı niteliklerinden söz edilmiştir. Daha sonra destanlarda ağaca yüklenen manalar hakkında bazı açıklamalara yer verilmiştir. Kült kavramının tanımı aktarıldıktan sonra kült olarak ağaç, ağaç ile ormanlarda yaşayan iyeler, anne ya da ata olarak ağacın nitelendirilmesi, ağacın gökyüzü ile ilişkilendirilmesi, ağaca kutsiyet atfedilmesi, ağaç-hayat ilişkisi, ağacın bir rüya ögesi olması ve ağaç-mezar bağlantısı gibi hususlar çeşitli Türk destanları ekseninde kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Bazı destanlarda ağaca insani özellikler yüklenerek ağacın kişileştirildiği belirtilmiştir. Makalenin sonuç kısmında destanların kültürü canlı tutup ortak bilincin oluşmasında büyük bir öneme sahip olduğu söylenmiş ardından incelenen Türk destanlarında kutsal kabul edilen ağaçla ilgili inanışlarda benzerlikler gözlemlendiği ifade edilmiştir.

359. Yıldız, N. (1998). Dede Korkut Hikâyelerinde ve Manas Destanında Ağaç. *Millî Folklor*, (37): 47-49.

Bu makalede ilk olarak ağacın eski Türklerde ne kadar ehemmiyetli olduğuna değinilmiş ardından *Dede Korkut* eserinde ve *Manas* destanında yer alan ağaç kültü ile ağaç motifi hakkında konu bağlamında kısaca söz edilmiştir. Çalışmanın devamında söz konusu iki eserden de hareketle ağaç kültü bağlamında verilen mukayeseli örneklerle konu incelenmiştir. Makalede sonuç kısmı yer almamaktadır.

360. Yıldız, N. (2003). Türk Destanlarında Bitiş Kalıpları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (13): 309-319.

Çalışmanın giriş kısmında Türk destanları içerisinde yer alan ifade kalıplarından söz edilmiş ardından başlangıç, geçiş ve bitiş kalıpları hususunda kısaca bilgi verilmiştir. Çalışmanın devamında “*Manas*, *Bozton*, *Kuzıkörpeç*, *Edige Biy*, *Köroğlu*, *Atın Cüs*, *Alpamış*, *Kozın-Erkeş*, *Er Samır*, *Ural Batır* ve *Ak Tayçı* gibi bazı Türk destanlarının sonunda yer alan bitiş kalıpları mevzu özelinde aktarılmıştır. Makalenin sonuç kısmında söz konusu destanların bitiş kalıplarında bulunan temalar on iki madde halinde sıralanmıştır.

361. Yıldız, N. (2009). Türk Destanlarında “Çocuksuzluk”. *Millî Folklor*, (82): 76-88.

Bu makalede öncelikle destan kahramanlarının normal kişilerden farklı olduğu ifade edilmiş ve W. Schubart’ın söylemiş olduğu kültür ve karakterin dört temel prototipi üzerinde durularak bu bağlamda açıklama yapılmıştır. Bunların yanı sıra Türk destan kahramanlarının insanüstü vasıflara sahip olduğu aktarılmış ve konu alıntılarla örneklendirilmiştir. Bunlara ek olarak Türk destanları içerisinde çokça karşılaşılan, tekrar eden düşünce gruplarının olduğu belirtildikten sonra konu çerçevesinde geleneksel izlek ve motiflerin tespit edilmesi hususunda yapılan bazı çalışmalardan örnekler sıralanmıştır. Çalışmanın devamında *Dede Korkut*, *Manas*, *Kurmanbek*, *Bekmirza ile Kaysın*, *Ak Tayçı*, *Ak Kağan*, *Alday Buuçu* ve *Koblandı Batır* gibi çeşitli Türk destanlarında geçen çocuksuzluk motifi konu ekseninde incelenmiştir. Makalenin sonuç kısmında destan kahramanlarının daha dünyaya gelmeden önce anne ve babalarının çocuk sahibi olmak için çeşitli pratikleri gerçekleştirdiklerinden söz edilmiş ardından bu hususun kahramanı diğer insanlardan ayıran bir nitelik olduğundan özellikle bahsedilmiştir.

362. Yıldız, N. (2010). Türk Destanlarında Kötü Huylu Devler. *Millî Folklor*, (87): 41-50.

Çalışmanın giriş kısmında dev motifinin dünya edebiyatında son derece yaygın olduğu söylendikten sonra devlerin genel manada nasıl tanımlandıkları ve Türk edebiyatında nasıl ele alındıklarına dair genel bazı açıklamalar yapılmıştır. Türk edebiyatında hem iyi hem de kötü devlerin yer aldığı ifade edilmiş ardından bu kötü huylu devlerin nasıl tipler olduğu hususunda kısaca bilgi verilmiştir. Makalenin devamında Oğuz, Karaçay-Malkar, Kırgız, Başkurt, Kazak, Altay ve Özbek sahasında yer alan kötü huylu devler ayrı başlıklar altında mevzu dairesinde sırasıyla ele alınmıştır. Yapılan inceleme konu özelinde verilen örneklerle zenginleştirilmiştir. Çalışma sonuç bölümünde makalede kullanılan örneklerin Türk destancılık ananeleri içerisinde kötü huylu devlerin niteliklerini belirleme anlamında yeterli seviyede olduğu vurgulanmıştır.

363. Yıldız, N. (2017). *Manas* Destanı’nda Dinî Şahsiyetin Efsanevi Şahsiyete Dönüşmesi: Ebu Nasır Samânî’den Aykoco’ya. *Millî Folklor*, (115): 119-132.

Çalışmada öncelikle destancıların destanda büyük değişiklikler yapmalarının mümkün olmadığı söylendikten sonra bu durumun sebebi hakkında açıklama yapılmıştır. Bununla birlikte bir destanın erkeklere ya da kadınlara anlatılırken o destanın bazı yerlerinde ufak değişikliklerin görülebileceği söylenerek bu husus üzerinde kısaca durulmuştur. Mevzu çerçevesinde *Manas* destanı içerisinde yer alan bir kahramanın bazı varyantlarda farklı hatlarıyla işlendiği ve olduğundan çok daha ayrı bir karakter olarak karşımıza çıkabileceği

söylendikten sonra konuya ilişkin bilgi verilmiştir. Bunların yanı sıra *Manas* destanında yer alan kahramanların fonksiyonlarından söz edilmiştir. Çalışmanın devamında Ebu Nasır Samânî'nin kimliği hakkında bilgi verilmiş ardından *Manas* destanının çalışmada ismi geçen söz konusu varyantındaki Aykoco tipi konu ekseninde incelenmiştir. Makale sonuç kısmında sunulan değerlendirme ve tespitlerle bitirilmiştir.

364.Yıldız, O. (2021). Dede Korkut Hikâyeleri ile İliada ve Odysseia Destanları Arasında Mukayeseli Bir Deneme. *Uluslararası Hakemli İnsan ve Sanat Araştırmaları*, 6(2): 243-254.

Bu makalede ilk olarak destan, efsane ve masal gibi türlerin ne olduğu hususuna kısaca değinilmiş ardından C. G. Jung'un arketip kavramı hakkında bilgi verilmiştir. Metnin içerisine yazar fark etmeden bir mitin sızabileceği ifade edilmiş ve bu durum *İstiklal Marşı* üzerinden örnekler verilmiştir. Türk destanlarında anlatılan yaşayış şeklinin gerçek hayatla tıpatıp aynı olmasa da büyük benzerlikler gösterdiği belirtilmiştir. Bu bağlamda Yunan destanları Türk destanlarıyla mukayese edilmiştir. Bunlara ek olarak *Dede Korkut* eserinde yer alan Tepegöz ile *Odysseia*'daki Tepegöz benzer ve farklı yönlerden karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Çalışmanın devamında *Dede Korkut* eseri içerisindeki akılcı ve erdemli davranışlar konu ekseninde incelenmiş yapılan değerlendirme örneklerle zenginleştirilmiştir. Bunların yanı sıra Türk destanları ya da hikâyelerinde rastlanan olayların akıl çerçevesinde çözümlenmeye çalışıldığı belirtilmiştir. Çalışmanın son kısmında makalede kullanılan veri toplama aracı, bulgular ve yöntem gibi bazı hususlarda açıklama yapılmıştır.

365. Yılmaz, K. (2010). Dede Korkut Destanı'nda Dua. *Sosyal Bilimler Araştırmaları*, (2): 144-157.

Bu makalede öncelikle *Dede Korkut* eserinin Türk kültürü açısından ne derece önemli olduğundan bahsedilmiş ardından Türklerin İslamiyet ile ilk tanışmasından itibaren konu ekseninde Türkler ve İslamiyet ilişkisi hususunda bazı genel bilgiler aktarılmıştır. Bunların yanı sıra *Dede Korkut* eserinin içerisinde yer alan boylarda İslamiyet'in izlerinin görüldüğünden söz edilmiş ve Türklerin İslamiyet öncesi inançları mevzusunda da konuya ilişkin bazı bilgiler verilmiştir. Makalenin ilerleyen kısımlarında Dede Korkut'un kimliği, bazı özellikleri ve kerametleri gibi hususlar üzerinde durulmuş ardından *Dede Korkut* eseri içerisinde dua konusu incelenmiştir. Türklere ait sözlü kültür ürünlerinde duanın önemli bir yere sahip olduğu belirtilmiştir. Söz konusu eser bağlamında inceleme yapılırken dua adabı ve dua türleri ayrı başlıklar şeklinde ele alınmış bununla birlikte yapılan analizler konu bağlamında verilen

örneklerle zenginleştirilmiştir. Makale sonuç kısmında aktarılan değerlendirme ve tespitlerle sonuçlandırılmıştır.

366. Yolcu, M. A. (2013). Türk Destanlarında Kahramanın Sevgilisine Ulaşmak İçin Sınanması Motifinin Tip Yapısı. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler*, (34): 1-11.

Bu çalışmada ilk olarak Türk destanlarının tematik niteliklerinin bazı ufak farklar haricinde birbirini andırdığı ifade edilmiş ardından Türk destan kahramanlarının konu çerçevesinde bazı niteliklerinden söz edilmiştir. Türk destanları içerisinde ana kahramanın idealize bir şahıs olduğu belirtildikten sonra destan kahramanının sevgilisine kavuşabilmek için sınanması motifi üzerinde durulmuştur. Çalışmanın devamında *Kan Turalı*, *Bamsı Beyrek*, *Alpamış*, *Alday Buuçu*, *Ural Batır*, *Kozın Körpeş*, *Çeçen Kara Möge* ve *Boktu Kiriş Bora Şeeley* gibi metinlerden hareketle söz konusu motifin tipleri konu ekseninde çeşitli başlıklar altında ele alınmıştır. Makalenin sonuç kısmında Türk destanlarında kahramanın sevgilisi için mücadele etmesinin ehemmiyetli derecede dikkat çekici olduğu söylenmiştir.

367. Yoloğlu, G. (2022). Dobruca Tatarlarının “Bayböri Ulı Beyrek Batır” ve “Kitab-ı Dede Korkut” Destanlarının Aynı Kökten Kaynaklanması. *Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları*, 4(2): 117-124.

Bu makalede öncelikle *Dede Korkut* eserinin pek çok farklı niteliğe sahip milletin sözlü edebiyatına tesir ettiği söylendikten sonra Dobruca bölgesinin günümüzde hangi coğrafya olduğuyla ilgili bazı bilgi verilmiştir. Buna ek olarak bu coğrafyada resmî ve gayri resmî kaynaklar dâhilinde bölgede yaşayan Türk nüfusuna dair bazı bilgiler aktarılmıştır. Çalışmanın devamında *Bayböri Ulı Beyrek Batır* ve *Kitab-ı Dede Korkut* adlı iki eser olay örgüsü, şahıs kadrosu, zaman ve mekân öğeleri bakımından mukayeseli olarak incelenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde *Dede Korkut* eserinin Balkanlarda da yayılım göstermesi hususu üzerinde durulmuştur.

3. BÖLÜM

AKADEMİK DERGİLERDE EPİK DESTANLARLA İLGİLİ MAKALELERİN AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYASI (ÇEVİRİ MAKALELER)

1. Boratav, P. N. (2005). Masal ve Destansı Anlatım. *ERDEM*, 15(42): 31-58.

Bu çalışmada ilk olarak masal ve halk hikâyesi terimlerinin anlamlarına dair bazı bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra ise halk hikâyesinin diğer türlerle olan bağlantısının değerlendirilmesinin ehemmiyetli olduğundan söz edilmiştir. Bunların yanı sıra çeşitli Türkçe araştırmaların içerisinde hikâye ve destanın kısıtlı manada halk hikâyesiyle ilişkisini ele alan çok az çalışmanın olduğu belirtilmiştir. Çeşitli araştırmacıların bazı zamanlar farklı anlatıların benzer motif ve temalarının ele aldıkları söylendikten sonra konuya açıklama getirilmiştir. Çalışmanın devamında ise *Er Töştük*, *Köroğlu destanının Silistre ve Kocabey Kolu*, Erzurumlu Hoca Fenâyi'nin oğlu Mahzûni'ye ait hikâye ve son olarak Elmas ve Mehmet Gündeşlioğlu'nun hikâyeleri mevzu dairesinde bazı özellikleri ve motifleri yönünden incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler mevzubahis eserlerden aktarılan örneklerle zenginleştirilmiştir. Çalışmanın son bölümünde söz konusu beş anlatının içerisinde masal türünden alınan ya da masal türünden ayrı kesitlerden meydana gelen beş farklı tür tertibinin görüldüğü ifade edilmiştir.

2. Celil, F. (2010). Mantika (Kâhinlik) Anlayışının Destan Oluşumunda Ortaya Çıkışı. *Karadeniz Araştırmaları*, (26): 159-166.

Bu makalede öncelikle kehanet olgusunun hemen hemen her milletin kültüründe yer aldığı ifade edilmiş ardından eski Türkçe ırk (fal) kavramından söz edilmiştir. Irk kavramının çeşitli atasözlerinde dahi yer aldığı söylenmiş ve konu mevzu özelinde örneklendirilmiştir. Bunlara ek olarak *Dede Korkut* eserinde Korkut Ata'nın olayları önceden bilme özelliği konu bağlamında ele alınırken nasıl şaman olunduğu hususu üzerine bazı açıklamalar yapılmıştır. Çalışmanın devamında çeşitli mitoloji ve destanlardan hareketle kâhinlik ve kehanet kavramları üzerinde konu dairesinde inceleme yapılmıştır.

3. Gumarova, M. (1997). Köroğlu Destanı. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (3): 49-61.

Çalışmada ilk olarak *Köroğlu* destanının yaygın olduğu coğrafya hususunda kısaca bilgi verilmiş ardından Köroğlu'nun şahsiyeti ve kimliğine dair konu bağlamında açıklama yapılmıştır. Bunların yanı sıra 1917'ye kadar olan *Köroğlu*'nun Kazak varyantları hakkında ayrıca bilgilendirme yapılmıştır. Çeşitli araştırmacıların ifadelerinden hareketle *Köroğlu* destanının yayılım gösterdiği iki saha olduğu söylenmiş ardından hangi varyantların hangi

sahaya dâhil olduğu hususuna değinilmiştir. Çalışmanın devamında *Köroğlu* varyantları çerçevesinde Özbek varyantlarının isimleri aktarılmış ve bu varyantların ismine bakıldığından Kazak varyantlarını andırdığı ifade edilmiştir. Konu çerçevesinde *Köroğlu* varyantlarının hem Azerbaycan hem de Türkmen varyantlarının temelde birbirlerini andırdığı üzerinde de durulmuştur. *Köroğlu* anlatılarının millî varyantlarının meydana gelmesinin sebeplerinden bahsedilmekle birlikte destandaki kırk yiğit, Köroğlu'nun babası ve evlat edindiği çocuklar hususundan da mevzu ekseninde açıklamalara yer verilmiştir.

4. İşankul, C. (2013). Alpamiş Destanı ve Dede Korkut Kitabı'ndaki Mitolojik Motifler. *Millî Folklor*, (52): 60-67.

Bu makalenin girişinde bir milletin sözlü edebiyat ürünlerine bakıldığında o milletin düşünce tarihine dair izleri içerisinde barındırdığı söylenmiştir. Buna ek olarak sembol içermeyen bir sanatın tam anlamıyla bir sanat olamayacağı belirtilmiş ve bu manada kısaca açıklama yapılmıştır. *Alpamiş* ve *Dede Korkut* eserlerine bakıldığında içerdikleri her sembol ve tipin ait oldukları millete dair pek çok parçayı yansıttıkları ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra söz konusu eserlerde mitolojik motiflerin çokluğu konusuna değinilmiş ardından kahramanın hapsedilmesi motifinin de onlardan biri olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında ele alınan motif çerçevesinde *Alpamiş* destanı ve *Dede Korkut* eseri incelenmiştir. *Dede Korkut* eseri ve *Alpamiş* destanında kahramanların esir düşmelerindeki sebebin aynı olduğu vurgulanmıştır. Yapılan değerlendirme adı geçen eserlerden konu ekseninde yapılan alıntılarla zenginleştirilmiştir.

5. Jirmunskiy, V. M. (1961). "Kitabı Korkud" ve Oğuz Destanı Geleneği. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 25(100): 609-630.

Makalede öncelikle *Dede Korkut* eserinin önemi ve içeriği hususunda genel bazı bilgilere yer verilmiştir. Bunlara ek olarak hikâyelerde Dede Korkut'un görevi mevzusunda da açıklama yapılmıştır. *Dede Korkut* eserinin nüshalarının içeriği, ne zaman ve kim tarafından keşfedildiği gibi bazı mevzular üzerinde durulduktan sonra konu bağlamında hazırlanan bazı çalışmalardan söz edilmiştir. Çalışmanın devamında Oğuzların destan külliyatı ekseninde söz konusu eser incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken Orta Asya'da *Dede Korkut* eserine dair anlatıların yayılmasının nedenine yer verilmiş ardından da ele alınan eserin Oğuzların var olan menkıbelerinin tamamını kesinlikle kapsamadığı belirtilmiştir.

6. Mirzayev, T. (1998). Destanların şahı. *Millî Folklor*, (37): 67-71.

Bu çalışmanın başında *Köroğlu* destanını destanların şahı olarak adlandıran bahşidan söz edilmiş ardından *Köroğlu* destanının yayılım gösterdiği saha üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak *Köroğlu* destanına ait varyantların sayısı hakkında çeşitli bahşışların aktardığı sayılardan bahsedildikten sonra derlenmiş olan bazı Köroğlu varyantlarının isimleri sırasıyla aktarılmıştır. İsmi sıralanan bu varyantların çoğunun günümüze ulaşmasının başrolünün Rahmetulla Yusufoglu olduğu belirtilmiştir. Rahmetulla Yusufoglu'nun söz konusu işe ne zaman başladığına dair konu çerçevesinde bilgi verilmekle birlikte Yusufoglu'nun kaç varyantı derleyerek kaç hitap hâlinde alana kazandırdığı hususu üzerinde özellikle durulmuştur.

7. Moldobayev, İ. (1995). Manas Destanı Materyallerine Göre Kırgızların ve Türkmenlerin Etno-Kültürel İlişkilerinin Kaynakları. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 40(1992): 91-96.

Makalenin başında Oğuzların tarih sorunlarının analiz edilmesinin çok mühim bir konu olduğu belirtilmiş ardından mevzu çerçevesinde açıklama yapılmıştır. Kırgızların oldukça zengin bir sözlü kültüre sahip oldukları ifade edilmekle birlikte Kırgız halkı için *Manas* destanının önemi üzerinde durulmuştur. Söz konusu eserin içerisine bakıldığında farklı kabilelerin adlarının eserde yer aldığı ve bu kabileler içerisinde Türkmenlerin de olduğu özellikle söylenmiştir. Çalışmanın devamında Türkmen ve Kırgız halklarının etno-kültür ekseninde bağlantıları çeşitli yönleriyle ele alınmıştır. *Manas* destanı doğrultusunda Kırgız halkının ilk zamanlar kırk devamında ise dokuz kabile olarak görülmesinin bir hayli dikkat çekici olduğu belirtilmiştir.

8. Mollov, R. (2015). Köroğlu Destanının Sosyal ve Tarihsel Temelinin İncelenmesine Katkı. *Millî Folklor*, (57): 136-153.

Bu çalışmada ilk olarak *Köroğlu* destanının varyantlarının çokluğu ve yayıldığı geniş coğrafya hakkında genel bazı bilgiler aktarılmıştır. Bunların yanı sıra Köroğlu'nun kimliğine dair çeşitli araştırmacıların görüşlerinden bahsedilmiştir. Boratav Köroğlu'nun önceleri bir Celali olduğunu ifade etmiştir. Epik şiirin, milletlerin tarih kitabı işlevinde olmadığı belirtilmiş ve bu mevzu üzerine açıklama yapılmıştır. Daha sonra konu bağlamında *Köroğlu* destanının hem tarihi hem de sosyal bakımdan değerlendirmesi yapılmıştır. İnceleme yapılırken ilk olarak mevzubahis destanın batı versiyonları üzerinde durulmuştur. *Köroğlu* destanının Türk varyantlarında kahramanın bütünüyle çeşitli eğilimleri bünyesinde barındırdığı belirtilerek konu çerçevesinde açıklamalar sunulmuştur.

9. Reichl, K. (2006). Türk Destanları. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat*, (22): 47-59.

Makalenin giriş kısmında Macar araştırmacı Vambéry'nin 1911 yılında Orta Asya dünyasının âdetleri hususunda söylediği sözlere yer verilmiştir. Buna ek olarak günümüzde Türklerin gelenek ve göreneklerinin oldukça değiştiği ifade edilerek bu bağlamda açıklama yapılmıştır. Geçmişten günümüze ulaşan ozanların ve destan anlatıcılarının oldukça azaldığı ve bunun bir neticesi olarak sözlü edebiyatın yerini yazılı edebiyata bıraktığı özellikle ifade edilmiştir. Çalışmanın devamından bazı Özbek ve Karakalpak halk destanları konu bağlamında ele alınmıştır. Bunların yanı sıra Karakalpakların yaşadıkları coğrafya, kullandıkları dil ve destan anlatıcıları (baksı, jırav) hakkında bilgi verilmiştir. Makalenin sonuç bölümünde günümüzde Orta Asya'da bahşı ve jıravların sayısının az olduğu konu özelinde bilhassa vurgulanmıştır.

10. Reichl, K. (2019). Türk Sözlü Destanlarında İslamî Esintiler. *Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Hakemli*, 3(1): 43-48.

Bu çalışmada ilk olarak Türk kültüründe sözlü destanların yeri ve önemi üzerinde durulmuş ardından Türk sözlü destanlarının konu çerçevesinde iki gruba ayrılabilceği ifade edildikten sonra bu iki grup özelinde açıklama yapılmıştır. Buna ek olarak Mağâzi edebiyat türünün geniş bir coğrafyaya yayıldığı ve Türkiye'de dâhil olmak üzere pek çok yerde dikkat çekerek benimsendiğinden söz edilmiştir. Daha sonra cengname türünün pek çok anlatıcı tarafından ortaya koyulsa bile daha çok yazılı edebiyat dâhilinde olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın devamında *Yusuf ile Ahmad* destanının özeti aktarılıp konu ekseninde incelemesi yapıldıktan sonra *Manas* destanı ve *Alpamış* destanı bu bağlamda değerlendirilmiştir. Yapılan analizler ele alınan destanlardan yapılan alıntılarla zenginleştirilmiştir.

SONUÇ

Teze ilk olarak daha önce bu alanda yapılan benzer çalışmalar olup olmadığını araştırmakla başlanmıştır. Ancak destan konusu üzerine herhangi bir bibliyografya çalışmasının olmadığı ve bu bağlamda destanlarla ilgili bir bibliyografya çalışmasına ihtiyaç duyulduğu görülmüştür. Buna ek olarak masal ve menkıbe gibi türler üzerine yapılan önemli bibliyografya çalışmalarının bulunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu önemli çalışmalara Uğur Tuncel'in *Süreli Yayınlardaki Masalla İlgili Çalışmaların Açıklamalı Bibliyografyası* isimli tezi ve Şerife Gül Zengin'e ait *Süreli Yayınlardaki Menkıbelerle İlgili Çalışmaların Açıklamalı Bibliyografyası (1928-2017)* adlı çalışması örnek olarak verilebilmektedir. Konu özelinde duyulan ihtiyaçtan ötürü bu çalışmaya başlanmasına karar verilmiştir.

Yapılan açıklamalı bibliyografya çalışmaları araştırma yapılacak konularda süreci kolaylaştırması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu bibliyografya çalışmaları incelenen makalelerin künyesine ve çalışmanın kapsamına dair bilgilerin toplu ve kolay bir şekilde elde edilmesi sağlanmaktadır. Destanlarla ilgili bu bibliyografya çalışmasında bazı makalelerin isminde destan ile doğrudan bir bağ bulunmasa da bazı yönlerden destanlarla ilişkisi olan makaleler de tespit edilerek çalışmaya dâhil edilmiştir.

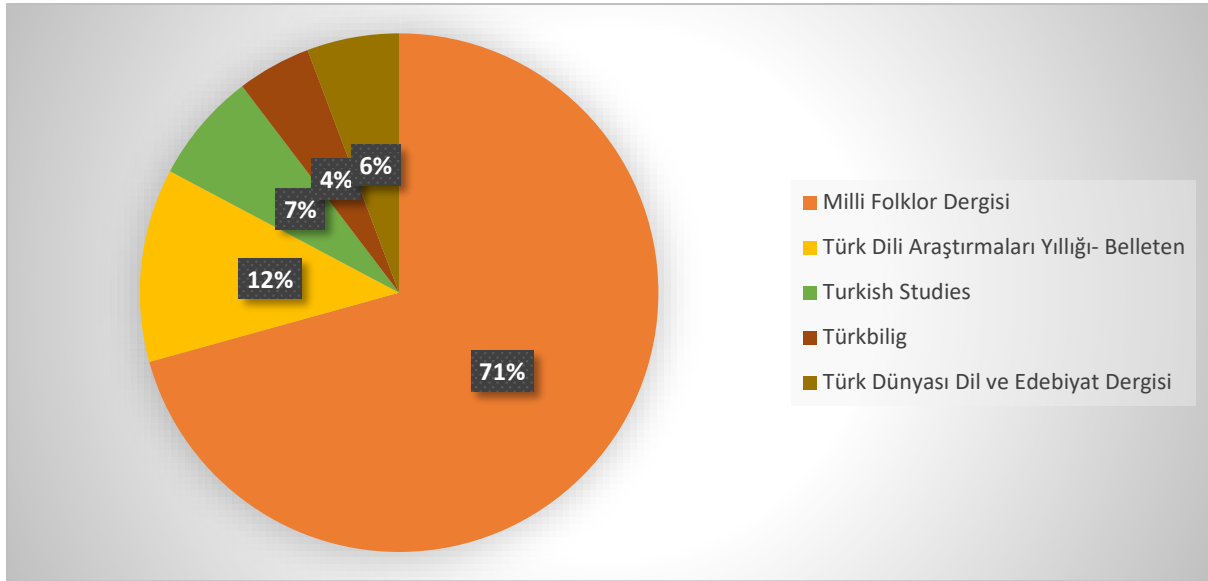
Tezin ilk bölümünde destanın ne olduğu, tarihî süreç içerisindeki yeri, dil, yapı ve şekil özellikleri hakkında genel bilgiler verdikten sonra destan türünün diğer türlerle olan ilişkisine dair birtakım bilgilere yer vererek adı geçen türlerle olan benzer ve farklı yönleri izah edilmiştir. Destan konusu üzerine hazırlanan makaleler tarandığında karşılaşılan *Dede Korkut*, *Manas*, *Alpamış*, *Köroğlu* ve *Oğuz Kağan* üzerine hazırlanmış çalışmaların çokluğundan ötürü bu destanlar üzerine hazırlanan makaleler çalışmanın merkezine alınmıştır. Çalışmadaki açıklamalı bibliyografya iki bölümden oluşmaktadır. Tezin ikinci bölümü *Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (1950-2022)* adını taşımakta ve 367 makale incelemesini içerisinde barındırmaktadır. Tezin üçüncü bölümü *Akademik Dergilerde Epik Destanlarla İlgili Makalelerin Açıklamalı Bibliyografyası (Çeviri Makaleler)* şeklinde isimlendirilmiş ve içerisinde 10 çeviri makale ve açıklamasına yer verilmiştir. Tezde toplamda 377 makale ve incelemesi yer almıştır.

Bunların yanı sıra Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Azerbaycan gibi pek çok Türk devletinde destanlar üzerine hazırlanmış makale çalışmalarının sayıca fazla olduğunu tespit

edilmiştir. Bu durum destanın Türkler için önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bu sebeple bu çalışmada Türkiye’de süreli yayınlarda hazırlanmış çalışmaların bibliyografyası hazırlanmıştır. Bunlara ek olarak çeviri makaleler kısmı hazırlanırken Türk destanları üzerine yerli araştırmacıların yanı sıra yabancı araştırmacıların da çalışmalarının büyük önem taşıdığı görülmüştür.

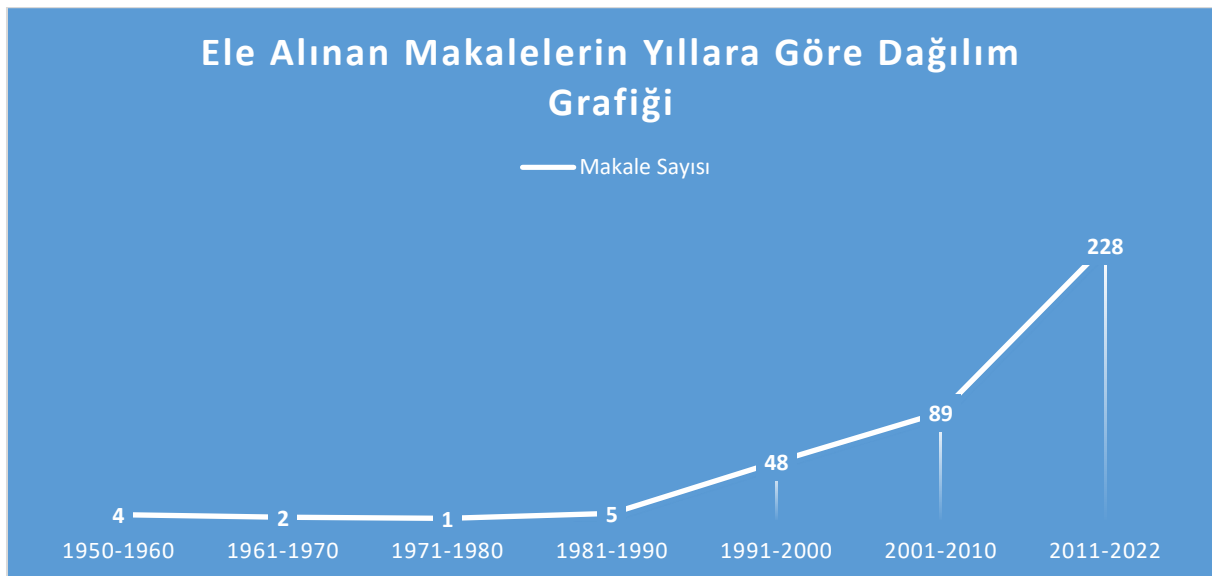
Ele alınan çalışmalar içerisinde *Dede Korkut*, *Manas*, *Alpamış*, *Köroğlu* ve *Oğuz Kağan* gibi büyük eserler üzerinde çokça durulduğu ve bu destanların çeşitli konularda makale formatında incelendiği tespit edilmiştir. 1950’li yıllarda destanlar üzerine yeni yeni çalışmaların yapılmaya başlandığı, bu çalışmaların oldukça az olduğu ve söz konusu çalışmaların *Dede Korkut*, *Manas*, *Alpamış*, *Köroğlu* ve *Oğuz Kağan* gibi ehemmiyetli birtakım destanlar özelinde hazırlandığını görülmüştür.

İncelenen makalelerin pek çoğunda konu bakımından önemli Türk destanları içerisinde yer alan çeşitli unsurlar, kahramanlar ve söz konusu destanların kolları gibi hususlar üzerinde durulduğu belirlenmiştir. Halk bilimi ve edebiyat alanlarının yanı sıra çeşitli ilahiyat, tarih ve sanat gibi alanlara yönelik çalışmalar yayınlayan dergilerde de destan konusu ile bağlantılı çalışmaların bulunduğu ve bu alanlarda çalışmalar yapan araştırmacıların da destan konusuna ilgi duyduğu görülmüştür. Tarih alanında yapılan çalışmalarda genellikle destanın tarihe kaynaklık etmesi hususu, bazı destanlarda iktidar yapısı vb. gibi konular üzerinde durulduğu görülmüştür. Tarih alanında yapılan bu çalışmalar özellikle destanların tarihe kaynaklık etmesi hususu açısından büyük önem taşımaktadır. Edebiyat alanına bakıldığında önemli destanların çeşitli unsurlar yönünden ve çeşitli teorilere göre inceleme çalışmalarının bulunduğu ilahiyat alanında ise muhtelif Türk destanlarının dinî motif ve unsurlar bakımından incelendiği saptanmıştır. Çalışmada yapılmış olan tarama ve inceleme çalışmasının sonucunda açıklamalı olarak değerlendirilen makalelerin tezin konusuyla bağlantılı en çok çalışmayı barındıran beş dergi ve bu dergilerden alınan makalelere göre yüzdelik dilimleri ise şu şekilde grafik halinde verilebilmektedir:

Grafik – 1: Konu Özelinde En Fazla Makaleleri İçeren İlk Beş Dergi

Bunların yanı sıra ele alınan makale çalışmalarının 1990-2000 yılları arası ve sonrasında artarak yoğunluk gösterdiği söylenebilmekle birlikte inceleme çalışmalarındaki konu çeşitliliğinin de zamanla arttığı ifade edilebilmektedir. Tespit edilen bu durumu daha net ortaya koymak adına 1950-2022 yıllık zaman dilimini 10'ar yıllık dönemlere ayırarak göstermenin daha doğru sonuç vereceği düşünülmüştür. Bu konuya ilişkin sonuçlar ise grafik halinde şu şekilde sunulabilmektedir:

Grafik – 2: Ele Alınan Makalelerin Yıllara Göre Dağılım Grafiği

Son olarak *Kaynakça* bölümünün ardından *Ekler* başlığı altında tezin içerisinde analiz edilen tüm makalelerin bir isim listesine alfabetik sıra esas alınarak yer verilmiştir. Bunlara ek olarak konu bağlamında tezde incelenen makalelere ait bir bilgilendirme tablosu aktarılmıştır.

KAYNAKÇA

- Artun, E. (2004). *Türk halk edebiyatına giriş*. (3. Baskı). Kitabevi Yayınları.
- Batur, S. (1998). *Açıklamalı-Örnekli Türk halk edebiyatı*. (1.Baskı). Altın Kitaplar Yayınları.
- Bozdoğan, M. (2013). *Türk halk hikâyelerinde imtihan motifi üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Çobanoğlu, Ö. (2003). *Türk dünyası epik destan geleneği* (2.Baskı). Akçağ Yayınları.
- Develioğlu, F. (2015). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat*. (31. Baskı). Aydın Kitabevi.
- Doğan, D. M. (2005). *Doğan büyük Türkçe sözlük*. (1. Baskı). Pınar Yayınevi.
- Duman, O. (2024). *Türk dünyası destanlarında hayvan sembolizmi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Elçin, Ş. (1993). *Halk edebiyatına giriş*. (1. Baskı). Akçağ Yayınları.
- Güleç, H. (2012). *Türk halk edebiyatı*. (2. Baskı). Kriter Yayınları.
- Güzel, A., ve Torun, A. (2012). *Türk halk edebiyatı el kitabı*. (7. Baskı). Akçağ Yayınları.
- Hamarat, Z. (2015). *Bayramî-Şemsî Tarikatı Menakıpnamelerinin Toplum Hayatına Etkileri Bağlamında Değerler Bakımından İncelenmesi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Kaplan, H. (2016). *Türk dünyası destanlarında kardeş ve kardeşlik* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Karasoy, Y. (1991). Destan Kavramı. *Millî Folklor*, (10): 37-42.

- Kaya, D. (2014). *Türk dünyası ansiklopedik Türk halk edebiyatı kavramları ve terimler sözlüğü*. (3. Baskı). Akçağ Yayınları.
- Oğuz, Ö., Ekici, M., Özünel, E. Ö. ve Duymaz, A. (2020). *Türk halk edebiyatı el kitabı* (17. Baskı). Grafiker Yayınları.
- Özkan, İ. (2015). *Türk dünyası masal araştırmaları (Tastarakay'dan Keloğlan'a)* (1. Baskı). Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Sami, Ş. (1989). *Kamûs-ı Türki*. Enderun Yayınları.
- Sarıgül, A. (2017). Aytmatov Anlatılarında Manas Ruhu ve Yansımaları. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (ERZSOSDE)*, 10(2): 267-284.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük* (11. Baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Edebiyatı (t.y). Bibliyografya. <https://www.turkedebiyati.org/bibliyografya/> (Erişim Tarihi: 23.07.2024).
- Türkan, K. (2008). *Türk dünyası masal geleneğinde şamanistik unsurlar* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Yiğit, N. H. (2018). *Türk dünyası efsanelerinde hayvanlarla ilgili motifler* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Zengin, Ş. G. (2019). *Sürelî yayınlardaki menkıbelerle ilgili çalışmaların açıklamalı bibliyografyası (1928-2017)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

EKLER

Ek – 1: Ele Alınan Makalelerin İsim Listesi

- 1.“Cangar” ve “Köroğlu” destanları arasındaki epik benzerlikler
- 2.“Kitab-ı Dedem Korkut” ve “Kurmanbek Destanı”: Stilistik bir mukayese
- 3.“Kitab-i Dede Korkut Destanı” Oğuz Türklerinin ortak yazılı yapıtıdır
- 4.“Köne Epos” (Arkaik destan) kavramı ve Türk halk hikâyelerindeki “Âşıklara mahsus evlilik” konusunun kaynaklarından “Alplara mahsus evlilik”.
- 5.“Köroğlu’nu Zuhuru Kolu”nda iletişim çatışmaları
- 6.“Körüğlü Men Bezergen” destanındaki özel adlara dair
- 7.“Kurmanbek Destanı”nın varyant ve versiyonları üzerine bir araştırma
- 8.“Manas Destanı” üzerine araştırma yapan Türkiyeli ilk bilim adamları
- 9.“Oğuz Kağan” ve “Arı-Haan” destanları uygarlaşma süreci açısından nasıl okunabilir?
- 10.“Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi Boyu”: Ben ve öteki açısından bir değerlendirme
- 11.10 yıl sonra Dede Korkut Oğuznameleri ve notlar
- 12.Dede Korkut Destanı: “Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi” Boyunu Beyan Eder Hanım Hey!
- 13.65. Hanım! Görelim neler söylemiş: Dede Korkut Kitabı ve Beowulf destanlarının karşılaştırılmalı bir incelemesi
- 14.Ahıska Türklüğüne destan penceresinden bakmak: Mircevat
- 15.Ak Kağan destanında kadın tipi
- 16.Ak Tayçi ve Oğuz Kağan destanları arasında motif inceleme ve karşılaştırması
- 17.Alıp Manaş destanında renkler
- 18.Alp tipi kavramı çerçevesinde Manas

- 19.Alpamış Batır ve Er Targın destanlarında kahraman, kadın ve at motifleri üzerine bir deneme
- 20.Alpamış destanı ve Bey Böyrek hikâyesi arasında bir karşılaştırma
- 21.Alpamış destanı ve Dede Korkut Kitabı’nda kahramanların ortaya çıkışı
- 22.Alpamış Destanı’nda Hz. Ali tasavvuru
- 23.Alpamış ve Prens Marko destanlarında kahramanın erginlenmesi
- 24.Altay ve Tıva Türk destanlarında “Haber verme” motifi üzerine genel bir değerlendirme
- 25.Anadolu destanları
- 26.Anadolu’da İslami dönemde teşekkül eden Türk destanlarındaki kadın tipler
- 27.Anlatı tekniği açısından “Duha Koca Oğlu Deli Dumlul Destanı” nı bir çözümleme denemesi
- 28.Arabuluculuk müessesesinin Dede Korkut hikâyelerindeki izleri
- 29.Arasözler nasıl ne neden kullanılır? Köroğlu destanı ve Behçet Mahir örneği
- 30.Arthur’un ölümü ve Battal Gazi Destanı’nı yapısal unsurlar yönünden karşılaştırma
- 31.Âşık Kurbâni destanındaki fiil tekrarlarıyla, bağlaçlarla oluşturulan ikilemeler
- 32.Atasözleri ve Köroğlu Destanı’nda bazı kullanımları
- 33.Axel Olric’in epik yasaları ışığında “Salur Kazanun Evi Yagmalandığı Boyu Beyan Eder” isimli hikâyenin okunması
- 34.Axel Olrik’in epik yasaları ışığında Oğuz Kağan Destanı’na bir bakış
- 35.Aytmatov anlatılarında çağdaş Manas ruhu ve yansımaları
- 36.Aytmatov anlatılarında Manas ruhu ve yansımaları
- 37.Azerbaycan ve Türkiye’de Köroğlu destanın karşılıklı analizi
- 38.Baba, oğul ve kutsal su: Köroğlu’nun İran Türkmenleri anlatmalarında kahramanın erginlenmesinde kutsallık

- 39.Bağımsızlık sonrası Kırgız kimliğinin inşasında Manas ve Manas Destanı'nın simgeselliği
- 40.Bağlamı ve Dede Korkut'u anlamak: Segrek anasının mı atasının mı ağzını aradı?
- 41.Baharı getiren kahraman: Bamsı Beyrek
- 42.Bamsı Beyrek destanında selamlaşma
- 43.Bamsı Beyrek ile Alpamış destanının coğrafyası
- 44.Bamsı Beyrek ve Bey Böyrek anlatılarında arketipik imgeler
- 45.Başkurt Destanı Akbuzat'ın epik kurallara göre incelenmesi
- 46.Başkurt destanlarında kahramanların olağanüstü doğumu
- 47.Batı versiyonlarında Köroğlu
- 48.Batı versiyonu Köroğlu destanında ozan Köroğlu
- 49.Bayburt'un kara kışı: Tepegöz
- 50.Bir Anadolu-Türk efsanesinin Oğuz Kağan ve göç destanlarıyla ilişkisi
- 51.Bir destan kahramanı olarak Alpamış'ın sosyal statüsü
- 52.Bir destan kahramanı olarak Cangar'ın çocukluğu
- 53.Bir epik kahraman: Manas'ın yoldaşı Almambet
- 54.Büyük bir Türk destanı yazma fikri etrafında
- 55.Cumong (Kore) ve Alpamış (Özbek) destanlarında kahramanın doğuşu hakkında psikoanalitik bir değerlendirme
- 56.Cusup Mamay'ın Toltoy Destanı'nda etnik yapı
- 57.Çağatayca yazılmış Yusuf Beg-Ahmed Beg Destanı'nda Köroğlu
- 58.Çin ve Kırgızistan arasındaki bir kültürel unsur olarak Manas destanı
- 59.Çok boyutlu bir kahramanlık destanının kimi özelliklerine ilişkin notlar
- 60.Dede Korkut anlatmalarında küçük düşme motifi
- 61.Dede Korkut anlatmalarında metinlerarası söylem

- 62.Dede Korkut boylarında alplık alametleri
- 63.Dede Korkut boylarında geçen formulistik sayıların izleri
- 64.Dede Korkut Destanı'nda dua
- 65.Dede Korkut destanında basit cümlelerin yapısı ve yapısal mantıksal türleri
- 66.Dede Korkut destanında epitetler
- 67.Dede Korkut Destanları'nda manzum kısımların şiirsel özellikleri
- 68.Dede Korkut destanlarında Tav-eli ve çevresi
- 69.Dede Korkut destanlarında, aşamalı tekrarların üslup özelliklerini biçimlendirdiği üzerine
- 70.Dede Korkut destanlarının Türkistan yazmasındaki kahramanlarla ilgili epitetler-Mukayeseli bir inceleme-
- 71.Dede Korkut Destanlarının yeni tercümesi hakkında
- 72.Dede Korkut hikâyeleri ile İliada ve Odysseia destanları arasında mukayeseli bir deneme
- 73.Dede Korkut hikâyeleri üzerine inşa edilen bir anlatı: Hikâye-i Neriman
- 74.Dede Korkut Hikâyeleri'nde kültürel belleğin söylem haritası olarak giyim-kuşam ve yeme-içme sembolleri
- 75.Dede Korkut Hikâyeleri'nden günümüze yansıyan evlilik âdetleri
- 76.Dede Korkut hikâyelerinde dil-üslup bağlantısı
- 77.Dede Korkut hikâyelerinde sembol olarak meydan
- 78.Dede Korkut hikâyelerinde ve Manas destanında ağaç
- 79.Dede Korkut hikâyelerinde yer alan değerler
- 80.Dede Korkut hikâyelerindeki karakterlerin tahlili
- 81.Dede Korkut hikâyelerini feminist kuram bağlamında okuma
- 82.Dede Korkut hikâyelerinin Anadolu ve Rumeli'deki izleri: "Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek Destanı"nın Bünyan; "Deli Dumrul Destanı"nın Rumeli varyantı

- 83.Dede Korkut hikâyelerinin Kohlberg'in ahlak gelişim kuramına göre incelenmesi
- 84.Dede Korkut Kitabı ile Oğuz destanı arasındaki münasebetler
- 85.Dede Korkut kitabı üzerine Çin'de yapılan çalışmalar ve eleştirel değerlendirilmesi
- 86.Dede Korkut Kitabı ve Beowulf destanında yaşlılık ve yaşlanma
- 87.Dede Korkut Kitabı ve büyülü gerçekçilik
- 88.Dede Korkut Kitabı ve Manas Destanı'nda av kültürünün izleri
- 89.Dede Korkut Kitabı ve Slav destanları
- 90.Dede Korkut Kitabı'nda dinî-mitolojik yardımcı kahraman motifi
- 91.Dede Korkut Kitabı'nda dinsel, büyüsel ve tabusal uygulamalar üzerine bir inceleme
- 92.Dede Korkut Kitabı'nda görülen ozan tiplerinin Türkiye sahası âşıklık geleneğinin oluşumuna etkisi
- 93.Dede Korkut Kitabı'nda kadınlara yönelik hitaplar
- 94.Dede Korkut Kitabı'nda olağanüstü tipler
- 95.Dede Korkut Kitabı'nda sosyal çevre içinde ozan
- 96.Dede Korkut Kitabı'nda yalan ve aldatma kavramları
- 97.Dede Korkut Kitabı'ndaki bir kelimenin sırrı
- 98.Dede Korkut Kitabı'ndaki hikâyelerin benlik saygısına etkisi üzerine bir çalışma
- 99.Dede Korkut Kitabı'nı kaos ve kozmos bağlamında okuma
- 100.Dede Korkut Kitabı'nın çağdaş müzik sanatçıları üzerindeki tesiri
- 101.Dede Korkut Kitabı'nın eski ve yazılı kaynakları hakkında (Topkapı Sarayındaki Oğuz destanı parçaları ile karşılaştırma)
- 102.Dede Korkut Kitabı'nın Hikâye formatında ilk yeniden yazımı: "Mustafa Rahmi, Korkud Atanın Kitabı: Evvel Zamanda..."
- 103.Dede Korkut Kitabı'nın kronotop bağlamında incelenmesi
- 104.Dede Korkut Kitabı'nın mukaddimesi ile boylar arasındaki organik bağ

- 105.Dede Korkut Kitabı'nın üçüncü yazmasının bulunuşu
- 106.Dede Korkut Kitabı'nın yabancı dillere çevirileri üzerine bir değerlendirme
- 107.Dede Korkut Kitabı'nın yeni nüshası ve üzerindeki yayınlar
- 108.Dede Korkut Kitabında bitkiler
- 109.Dede Korkut Kitabında dinî-tasavvufî unsurlar
- 110.Dede Korkut Kitabında dinî-tasavvufî unsurlar II
111. Dede Korkut kitabında kadın
- 112.Dede Korkut kitabındaki Bamsı Beyrek ile Anadolu'da anlatılan Bey Böyrek hikâyeleri ve masalları üzerine motif bakımından bir karşılaştırma denemesi
- 113.Dede Korkut Kitabını oluşturan destanlardaki ortak özellikler
- 114.Dede Korkut ve Yunus Emre'de hayat, tabiat, tanrı ve ölüm
- 115.Dede Korkut'taki Bamsı Beyrek
- 116.Dede Korkut'taki Boğazca Fatma
- 117.Dede Korkut'taki Kara Budak üzerine bir değerlendirme
- 118.Dede Korkut'taki Kara Çekür
- 119.Dede Korkut'taki Karacuk Çoban
- 120.Dede Korkut'taki Kırk Kınuk üzerine bir değerlendirme
- 121.Dede Korkut'un delileri
- 122.Dede Korkut'un kurdu
- 123.Dede Korkut'un yaşadığı dönem hakkında
- 124.Dede Korkut'un yaşadığı dönem hakkında II
- 125.Dedem Korkut Kitabı'nda geçen bazı kelimelere kültür ve dil çizgisinden kısa bir bakış
- 126.Dedem Korkut Kitabı'nın nazım bölümlerinin yapısı üzerine
- 127.Deli Dumrul hikâyesine yeni yaklaşımlar

- 128.Deli Dumrul ile Kazakların Korkut atası arasında bir mukayese
- 129.Deli Dumrul’da anlatının düzenlenişi ve retorik şemanın görünümü
- 130.Depegöz ve polifem
- 131.Destan araştırmaları ve incelemelerinde kullanılan bazı terimler hakkında –I
- 132.Destan araştırmaları ve incelemelerinde kullanılan bazı terimler hakkında –II
- 133.Destan evreninde terör, terörizm ve terörist: Anakronik bir sözlü kültür okuma denemesi
- 134.Destan kahramanlarının evlenmek için göstermek zorunda oldukları hünerler
- 135.Destan kavramı
- 136.Destan tanımı ve eski Türk destanları
- 137.Destandan halk hikâyesine geçişte değişen kutsalla irtibatlı yardımcı kahraman tercihi
- 138.Destanın tarifi
- 139.Destanın tarifi
- 140.Destanlarda eski Türk kültürleri ve İslam (“Manas Destanı” Örneği)
- 141.Destanlarımızdaki olağanüstü doğum motifi etrafında Manas
- 142.Dirse Han Oğlu Boğaç Han anlatmasında bireysellik ve toplumsal bütünlük
- 143.Dirse Han Oğlu Buğaç Han hikâyesi
- 144.Dobruca Tatarlarının “Baybörü Ulu Beyrek Batır” ve “Kitab-ı Dede Korkut” destanlarının aynı kökten kaynaklanması
- 145.Dramatik aksiyonu sağlayan değerler açısından Basat’ın Tepegöz’ü öldürdüğü destan
- 146.Dünden bugüne Türk dünyası destan anlatıcıları
- 147.Efsaneden destana: Kazakistan’da Korkut Ata ve Korkut Küyü
- 148.Eğin ve Mercan vadisi güzergâhındaki tarihi kervan yolu kesitinde Köroğlu efsanesi
- 149.Elazığ ağzında Dede Korkut
- 150.Epik anlatılarda çatışma unsurlarının çözümlenmesi: “Oğuz Kağan Destanı” örneği

- 151.Epik geleneğin varlığı: Kitab-ı Dede Korkut ve Köroğlu destanları
- 152.Er Töştük ve Coodarbeşim destanlarında kullanılan Celmoguz motifi üzerine
- 153.Erginlenme ritüellerinin halk anlatılarına yansımaları
- 154.Eski Türk destanlarında ve Türk şiirinde öne çıkan tipler
- 155.Geleneği geleceğe taşıyan oğullar: Dede Korkut Kitabı'nda baba-oğul ilişkisi
- 156.Gelenekten geleceğe: Dede Korkut Kitabı
- 157.Gılgamış ve Oğuz Kağan destanlarının karşılaştırılması
- 158.Goroğlu destanının mitolojik karakterleri üzerine bir değerlendirme
- 159.Göroğlu Destanı'nda kadın ve aile ilişkileri
- 160.Göroğlu destanında mistik ve hami yardımcıları: Hazreti Ali, Kalenderler, Erenler, Aksakallar
- 161.Göze mil çekme motifinin Köroğlu destanına yansıması şekli
- 162.Güney Sibiry Türklerinde ava destancı ve masalcı götürme geleneği
- 163.Hakas destanlarında evlilik kurumu ve buna bağlı bazı pratikler
- 164.Hakas destanlarında renklerle yön tayini ve renk- mekân ilişkisi
- 165.Halk anlatılarında yer alan Köroğlu tipleri ve Âşık Köroğlu'nun bu tipler arasındaki yeri
- 166.Halk anlatılarının epik kuralları ışığında bir destan incelemesi
- 167.Homeros destanları ile Dede Korkut hikâyeleri arasındaki kurgu, yapı, tip ve tema benzerlikleri
- 168.Huban Arığ Destanı üzerinden Hakaslar ve Hakasların düşünce dünyası
- 169.İki destan iki insan
- 170.İslamiyet öncesi Türk destanlarının bilim ve kültür hayatına etkisi üzerine bazı düşünceler
- 171.İsyan mevsimlerinde eyleme geçiş aracı olarak saz ile söz: Köroğlu örneği
- 172.Kadın kahramanların izinde Türk destanları

- 173.Kahraman nostaljisi: Maaday Kara ve Odysseia destanlarının nostalji bağlamında mukayesesi
- 174.Karşılaştırmalı Deli Dumrul destanı çözümlemesi
- 175.Kazak destanlarının sınıflandırılmasında tarihi destanlar meselesi
- 176.Kazak dini destanlarında şekil üslûp özellikleri \ anlatıcı ve anlatım teknikleri
- 177.Kazak folklorunda yedi başlı ejderha
- 178.Kazak ve bazı Türk dünyasındaki dinleyici ve anlatıcı performansı hakkındaki araştırmalar
- 179.Kazakistan’da “Korkut Ata” ile ilgili söylenceler
- 180.Kazıklı Koca Oğlu Yiğenek Boyu’nun tarihi
- 181.Kendine dönüşen kahraman: Oğuz Kağan Destanı’nda iktidar ve kut
- 182.Kıpçak sahası Türk destanlarında bir Oğuz alpi: Salur Kazan
- 183.Kırgız destanlarında benzetme unsuru olarak hayvanlar: Eşimkul ve Zuura destanı örneği
- 184.Kırgız Türklerinin destancılık geleneğinde efsanevi manasçılar ve akınlar
- 185.Kırgızistan’da kara iyeler ve devlerle ilgili inanışlar: Kırgız-Türk destanlarından örnekler
- 186.Kırgızistan’da yapılan Dede Korkut çalışmaları
- 187.Kitab-ı Dede Korkut destanı ve Oğuz Türklerinin ictimai-siyasal kuruluşu hakkında
- 188.Kitabi Dede Gorgud’la Ural Batır’ın ortak motifleri
- 189.Kobılandı Batır destanındaki kahramanların fiziksel ve sosyal özellikleri
- 190.Kohlberg’in ahlak gelişimi teorisine göre Dede Korkut’un Yiğenek’i
- 191.Koroğlu’nun Çin kökenleri
- 192.Kozı Körpeş ile Bayan Sulu destanında geyik motifi
- 193.Köroğlu Destanı’nda atın mitolojik göstergeleri
- 194.Köroğlu destanı Antep rivayeti

- 195.Köroğlu Destanı: Bir Avrasya destanı
- 196.Köroğlu Destanı'nın Kazak varyantındaki tarihi, sosyo-kültürel unsurlar
- 197.Köroğlu Destanı'nda (Azerbaycan Kolu) kahraman ve karşı kahraman tipleri
- 198.Köroğlu Destanı'nda at, kadın, silah
- 199.Köroğlu Destanı'nda kahraman ve atının doğuşu ile ilgili motiflerin tahlili
- 200.Köroğlu Destanı'nın Anadolu kollarında tutsak olma ve tutsaklıktan kurtulma motifi
- 201.Köroğlu Destanı'nın Orta Asya rivayetleri
- 202.Köroğlu destanında Kasapoğlu
- 203.Köroğlu destanında metinler arası ilişkiler
- 204.Köroğlu destanının Halep kolu Amasya rivayetinin varyantlaşma örnekleri
- 205.Köroğlu destanının Kazak versiyonundaki âşık oyunu motifinin halk bilimsel çözümlemesi
- 206.Köroğlu destanının Tiflis varyantı
- 207.Köroğlu destanının Türkmen benzer metninde genç kahramanlar hakkında hikâyeler
- 208.Köroğlu destanlarında Köroğlu ve binitinin kıyafet (şekil) değiştirmesi
- 209.Köroğlu kollarının yeni varyantları
- 210.Köroğlu ve Türk destancılık geleneği
- 211.Köroğlu'nun Artvin iline bağlı Şavşat rivayeti ve Ardanuç yansımaları
- 212.Köroğlu'nun doğuşu varyantlarında Köroğlu ve Kırat'ın ortaya çıkışıyla ilgili farklı ve benzer unsurlar
- 213.Köroğlu'nun Özbek varyantları
- 214.Köroğlu'nun Özbek varyantları üzerine bir inceleme
- 215.Kurtlar Vadisi- destan ilişkisi üzerine
- 216.Kuzey Kafkasya (Stavropol) Türkmenlerine ait bir Köroğlu destan parçasının belli başlı dil özellikleri

- 217.Kültürel miras aktarımında tiyatro sanatından yararlanmanın örneği olarak “Bir Nefes Dede Korkut” oyunu
- 218.Languafolkloristik açıdan “Köroğlu” ansiklopedisi (veya açıklamalı sözlüğü) üzerine
- 219.Lord Raglan’ın geleneksel kahraman kalıbı ve Basat
- 220.Lord Raglan’ın geleneksel kahraman kalıbı ve Boğaç Han
- 221.Manas destanı üzerine notlar
- 222.Manas destanı ve Dede Korkut Kitabı’nda kardeşler arası ilişkiler
- 223.Manas Destanı’na Türk aile sosyolojisi açısından bir yaklaşım denemesi
- 224.Manas Destanı’nda “Bark” kelimesi ve eski Türk mezar geleneği
- 225.Manas Destanı’nda alp kadın tipi
- 226.Manas Destanı’nda dinî şahsiyetin efsanevi şahsiyete dönüşmesi: Ebu Nasır Samânî’den Aykoco’ya
- 227.Manas Destanı’nda İslamiyet’le ilişkili uranlar / savaş naraları
- 228.Manas Destanı’nda kahraman tasvirleri
- 229.Manas Destanı’nda Kalmukça ifadeler
- 230.Manas Destanı’nda sihirsel düşünüş sistemi
- 231.Manas Destanı’nda Türk kelimesi ve ağaç, koyun / koç kültleri
- 232.Manas Destanı’nda yer alan Almambet ve Kül Çoro isimli kahramanlar ile tarihte yaşamış Tunyukuk ve Küli Çor arasındaki benzerlikler
- 233.Manas Destanı’ndaki bazı sayı yapıları ve sayı isimleri üzerine
- 234.Manas Destanı’ndaki iktisadi unsurlar ve iktisadi zihniyet
- 235.Manas Destanı’ndaki kadın adları ile ilgili bir deneme
- 236.Manas Destanı’ndan Irçı Oğul ve görevleri
- 237.Manas Destanı’nın güney rivayetlerinde tabiatın tasvir edilmesi
- 238.Manas ve Maaday-Kara’da sayılar

- 239.Manas'ın balalarıyla 7 gün
- 240.Manas'ın dünyaya gelişine göstergebilimsel bir deneme
- 241.Manas" ile "Kococafı", "Kızcibek", "Kurmanbek", Seyitbek", "Ak Möör" destanları arasındaki paralellikler
- 242.Max Weber'in otorite tanımı çerçevesinde Türk destan kahramanları: Oğuz Kağan örneği
- 243.Metinler arası ilişkiler bağlamında Oğuz Kağan Destanı'na bir bakış
- 244.Millî destanlarımızdan Dede-Korkut Oğuznamelerinin tarih belgesi bakımından değerleri
- 245.Mit, destan ve halk hikâyelerinde birinci dereceden kahramanların statüleri üzerine bir inceleme
- 246.Mitolojilerde ve Türk destanlarında köpük
- 247.Mitten destana beden
- 248.Modern Kırgız şiirinde Manas ve Manas destanı
- 249.Müstensihin edebî eserin yaratımındaki rolü-Dede Korkut Kitabı örneğinde-
- 250.Narkız destanı ve Dede Korkut
- 251.Nibelungen destanı ve Kağan Attila
- 252.Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun Dede Korkut'tan Salur Kazan destanı ile Bulud Karaçorlu Sehend'in Karacık Çoban (Salur Kazan Destanı) destanının karşılaştırılması
- 253.Nogay Türklerinin Mamay Destanı'na genel bir bakış
- 254.Oğuz epik anlatıları ve Çuvaş alp hikâyelerinde kutsal kurt ve Tepegöz
- 255.Oğuz Kağan destan metninde kahramanın takdimi
- 256.Oğuz Kağan destanı üzerinde bazı mülâhazalar
- 257.Oğuz Kağan destanı üzerine bazı düşünceler
- 258.Oğuz Kağan destanı üzerine bazı mülâhazalar
- 259.Oğuz Kağan destanı üzerine yapılan çalışmalar

- 260.Oğuz Kağan Destanı'nda dini motifler
- 262.Oğuz Kağan Destanı'nda hayvanlar
- 263.Oğuz Kağan Destanı'ndan Dede Korkut Kitabı'na kahramanların beden tasvirlerinin sembolik anlamları üzerine değerlendirmeler
- 264.Oğuz Kağan Destanı'nın halk anlatılarının epik kuralları bakımından incelenmesi
- 265.Oğuz Kağan Destanı'nın kahramanlık mitosu bakımından çözümlenmesi
- 266.Oğuz Kağan destanında mekân
- 267.Oğuz Kağan destanında Türklerin lider anlayışı üzerine bazı tespitler
- 268.Oğuz Kağan destanındaki iktidar yapısı
- 269.Oğuz Kağan'ın adı meselesi
- 270.Oğuz Kağan'ın kimliği, Oğuzlar ve Oğuz Kağan destanları üzerine bir-iki söz
- 271.Orta Asya Türk destanları ve Dede Korkut boylarının yapısal analizi
- 272.Osmaniye örneğinden hareketle Batı Türkleri (Azerbaycan- Türkiye) destan ve hikâyelerinde ant(yemin)lar
- 273.Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu anlatan romanlarda destanî unsurlar
- 274.Ölümsüzlük arayışında bir kahraman: Dede Korkut
- 275.Ömer Seyfettin'in kaleme aldığı destanlar üzerine bir değerlendirme
- 276.Özbek destanı Erali ve Şirali'de geçen deyimler
- 277.Özbek Türklerinin destancılık geleneği üzerine notlar
- 278.Psikolojik kompleksler bağlamında destan yaratıcılığı
- 279.Rus araştırmalarında ve çalışmalarında Oğuzların kahramansı efsanesi Dedem Korkut destanı
- 280.Rüstem Han destanı ve destandaki olağanüstü motifler
- 281.Saha Türklerinin destanlarında kullanılan ölçü terimleri
- 282.Salur Kazan kimdir?

- 283.Salur Kazan'ın İvi Yağmalandığı Boydaki yiğit tasvirleri
- 284.Salur Kazan'ın neden öldürdüğü
- 285.Savaş metafiziği ve silahlar bağlamında Bağış destanı
- 286.Selamlaşma sözleri açısından Manas destanı
- 287.Sibiry sahası Türk destanlarında kadının yeri ve bu bağlamda eski Türklerin kadına bakışı
- 288.Sibiry Türk destanlarında kahramanın yeraltı ve gökyüzü dünyalarıyla ilişkileri üzerine bazı tespitler
- 289.Sosyal eleştiri açısından Dede Korkut destanları
- 290.Sözlü formül kuramı ışığında Dede Korkut Kitabı'na bakış
- 291.Sözlü kültür ortamında derlenen Mukaddem Ali destanındaki tarihi gerçeklik
- 292.Şamanlığa geçişteki ölüp dirilme ritüelinden Türk destanlarındaki ölüp dirilmeye
- 293.Şan Kızı destanı hakkında bir değerlendirme
- 294.Şan Kızı Destanı'ndaki albastı ile Türk halk inançlarındaki albastının mukayesesi
- 295.Şiveet Ulaan mezar külliyesindeki Kuzulu Koyun heykeli ve Manas destanı
- 296.Tarih araştırmalarında destanların kaynaklık değeri
- 297.Tatar Türklerinin destanları hakkındaki çalışmalar
- 298.Tıva destan ve masallarının araştırılmasında tür sorunu
- 299.Tıva ve Şor kahramanlık destanlarında mitolojik motifler
- 300.Türk ağaç kültü inancının Dede Korkut hikâyelerindeki yansımaları
- 301.Türk destan geleneğinin tarihi kökenlerine dair
- 302.Türk destan kahramanı ve Başkurt destanlarının tipolojisi
- 303.Türk destan kahramanları ve Köroğlu
- 304.Türk destan kahramanlarının babalık vazifeleri: Oğuz Kağan ve Dede Korkut örnekleri

- 305.Türk destan ve efsanelerinde Bengisu (Âb-ı Hayât)
- 306.Türk destancılık geleneğine bütüncül yaklaşabilme ve alp kavramı üzerine bazı yeni yaklaşım denemeleri
- 307.Türk Destanları
- 308.Türk destanlarına genel bir bakış
- 309.Türk destanlarına yansıyan “Göç Olgusu”na genel bir bakış
- 310.Türk destanlarında “Ant İçme” ritüeli üzerine bazı tespitler
- 311.Türk destanlarında “Çocuksuzluk”
- 312.Türk destanlarında “Sayı” motifinin dinî yansımaları
- 312.Türk destanlarında alp tipi at
- 313.Türk destanlarında bitiş kalıpları
- 314.Türk destanlarında Çorum
- 315.Türk destanlarında ezoterik inisiyasyon aracı: Uyku
- 316.Türk destanlarında hapsedilme motifi
- 317.Türk destanlarında hayvan sembolizmine genel bir bakış (Dede Korkut Kitabı’ndan örnekler)
- 318.Türk destanlarında intikam motifi
- 319.Türk destanlarında kadına yönelik temel toplumsal cinsiyet rolleri
- 320.Türk destanlarında kahraman ve iktidar olgusu
- 321.Türk destanlarında kahramanın olağanüstü doğumu
- 322.Türk destanlarında kahramanın sevgilisine ulaşmak için sınanması motifinin tip yapısı
- 323.Türk destanlarında kardeşlik üzerine bir değerlendirme: Şakir-Şakirat ve Segrek-Eğrek örneği
- 324.Türk destanlarında kötü huylu devler
- 325.Türk destanlarında kuş figürü

- 326.Türk destanlarında merkezi kahraman tipinin tipolojisi
- 327.Türk destanlarındaki aile algısı üzerine bir değerlendirme
- 328.Türk destanlarındaki aşerme (yerikleme) motifinin destan kahramanlarının üzerindeki etkisi ve hayvan ata (ecdad) inancıyla olan bağlantısı
- 329.Türk destanlarındaki kadın tiplerinin tespiti ve tahlili: Kırgız destanları örneği
- 330.Türk destanlarının kimliği
- 331.Türk destanlarının somut\somut olmayan kültürel miras aktarımı açısından incelenmesi: Kococaş destanı örneği
- 332.Türk dünyası destanlarında ortak motifler üzerine
- 333.Türk dünyası destanlarının tespiti, Türkiye Türkçesine aktarılması ve yayımlanması projesi
- 334.Türk dünyası epik destanlarında olağanüstü “Yedi Silah”
- 335.Türk dünyası mitolojik destanları ile Homeros destanlarındaki “at” motifi üzerine karşılaştırmalı bir çalışma
- 336.Türk dünyası mitolojik destanları ile Kalevela destanının tipolojik açıdan mukayesesi
- 337.Türk dünyasında Köroğlu (ilk kol) inceleme ve metinler
- 338.Türk dünyasındaki epitetler hakkında dört eser ve İlhan Başgöz’ün bir yazısına dair
- 339.Türk halk serinde gerçeküstü destanlar üzerine bir değerlendirme
- 340.Türk halklarının destan yaratılarında üç dünya
- 341.Türk kahramanlık destanlarında iç mücadele ve yakın akrabaları tarafından ihanete uğrayan kahraman
- 342.Türk kahramanlık destanlarında şaman etkisi ve Kore destan geleneğinin anlaşılması için bir giriş
- 343.Türk kahramanlık destanlarının öksüz-yetim bahadırları
- 344.Türk kültüründe sihir/büyü ve fal: Türk destanlarından örneklerle
- 345.Türk kültüründe ve Azerbaycan destanlarında at

- 346.Türk kültürünün iki söyleyici tipi: Şaman ve destan anlatıcısı
- 347.Türk milli kültürüne ait destan, efsane ve anlatılarda sıkça geçen formel sayıların Barış Manço şarkılarındaki yeri
- 348.Türk tarihinden örneklerle Manas Destanı'nda müzik türleri
- 349.Türk Türeyiş Destanı'nda geçen “Komşu Ülke (Lin Guo)” sorunu üzerine
- 350.Türk ve Arnavut destanlarında başkahramanlar (Alperenler)
- 351.Türk ve Türk dünyası destanlarında “Ağaç” etrafında şekillenen anlam olgusu
- 352.Türkçe çevirisinin yayını dolayısıyla Manas destanı
- 353.Türkçe öğretiminde aşkın bir millî kimlik alanı: Salur Kazan'ın Evinin Yağmalandığı Destan
- 354.Türkçe ve sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan destanların söz varlığı açısından incelenmesi
- 355.Türkiye’de yapılan popüler Dede Korkut Kitabı yayınları
- 356.Türklere gelen peygamberler; Kaynaklar ve rivayetler ışığında Oğuz Kağan'ın peygamberliği meselesi
- 357.Türkmen ve Kırgız şecerelerinden Dede Kokut Kitabı'na bakış
- 358.Uluslararası Türk dünyasında destan ve Köroğlu sempozyumu
- 359.Ural Batır, Akbuzat ve Köroğlu destanları arasındaki benzerlikler
- 360.Uygur harfli Oğuz Kağan destanı ile Orhon yazıtlarında bozkır kültürüne ait unsurlar
- 361.Uygur harfli Oğuz Kağan destanı ve Reşideddin Oğuznamesi'nde eşya simgeciligi
- 362.Uygur harfli Oğuz Kağan Destanı'nda geçen Moğolca sözcükler
- 363.Uygur harfli Oğuznamedeki hayvanlarla Oğuz Kağan'ın ilişkisi
- 364.Uygur Türklerinin destan ve halk hikâyelerinde Hızır tipi
- 365.Yeni “Köroğlu” metinleri ve çağdaş Azerbaycan Köroğluşünaslığında metot arayışları
- 366.Yırtışlık destanının Sibirya (Tümen) Türkleri eş metnindeki olağanüstü yardımcı kahramanlar motifi üzerine bir deneme

367.Yunus Emre'nin Nur-ı Muhammedî anlatımının Türk yaratılış destanlarıyla benzerliği

Ek – 2: Ele Alınan Çeviri Makaleleri İsim Listesi

1. “Kitabı Korkud” ve Oğuz destanı geleneği
2. Alpamış destanı ve Dede Korkut Kitabı’ndaki mitolojik motifler
3. Destanların şahı
4. Köroğlu destanı
5. Köroğlu destanının sosyal ve tarihsel temelini incelenmesine katkı
6. Manas destanı materyallerine göre Kırgızların ve Türkmenlerin etno-kültürel ilişkilerinin kaynakları
7. Mantika (Kâhinlik) anlayışının destan oluşumunda ortaya çıkışı
8. Masal ve destansı anlatım
9. Türk destanları
10. Türk sözlü destanlarında İslamî esintiler

Makalelerle İlgili Bilgiler Tablosu

Tablo 1.

Makale Yılı	Yazar Adı	Makale Adı	Dergi Adı	Cilt	Sayı
1950	Sinor, D.	Oğuz Kağan Destanı Üzerinde Bazı Mülahazalar	Türk Dili ve Edebiyatı	4	1-2
1952	Kaplan, M.	İki Destan İki İnsan.	Türk Dili ve Edebiyatı	4	4
1954	İnan, A.	Türk Destanlarına Genel Bir Bakış.	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	-	2
1959	İnan, A.	Manas Destanı Üzerine Notlar	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	-	7
1961	Jirmunskiy, V. M.	“Kitabı Korkud” ve Oğuz Destanı Geleneği.	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	25	100
1963	Günay, U.	Manas Destanı’ndaki Kadın Adları ile İlgili Bir Deneme.	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	49	-
1974	Tezcan, S.	Türkçe Çevirisinin Yayını Dolayısıyla Manas Destanı	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	-	21-22
1984	Gülensoy, T	Dede Korkut Hikâyelerinin Anadolu ve Rumeli’deki İzleri: “Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek Destanı”nın Bünyan; “Deli Dumrul Destanı”nın Rumeli Varyantı	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	36	1988
1986	Kırzioğlu, M. F.	Millî Destanlarımızdan Dede-Korkut Oğuznamelerinin Tarih Belgesi Bakımından Değerleri	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	50	198
1988	Ercilasun, A.	Oğuz Kağan Destanı Üzerine Bazı Düşünceler	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	34	1986
1989	Türkmen, F.	Köroğlu’nun Özbek Varyantları	Millî Folklor	-	4
1989	Yıldırım, D.	Köroğlu Destanı’nın Orta Asya Rivayetleri	Millî Folklor	-	4

1991	Karasoy, Y	Destan Kavramı	Millî Folklor	-	10
1992	Özcan, T	Oğuz Kağan Destanı'nın Halk Anlatılarının Epik Kuralları Bakımından İncelenmesi	Millî Folklor	-	31
1992	Sertkaya, O. F	Oğuz Kağan Destanı Üzerine Bazı Mülâhazalar	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten	40	1992
1992	Alptekin, A. B.	Manas'ın Balalarıyla 7 Gün	Millî Folklor	-	16
1993	Çetin, İ.	Dede Korkut'un Yaşadığı Dönem Hakkında I	Millî Folklor		17
1993	Çetin, İ.	Dede Korkut'un Yaşadığı Dönem Hakkında II	Millî Folklor		18
1994	Ercilasun, A. B.	Dede Korkut Kitabı ile Oğuz Destanı Arasındaki Münasebetler	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	36	1988
1994	Melikov, M.	Dedem Korkut Kitabı'nın Nazım Bölümlerinin Yapısı Üzerine	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten	36	1988
1994	Özkan, N.	Dede Korkut Kitabında Dinî-Tasavvufî Unsurlar I	Millî Folklor	-	21
1994	Özkan, N.	Dede Korkut Kitabında Dinî-Tasavvufî Unsurlar II	Millî Folklor	-	22
1995	Aça, M.	Türk Destanlarındaki Aşerme (Yerikleme) Motifinin Destan Kahramanlarının Üzerindeki Etkisi ve Hayvan Ata (Ecdad) İnancıyla Olan Bağlantısı	Millî Folklor	-	34
1995	Doğan, İ.	Manas Destanı'na Türk Aile Sosyolojisi Açısından Bir Yaklaşım Denemesi	Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi	2	28
1995	Ergun, M.	Bamsı Beyrek ile Alpamış Destanının Coğrafyası	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	40	1992
1995	Gürsoy Naskali, E.	Destanın Tarifî	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	40	1992

1995	Moldobayev, İ.	Manas Destanı Materyallerine Göre Kırgızların ve Türkmenlerin Etno-Kültürel İlişkilerinin Kaynakları	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	40	1992
1995	Oğuz, Ö.	Destanlarımızdaki Olağanüstü Doğum Motifi Etrafında Manas	Millî Folklor	-	27
1996	Çobanoğlu, Ö.	Anadolu Destanları	Millî Folklor	-	29-30
1996	Duymaz, A.	Kıpçak Sahası Türk Destanlarında Bir Oğuz Alpi: Salur Kazan	Millî Folklor	-	31-32
1996	Oğuz, Ö.	Manas Destanı ve Dede Korkut Kitabı'nda Kardeşler Arası İlişkiler	Millî Folklor	-	31-32
1997	Gumarova, M.	Köroğlu Destanı	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	3
1997	Kırbaşoğlu, F.	Köroğlu'nun Özbek Varyantları Üzerine Bir İnceleme	Millî Folklor	-	33
1997	Özkan, İ.	Köroğlu Destanı'nda Kahraman ve Atının Doğuşu ile İlgili Motiflerin Tahlili	Türk Dili	-	549
1997	Kaya, D.	Köroğlu Kollarının Yeni Varyantları	Türklük Bilimi Araştırmaları	-	5
1998	Başgöz, İ.	Dede Korkut Destanında Epiyetler	Millî Folklor	-	37
1998	Ercilasun, A. B.	Deli Dumrul ile Kazakların Korkut Atası Arasında Bir Mukayese	Millî Folklor	-	37
1998	Kariboğlu Nagiyev, C.	Koroğlu'nun Çin Kökenleri.	Millî Folklor	-	37
1998	Köroğlu, H.	Depegöz ve Polifem.	Millî Folklor	-	37
1998	Mirzayev, T.	Destanların Şahı.	Millî Folklor	-	37
1998	Oğuz, Ö.	Dede Korkut Kitabı'nda Sosyal Çevre İçinde Ozan	Millî Folklor	-	37
1998	Ögel, B.	Dede Korkut Kitabı'nın Eski ve Yazılı Kaynakları Hakkında (Topkapı Sarayındaki Oğuz Destanı Parçaları ile Karşılaştırma)	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	36	1988

1998	Sakaoğlu, S.	Salur Kazan'ın İvi Yağmalandığı Boydaki Yiğit Tasvirleri	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	46	1988\1
1998	Şişman, B.	Kazakistan'da "Korkut Ata" ile İlgili Söylenceler	Millî Folklor	-	37
1998	Yıldırım, D.	Dede Korkut ve Yunus Emre'de Hayat, Tabiat, Tanrı ve Ölüm	Millî Folklor	-	37
1998	Yıldız, N.	Dede Korkut Hikâyelerinde ve Manas Destanında Ağaç	Millî Folklor	-	37
1998	Aça, M.	Türk Dünyasındaki Epitetler Hakkında Dört Eser ve İlhan Başgöz'ün Bir Yazısına Dair	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	6
1998	Çetin, İ.	Türk Destan Kahramanları ve Köroğlu	Millî Folklor	-	39
1998	Günay, U.	Dede Korkut Hikâyelerindeki Karakterlerin Tahlili	Millî Folklor	-	37
1999	Koksal, H.	Anadolu'da İslami Dönemde Teşekkül Eden Türk Destanlarındaki Kadın Tipler	Türk Dünyası İncelemeleri	3	2
1999	Aça, M.	Türk Kahramanlık Destanlarında İç Mücadele ve Yakın Akrabaları Tarafından İhanete Uğrayan Kahraman	Millî Folklor	-	44
1999	Adıgüzel, S.	Başkurt Destanı Akbuzat'ın Epik Kurallara Göre İncelenmesi	Millî Folklor	-	44
2000	Aça, M.	Türk Destancılık Geleneğine Bütüncül Yaklaşabilme ve Alp Kavramı Üzerine Bazı Yeni Yaklaşım Denemeleri	Millî Folklor,	-	48
2000	Ergun, M.	Türk Ağaç Kültü İnancının Dede Korkut	Millî Folklor	-	47

		Hikâyelerindeki Yansımaları			
2000	Köse, N.	Manas” ile “Kococafi”, “Kızcibek”, “Kurmanbek”, Seyitbek”, “Ak Möör” Destanları Arasındaki Paralellikler	Millî Folklor	-	46
2000	Söylemez, O. ve Aliyeva, L.	Alpamış Batır ve Er Targın Destanlarında Kahraman, Kadın ve At Motifleri Üzerine Bir Deneme	Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	-	14
2000	Şişman, B.	Köroğlu Destanı’nın Kazak Varyantındaki Tarihi, Sosyo-Kültürel Unsurlar	Millî Folklor	-	45
2000	Yılar, Ö.	Dede Korkut Kitabındaki Bamsı Beyrek ile Anadolu’da Anlatılan Bey Böyrek Hikâyeleri ve Masalları Üzerine Motif Bakımından Bir Karşılaştırma Denemesi	Millî Folklor	-	48
2000	Aksoy, N. D.	Oğuz Kağan Destanı’nda Dini Motifler	Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi	5	-
2001	Ekici, M.	Dirse Han Oğlu Boğaç Han Anlatmasında Bireysellik ve Toplumsal Bütünlük	Millî Folklor	-	52
2001	Ergun, M.	Ural Batır, Akbuzat ve Köroğlu Destanları Arasındaki Benzerlikler	Millî Folklor	-	49
2001	Aça, M.	Yırtışlık Destanının Sibiry (Tümen) Türkleri Eş Metnindeki Olağanüstü Yardımcı Kahramanlar Motifi Üzerine Bir Deneme	Millî Folklor	-	51
2001	Fedakâr, S.	Alpamış Destanı ve Bey Böyrek Hikâyesi	Millî Folklor	-	51

		Arasında Bir Karşılaştırma			
2002	Baydemir, H.	Rüstem Han Destanı ve Destandaki Olağanüstü Motifler	A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	-	20
2002	Çınar, A. A.	Türk Destanlarında Alp Tipi At	Millî Folklor	-	56
2002	Duymaz, A.	Türk Halk Serinde Gerçeküstü Destanlar Üzerine Bir Değerlendirme	Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	5	8
2002	Ekici, M.	M. Destan Araştırmaları ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında-I	Millî Folklor	-	53
2002	Ekici, M.	Destan Araştırmaları ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında-II	Millî Folklor	-	54
2002	Aça, M.	Özbek Türklerinin Destancılık Geleneği Üzerine Notlar	Millî Folklor	-	53
2002	Çolak, F.	Bir Anadolu-Türk Efsanesinin Oğuz Kağan ve Göç Destanlarıyla İlişkisi	TÜBAR	-	11
2002	Ercilasun, A.	Salur Kazan Kimdir?	Millî Folklor	-	56
2003	Durbilmez, B	Efsaneden Destana: Kazakistan'da Korkut Ata ve Korkut Küyü	Millî Folklor	-	60
2003	Güven, M.	Oğuz Kağan Destanı'nda Hayvanlar	Millî Folklor	-	57
2003	Kaya, N.	Dede Korkut Destanları'nda Manzum Kısımların Şiirsel Özellikleri	Türkbilig	-	5
2003	Köse, N.	Narkız Destanı ve Dede Korkut	Millî Folklor	-	57
2003	Özcan, T.	Oğuz Kağan Destanı'nın Kahramanlık Mitosu Bakımından Çözümlemesi	Millî Folklor	-	57
2003	Sever, M.	Köroğlu Destanı Antep Rivayeti	Bilig	-	24

2003	Uç, H.	Dirse Han Oğlu Buğaç Han Hikâyesi	Millî Folklor	-	60
2003	Yakıcı, A.	İslamiyet Öncesi Türk Destanlarının Bilim ve Kültür Hayatına Etkisi Üzerine Bazı Düşünceler	Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları	-	13
2003	Aça, M.	Türk Kahramanlık Destanlarının Öksüz- Yetim Bahadırları	Millî Folklor	-	58
2003	Akman, E.	Türk Kültüründe ve Azerbaycan Destanlarında At	Kastamonu Eğitim	11	1
2003	Yıldız, N.	Türk Destanlarında Bitiş Kalıpları	Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları	-	13
2004	Dönmez Fedakâr, P.	Türk Dünyasında Köroğlu (İlk Kol) İnceleme ve Metinler	Millî Folklor	-	62
2004	Ekici, M.	Dede Korkut Kitabı ve Slav Destanları	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	46	1988
2004	Fedakâr, S.	Alpamış Destanı ve Dede Korkut Kitabı'nda Kahramanların Ortaya Çıkışı	Millî Folklor	-	61
2004	Gömeç, S.	Oğuz Kağan'ın Kimliği, Oğuzlar ve Oğuz Kağan Destanları Üzerine Bir-İki Söz	Tarih Araştırmaları	23	35
2004	Korkmaz, Z.	Dede Korkut Hikâyelerinde Dil- Uslup Bağlantısı	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	46	1999\1
2004	Oğuz, Ö.	Destan Tanımı ve Eski Türk Destanları	Millî Folklor	-	62
2004	Sağol, G.	Destan Kahramanlarının Evlenmek İçin Göstermek Zorunda Oldukları Hünerler	TÜBA	28	1
2004	Aliyev, S.	Dede Korkut Destanlarının Yeni Tercümesi Hakkında	Millî Folklor	-	62
2004	Hüseyinkızı, N.	Kitabi Dede Gorgud'la Ural Batır'ın Ortak Motifleri	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	6	1998\2

2005	Acaloğlu, A.	Türk Destan Geleneğinin Tarihi Kökenlerine Dair	Modern Türklük Araştırmaları	2	4
2005	Atnur, G.	Kozı Körpeş ile Bayan Sulu Destanında Geyik Motifi	A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	-	28
2005	Duran, H.	Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun Dede Korkut'tan Salur Kazan Destanı ile Bulud Karaçorlu Sehend'in Karacık Çoban (Salur Kazan Destanı) Destanının Karşılaştırılması	Millî Folklor	-	68
2005	Boratav, P. N.	Masal ve Destansı Anlatım	ERDEM	15	42
2006	Araz, F.	Eski Türk Destanlarında ve Türk Şiirinde Öne Çıkan Tipler	Bizim Külliye Üç Aylık Kültür Sanat	-	27
2006	Aydoğdu, B.	Şan Kızı Destanı Hakkında Bir Değerlendirme	TÜBAR	-	19
2006	Bayram, B.	Oğuz Epik Anlatıları ve Çuvaş Alp Hikâyelerinde Kutsal Kurt ve Tepegöz	Türk Dünyası İncelemeleri	6	1
2006	Günay, U.	Türk Destanları	İki Aylık Fikir-Kültür ve Sanat	-	68
2006	Köktürk, Ş.	Türk Destanlarında Hapsedilme Motifi	Türklük Bilimi Araştırmaları	-	19
2006	Reichl, K.	Türk Destanları	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	22
2006	Aça, M.	Tıva Destan ve Masallarının Araştırılmasında Tür Sorunu	Millî Folklor	-	72
2006	Gönen, S.	Dede Korkut Hikâyeleri'nden Günümüze Yansıyan Evlilik Âdetleri	Millî Folklor	-	69
2006	Güler, Z.	Yunus Emre'nin Nur-ı Muhammedî Anlatımının Türk Yaratılış Destanlarıyla Benzerliği	Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler	16	2

2006	Özdemir, A.	“Körüğlı Men Bezerger” Destanındaki Özel Adlara Dair	Bilig	-	37
2007	Demir, N.	Türk Destanlarında Çorum	Uluslararası Sosyal Araştırmalar	1	1
2007	Duymaz, A.	Oğuz Kağan Destanı’ndan Dede Korkut Kitabı’na Kahramanların Beden Tasvirlerinin Sembolik Anlamları Üzerine Değerlendirmeler	Millî Folklor	-	76
2007	Paksoy, H. B.	Türk Destanlarının Kimliği	Modern Türklük Araştırmaları	4	2
2007	Terzi, A.	Türk Dünyası Destanlarının Tespiti, Türkiye Türkçesine Aktarılması ve Yayımlanması Projesi	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	24
2007	Turgunbayer, C.	Türk Dünyası Destanlarında Ortak Motifler Üzerine	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	24
2007	Yakıcı, A.	Dede Korkut Kitabı’nda Görülen Ozan Tiplerinin Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğinin Oluşumuna Etkisi	Millî Folklor	-	73
2007	Yakıcı, A.	Halk Anlatılarında Yer Alan Köroğlu Tipleri ve Âşık Köroğlu’nun Bu Tipler Arasındaki Yeri	Millî Folklor	-	76
2007	Aça, M.	Güney Sibirya Türklerinde Ava Destancı ve Masalcı Götürme Geleneği	TÜBAR	-	21
2008	Aksoy Sheridan, R. A.	Sözlü Formül Kuramı Işığında Dede Korkut Kitabı’na Bakış	Millî Folklor	-	79
2008	Balkaya, A.	Oğuz Kağan Destanında Mekân	Turkish Studies	3	2
2008	Bars, M. E.	Atasözleri ve Köroğlu Destanı’nda Bazı Kullanımları	Turkish Studies	3	4

2008	Bars, M. E.	Köroğlu Destanı'nda At, Kadın, Silah	Turkish Studies	3	2
2008	Bars, M. E.	Oğuz Kağan Destanı Üzerine Yapılan Çalışmalar	Turkish Studies	3	4
2008	Gülmen, N.	Axel Olric'in Epik Yasaları Işığında "Salur Kazanun Evi Yagmalandığı Boyu Beyan Eder" İsimli Hikâyenin Okunması	Millî Folklor	-	79
2008	Kalafat, Y.	Dede Korkut'un Kurdu	Türkiyat Araştırmaları	-	9
2008	Kalçakeev, K. ve Çeribaş, M.	Manas Destanı'nın Güney Rivayetlerinde Tabiatın Tasvir Edilmesi	Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmalar	-	47
2008	Şen, F.	Dede Korkut Kitabı'nda Kadınlara Yönelik Hitaplar	Turkish Studies	3	2
2008	Toksoy, A.	Dede Korkut Destanlarında Tav-Eli ve Çevresi	Turkish Studies	3	1
2008	Üstünova, K.	Dede Korkut Destanlarında, Aşamalı Tekrarların Üslup Özelliklerini Biçimlendirishi Üzerine	U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler	-	14
2008	Üstünova, K.	Dede Korkut Kitabını Oluşturan Destanlardaki Ortak Özellikler	Millî Folklor	3	1
2008	Aça, M.	Mitten Destana Beden	Motif Akademi Halkbilimi	1	2
2008	Gülendam, R.	Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunu Anlatan Romanlarda Destanî Unsurlar	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten	3	2005\1
2009	Alptekin, A. B.	Osmaniye Örneğinden Hareketle Batı Türkleri (Azerbaycan-Türkiye) Destan ve Hikâyelerinde Ant(Yemin)lar	Millî Folklor	-	84

2009	Duymaz, A.	Ömer Seyfettin'in Kaleme Aldığı Destanlar Üzerine Bir Değerlendirme	Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	12	21
2009	Öncül, K.	Manas Destanı'nda Sihirsel Düşünüş Sistemi	Turkish Studies	4	3
2009	Uyanık, S.	Dede Korkut Anlatmalarında Metinlerarası Söylem	Millî Folklor	-	83
2009	Yıldız, N.	Türk Destanlarında "Çocuksuzluk"	Millî Folklor	-	82
2009	Abbasov, N. N.	Kitab-ı Dede Korkut Destanı ve Oğuz Türklerinin İctimai-Siyasal Kuruluşu Hakkında	Karadeniz Araştırmaları	6	22
2009	Aça, M.	"Oğuz Kağan" ve "Arı-Haan" Destanları Uygarlaşma Süreci Açısından Nasıl Okunabilir?	Millî Folklor	-	82
2010	Bilgin Topçu, Ü.	Büyük Bir Türk Destanı Yazma Fikri Etrafında	Millî Folklor	-	85
2010	Celil, F.	Mantika (Kâhinlik) Anlayışının Destan Oluşumunda Ortaya Çıkışı	Karadeniz Araştırmaları	-	26
2010	Dilek, İ.	Sibiry Türk Destanlarında Kahramanın Yeraltı ve Gökyüzü Dünyalarıyla İlişkileri Üzerine Bazı Tespitler	Millî Folklor	-	85
2010	Kaplan, M.	Dede Korkut Kitabında Kadın	Türkiyat Mecmuası	9	-
2010	Kaya, M.	Dede Korkut Kitabı ve Manas Destanı'nda Av Kültünün İzleri	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler	-	1
2010	Kırbaçoğlu, F.	"Köroğlu"nu Zuhuru Kolu'nda İletişim Çatışmaları	A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	-	43
2010	Oğuz, Ö.	Lord Raglan'ın Geleneksel Kahraman Kalıbı ve Boğaç Han	Millî Folklor	-	40

2010	Öner, E.	Göze Mil Çekme Motifinin Köroğlu Destanına Yansıyış Şekli	Folklor\Edebiyat	16	63
2010	Özay, Y.	10 Yıl Sonra Dede Korkut Oğuznameleri ve Notlar	Millî Folklor	-	85
2010	Yıldız, N.	Türk Destanlarında Kötü Huylu Devler	Millî Folklor	-	87
2010	Akyüz, Ç.	Manas Destanı'nda Alp Kadın Tipi	Mukaddime	-	1
2010	Bakırcı, N.	Köroğlu Destanlarında Köroğlu ve Binitinin Kıyafet (Şekil) Değiştirmesi	Turkish Studies	5	4
2010	Saltık Özkan, T.	Bamsı Beyrek ve Bey Böyrek Anlatılarında Arketipik İmgeler	Millî Folklor	-	85
2010	Yılmaz, K.	Dede Korkut Destanı'nda Dua	Sosyal Bilimler Araştırmaları	-	2
2011	Aktaş, E.	Altay ve Tıva Türk Destanlarında “Haber Verme” Motifi Üzerine Genel Bir Değerlendirme	Türk Dünyası İncelemeleri	11	1
2011	Beşer Çoban, S.	Dede Korkut Kitabı ve Büyülü Gerçekçilik	Millî Folklor	-	91
2011	Can, A.	Homeros Destanları ile Dede Korkut Hikâyeleri Arasındaki Kurgu, Yapı, Tip ve Tema Benzerlikleri	Turkish Studies	6	2
2011	Ceferov, E.	Köroğlu Destanının Tiflis Varyantı	Motif Akademi Halkbilimi	2	-
2011	İbrahimova, A. A.	Yeni “Köroğlu” Metinleri ve Çağdaş Azerbaycan Köroğluşünaslığında Metot Arayışları	Motif Akademi Halkbilimi	-	2
2011	Kallımcı, İ. T.	Modern Kırgız Şiirinde Manas ve Manas Destanı	Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	-	27
2011	Oğuz, Ö. M.	Lord Raglan'ın Geleneksel Kahraman Kalıbı ve Basat	Millî Folklor	-	41

2011	Oh, E.	Cumong (Kore) ve Alpamış (Özbek) Destanlarında Kahramanın Doğuşu Hakkında Psikoanalitik Bir Değerlendirme	Folklor\Edebiyat	17	67
2011	Özdarıcı, Ö.	Anlatı Tekniği Açısından “Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Destanı” nı Bir Çözümleme Denemesi	Uluslararası Sosyal Araştırmalar	4	16
2011	Reis, H.	Dede Korkut Kitabı ve Beowulf Destanında Yaşlılık ve Yaşlanma	Millî Folklor	-	91
2011	Sezer, M.	Köroğlu Destanı’nda (Azerbaycan Kolu) Kahraman ve Karşı Kahraman Tipleri	Gazi Akademik Bakış	4	8
2011	Akyüz, Ç.	Dünden Bugüne Türk Dünyası Destan Anlatıcıları	Turkish Studies	6	4
2011	Alizade, R.	Tıva ve Şor Kahramanlık Destanlarında Mitolojik Motifler	Türk Dünyası İncelemeleri	11	1
2011	Alptekin, A. B. ve İçel, H.	Batı Versiyonlarında Köroğlu	Millî Folklor	-	91
2011	Bayat, F.	Köroğlu Destanında Kasapoğlu	Çevrimiçi Tematik Türkoloji	3	2
2011	Yıldırım, N.	Türk Halklarının Destan Yaratılarında Üç Dünya	Turkish Studies	6	3
2012	Aça, M.	“Köne Epos” (Arkaik Destan) Kavramı ve Türk Halk Hikâyelerindeki “Âşıklara Mahsus Evlilik” Konusunun Kaynaklarından “Alplara Mahsus Evlilik”	Millî Folklor	-	47
2012	Akın, B.	Alpamış Destanı’nda Hz. Ali Tasavvuru	Millî Folklor	-	26
2012	Arvas, A.	Türk Destanlarına Yansıyan “Göç Olgusu”na Genel Bir Bakış	Motif Akademi Halkbilimi	-	1

2012	Bars, M. E.	Köroğlu Destanında Metinler Arası İlişkiler	The Journal of Academic Social Science Studies	5	8
2012	Çeribaş, M.	Kırgız Türklerinin Destancılık Geleneğinde Efsanevî Manasçılar ve Akınlar	21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum	1	2
2012	Kara Düzgün, Ü.	Türk Destanlarında Merkezi Kahraman Tipinin Tipolojisi	Folklor Edebiyat	18	69
2012	Kara, Ç.	Karşılaştırmalı Deli Dumrul Destanı Çözümlemesi	Folklor\ Edebiyat	18	71
2012	Keskin, A.	Oğuz Kağan Destan Metninde Kahramanın Takdimi	Millî Folklor	-	96
2012	Kılıç, A.	Alpamış ve Prens Marko Destanlarında Kahramanın Erginlenmesi	Millî Folklor	-	96
2012	Köksal, B.	Dede Korkut Kitabı'nda Dinî-Mitolojik Yardımcı Kahraman Motifi	Türkiye Sosyal Araştırmalar	-	161
2012	Malta-Muhaxheri, N.	Türk ve Arnavut Destanlarında Başkahramanlar (Alperenler)	Motif Akademi Halkbilimi	5	10
2012	Özkartal, M.	Türk Destanlarında Hayvan Sembolizmine Genel Bir Bakış (Dede Korkut Kitabı'ndan Örnekler)	Millî Folklor	-	94
2012	Şahin, H. İ.	Türk Destanlarındaki Aile Algısı Üzerine Bir Değerlendirme	Karadeniz Araştırmaları	-	33
2012	Emre, H.	Türk Milli Kültürüne Ait Destan, Efsane ve Anlatılarda Sıkça Geçen Formel Sayıların Barış Manço Şarkılarındaki Yeri	Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri	1	1
2013	Adılbekova, E.	Tatar Türklerinin Destanları Hakkındaki Çalışmalar	Türkoloji	-	65-66

2013	Arslan, M.	Köroğlu Destanının Türkmen Benzer Metninde Genç Kahramanlar Hakkında Hikâyeler	Millî Folklor	7	51
2013	Bars, M. E.	Metinler Arası İlişkiler Bağlamında Oğuz Kağan Destanı'na Bir Bakış	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim	4	2
2013	Çelik Şavk, Ü.	Manas ve Maaday-Kara'da Sayılar	Millî Folklor	-	50
2013	Çiftçi, F.	Axel Olrik'in Epik Yasaları Işığında Oğuz Kağan Destanı'na Bir Bakış	Turkish Studies	8	4
2013	Deveci, H., Belet, D. ve Türe, H.	Dede Korkut Hikâyelerinde Yer Alan Değerler	Elektronik Sosyal Bilimler	12	46
2013	İşankul, C.	Alpamış Destanı ve Dede Korkut Kitabı'ndaki Mitolojik Motifler	Millî Folklor	-	52
2013	Küçük, M. A.	Türk Destanlarında "Sayı" Motifinin Dinî Yansımaları	Gazi Türkiyat	-	13
2013	Özcan, D.	Türk Destanlarında Kardeşlik Üzerine Bir Değerlendirme: Şakir-Şakirat ve Segrek-Eğrek Örneği	Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler	6	2
2013	Saraç, Ö.	Türk Destanlarında İntikam Motifi	Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları	3	5
2013	Yazıcı, N.	Deli Dumrul'da Anlatının Düzenlenişi ve Retorik Şemanın Görünümü	Millî Folklor	-	98
2013	Yolcu, M. A.	Türk Destanlarında Kahramanın Sevgilisine Ulaşmak İçin Sınanması Motifinin Tip Yapısı	Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler	-	34
2013	Akkaya, A.	Alıp Manaş Destanında Renkler	Tarih Okulu	6	15
2013	Çetinkaya, G.	Dede Korkut Hikâyelerinde Sembol Olarak Meydan	Millî Folklor	-	98

2014	Abid, S.	Dede Korkut Destanında Basit Cümlelerin Yapısı ve Yapısal Mantıksal Türleri	Avrasya Uluslararası Araştırmalar	3	5
2014	Arvas, A.	“Kitab-ı Dedem Korkut” ve “Kurmanbek Destanı”: Stilistik Bir Mukayese	Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi	3	3
2014	Arvas, A.	“Kurmanbek Destanı”nın Varyant ve Versiyonları Üzerine Bir Araştırma	Millî Folklor	-	104
2014	Bars, M. E.	Ak Kağan Destanında Kadın Tipi	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim	3	3
2014	Bars, M. E.	Alp tipi Kavramı Çerçevesinde Manas	Tarih Okulu	-	17
2014	Bars, M. E.	Manas Destanı’nda Kahraman Tasvirleri	International Journal of Language Academy	2	1
2014	Kılıç, E.	Uygur Türklerinin Destan ve Halk Hikâyelerinde Hızır Tipi	Uluslararası Uygur Araştırmaları	-	4
2014	Kırilen, G.	Türk Türeyiş Destanı’nda Geçen “Komşu Ülke (Lin Guo)” Sorunu Üzerine	Tarih Araştırmaları	33	56
2014	Özdamar, F.	Dede Korkut Kitabı’nın Çağdaş Müzik Sanatçıları Üzerindeki Tesiri	Millî Folklor	-	101
2014	Özdemir, M.	Türk Destan Kahramanı ve Başkurt Destanlarının Tipolojisi	Gazi Türkiyat	-	16
2014	Pehlivan, G.	Müstensihin Edebî Eserin Yaratımındaki Rolü-Dede Korkut Kitabı Örneğinde-	Millî Folklor	-	101
2014	Abdulrezzak, A. O.	Türk Dünyası Mitolojik Destanları ile Kalevela Destanının Tipolojik Açısından Mukayesesi	Gazi Türkiyat	-	14

2014	Aça, M.	Şamanlığa Geçişteki Ölüp Dirilme Ritüelinden Türk Destanlarındaki Ölüp Dirilmeye	Millî Folklor	-	54
2014	Aksoy, E.	Kurtlar Vadisi- Destan İlişkisi Üzerine	Turkish Studies	9	6
2014	Aktaş, E.	Hakas Destanlarında Evlilik Kurumu ve Buna Bağlı Bazı Pratikler	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	38
2014	Ölçer Özünel, E.	Kendine Dönüşen Kahraman: Oğuz Kağan Destanı'nda İktidar ve Kut	Millî Folklor	-	104
2015	Alimova, C.	Er Töştük ve Coodarbeşim Destanlarında Kullanılan Celmoguz Motifi Üzerine	Türk Dünyası	-	39
2015	Baysal, N.	Dede Korkut Kitabı'nda Dinsel, Büyüsel ve Tabusal Uygulamalar Üzerine Bir İnceleme	Millî Folklor	-	107
2015	Bekki, S.	Dede Korkut Kitabı'nın Mukaddimesi ile Boylar Arasındaki Organik Bağ	Millî Folklor	-	107
2015	Beşirli, H.	Bağımsızlık Sonrası Kırgız Kimliğinin İnşasında Manas ve Manas Destanı'nın Simgeselliği	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları	-	22
2015	Devrim Küçükkebe, H.	Dede Korkut Kitabı'nın Yabancı Dillere Çevirileri Üzerine Bir Değerlendirme	Millî Folklor	-	107
2015	Kaçalin, M. S.	Dedem Korkut Kitabı'nda Geçen Bazı Kelimelere Kültür ve Dil Çizgisinden Kısa Bir Bakış	Milli Folklor	-	107
2015	Kurtlu, Y. ve Koçak, B.	Halk Anlatılarının Epik Kuralları	Current Research in Social Sciences	1	1

		Işığında Bir Destan İncelemesi			
2015	Kuzay Demir, G. ve Duranlı, M.	Dede Korkut Anlatmalarında Küçük Düşme Motifi	Millî Folklor	-	107
2015	Küçükbaşmacı, G.	Selamlaşma Sözleri Açısından Manas Destanı	Turkish Studies	10	8
2015	Mollov, R.	Köroğlu Destanının Sosyal ve Tarihsel Temelinin İncelenmesine Katkı	Millî Folklor	-	57
2015	Ölçer Özünel, E.	Baharı Getiren Kahraman: Bamsı Beyrek	Millî Folklor	-	107
2015	Özçelik, S.	Bağlamı ve Dede Korkut'u Anlamak: Segrek Anasının Mı Atasının Mı Ağzını Aradı?	Millî Folklor	-	108
2015	Sarpkaya, S.	Dede Korkut Kitabı'nda Olağanüstü Tipler	Millî Folklor	-	107
2015	Şarşenbek Uulu, T.	Manas Destanı'ndaki Bazı Sayı Yapıları ve Sayı İsimleri Üzerine	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim	-	4\1
2015	Yalçınkaya, F.	Geleneği Geleceğe Taşıyan Oğullar: Dede Korkut Kitabı'nda Baba-Oğul İlişkisi	Millî Folklor	-	107
2015	Çetinkaya, G.	Dede Korkut Hikâyeleri'nde Kültürel Belleğin Söylem Haritası Olarak Giyim-Kuşam ve Yeme-İçme Sembolleri	Millî Folklor	-	107
2016	Adıyeva, P.	Kazak ve Bazı Türk Dünyasındaki Dinleyici ve Anlatıcı Performansı Hakkındaki Araştırmalar	Avrasya Uluslararası Araştırmalar	4	8
2016	Arvas, A.	Destanlarda Eski Türk Kültürleri ve İslam ("Manas Destanı" Örneği)	Sosyal Bilimler Enstitüsü	6	7

2016	Çetin, N.	Bir Destan Kahramanı Olarak Alpamış'ın Sosyal Statüsü	Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	25	1
2016	Erdal, T.	Dede Korkut Kitabı'nda Yalan ve Aldatma Kavramları	Millî Folklor	-	109
2016	Kalkan, A. F.	Türk Destanlarında Kahramanın Olağanüstü Doğumu	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	42
2016	Kocakaplan, İ.	Dede Korkut'un Delileri	Millî Folklor	-	64
2016	Kuzay Demir, G.	Gelenekten Geleceğe: Dede Korkut Kitabı	CBÜ Sosyal Bilimler	14	1
2016	Nerimanoğlu, K. V.	. Languafolkloristik Açından "Köroğlu" Ansiklopedisi (veya Açıklamalı Sözlüğü) Üzerine	Millî Folklor	-	109
2016	Useev, N.	Manas Destanı'nda "Bark" Kelimesi ve Eski Türk Mezar Geleneği	Türk Dünyası	-	42
2016	Useev, N.	Manas Destanı'nda Türk Kelimesi ve Ağaç, Koyun / Koç Kültürleri	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim	5	4
2016	Atmaca, S.	Azerbaycan ve Türkiye'de Köroğlu Destanının Karşılıklı Analizi	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler	13	2
2017	Alptekin, M. ve Kaplan, T.	Bamsı Beyrek Destanında Selamlaşma	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim	6	4
2017	Arvas, A.	"Manas Destanı" Üzerine Araştırma Yapan Türkiyeli İlk Bilim Adamları	Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi	5	2
2017	Bahadır, S.	Köroğlu'nun Artvin İline Bağlı Şavşat Rivayeti ve Ardanuç Yansımaları	TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları	-	11
2017	Bahadır, S.	Sözlü Kültür Ortamında Derlenen Mukaddem Ali Destanındaki Tarihi Gerçeklik	Karadeniz Sosyal Bilimler	9	2

2017	Dağışan, E., Osmanoğlu Erginsoy, D. ve Toksun Erdağı, E.	Dede Korkut Hikâyelerinin Kohlberg'in Ahlak Gelişim Kuramına Göre İncelenmesi	AVRASYA Uluslararası Araştırmalar	5	11
2017	Karakuş, N., Alparslan, A. ve Özaydın, V.	Türkçe ve Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Destanların Söz Varlığı Açısından İncelenmesi.	Social Science Studies	5	8
2017	Kavas, İ.	Oğuz Kağan Destanındaki İktidar Yapısı	Tarih ve Gelecek	3	1
2014	Kırbaşoğlu, F.	Köroğlu'nun Doğuşu Varyantlarında Köroğlu ve Kırat'ın Ortaya Çıkışıyla İlgili Farklı ve Benzer Unsurlar	Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler	-	58
2017	Oh, E. ve Jorayev, M.	Türk Kahramanlık Destanlarında Şaman Etkisi ve Kore Destan Geleneğinin Anlaşılması İçin Bir Giriş	Millî Folklor	-	114
2017	Sarıgül, A.	Aytmatov Anlatılarında Manas Ruhu ve Yansımaları	Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (ERZSOSDE)	10	2
2017	Şen, F. N.	Ak Tayçi ve Oğuz Kağan Destanları Arasında Motif İnceleme ve Karşılaştırması	Researcher: Social Science Studies	5	9
2017	Useev, N.	Şiveet Ulaan Mezar Külliyesindeki Kuzulu Koyun Heykeli ve Manas Destanı	Türk Bilig	-	33
2017	Abdulrezzak, A. O.	Türk Dünyası Mitolojik Destanları ile Homeros Destanlarındaki "At" Motifi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma	Sosyal Bilimler Dergisi (SOBİDER)	-	17
2017	Akyüz, Ç.	Savaş Metafiziği ve Silahlar Bağlamında Bağış Destanı	TÜBAR	-	42

2017	Uğurlu, S.	Köroğlu Destanının Halep Kolu Amasya Rivayetinin Varyantlaşma Örnekleri	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim	6	1
2017	Yıldız, N.	Manas Destanı'nda Dinî Şahsiyetin Efsanevi Şahsiyete Dönüşmesi: Ebu Nasır Samânî'den Aykoco'ya	Millî Folklor	-	115
2018	Ağca, F. ve Gül, B.	Uygur Harfli Oğuz Kağan Destanı'nda Geçen Moğolca Sözcükler	Türkbilig	36	-
2018	Ahmedova, A.	“Kitab-İ Dede Korkut Destanı” Oğuz Türklerinin Ortak Yazılı Yapıtıdır	-	3	1
2018	Alptekin, M.	Köroğlu Destanı'nın Anadolu Kollarında Tutsak Olma ve Tutsaklıktan Kurtulma Motifi	Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi	20	-
2018	Asker, N.	Köroğlu ve Türk Destancılık Geleneği	Oğuz-Türkmen Araştırmaları	2	1
2018	Bars, M. E.	Başkurt Destanlarında Kahramanların Olağanüstü Doğumu	Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler	6	4
2018	Çetin, H. A.	Özbek Destanı Erali ve Şirali'de Geçen Deyimler	ERDEM	-	74
2018	Çobanoğlu, S.	Köroğlu Destanının Kazak Versiyonundaki Âşık Oyunu Motifinin Halk Bilimsel Çözümlemesi	AVRASYA Uluslararası Araştırmalar	6	15
2018	Dursun, A.	Mit, Destan ve Halk Hikâyelerinde Birinci Dereceden Kahramanların Statüleri Üzerine Bir İnceleme	Söylem Filoloji	3	1
2018	Göher Vural, F. ve Solmaz, S.	Türk Tarihinden Örneklerle Manas Destanı'nda Müzik Türleri	Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları	-	44

2018	Güzel, F.	Elazığ Ağzında Dede Korkut	Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi	-	1
2018	İsmaylova, Y.	Epik Geleneğin Varlığı: Kitab-ı Dede Korkut ve Köroğlu Destanları	Türkoloji	-	91
2018	Kara Düzgün, Ü.	Türk Destanlarında Kahraman ve İktidar Olgusu	KSBD	10	18
2018	Koçyiğit, Ş.	Gılgamış ve Oğuz Kağan Destanlarının Karşılaştırılması	Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim	4	8
2018	Kuzay Demir, G.	Dede Korkut Kitabı'nın Kronotop Bağlamında İncelenmesi	Asia Minor Studies	6	11
2018	Mehmet, A.	Dede Korkut Kitabı Üzerine Çin'de Yapılan Çalışmalar ve Eleştirel Değerlendirilmesi	Millî Folklor	-	118
2018	Serbest, K.	Çağatayca Yazılmış Yusuf Beg-Ahmed Beg Destanı'nda Köroğlu	Uluslararası Uygur Araştırmaları	-	12
2018	Şahin, S.	Kuzey Kafkasya (Stavropol) Türkmenlerine Ait Bir Köroğlu Destan Parçasının Belli Başlı Dil Özellikleri	TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları	-	12
2018	Useev, N.	Manas Destanı'nda İslamiyetle İlişkili Uranlar / Savaş Naraları	Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma	-	88
2018	Aça, M.	İsyân Mevsimlerinde Eyleme Geçiş Aracı Olarak Saz ile Söz: Köroğlu Örneği	Kültür Araştırmaları	1	1
2018	Asker, N.	Köroğlu Destanı: Bir Avrasya Destanı	Oğuz-Türkmen Araştırmaları	2	2
2018	Dilek, İ.	Mitolojilerde ve Türk Destanlarında Köpük	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	46
2018	Öncül, K.	Deli Dumrul Hikâyesine Yeni Yaklaşımlar	Türkbilig	-	36
2018	Sarıgül, A.	Aytmatov Anlatılarında Çağdaş	Akra Kültür Sanat ve Edebiyat	6	14

		Manas Ruhu ve Yansımaları			
2019	Adılbekova, E. S. ve Arslan, M.	Kobılandı Batır Destanındaki Kahramanların Fiziksel ve Sosyal Özellikleri	A. Âsauı Atındağy HalykAralyk Qazaq-Türk Universitetinın Habarşys	-	112
2019	Akbaba, Y. ve Akbaba, C.	Huban Arığ Destanı Üzerinden Hakaslar ve Hakasların Düşünce Dünyası	Akademik Tarih ve Düşünce	6	4
2019	Arıkoğlu, O. T. ve Temur, N.	Epik Anlatılarda Çatışma Unsurlarının Çözümlemesi: “Oğuz Kağan Destanı” Örneği	Akademi Sosyal Bilimler	6	17
2019	Arvas, A.	Türk Destanlarında “Ant İçme” Ritüeli Üzerine Bazı Tespitler	Folklor\ Edebiyat	25	100
2019	Asker, N.	Batı Versiyonu Köroğlu Destanında Ozan Köroğlu	Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler	18	2
2019	Bal, G. ve Kayabaşı, O. A.	Sibiryı Sahası Türk Destanlarında Kadının Yeri ve Bu Bağlamda Eski Türklerin Kadına Bakışı	Türkiyat Mecmuası	29	2
2019	Baş, M.	Türlere Gelen Peygamberler; Kaynaklar ve Rivayetler Işığında Oğuz Kağan’ın Peygamberliği Meselesi	Oğuz-Türkmen Araştırmaları	3	2
2019	Cengiz, D.	. Eğin ve Mercan Vadisi Güzergâhındaki Tarihi Kervan Yolu Kesitinde Köroğlu Efsanesi	Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler	3	2
2019	Çufadar, N.	Köroğlu Destanı’nda Atın Mitolojik Göstergeleri	RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları,	-	5
2019	Ekici, M.	13. Dede Korkut Destanı: “Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi” Boyunu	Millî Folklor	-	122

		Beyan Eder Hanım Hey!			
2019	Ercilasun, A. B.	Dede Korkut Kitabı'nın Yeni Nüshası ve Üzerindeki Yayınlar	Millî Folklor	-	123
2019	Fedakâr, S. ve Aksoy, H.	Türk Destanlarındaki Kadın Tiplerinin tespiti ve tahlili: Kırgız destanları örneği	Millî Folklor	-	124
2019	Kalaycı, A.	Oğuz Kağan Destanında Türklerin Lider Anlayışı Üzerine Bazı Tespitler	RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları	-	14
2019	Narinova, V. ve Gürbüz, Y. E.	Çin ve Kırgızistan Arasındaki Bir Kültürel Unsur Olarak Manas Destanı	Millî Folklor	-	123
2019	Özarslan, M. ve Veren, E.	Türkiye'de Yapılan Popüler Dede Korkut Kitabı Yayınları.	Folklor\Edebiyat	25	100
2019	Özgenç, E.	Türk Destanlarında Ezoterik İnisiyasyon Aracı: Uyku	Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları	2	3
2019	Reichl, K.	Türk Sözlü Destanlarında İslamî Esintiler	Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Hakemli Dergisi	3	1
2019	Sezer, M. A.	Dramatik Aksiyonu Sağlayan Değerler Açısından Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan	Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları	2	3
2019	Sömen, O.	Dede Korkut Boylarında Geçen Formulistik Sayıların İzleri	Türk Dünyası Araştırmaları	121	238
2019	Sultanzade, V.	Dede Korkut Kitabı'ndaki Bir Kelimenin Sırrı	Millî Folklor	-	123
2019	Useev, N.	Manas Destanı'nda Yer Alan Almambet ve Kül Çoro İsimli Kahramanlar ile Tarihte Yaşamış Tunyukuk ve Küli	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	-	48

		Çor Arasındaki Benzerlikler			
2019	Uslu, B.	Manas'ın Dünyaya Gelişine Göstergebilimsel Bir Deneme	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları	-	31
2019	Arıkoğlu, E.	Dede Korkut Kitabı'nın Üçüncü Yazmasının Bulunuşu	Millî Folklor	-	123
2019	Masattaş, A.	Arasözler Nasıl Ne Neden Kullanılır? Köroğlu Destanı ve Behçet Mahir Örneği	Motif Akademi Halkbilimi	12	27
2020	Akgöl, A.	Erginlenme Ritüellerinin Halk Anlatılarına Yansımaları	Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim	2	1
2020	Akhan Birkan, E.	Türk Destan ve Efsanelerinde Bengisu (Âb-ı Hayât)	ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü	11	1
2020	Arvas, A.	Hakas Destanlarında Renklerle Yön Tayini ve Renk-Mekân İlişkisi	Türk Kültürü ve Medeniyeti Araştırmaları	1	1
2020	Asker, N.	Goroğlu Destanının Mitolojik Karakterleri Üzerine Bir Değerlendirme	Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları	4	1
2020	Atik, H.	Manas Destanı'ndaki İktisadi Unsurlar ve İktisadi Zihniyet	Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar	4	2
2020	Bars, M. E.	Max Weber'in Otorite Tanımı Çerçevesinde Türk Destan Kahramanları: Oğuz Kağan Örneği	KSBD	12	22
2020	Bekki, S. ve Yalçın, E.	Dede Korkut Kitabı'nın Hikâye Formatında İlk Yeniden Yazımı: "Mustafa Rahmi, Korkud Atanın Kitabı: Evvel Zamanda..."	Millî Folklor	16	124
2020	Çetin, P.	Nogay Türklerinin Mamay Destanı'na Genel Bir Bakış	Kesit Akademi	-	23

2020	Çöloğlu, R.	Cusup Mamay'ın Toltoy Destanı'nda Etnik Yapı	AVRASYA Uluslararası Araştırmalar	8	21
2020	Demirbilek, S.	Uygur Harfli Oğuz Kağan Destanı ile Orhon Yazıtlarında Bozkır Kültürüne Ait Unsurlar	Millî Folklor	16	125
2020	Duranlı, M.	Saha Türklerinin Destanlarında Kullanılan Ölçü Terimleri	Folklor Akademi	3	2
2020	Düzgün, D. ve Günay, R. M.	Kültürel miras Aktarımında Tiyatro Sanatından Yararlanmanın Örneği Olarak “Bir Nefes Dede Korkut” Oyunu	Millî Folklor	16	127
2020	Garayev, S.	Psikolojik Kompleksler Bağlamında Destan Yaratıcılığı	Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları	-	1
2020	Gedik, S.	Dede Korkut Kitabında Bitkiler	Akra Kültür Sanat ve Edebiyat	8	21
2020	Göner, G.	Türk Destanlarında Kuş Figürü	Genel Türk Tarihi Araştırmaları	2	4
2020	Ilıcak, N. G. ve Bal, F.	Dede Korkut Kitabı'ndaki Hikâyelerin Benlik Saygısına Etkisi Üzerine Bir Çalışma	Akademik Hassasiyetler	7	13
2020	Kara, Ü.	Türk Destanlarında Kadına Yönelik Temel Toplumsal Cinsiyet Roller	AVRASYA Uluslararası Araştırmalar	8	22
2020	Köse, S.	Dede Korkut Kitabı'nı Kaos ve Kozmos Bağlamında Okuma	Millî Folklor	16	125
2020	Nasirova, L.	“Cangar” ve “Köroğlu” Destanları Arasındaki Epik Benzerlikler	RumeliDE Journal of Language and Literature Studies	-	8
2020	Uğur Çerikan, F.	Dede Korkut Hikâyelerini Feminist Kuram Bağlamında Okuma	AVRASYA Uluslararası Araştırmalar	8	25
2020	Ünveren, D.	Türkçe Öğretiminde Aşkın Bir Millî	Dil ve Edebiyat Araştırmaları	-	21

		Kimlik Alanı: Salur Kazan'ın Evinin Yağmalandığı Destan			
2020	Yıldırım, S. ve Kuzu, F. P.	Türk ve Türk Dünyası Destanlarında “Ağaç” Etrafında Şekillenen Anlam Olgusu	Turkologia	5	103
2020	Akın, H. ve Dikmen, Ö.	Arthur'un Ölümü ve Battal Gazi Destanı'nı yapısal unsurlar yönünden karşılaştırma	Türk Dünyası Dil ve Edebiyat	50	-
2021	Asker, N.	Göroğlu Destanında Mistik ve Hami Yardımcılar: Hazreti Ali, Kalenderler, Erenler, Aksakallar	Türk Kültür ve Hacı Bektaş Veli Araştırma	-	97
2021	Bars, M. E.	Türk Destan Kahramanlarının Babalık Vazifeleri: Oğuz Kağan ve Dede Korkut Örnekleri	Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	23	1
2021	Britten, F. I.	65. Hanım! Görelim Neler Söylemiş: Dede Korkut Kitabı ve Beowulf Destanlarının Karşılaştırılmalı Bir İncelemesi	RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları	-	24
2021	Ceylan, M. N.	Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu Sempozyumu	Culture and Civilization	1	1
2021	Çelikten, H.	Destandan Halk Hikâyesine Geçişte Değişen Kutsalla İrtibatlı Yardımcı Kahraman Tercihi	Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları	-	6
2021	Çöloğlu, R.	Türkmen ve Kırgız Şecerelerinden Dede Kokut Kitabı'na Bakış	International Journal of Volga-Ural and Turkestan Studies	3	6
2021	Dılgıl Ilgın, F. A.	Nibelungen Destanı ve Kağan Attila	Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları	-	36
2021	Duman, M.	Destan Evreninde Terör, Terörizm ve Terörist: Anakronik	Karadeniz Araştırmaları	18	72

		Bir Sözlü Kültür Okuma Denemesi			
2021	Eyüboğlu, D. C.	Dede Korkut'taki Boğazca Fatma	Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları	4	7
2021	Eyüboğlu, D. C.	Dede Korkut'taki Kara Çekür	Millî Kültür Araştırmaları	5	2
2021	Eyüboğlu, D. C.	Dede Korkut'taki Karacuk Çoban	Oğuz-Türkmen Araştırmaları	-	2
2021	Eyüboğlu, D. C.	Dede Korkut'taki Kırk Kınuk Üzerine Bir Değerlendirme	Anasay	-	18
2021	Gümüş, Ş.	Türk Kültüründe Sihir/Büyü ve Fal: Türk Destanlarından Örneklerle	Karadeniz Uluslararası Bilimsel	-	50
2021	Karadağ, B. M.	Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Teorisine Göre Dede Korkut'un Yigenek'i	Türk Dili ve Edebiyatı	61	1
2021	Özcan, D.	Kadın Kahramanların İzinde Türk Destanları	Akademik Dil ve Edebiyat	5	3
2021	Pehlivan, G.	Dede Korkut Destanlarının Türkistan Yazmasındaki Kahramanlarla İlgili Epitetler-Mukayeseli Bir İnceleme-	Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	-	71
2021	Şimşek, S.	Bir Epik Kahraman: Manas'ın Yoldaşı Almambet	AVRASYA Uluslararası Araştırmalar	9	29
2021	Terek, M. C.	Uygur Harfli Oğuznamedeki Hayvanlarla Oğuz Kağan'ın İlişkisi	Akademik Tarih ve Düşünce	8	4
2021	Yıldırım Haliloğlu, E.	Tarih Araştırmalarında Destanların Kaynaklık Değeri	Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi	5	1
2021	Dinç, M.	Ahıska Türklüğüne Destan Penceresinden Bakmak: Mircevat	AVRASYA Uluslararası Araştırmalar	9	28
2021	Yıldız, O.	Dede Korkut Hikâyeleri ile İliada ve Odyssea Destanları Arasında	Uluslararası Hakemli İnsan ve Sanat Araştırmaları	6	2

		Mukayeseli Bir Deneme			
2022	Ahundova, S.	Âşık Kurbânî Destanındaki Fiil Tekrarlarıyla, Bağlaçlarla Oluşturulan İkillemeler	Kutbilim	2	2
2022	Aımukhambet, Z., Kassen, A. ve Kurmambayeva, K.	Kazak Folklorunda Yedi Başlı Ejderha	Millî Folklor	17	136
2022	Alkır, Y. ve Baysal, N.	Ölümsüzlük Arayışında Bir Kahraman: Dede Korkut	Akademik Dil ve Edebiyat	6	4
2022	Arvas, A.	Türk Dünyası Epik Destanlarında Olağanüstü “Yedi Silah	Millî Folklor	17	134
2022	Asker, N.	Göroğlu Destanı’nda Kadın ve Aile İlişkileri	Akra Kültür Sanat ve Edebiyat	10	26
2022	Aslan, Z.	Kazak Destanlarının Sınıflandırılmasında Tarihi Destanlar Meselesi	Akademik Dil ve Edebiyat	6	2
2022	Bars, M. E.	Dede Korkut Hikâyeleri Üzerine İnşa Edilen Bir Anlatı: Hikâye-i Neriman	Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri	12	2
2022	Bayat, F.	Türk Kültürünün İki Söyleyici Tipi: Şaman ve Destan Anlatıcısı	Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları	5	1
2022	Bazancir, R.	Orta Asya Türk Destanları ve Dede Korkut Boylarının Yapısal Analizi	IJHE	8	17
2022	Bütünler, Ş.	Türk Destanlarının Somut\Somut Olmayan Kültürel Miras Aktarımı Açısından İncelenmesi: Kococaş Destanı Örneği	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim	4	1

2022	Çelebi, Ö.	Bir Destan Kahramanı Olarak Cangar'ın Çocukluğu	Türkbilig	-	43
2022	Çöloğlu, R.	Manas Destanı'nda Kalmukça İfadeler	Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	-	6
2022	Durbilmez, B. ve Gümüş, Ş.	Kırgızistan'da Kara İyeler ve Devlerle İlgili İnanışlar: Kırgız-Türk Destanlarından Örnekler	Millî Folklor	17	133
2022	Dursun, H. A.	Şan Kızı Destanı'ndaki Albastı ile Türk Halk İnançlarındaki Albastının Mukayesesi	KÜLTÜRK Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları	-	5
2022	Eyüboğlu, D. C.	Dede Korkut'taki Bamsı Beyrek	Akademik Sosyal Araştırmalar	6	21
2022	Eyüboğlu, D. C.	Dede Korkut'taki Kara Budak Üzerine Bir Değerlendirme	Anasay	-	19
2022	Eyüboğlu, D. C.	Kazıklı Koca Oğlu Yiğenek Boyu'nun Tarihi	Millî Kültür Araştırmaları	6	22
2022	Göher, F.	Manas Destanı'ndan Irçı Oğul ve Görevleri	Bilig	-	101
2022	Narşap, M.	57. Dede Korkut Boylarında Alplik Alametleri	RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları	-	31
2022	Olçay, Ş.	Uygur Harfli Oğuz Kağan Destanı ve Reşideddin Oğuznamesi'nde Eşya Simgeciliği	RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları	-	27
2022	Öksüz, M.	Arabuluculuk Müessesesinin Dede Korkut Hikâyelerindeki İzleri	Culture and Civilization	1	3
2022	Özdamar, F.	Baba, Oğul ve Kutsal Su: Köroğlu'nun İran Türkmenleri Anlatmalarında Kahramanın Erginlenmesinde Kutsallık	Turkologia	-	109

2022	Özher Koç, S.	“Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi Boyu”: Ben ve Öteki Açısından Bir Değerlendirme	Millî Folklor	17	135
2022	Pala, A.	Oğuz Kağan’ın Adı Meselesi	Millî Folklor	17	133
2022	Rahimova, A.	A. Çok Boyutlu Bir Kahramanlık Destanının Kimi Özelliklerine İlişkin Notlar	Avrasya Dosyası	13	1
2022	Vurucu, İ.	Sosyal Eleştiri Açısından Dede Korkut Destanları	HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum	11	31
2022	Yetkin G. B.	Rus Araştırmalarında ve Çalışmalarında Oğuzların Kahramansı Efsanesi Dedem Korkut Destanı	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	-	48
2022	Yoloğlu, G.	Dobruca Tatarlarının “Baybörü Ulı Beyrek Batır” ve “Kitab-ı Dede Korkut” Destanlarının Aynı Kökten Kaynaklanması	Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları	4	2
2022	Aday, S. ve Solmaz, E.	Kazak Dini Destanlarında Şekil Üslûp Özellikleri \ Anlatıcı ve Anlatım Teknikleri	Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler	72	-
2022	Adıgüzel, S. ve Şeyşenbekova, A.	Kırgızistan’da Yapılan Dede Korkut Çalışmaları	Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	1	2
2022	Akçam, H.	Kahraman Nostaljisi: Maaday Kara ve Odyssea Destanlarının Nostalji Bağlamında Mukayesesi	Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları	9	-
2022	Akkoyun Koç, T.	Bayburt’un Kara Kışı: Tepegöz	Folklor\Edebiyat	-	110
2022	Arslan, D.	Kırgız Destanlarında Benzetme Unsuru Olarak Hayvanlar: Eşimkul ve Zuura Destanı Örneği	İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları	11	1

2022	Uluslan Öztürkmen, E. ve Kara, Ç.	Salur Kazan'ın Neden Öldürdüğü	Millî Folklor	-	134
------	---	-----------------------------------	---------------	---	-----

Yukarıdaki tabloda tezde ele alınan makalelere ait genel bazı bilgilere yer verilmiştir.

